

GMINA PNIEWY

CENTRUM USŁUG SPOŁECZNYCH W PNIEWACH

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA **GMINY PNIEWY** NA LATA 2025-2035

Spis treści

Wykaz skrótów	5
Wprowadzenie	7
Metodologia opracowania Strategii	9
Podstawy prawne	11
Spójność z dokumentami strategicznymi	13
Dokumenty krajowe	13
Dokumenty regionalne	14
Dokumenty lokalne	15
Metodologia badań społecznych	15
Wybór metod i technik badawczych	15
Dobór próby i narzędzie badawcze	17
Charakterystyka gminy Pniewy	18
Położenie	18
Sytuacja demograficzna	19
Rynek pracy i sytuacja gospodarcza	22
Sytuacja mieszkaniowa	25
Edukacja i wychowanie	27
Kultura, sport i rekreacja	30
Opieka zdrowotna	33
Bezpieczeństwo publiczne	34
Uwarunkowania w zakresie ekonomii społecznej	36
Gminny system pomocy społecznej	43
Zasoby instytucjonalne w zakresie rozwiązywania problemów społecznych	48
Analiza wyników badań przeprowadzonych wśród dorosłych mieszkańców gminy Pniewy	49
Struktura badanej próby	49
Problemy społeczne	51
Problem alkoholowy	52
Problem nikotynowy	54
Problem narkotykowy	55

Problem przemocy	57
Korzystanie z urzędzeń elektronicznych.....	61
Uczestnictwo w grach hazardowych	62
Inne uzależnienia behawioralne.....	63
Rynek pracy	64
Wsparcie rodzin.....	66
Ubóstwo i wykluczenie społeczne.....	68
Sytuacja osób starszych i osób z niepełnosprawnościami	69
Zdrowie psychiczne	72
Analiza wyników badań przeprowadzonych wśród seniorów z gminy Pniewy	74
Struktura badanej próby	74
Problemy osób starszych.....	75
Potrzeby osób starszych.....	77
Działania na rzecz osób starszych	78
Usługi społeczne.....	80
Dostępność do usług kulturalnych, sportowych, rekreacyjnych i zdrowotnych.....	83
Analiza wyników badań przeprowadzonych wśród osób z niepełnosprawnościami i niesamodzielnymi z gminy Pniewy	87
Struktura badanej próby	87
Oferta wsparcia	89
Problemy osób z niepełnosprawnościami i osób niesamodzielnymi	95
Rynek pracy a potrzeby osób z niepełnosprawnościami i niesamodzielnymi.....	99
Sytuacja społeczna gminy Pniewy, w tym charakterystyka grup społecznych	103
Wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej.....	103
Wsparcie osób z niepełnosprawnością	107
Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień	111
Przeciwdziałanie przemocy domowej	118
Aktywność i integracja społeczna seniorów.....	120
Promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	124
Wsparcie osób z problemem ubóstwa.....	129
Zdrowie psychiczne	132

Część programowa	134
Misja i wizja rozwiązywania problemów społecznych	135
Kierunki rozwiązywania problemów społecznych.....	136
Cel strategiczny nr 1	137
Cel strategiczny nr 2	140
Cel strategiczny nr 3	143
Cel strategiczny nr 4	147
Cel strategiczny nr 5	149
Cel strategiczny nr 6	152
Ramy finansowe Strategii.....	153
System wdrażania Strategii	154
System aktualizacji Strategii.....	155
Komunikacja społeczna i promocja Strategii.....	156
Monitoring i ewaluacja.....	157
Wnioski i podsumowanie	160
Bibliografia	162
Spis rysunków, tabel, wykresów	163
Spis rysunków	163
Spis tabel	163
Spis wykresów	165

Wykaz skrótów

b.d. – brak danych

BPMiGCKP – Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Centrum Kultury Pniewy

CUS – Centrum Usług Społecznych w Pniewach

CIS – Centrum Integracji Społecznej „Ostoja” w Pniewach

DDS – Dzienny Dom Seniora w Pniewach

DPS – dom pomocy społecznej

GKPiRPA – Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

GUS – Główny Urząd Statystyczny

IPiN – Instytut Psychiatrii i Neurologii

KCPU – Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom

KDR – Karta Dużej Rodziny

KP – Komisariat Policji w Pniewach

NGO (ang. non-government organization) – organizacja pozarządowa

NK – procedura „Niebieskie Karty”

MKS – Mobilny Klub Seniora 60+

ORE – Ośrodek Rozwoju Edukacji

OSP – Ochotnicza Straż Pożarna

PARPA – Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Szamotułach

PES – podmioty ekonomii społecznej

PFRON – Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

PIK – Punkt Informacyjno-Konsultacyjny

POZ – podstawowa opieka zdrowotna

PZPPP – Powiatowy Zespół Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych w Szamotułach

pp. – punkt procentowy

PUP – Powiatowy Urząd Pracy w Szamotułach

RDP – Rodzinny Dom Pomocy „Turkawka” w Pniewach

SM – Straż Miejska w Pniewach

ŚDS – Środowiskowy Dom Samopomocy „Jawor” w Pniewach

UM – Urząd Miejski Pniewy

WTZ – Warsztat Terapii Zajęciowej

ZI – Zespół Interdyscyplinarny

ZUS – Zakład Ubezpieczeń Społecznych

Wprowadzenie

Przemiany technologiczne, ekonomiczne i społeczno-kulturowe, które dokonały się w XX w. były przyczyną przeobrażeń w sferze życia społecznego i doprowadziły do zmiany starych i powstania nowych problemów społecznych. Problem społeczny określany jest jako niekorzystne dla społeczności zjawisko, zagrażające, niebezpieczne i konieczne do wyeliminowania. O problemie społecznym mówimy wówczas, gdy dane zjawisko spełnia kilka kryteriów: dotyczy wielu osób w społeczności, ma charakter powtarzający się, a nie jednorazowy, jest postrzegane i odczuwane przez członków danej społeczności jako istotne dolegliwości w życiu zbiorowym, domaga się rozwiązania i można mu zaradzić poprzez zbiorowe działanie¹. Wśród problemów społecznych występujących w polskiej rzeczywistości wymieniane są: alkoholizm, narkomania, nikotynizm, ubóstwo, bezrobocie, przemoc, hazard, bezradność opiekuńczo-wychowawcza oraz wykluczenie społeczne. Jednym z instrumentów polityki społecznej jest tworzenie lokalnych strategii rozwiązywania problemów społecznych, które są ważnymi dokumentami odnoszącymi się do polityki społecznej, a odpowiednio przygotowane i wdrażane prowadzą do rozwiązania kluczowych problemów społecznych występujących na danym terytorium.

Konsekwencje pojawienia się wirusa SARS-CoV-2 i wywołanej przez niego choroby COVID-19 spowodowały konieczność zredefiniowania zaplanowanych działań. Skutki ekonomiczne, gospodarcze oraz społeczne pandemii będą dostrzegalne w dłuższej perspektywie czasowej, uwydatniając stare i generując nowe ryzyka socjalne. Na poziomie lokalnym można do nich zaliczyć kryzys gospodarczy skutkujący, m.in. poważnymi skutkami dla rynku pracy, rozwarstwienie społeczne pociągające za sobą ryzyko wzrostu liczby osób wykluczonych ze społeczeństwa, zwiększenie skali ubóstwa, ujawnianie się nowych konfliktów społecznych, wzrost zachowań indywidualistycznych w miejsce zachowań wspólnotowych, wpływających negatywnie na jakość kapitału społecznego i więzi społecznych, czy problem organizacji i zarządzania czasem osób starszych. To tylko część z wielu negatywnych konsekwencji jakie może za sobą pociągać pandemia koronawirusa².

¹ Kwaśniewski J., Rola diagnozy w rozwiązywaniu problemów społecznych.

² N. G. Pikuła, M. Grewiński, E. Zdebska, W. Glanc, Wyzwania dla polityki społecznej w kontekście pandemii koronawirusa, Kraków 2020, s. 9-16.

Obecnie polityka socjalna naszego kraju stoi przed kolejnym wyzwaniem, jakim jest konflikt rosyjsko-ukraiński i związany z nim napływ uchodźców. Migracje wojenne mogą mieć charakter długotrwały, co będzie wpływało bezpośrednio nie tylko na migrantów, ale całe społeczeństwo polskie i wymagało korekt polityk społecznych. Kryzys wywołany przez wojnę w Ukrainie musi skłonić Polskę do modernizacji systemu usług społecznych w sposób adekwatny do nowej sytuacji³.

Polityka społeczna w czasie kryzysu wymaga specjalnej uwagi i planowania, wykorzystując przy tym swoje instrumenty zarówno interwencyjne – w perspektywie krótkoterminowej, jak i w okresie długoterminowym.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Pniewy na lata 2025-2035⁴ jest dokumentem wyznaczającym najważniejsze kierunki działań mające na celu doprowadzenie do zmiany niekorzystnych zjawisk społecznych na terenie Gminy. Wskazuje ona obszary problemowe, priorytetowe zadania służące przeciwdziałaniu tym problemom, a także zakładane rezultaty. Strategia jest wyrazem zintegrowanego planowania społecznego zwiększającego efektywność podejmowanych działań. Jej wdrażanie odbywa się poprzez szereg działań związanych z realizacją planów strategicznych.

Strategia będzie służyć osiągnięciu zaplanowanych celów, wraz ze szczegółowym określeniem sposobów dojścia do poprawy sytuacji społecznej w wybranych obszarach. W związku z tym, że rozwiązywanie problemów społecznych jest procesem długofalowym, lokalna polityka społeczna wymaga od jej realizatorów strategicznego podejścia. Planowanie strategiczne, polegające na podejmowaniu systematycznych działań, podczas których planowana jest przyszłość i wytyczane są najistotniejsze kierunki działań, uwzględnia długi horyzont czasowy.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Pniewy na lata 2025-2035 zawiera kilka części składowych: charakterystykę Gminy, diagnozę sytuacji społecznej oraz część programową obejmującą misję, wizję, cele, zadania przewidziane do realizacji, ramy finansowe, zakładane rezultaty, system wdrażania, monitoring i ewaluację. W Strategii uwzględniono różnorodny zakres problematyki społecznej. Diagnoza sytuacji społecznej dokonana została w następujących obszarach:

³ E. Bendyk, P. Buras, Polska wobec wojny, Polska w świecie po wojnie Zadania na nowy czas, Fundacja im. Stefana Batorego, Warszawa, 2022, s. 1-7.

⁴ Na potrzeby niniejszego opracowania dla występujących w tekście sformułowań „Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Pniewy na lata 2025-2035” stosowana będzie skrócona nazwa „Strategia”.

- ▶ wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej,
- ▶ wsparcie osób z niepełnosprawnością,
- ▶ zdrowie psychiczne,
- ▶ profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych,
- ▶ przeciwdziałanie przemocy domowej,
- ▶ aktywność i integracja społeczna seniorów,
- ▶ promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu,
- ▶ wsparcie osób z problemem ubóstwa.

Podsumowując, Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Pniewy na lata 2025-2035 określa sposób osiągnięcia wyznaczonych celów oraz pozwala wypracować sprawny i efektywny system pomocy, umożliwiając skuteczne rozwiązywanie problemów społecznych, co pozwoli na zapewnienie mieszkańcom Gminy dogodnych warunków do rozwoju i przyczyni się do wzrostu poczucia bezpieczeństwa społecznego.

Metodologia opracowania Strategii

Podstawowe elementy Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Pniewy na lata 2025-2035 są tożsame ze strukturą innych dokumentów określających kierunki lokalnej polityki społecznej. Tym co wyróżnia Strategię od innych wiążących dokumentów i programów jest przede wszystkim jej okres obowiązywania oraz nadrzędność wobec nich. Mimo, iż horyzont czasowy nie został wskazany w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, powinien precyzować główne działania Gminy w zakresie zaspokajania społecznych potrzeb mieszkańców i niwelowania nierówności społecznych w długim okresie, tj. 5-10 lat.

Obligatoryjny charakter Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych oraz jej istota i wpływ na kreowanie lokalnej polityki nakłada na jej realizatorów obowiązek tworzenia jej w sposób odpowiedzialny i spójny z zapisami zawartymi w nadrzędnych dokumentach strategicznych na poziomie europejskim, krajowym, regionalnym oraz lokalnym.

Nadrzędność Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych nad programami o charakterze taktycznym, takimi jak Program Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi, Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej, Program Wspierania Rodziny czy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, wymusza na podmiotach odpowiedzialnych za opracowanie i wdrażanie Strategii ujęcia w niej określonych elementów. Poniżej zawarte zostały elementy wchodzące w skład Strategii oraz poszczególne etapy jej opracowania.

Tabela 1. Etapy opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych

Lp.	Etap	Charakterystyka
1.	Analiza strategiczna	Analiza bieżącej sytuacji, problemów, barier oraz potencjału umożliwia wskazanie obszarów problemowych występujących w Gminie. Głównym źródłem informacji o sytuacji mieszkańców, ich problemach i potrzebach jest analiza danych zastanych, czyli bieżącej dokumentacji urzędowej, danych demograficzno-gospodarczych oraz trendów społecznych. Na tym etapie ocenie poddaje się również otoczenie jednostki samorządowej. Informacji w tym zakresie dostarczają również przeprowadzone na terenie Gminy badania społeczne.
2.	Sformułowanie misji i wizji Strategii	Wizja zawarta w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest swoistym obrazem, do którego dąży Gmina za sprawą realizacji celów w niej wskazanych, natomiast misja określa nadrzędny powód opracowania Strategii.
3.	Określenie celów priorytetowych i zadań	W następstwie prawidłowo przeprowadzonej analizy strategicznej możliwe jest wskazanie głównych obszarów problemowych występujących na terenie Gminy. Ich identyfikacja i określenie kompleksowych działań minimalizujących ich skalę zapewnia realizację polityki społecznej zgodnej z oczekiwaniami i potrzebami, a także podniesienie jakości życia lokalnej społeczności.
4.	Wskazanie sposobu wdrażania i kontroli realizacji Strategii	Ostatnim elementem Strategii jest określenie planu, zgodnie z którym ma zostać zrealizowana podczas okresu jej obowiązywania. Zarówno źródła i ramy finansowe, podmioty odpowiedzialne za realizację poszczególnych celów, sposób komunikacji, jak i sprawozdawczość mają niebagatelny wpływ na stopień i jakość jej wdrożenia, dlatego w trakcie i po jej zakończeniu należy przeprowadzić ewaluację, umożliwiającą ocenę działań w odniesieniu do zamierzonych celów.

Źródło: opracowanie własne

Podstawy prawne

Opracowana całościowa, spójna i wieloletnia koncepcja rozwiązywania problemów społecznych gminy lub powiatu, podobnie jak inne dokumenty strategiczne, jest uwarunkowana prawnie. Zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1283 z późn. zm.), do zadań własnych gminy o charakterze obligatoryjnym należy *„opracowanie oraz realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”*.

Tworząc niniejszą Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych opierano się na kluczowych dla tej materii aktach prawnych tak, aby była ona kompatybilna oraz komplementarna z założeniami polityki państwa. Najistotniejsze ustawy kompetencyjne, nakładające na administrację rządową i samorządową określone obowiązki to m.in.:

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.,
2. ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego,
3. ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego,
4. ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie,
5. ustawa z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej,
6. ustawa z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych.

Akty prawne dotyczące wsparcia rodziny i dziecka:

1. ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
2. ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci,
3. ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”,
4. ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny,
5. ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych,
6. ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
7. ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy,
8. ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej,
9. ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3,
10. ustawa z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich.

Akty prawne dotyczące ochrony zdrowia oraz przeciwdziałaniu uzależnieniom:

1. ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
2. ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
3. ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej,
4. ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego.

Akty prawne dotyczące oświaty, zatrudnienia oraz wsparcia socjalnego:

1. ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
2. ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
3. ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty,
4. ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym,
5. ustawa z dnia 8 grudnia 2006 r. o finansowym wsparciu niektórych przedsięwzięć mieszkaniowych,
6. ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych,
7. ustawa z dnia 17 grudnia 2021 r. o dodatku osłonowym,
8. ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych,
9. ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie Gminy i o zmianie Kodeksu Cywilnego,
10. ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych,
11. ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
12. uchwała Nr 149 Rady Ministrów z dnia 23 sierpnia 2023 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024-2028,
13. ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

Akty prawne normujące aspekty finansowe:

1. ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego,
2. ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych,
3. ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości,
4. ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
5. ustawa z dnia 11 września 2019 r. prawo zamówień publicznych.

Akty prawne normujące pobyt cudzoziemców na terenie kraju:

1. ustawa z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach,
2. ustawa z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji,
3. ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
4. ustawa z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa.

Spójność z dokumentami strategicznymi

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Pniewy na lata 2025-2035 jest zgodna z kierunkami polityk w sferze społecznej zawartymi w dokumentach strategicznych realizowanych na poziomie krajowym, regionalnym oraz lokalnym. Rozdział ten przedstawia opis wyżej wymienionych dokumentów strategicznych.

Dokumenty krajowe

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Pniewy na lata 2025-2035 jest zgodna z poniższymi dokumentami krajowymi:

- ▶ **Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)**, będąca aktualizacją średniookresowej strategii rozwoju kraju, stanowi obowiązujący, kluczowy dokument dla Polski, w zakresie średnio- i długofalowej polityki gospodarczej. Strategia zawiera rekomendacje dla polityk publicznych oraz jest podstawą dla zmian w systemie zarządzania rozwojem.

- ▶ **Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030**, której celem jest rozwijanie kapitału ludzkiego poprzez wydobywanie potencjałów osób w taki sposób, by mogły w pełni uczestniczyć w życiu społecznym, politycznym i ekonomicznym na wszystkich etapach życia⁵.
- ▶ **Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego (współdziałanie, kultura, kreatywność) 2030** stanowiąca kontynuację Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego 2020, a jej głównym celem jest wzrost jakości życia społecznego i kulturalnego Polaków.

Ponadto wymienić należy również dokumenty mające wpływ na kształtowanie polityki społecznej, takie jak:

- ▶ Strategia Demograficzna 2040,
- ▶ Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030,
- ▶ Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021-2027 z perspektywą do roku 2030,
- ▶ Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej,
- ▶ Strategia na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030,
- ▶ Strategia rozwoju usług społecznych, polityka publiczna do roku 2030 (z perspektywą do 2035 r.).

Dokumenty regionalne

Na poziomie regionalnym najważniejszymi dokumentami strategicznymi dla Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Pniewy są: Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku, Strategia Polityki Społecznej Województwa Wielkopolskiego do roku 2030 oraz Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Szamotulskim na lata 2021-2035.

⁵ Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030.

Dokumenty lokalne

Najistotniejszym dokumentem strategicznym na poziomie lokalnym jest Strategia Rozwoju Gminy Pniewy na lata 2024-2033, odpowiadająca na zachodzące zmiany w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym. Dokument wyznacza podstawowe kierunki rozwoju, które mają za zadanie zapewnić odpowiednią jakość i poziom życia mieszkańców, równocześnie przeciwdziałając negatywnym zjawiskom i barierom. Strategia Rozwoju Gminy Pniewy na lata 2024-2033 wyznacza 3 cele strategiczne:

- ▶ Gmina Pniewy – zadbane, bezpieczna i dostępna,
- ▶ Gmina Pniewy – przyjazna dla mieszkańców, inwestorów i turystów,
- ▶ Gmina Pniewy – wrażliwa na potrzeby mieszkańców.

Metodologia badań społecznych

Punktem wyjścia wszelkiej interwencji socjalnej jest diagnoza, będąca niezbędnym elementem poprawnie zaplanowanego procesu zmian. Pomaga ona zidentyfikować negatywne, nieakceptowane zjawiska, a także niezaspokojone potrzeby i oczekiwania mieszkańców.

Celem takiej diagnozy jest poznanie problemów, a przedmiotem są różne zjawiska społeczne. O diagnozie społecznej w węższym znaczeniu mówimy, gdy badania dotyczą rozpoznawania zdarzeń i sytuacji społecznych ze względu na ich dotkliwość i potrzebę zmian. Zgodnie z tą definicją, przedmiotem badania są zdarzenia i sytuacje społecznie dotkliwe, celem – zmiana społeczna, efektem zaś – przede wszystkim wnioski i zalecenia dla praktyki⁶.

Niniejsza diagnoza realizowana przez gminę Pniewy ma na celu ukazanie skali różnych problemów społecznych występujących wśród dorosłych mieszkańców oraz uczniów.

Wybór metod i technik badawczych

W celu poznania opinii oraz postaw mieszkańców gminy Pniewy zdecydowano się na przeprowadzenie komplementarnych badań. Przez metodę badawczą rozumie się na ogół system założeń i reguł pozwalających na takie uporządkowanie praktycznej lub teoretycznej działalności, aby można było osiągnąć cel, do jakiego się świadomie zmierza⁷. Wyróżnia się

⁶ Szatur – Jaworska B., Diagnoza i diagnozowanie w polityce społecznej, s. 109.

⁷ Sztumski J., Wstęp do metod i technik badań społecznych, s. 60.

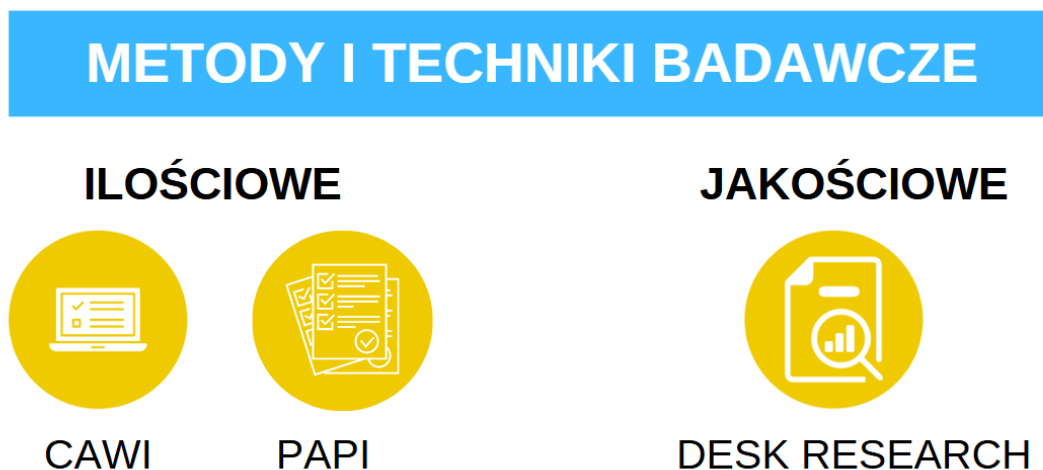

metody ilościowe i jakościowe. Zarówno jedno, jak i drugie są użyteczne w prowadzeniu badań socjologicznych. Badania wśród dorosłych mieszkańców zostały wykonane zgodnie z metodą ilościową za pomocą techniki **CAWI** (ang. *Computer Assisted Web Interview*), zakładającej przeprowadzenie badań za pomocą kwestionariuszy ankiet udostępnianych drogą elektroniczną. Pozwala ona na anonimowość, dzięki czemu osoby biorące udział w badaniu czują się swobodnie.

W przypadku seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami i osób niesamodzielnych zdecydowano się na przeprowadzenie badania za pomocą techniki badawczej **PAPI** (ang. *Paper and Pencil Interview*), polegającej na bezpośrednim komunikowaniu się ankietera w formie papierowej. Odpowiedzi badanych zapisywane były na papierowej wersji kwestionariusza, a uzyskane wyniki były następnie kodowane w elektronicznej bazie danych. Wybrana technika PAPI pozwoliła na dotarcie do tej części respondentów, którzy mogli mieć trudności z samodzielnym wypełnieniem kwestionariusza, bądź mieli ograniczony dostęp do Internetu.

W ramach przeprowadzonych badań, wykorzystano również **analizę danych zastanych** (ang. *Desk Research*), czyli technikę badawczą polegającą na kompilacji, analizowaniu oraz przetwarzaniu danych i informacji pochodzących z istniejących źródeł, a następnie formułowaniu na ich podstawie wniosków dotyczących badanego problemu. Analizie poddane zostały dane z Głównego Urzędu Statystycznego oraz wszystkie programy wykonawcze, raporty, sprawozdania i analizy w zakresie polityki społecznej prowadzonej w gminie Pniewy.

Rysunek 1. Wykorzystane metody i techniki badawcze

Dobór próby i narzędzie badawcze

Najczęściej badana zbiorowość jest zbyt liczna, aby objąć działaniami jej wszystkich członków, dlatego wybiera się grupę reprezentatywną. Wykorzystany w diagnozie losowy dobór próby umożliwił pogłębienie badanych zjawisk związanych bezpośrednio z zagrożeniami społecznymi na terenie Gminy oraz uzyskanie informacji i opinii z różnych środowisk. Badania zostały przeprowadzone na przełomie marca i kwietnia 2025 roku i wzięło w nich udział **182 dorosłych mieszkańców, 70 seniorów oraz 30 osób z niepełnosprawnościami i osób niesamodzielnych** z terenu gminy Pniewy. Kwestionariusze ankiety użyte do zebrania danych, składały się z pytań zamkniętych jednego lub wielokrotnego wyboru.

W niniejszym dokumencie przedstawiono wyniki badań w ujęciu procentowym, które zaokrąglono do wartości dziesiętnych. Z uwagi na to, suma procentowego udziału odpowiedzi w danym pytaniu może odbiegać o +/- 1,0 pp. od 100%.

Charakterystyka gminy Pniewy

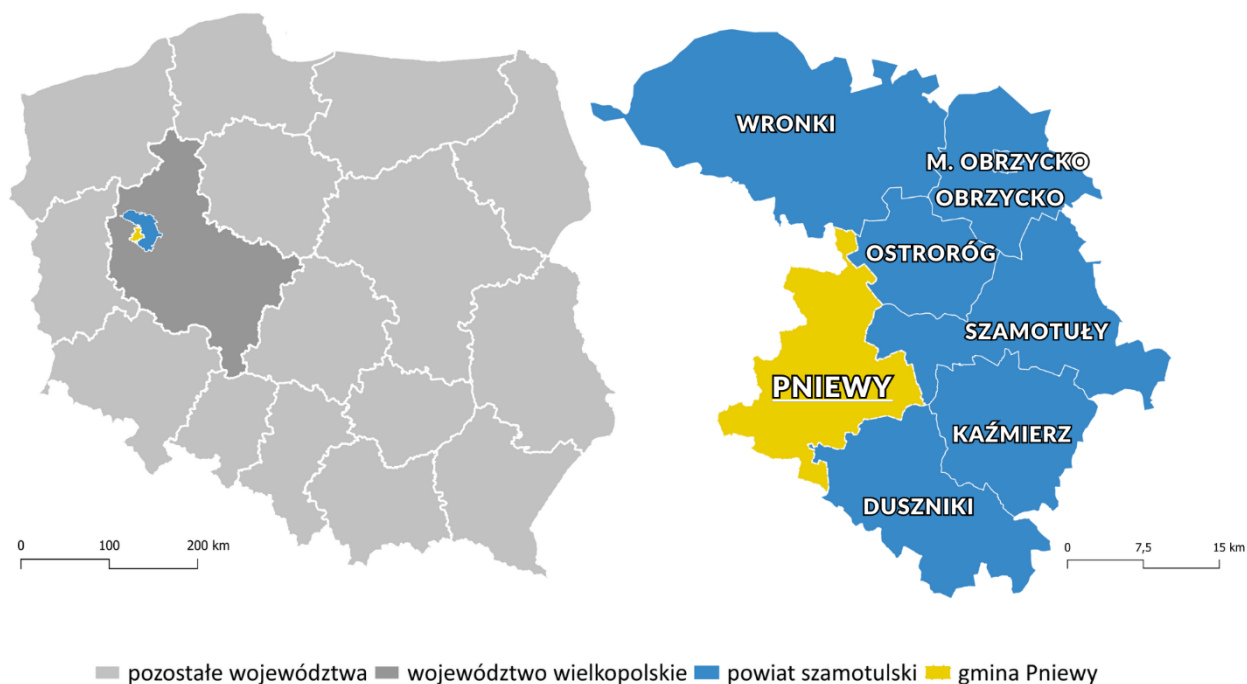
Położenie

Pniewy to gmina miejsko-wiejska położona w powiecie szamotulskim, w województwie wielkopolskim. Zajmuje powierzchnię 158,6 km², co stanowi 14,6% Powiatu oraz 0,5% całego Województwa. Graniczy ona z gminami: Duszniki, Szamotuły, Ostroróg oraz Wronki (powiat szamotulski), Chrzypsko Wielkie i Kwilicz (powiat międzychodzki), a także Lwówek (powiat nowotymski). Na sieć osadniczą Gminy składa się 21 sołectw: Nosalewo, Orliczko, Nojewo, Kikowo, Zajączkowo, Psarskie, Karmin, Psarce, Koninek, Dęborycze, Dębina, Rudka, Podpniewki, Lubocześnica, Konin, Lubosina, Koszanowo, Chełmno, Jakubowo, Zamorze i Turowo.

Układ komunikacyjny Gminy kształtowany jest głównie przez sieć dróg o znaczeniu krajowym, regionalnym oraz lokalnym – przez jej obszar przebiegają dwie drogi krajowe: nr 24 (relacji Pniewy – Rudnica) oraz nr 92 (relacji Rzepin – Siedlce Południowe) oraz dwie drogi wojewódzkie: nr 116 i nr 187.

Gmina odznacza się szczególnymi walorami krajobrazowymi, na które składają się zarówno tereny pagórkowate, jak i płaskie, a także bogata sieć wodna, w tym rzeki Oszczyńca (dopływ Warty) i Mogilnica (dopływ Wieprza) oraz liczne jeziora i zbiorniki wodne. Część obszaru Gminy objęta jest ochroną prawną, na co składają się takie formy ochrony przyrody jak m.in. rezerваты przyrody „Jakubowo”, „Las Grądowy nad Mogilnicą” i „Zamorze Pniewskie”, Sierakowski Park Krajobrazowy czy też obszary Natura 2000: Zamorze Pniewskie, Ostoja Międzychodzko-Sierakowska oraz Puszcza Notecka. Uwarunkowania te stanowią atrakcyjną ofertę dla miłośników aktywnego wypoczynku i wpływają na znaczny potencjał rozwojowy w zakresie turystyki i rekreacji.

Rysunek 2. Położenie gminy Pniewy

Źródło: opracowanie własne

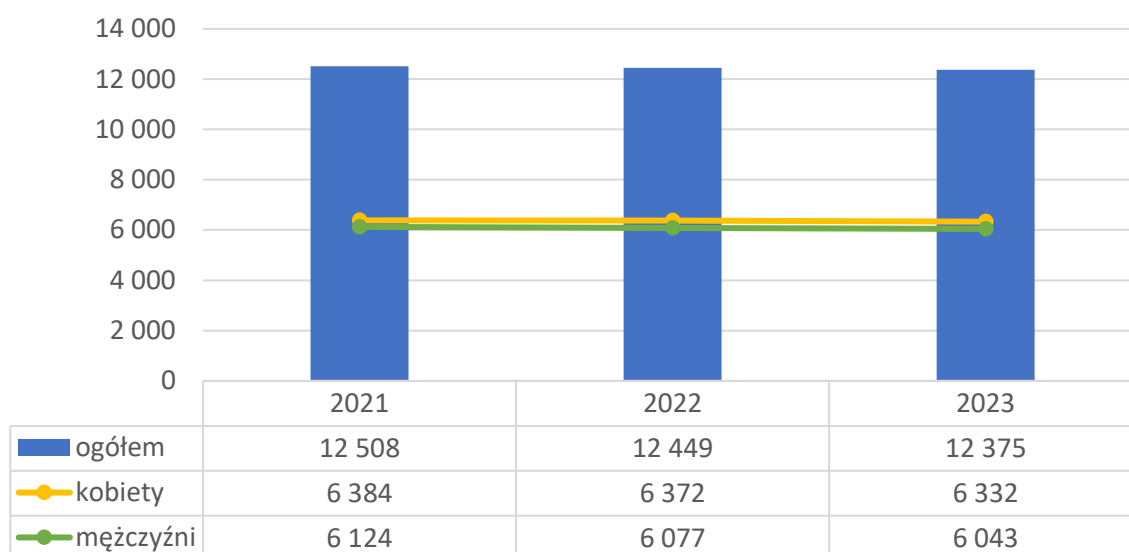
Sytuacja demograficzna

Aktualna struktura demograficzna, będąca efektem procesów społeczno-demograficznych z przeszłości, w istotny sposób wpływa na kształtowanie się zjawisk i wyzwań społecznych w przyszłości. Wnikliwa analiza kluczowych cech demograficznych, procesów migracyjnych oraz zmian w strukturze wieku i liczby ludności dostarcza podstaw do oceny skuteczności dotychczasowych działań ukierunkowanych na rozwiązywanie problemów społecznych. W kontekście obecnych trendów, takich jak starzenie się społeczeństwa, szczególnie istotne staje się planowanie działań ukierunkowanych na aktywizację lokalnej społeczności, wspieranie młodych rodzin oraz integrację międzypokoleniową.

W 2023 roku gminę Pniewy zamieszkiwało 12 375 osób, z czego 6 332 to kobiety, a 6 043 – mężczyźni. Analizując sytuację demograficzną Gminy, w omawianym okresie zauważalny jest stopniowy spadek liczby mieszkańców, kształtujący się na poziomie 1,1%. Biorąc pod uwagę podział na płeć, w omawianym okresie widoczna jest niewielka przewaga liczby kobiet nad liczbą mężczyzn. Szczegółowe dane przedstawiono na poniższym wykresie.

Wykres 1. Liczba mieszkańców gminy Pniewy w latach 2021-2023

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Kolejną analizowaną kwestią jest przyrost naturalny, czyli różnica między liczbą urodzeń żywych, a liczbą zgonów. W gminie Pniewy w 2023 roku przyrost naturalny na 1 000 ludności kształtował się na poziomie -1,93 co oznacza, że wskaźnik ten przyjmował wyższą wartość w porównaniu do województwa wielkopolskiego (-2,18), ale niższą względem powiatu szamotulskiego (-1,30). Na przestrzeni ostatnich lat w Gminie zauważalne są wahania przyrostu naturalnego na 1 000 ludności: w 2021 roku wynosił on -2,48, w 2022 roku było to -4,09, natomiast w ostatnim roku poddanym analizie kształtował się na poziomie -1,93. Podobne tendencje widoczne są w przypadku Powiatu i Województwa. Szczegółowe dane przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 2. Przyrost naturalny na 1 000 ludności w gminie Pniewy w porównaniu do powiatu szamotulskiego i województwa wielkopolskiego na przestrzeni lat 2021-2023

wyszczególnienie	2021	2022	2023
gmina Pniewy	-2,48	-4,09	-1,93
powiat szamotulski	-2,58	-2,65	-1,30
województwo wielkopolskie	-2,74	-2,16	-2,18

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Struktura ludności w gminie Pniewy według ekonomicznych grup wieku w roku 2023 przedstawiała się następująco:

- ▶ 21,1% mieszkańców było w wieku przedprodukcyjnym – do 18 roku życia;
- ▶ 58,2% mieszkańców Gminy było w wieku produkcyjnym – dla kobiet jest to między 18-59 rokiem życia, a dla mężczyzn między 18-64 rokiem życia;
- ▶ 20,6% mieszkańców było w wieku poprodukcyjnym – dla kobiet 60 lat i więcej, a dla mężczyzn 65 lat i więcej.

Na przestrzeni analizowanych lat dostrzec można niewielkie wahania udziału osób w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności, a największą wartość odnotowano w 2022 roku (21,4%). Tendencja spadkowa widoczna jest w przypadku odsetka osób w wieku produkcyjnym, a różnica wynosi 1,1 pp. Zauważalny jest natomiast systematyczny wzrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym, który na przestrzeni analizowanych lat wyniósł 1,2 pp. Udział osób w poszczególnych ekonomicznych grupach wiekowych w Gminie prezentuje się na nieco odmiennym poziomie w odniesieniu do wskaźników w województwie wielkopolskim i w całym kraju. W 2023 roku w Województwie było to 19,4% osób w wieku przedprodukcyjnym, 58,8% w wieku produkcyjnym oraz 21,8% w wieku poprodukcyjnym, natomiast w Polsce – 18,2% osób w wieku przedprodukcyjnym, 58,4% w wieku produkcyjnym oraz 23,3% w wieku poprodukcyjnym⁸.

Tabela 3. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności gminy Pniewy w latach 2021-2023 (w procentach)

wyszczególnienie	2021	2022	2023
wiek przedprodukcyjny	21,2	21,4	21,1
wiek produkcyjny	59,3	58,6	58,2
wiek poprodukcyjny	19,4	20,0	20,6

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

⁸ dane za 2023 rok.

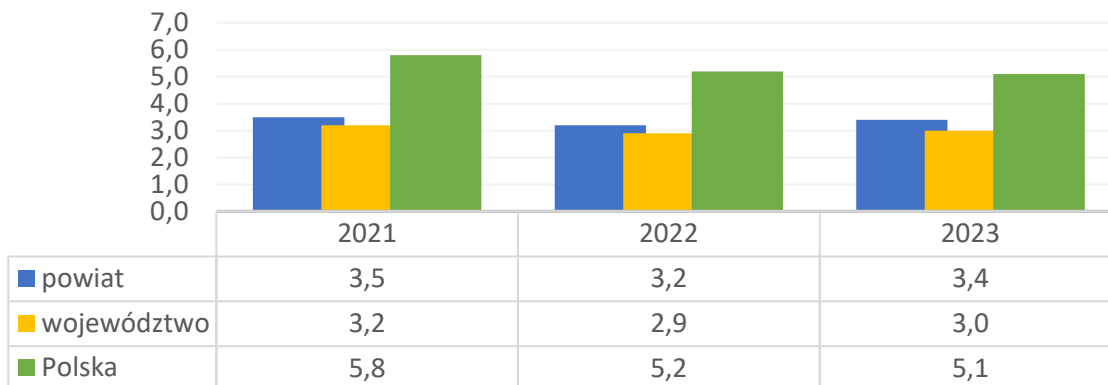

Rynek pracy i sytuacja gospodarcza

Istotnym miernikiem stanu rynku pracy jest stopa bezrobocia rejestrowanego, która wyraża procentowy udział liczby osób zarejestrowanych jako bezrobotne w urzędach pracy w ogólnej liczbie ludności aktywnej zawodowo. Wskaźnik ten pozwala na ocenę skali problemu bezrobocia w danej społeczności oraz identyfikację obszarów wymagających interwencji w zakresie polityki zatrudnienia i aktywizacji zawodowej.

Dane dotyczące stopy bezrobocia na poziomie gmin nie są dostępne, w związku z tym wskaźnik przedstawia dane dla powiatu szamotulskiego. W 2023 roku stopa bezrobocia w Powiecie wynosiła 3,4%, a więc była wyższa w porównaniu do Województwa (3,0%), a zarazem niższa w stosunku do kraju (5,1%). W omawianym okresie w powiecie szamotulskim stopa bezrobocia rejestrowanego ulegała niewielkim wahaniom, a najwyższą wartość odnotowano w 2021 roku (3,5%). Podobne tendencje dostrzegalne są w województwie wielkopolskim, natomiast spadek odnotowano w przypadku całego kraju. Szczegółowe dane w tym zakresie prezentuje poniższy wykres.

Wykres 2. Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie szamotulskim na przestrzeni lat 2021-2023 w porównaniu do województwa wielkopolskiego i całej Polski (stan na koniec roku, w procentach)

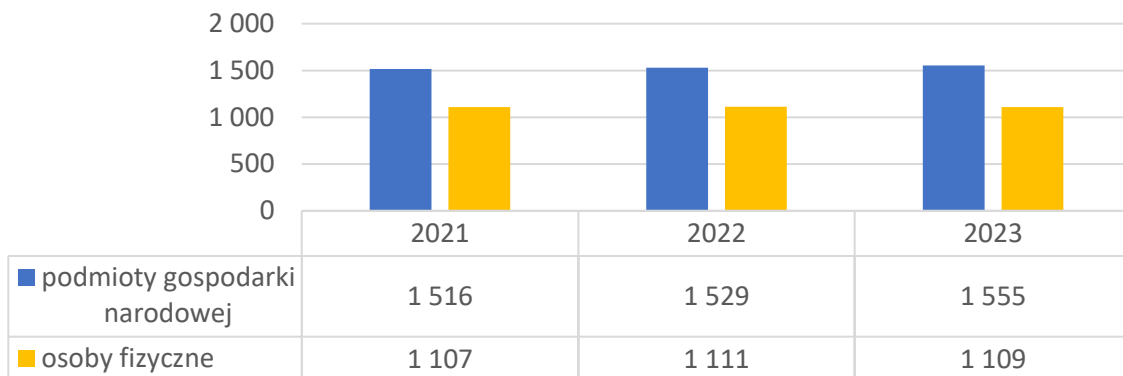

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Jednym ze wskaźników określających aktywność gospodarczą danej zbiorowości jest liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących na danym terenie. W gminie Pniewy na koniec 2023 roku w rejestrze REGON zarejestrowanych było łącznie 1 555 podmiotów gospodarki narodowej, w tym większość stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą w liczbie 1 109 (71,3%). Podobnie sytuacja wyglądała w latach poprzednich. Na przestrzeni lat 2021-2023 liczba podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru

REGON w gminie Pniewy ulegała systematycznemu wzrostowi, który kształtował się na poziomie 2,6%. Szczegółowe dane przedstawiono na poniższym wykresie.

Wykres 3. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON oraz osoby fizyczne prowadzące działalność w gminie Pniewy w latach 2021-2023

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Największa liczba podmiotów gospodarczych działających w gminie Pniewy według klas wielkości to mikro-przedsiębiorstwa zatrudniające 0-9 pracowników – jest ich 1 470 (stan na koniec 2023 roku). Działalność prowadzą również 72 małe przedsiębiorstwa zatrudniające 10-49 pracowników, 11 średnich przedsiębiorstw z liczbą od 50 do 249 pracowników, a także 2 duże przedsiębiorstwa, w których pracuje od 250 do 999 osób.

Rysunek 3. Liczba podmiotów zarejestrowanych na terenie gminy Pniewy według klas wielkości (stan na koniec 2023 roku)

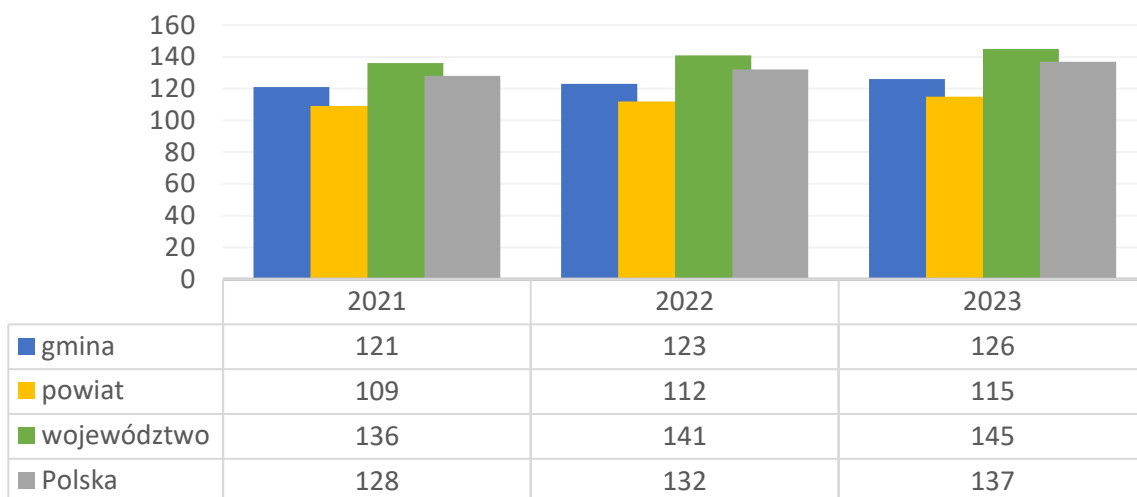

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Porównując wskaźnik liczby podmiotów gospodarczych na 1 000 mieszkańców, sytuacja w Gminie wypada mniej korzystnie niż na poziomie województwa i kraju, jednak prezentuje się lepiej w porównaniu do średniej dla Powiatu. Analizując zaprezentowane dane można zauważyć, że w 2023 roku wskaźnik dla gminy Pniewy wynosił 126 podmiotów gospodarczych na 1 000 ludności, w powiecie szamotulskim było to 115 podmiotów, w przypadku województwa wielkopolskiego – 145, natomiast w kraju – 137. Na przestrzeni analizowanych lat zauważalny jest jego stopniowy wzrost we wszystkich analizowanych jednostkach.

Wykres 4. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON na 1 000 mieszkańców w gminie Pniewy, powiecie szamotulskim, województwie wielkopolskim oraz Polsce w latach 2021-2023

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Sytuacja mieszkaniowa

Z dostępnych danych GUS wynika, że całkowite zasoby mieszkaniowe w gminie Pniewy to łącznie 4 335 nieruchomości (stan na koniec 2023 roku). Liczba ta w omawianym okresie ulegała systematycznemu wzrostowi. Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w Gminie w latach 2021-2023 utrzymywała się na względnie stałym poziomie, a w 2023 roku było to 91,0 m². Na terenie gminy Pniewy w 2022 roku znajdowało się 241 lokali komunalnych.

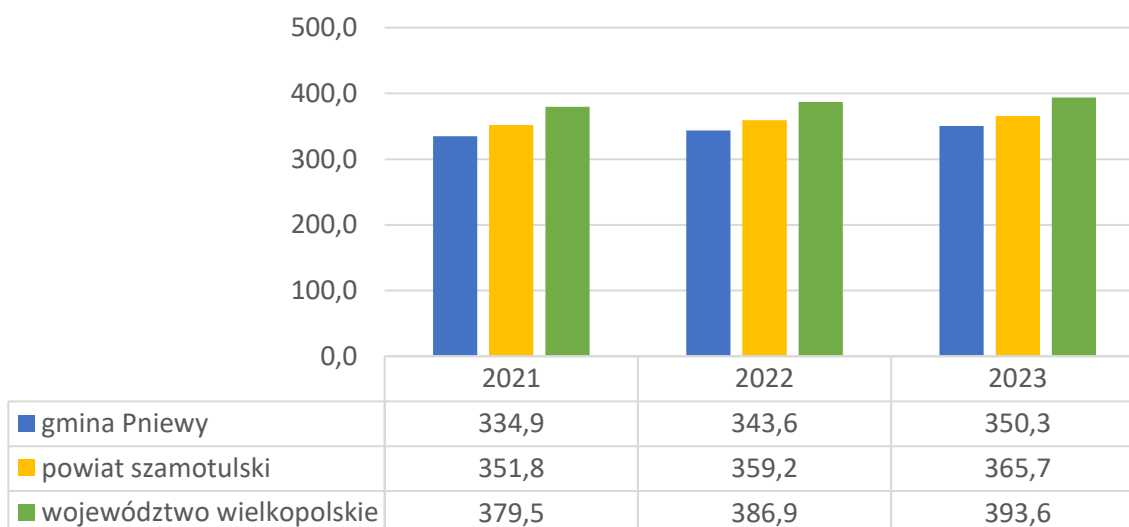
Tabela 4. Zasoby mieszkaniowe w gminie Pniewy na przestrzeni lat 2021-2023

wyszczególnienie	2021	2022	2023
liczba mieszkań	4 189	4 277	4 335
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania [m ²]	90,7	91,0	91,0
liczba lokali komunalnych	b.d.	241	b.d.

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Zgodnie z dostępnymi danymi, liczba mieszkań przypadających na 1 000 mieszkańców w gminie Pniewy w 2023 roku była mniejsza zarówno w porównaniu z ich liczbą w powiecie szamotulskim (365,7), jak i w województwie wielkopolskim (393,6). W latach 2021-2023 można zauważyć, że liczba mieszkań przypadających na 1 000 mieszkańców systematycznie wzrastała. Podobne tendencje dostrzegalne są w przypadku Województwa i Powiatu. Szczegółowe dane przedstawia kolejny wykres.

Wykres 5. Mieszkania na 1 000 mieszkańców w gminie Pniewy, powiecie szamotulskim i województwie wielkopolskim w latach 2021-2023

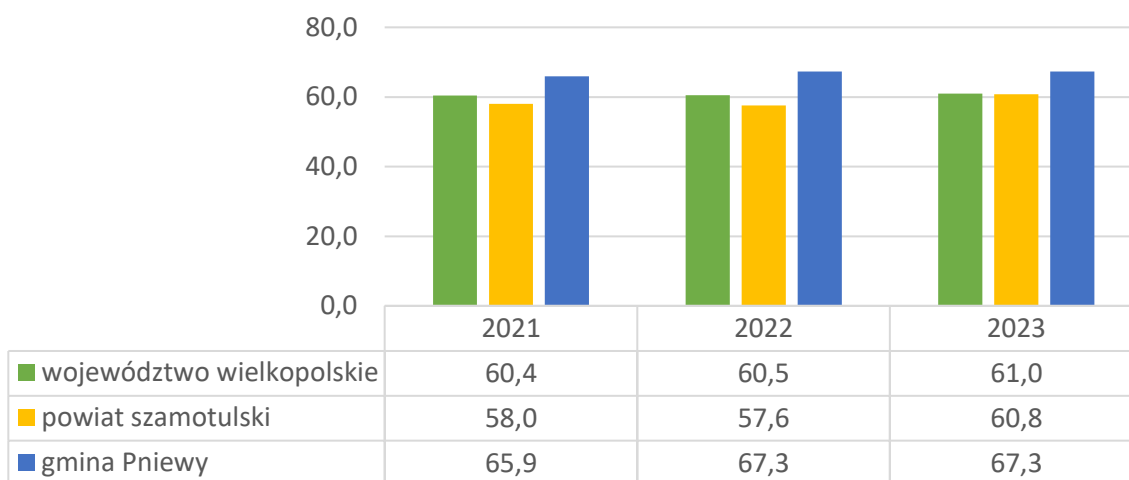

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Analizie poddano również infrastruktury technicznej na terenie Gminy, stanowiącej jeden z ważniejszych elementów poprawy warunków życia mieszkańców. W przypadku sieci kanalizacyjnej, w gminie Pniewy w 2023 roku 67,3% budynków było podłączonych do tego typu instalacji, co stanowi wyższą wartość do tej określonej dla województwa wielkopolskiego (61,0%) oraz powiatu szamotulskiego (60,8%). Należy podkreślić, iż na przestrzeni analizowanych lat wartość wskaźnika stopniowo wzrastała w przypadku Gminy i Województwa, z kolei w Powiecie widoczne są niewielkie wahania w tym zakresie. Szczegółowe dane przedstawiono na kolejnym wykresie.

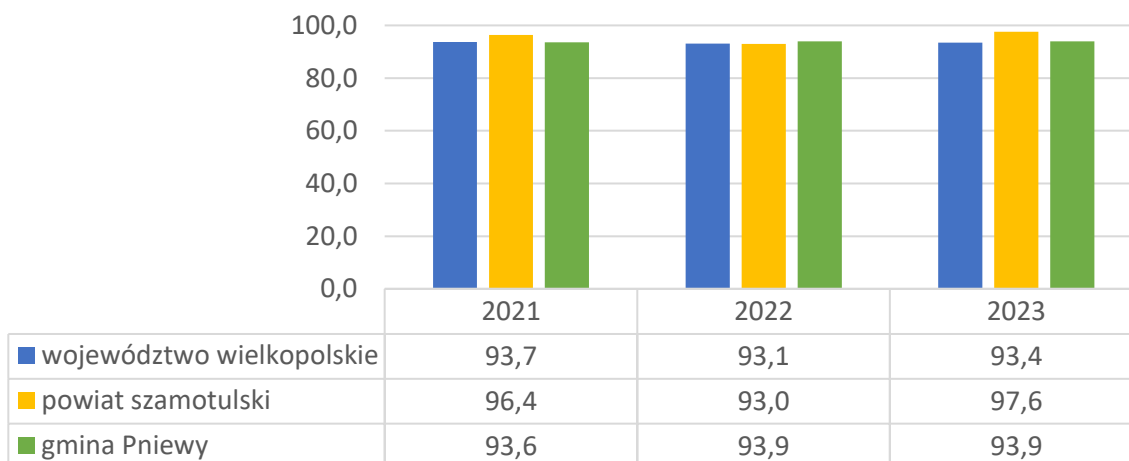
Wykres 6. Budynki podłączone do kanalizacji w stosunku do ogółu budynków mieszkalnych w gminie Pniewy, powiecie szamotulskim i województwie wielkopolskim w latach 2021-2023

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Zdecydowanie korzystniejszą sytuacją przedstawia się w przypadku liczby budynków podłączonych do instalacji wodociągowej w ogóle budynków mieszkalnych. W 2023 roku w gminie Pniewy wskaźnik kształtował się na poziomie 93,9%, co stanowi nieco wyższą wartość w porównaniu do Województwa (93,4%), ale niższą względem Powiatu (97,6%). Zarówno w przypadku powiatu szamotulskiego, jak i województwa wielkopolskiego, w omawianym okresie liczba budynków podłączonych do instalacji wodociągowej w ogóle budynków mieszkalnych wykazywała niewielkie wahania, z kolei w przypadku Gminy widoczny jest wzrost z 93,6% w 2021 roku do 93,9% w latach 2022-2023. Szczegółowe dane przedstawiono na kolejnym wykresie.

Wykres 7. Budynki podłączone do wodociągu w stosunku do ogółu budynków mieszkalnych w gminie Pniewy, powiecie szamotulskim i województwie wielkopolskim w latach 2021-2023

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Edukacja i wychowanie

Edukacja stanowi fundament rozwoju społeczności lokalnej, kształtując kompetencje i możliwości młodego pokolenia. Placówki oświatowe w Gminie pełnią nie tylko funkcję edukacyjną, ale także wspierają rozwój społeczny i kulturalny uczniów. Współczesne wyzwania w obszarze edukacji wymagają efektywnego wykorzystania dostępnych zasobów, modernizacji infrastruktury oraz wdrażania nowoczesnych metod nauczania, aby zapewnić każdemu dziecku równy start i wsparcie w jego ścieżce rozwoju.

W 2023 roku na analizowanym terenie funkcjonowały następujące publiczne jednostki oświatowe, dla których organem prowadzącym jest gmina Pniewy:

- ▶ Przedszkole „Miś” w Pniewach,
- ▶ Szkoła Podstawowa w Chełmnie,
- ▶ Szkoła Podstawowa w Nojewie,
- ▶ Szkoła Podstawowa im. Powstańców Wielkopolskich w Pniewach,
- ▶ Zespół Szkół im. Emilii Szanieckiej w Pniewach.

Ponadto w Gminie funkcjonują również placówki prowadzone przez Dom Zakonny Zgromadzenia Sióstr Urszulanek SJK w Pniewach, tj. Publiczne Liceum Ogólnokształcącego Sióstr Urszulanek SJK w Pniewach oraz Przedszkole Sióstr Urszulanek SJK w Pniewach (niepubliczne).

W 2023 roku w ramach instytucjonalnej opieki nad dziećmi w wieku do lat 3, na terenie Gminy funkcjonował niepubliczny Żłobek „Żyrafy”, dysponujący 30 miejscami dla podopiecznych.

Kolejna tabela przedstawia liczbę uczniów w placówkach oświatowych działających na terenie gminy Pniewy (bez oddziałów przedszkolnych). Z prezentowanych danych wynika, iż w 2023 roku do szkół uczęszczało ogółem 1 977 uczniów, z czego większość stanowili wychowankowie Zespołu Szkół im. Emilii Sczanieckiej w Pniewach (963) oraz Szkoły Podstawowej im. Powstańców Wielkopolskich w Pniewach (878). W omawianym okresie łączna liczba uczniów ulegała wahaniom, a największą wartość odnotowano w 2022 roku (2 058). Należy zauważyć, że w 2023 roku w porównaniu do roku bazowego liczba uczniów w Szkole Podstawowej w Chełmnie, w Nojewie oraz w Pniewach uległa zmniejszeniu, z kolei odwrotne tendencje widoczne są w przypadku Zespołu Szkół im. Emilii Sczanieckiej w Pniewach. Szczegółowe dane przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 5. Liczba uczniów w placówkach oświatowych w gminie Pniewy w latach 2021-2023 (bez oddziałów przedszkolnych)

wyszczególnienie	2021	2022	2023
Szkoła Podstawowa w Chełmnie	117	116	66
Szkoła Podstawowa w Nojewie	129	122	70
Szkoła Podstawowa im. Powstańców Wielkopolskich w Pniewach	951	954	878
Zespół Szkół im. Emilii Sczanieckiej w Pniewach	799	866	963
SUMA	1 996	2 058	1 977

Źródło: Raport o stanie gminy Pniewy za 2021, 2022 i 2023 r.

W 2023 roku nauczaniem przedszkolnym objętych było łącznie 406 dzieci, z czego zdecydowaną większość stanowili wychowankowie Przedszkola „Miś” w Pniewach (320). Do oddziału przedszkolnego Szkoły Podstawowej w Chełmnie uczęszczało 42 dzieci, a w przypadku oddziału przedszkolnego Szkoły Podstawowej w Nojewie było to 44 wychowanków. Na przestrzeni omawianych lat łączna liczba dzieci uczęszczających do przedszkola i oddziałów przedszkolnych ulegała wahaniom: w 2021 roku było to 405 podopiecznych, w 2022 roku – 426, z kolei w 2023 roku – 406.

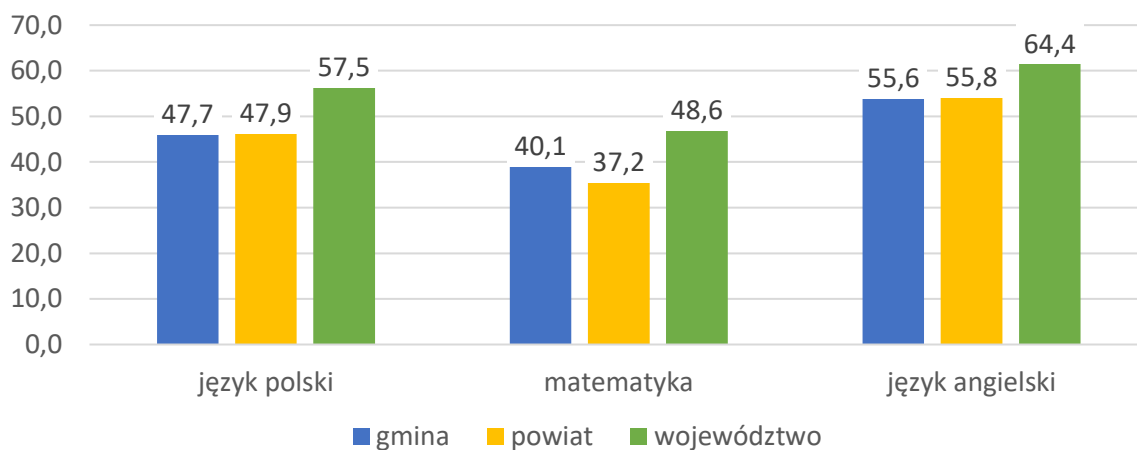
Tabela 6. Liczba dzieci uczęszczających do przedszkola i poszczególnych oddziałów przedszkolnych w gminie Pniewy w latach 2021-2023

wyszczególnienie	2021	2022	2023
Przedszkole „Miś” w Pniewach	315	333	320
Szkoła Podstawowa w Chełmnie	49	50	42
Szkoła Podstawowa w Nojewie	41	43	44
SUMA	405	426	406

Źródło: Raport o stanie gminy Pniewy za 2021, 2022 i 2023 r.

Na kolejnym wykresie przedstawione zostały wyniki egzaminu ósmoklasisty uczniów z gminy Pniewy w odniesieniu do średniej dla powiatu szamotulskiego oraz województwa wielkopolskiego. W porównaniu do Województwa, młodzi mieszkańcy Gminy uzyskali niższe wyniki ze wszystkich analizowanych przedmiotów, z kolei w porównaniu do Powiatu dostrzec można zbliżone wartości. Najgorszy rezultat uczniowie z terenu Gminy osiągnęli z matematyki – 40,1%, zaś najlepiej poradzili sobie z egzaminem z języka angielskiego – 55,6%. Szczegółowe dane przedstawiono na wykresie poniżej.

Wykres 8. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w 2024 roku uczniów z gminy Pniewy, powiatu szamotulskiego i województwa wielkopolskiego

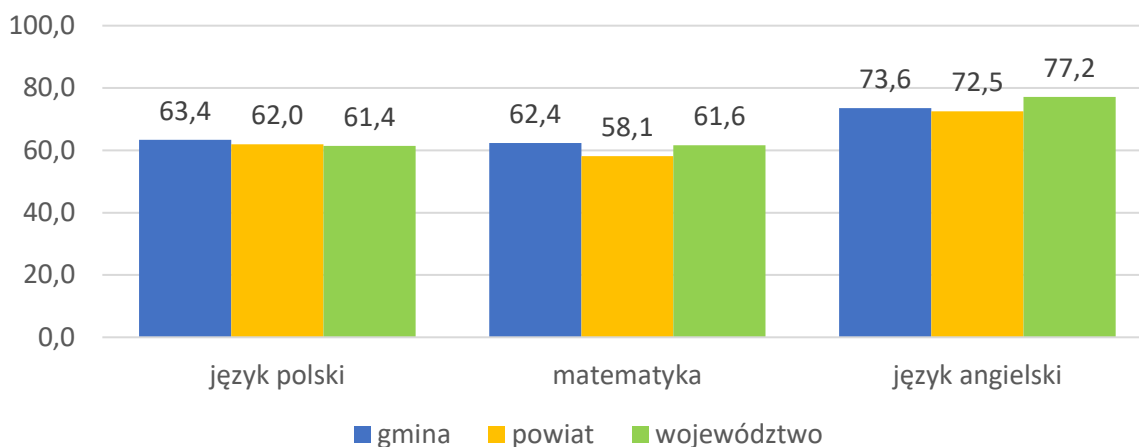
Źródło: <https://mapa.wyniki.edu.pl/>

Odmienne sytuacja kształtuje się w przypadku wyników z egzaminu maturalnego – uczniowie szkoły ponadpodstawowej z gminy Pniewy osiągnęli wyższe wyniki ze wszystkich prezentowanych przedmiotów w porównaniu do średniej dla Powiatu, z kolei względem Województwa – z matematyki oraz języka angielskiego. Wyjątek stanowi rezultat egzaminu maturalnego z języka polskiego oraz matematyki. Maturzyści z terenu Gminy najlepiej

poradzili sobie z językiem angielskim, dla którego średnia zdawalność kształtowała się na poziomie 73,6%. Szczegółowe dane przedstawiono na kolejnym wykresie.

Wykres 9. Wyniki egzaminu maturalnego w 2024 roku uczniów z gminy Pniewy, powiatu szamotulskiego i województwa wielkopolskiego (poziom podstawowy)

Źródło: <https://mapa.wyniki.edu.pl/>

Kultura, sport i rekreacja

Główną instytucją działającą w zakresie kultury na analizowanym terenie jest **Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Centrum Kultury Pniewy**, będąca samorządową instytucją kultury, której głównym celem jest tworzenie, upowszechnienie, zaspokajanie i zapewnienie dostępu do dóbr kultury, stwarzając bogatą ofertę zajęć zarówno dla dzieci i młodzieży, dorosłych, jak i osób starszych. Pełni również zadania dotyczące zaspokajania potrzeb czytelniczych, informacyjnych i kulturalno-oświatowych mieszkańców, a także realizuje podstawowe działania statutowe w zakresie gromadzenia, opracowywania i udostępniania zbiorów oraz w zakresie promocji książki, biblioteki i czytelnictwa wśród lokalnej społeczności. W ramach Biblioteki funkcjonuje również punkt biblioteczny w Psarskiem.

W strukturach instytucji działalność prowadzi wiele grup artystycznych integrujących społeczność lokalną, aktywnie promujących kulturę i uczestniczących w różnorodnych wydarzeniach na terenie Gminy oraz poza jej granicami, w tym m.in.: Chór „Lira” (20 osób), Zespół Ludowy „Chełmianki” (11 osób), Pniewska Orkiestra Dęta (26 osób) oraz Klub „Kobiety z Pasją” (12 osób).

Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Centrum Kultury Pniewy aktywnie organizuje liczne wydarzenia na terenie Gminy, promując kulturę, sztukę i tradycje lokalne. Dzięki różnorodnym inicjatywom, mieszkańcy mogą uczestniczyć w koncertach, wystawach, warsztatach artystycznych oraz wydarzeniach o charakterze edukacyjnym i rozrywkowym, które integrują społeczność lokalną i wzbogacają życie kulturalne Gminy. W 2023 roku zorganizowano szereg wydarzeń kulturalnych, które cieszyły się dużym zainteresowaniem mieszkańców, wśród których można wymienić m.in.: seanse filmowe w bibliotece, cykl spotkań pt. „Filmowe piątki w bibliotece”, Projekt „Mała książka – wielki człowiek”, „Pniewski Klub Książki”, Narodowe Czytanie „Nad Niemnem” Elizy Orzeszkowej.

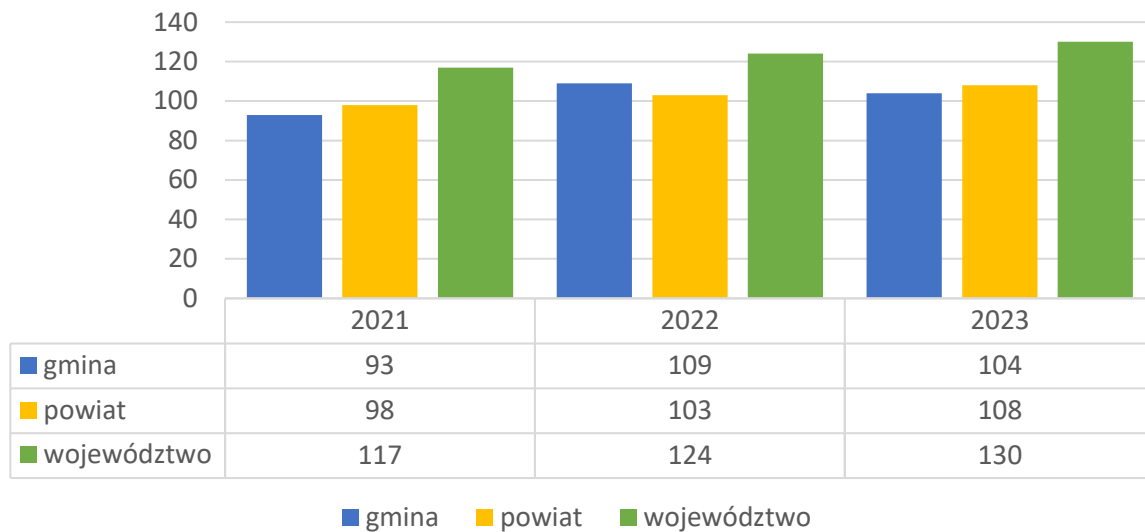
Oprócz ww. wydarzeń, Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Centrum Kultury w Pniewach aktywnie angażowała się również w organizację wydarzeń kulturalnych odbywających się poza jej siedzibą, na terenie całej Gminy. Wśród takich inicjatyw wyróżnić można m.in. Orszak Trzech Króli, Dni Pniew 2023, Festyn rodzinny „Lato na patelni” w Łazienkach Miejskich, Dożynki Gminne Pniewy 2023 w Buszewie oraz Jarmark Bożonarodzeniowy w hali OSiR w Pniewach⁹.

Poniższy wykres prezentuje dostępne dane w zakresie liczby czytelników bibliotek publicznych na 1 000 ludności w gminie Pniewy, powiecie szamotulskim oraz województwie wielkopolskim w latach 2021-2023. Na podstawie danych statystycznych można dostrzec, że liczba czytelników w Gminie w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców na przestrzeni analizowanych lat ulegała wahaniom, a najwyższą wartość odnotowano w 2022 roku (109). W porównaniu do Województwa, wskaźnik dla Gminy przyjmował niższe wartości w każdym analizowanym roku, z kolei w przypadku Powiatu taką sytuację odnotowano w 2021 roku i w 2023 roku. Należy podkreślić, że mimo niewielkiego spadku w 2023 roku, gmina Pniewy utrzymuje wskaźnik czytelnictwa na poziomie wyższym niż w 2021 roku, co świadczy o utrzymującym się zainteresowaniu ofertą biblioteki i jej rosnącej roli w życiu kulturalnym mieszkańców.

⁹ Raport o stanie gminy Pniewy za 2023 r.

Wykres 10. Czytelnicy bibliotek publicznych na 1 000 ludności w gminie Pniewy, powiecie szamotulskim oraz województwie wielkopolskim w latach 2021-2023

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Ośrodek Sportu i Rekreacji w Pniewach jest jednostką odpowiedzialną za rozwój, promocję i organizację aktywności fizycznej oraz wydarzeń sportowo-rekreacyjnych na terenie Gminy. Prowadzi obiekty sportowe, koordynuje zajęcia dla różnych grup wiekowych, wspiera inicjatywy lokalnych klubów i stowarzyszeń, a także promuje zdrowy styl życia wśród mieszkańców. OSiR współdziała ze szkołami, stowarzyszeniami, klubami sportowymi oraz innymi podmiotami, skutecznie promując sport i aktywny tryb życia wśród lokalnej społeczności. Jednostka odpowiada za zarządzanie infrastrukturą sportowo-rekreacyjną należącą do Gminy, w tym m.in.: Halą Widowiskowo–Sportową, Stadionem Miejskim, kompleksem boisk „Orlik 2012”, salą gimnastyczną z zapleczem, łazienkami Miejskimi w Pniewach, boiskiem środowiskowym w Chełmnie, placami zabaw i kąpieliskami zlokalizowanymi na terenie Gminy, a także pawilonem sportowym. OSiR prowadzi zajęcia i zawody sportowo-rekreacyjne, a także inicjuje lub współuczestniczy w organizacji różnorodnych wydarzeń sportowych – w 2023 roku były to m.in.: turnieje w tenisie stołowym, XIII Bieg Papieski, Pniewska Amatorska Liga Futsalu oraz Grand Prix w Siatkówce Plażowej. W obiektach zarządzanych przez Ośrodek w 2023 roku zrealizowano liczne wydarzenia sportowe i kulturalne, organizowane przez kluby, stowarzyszenia oraz inne lokalne podmioty. Wśród nich znalazły się m.in. rozgrywki Ekstraklasy Futsalu, mecze klasy okręgowej i młodzieżowych lig piłki nożnej, halowe turnieje piłkarskie dla dzieci i młodzieży, trzy turnieje w ramach Wojewódzkich Igrzysk Młodzieży SZS Wielkopolska, II Bieg Misia

dla przedszkolaków na Stadionie Miejskim, a także Ogólnopolski Turniej Tańca Akrobatycznego.

Należy podkreślić, że Ośrodek Sportu i Rekreacji w Pniewach aktywnie uczestniczy w realizacji lokalnych programów wspierających rozwój sportu, profilaktykę oraz promocję zdrowego stylu życia. W ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, na kąpieliskach organizowano szkolenia z pierwszej pomocy i naukę pływania, prowadzone przez ratowników WOPR. OSiR wspierał również lokalne kluby sportowe w pozyskiwaniu środków na szkolenia dzięki współpracy z Ministerstwem Sportu i Wielkopolskim Stowarzyszeniem Sportowym. Ponadto organizowane były liczne wydarzenia sportowe, takie jak biegi masowe, rozgrywki Amatorskiej Ligi Futsalu czy Puchar Polski w Triathlonie, których celem była zarówno aktywizacja mieszkańców, jak i promocja Gminy¹⁰.

Opieka zdrowotna

Na terenie gminy Pniewy funkcjonuje 10 przychodni, które tworzą lokalny system opieki zdrowotnej. Z danych GUS wynika, iż w gminie Pniewy w 2023 roku w ramach podstawowej opieki zdrowotnej udzielono łącznie 46 805 porad. Oznacza to, że na 1 mieszkańca Gminy udzielono wówczas 3,8 porad. Jest to wartość niższa w stosunku do liczby porad w przeliczeniu na 1 mieszkańca powiatu szamotulskiego, która w omawianym roku wynosiła 4,3.

Tabela 7. Dane statystyczne dotyczące publicznej opieki zdrowotnej w gminie Pniewy w porównaniu do powiatu szamotulskiego w 2023 roku

wyszczególnienie	powiat	gmina
przychodnie ogółem	57	10
liczba porad w ramach POZ	395 385	46 805
porady podstawowej opieki zdrowotnej udzielone na 1 mieszkańca	4,3	3,8

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

W 2023 roku gmina Pniewy aktywnie realizowała zadania z zakresu zdrowia publicznego w ramach Narodowego Programu Zdrowia, koncentrując się na profilaktyce uzależnień, promocji zdrowego stylu życia oraz wsparciu mieszkańców w różnych grupach wiekowych. Wśród działań znalazły się m.in. warsztaty profilaktyczne dla dzieci i młodzieży,

¹⁰ Raport o stanie gminy Pniewy za 2023 r.

pozalekcyjne zajęcia sportowe, szkolenia dla sprzedawców alkoholu, świadczenie usług teleopieki, zajęcia zdrowotne dla seniorów (kulinarne, gimnastyczne), a także pomoc terapeutyczna w różnych formach. Prowadzono również projekt „Wsparcie psychologiczne dla mieszkańców Gminy Pniewy w 2023 r.”. Gmina wspierała aktywność fizyczną i zdrowie mieszkańców poprzez współpracę ze stowarzyszeniami i organizacjami pozarządowymi (np. biegi, morsowanie, rehabilitacja, hipoterapia), rozwój systemu rowerów miejskich i usuwanie azbestu. Ponadto lokalne szkoły uczestniczyły w Ogólnopolskim Programie Profilaktyki Czerniaka, w którym udział wzięło 891 uczniów. Informacje o działaniach prozdrowotnych były szeroko promowane za pośrednictwem strony internetowej Gminy i mediów społecznościowych¹¹.

Bezpieczeństwo publiczne

Bezpieczeństwo publiczne jest to ogół warunków i instytucji chroniących życie, zdrowie, mienie obywateli oraz majątek ogólnonarodowy, ustrój i suwerenność państwa przed zjawiskami groźnymi dla ładu prawnego. Bezpieczeństwo publiczne umożliwia sprawne funkcjonowanie społeczeństwa.

W Gminie bezpieczeństwo i porządek zapewniają funkcjonariusze **Komisariatu Policji w Pniewach**. Poza pełnieniem obowiązków z zakresu swojej podstawowej służby, podejmują oni również działalność profilaktyczną na terenie Gminy.

Poniższa tabela dotyczy liczby postępowań przygotowawczych prowadzonych przez funkcjonariuszy Komisariatu Policji w Pniewach w latach 2021-2023. Z prezentowanych danych wynika, że najwięcej postępowań dotyczyło kradzieży oraz prowadzenia pojazdu przez osoby nietrzeźwe. Największe nasilenie większości postępowań miało miejsce w 2022 roku. Należy podkreślić równomierną liczbę przypadków kierowania pojazdem przez osoby nietrzeźwe w mieście i na obszarach wiejskich, co sugeruje potrzebę kontynuacji działań profilaktycznych oraz kontrolnych. Jednocześnie w analizowanym okresie widoczny jest spadek liczby wypadków drogowych na wsi (z 4 w 2021 roku do 0 w 2023 roku), ale również wzrost kradzieży z włamaniem (z 2 w 2021 roku do 4 w 2023 roku).

¹¹ Raport o stanie gminy Pniewy za 2023 r.

Tabela 8. Liczba odnotowanych postępowań przygotowawczych przez funkcjonariuszy Komisariatu Policji w Pniewach w latach 2021-2023

wyszczególnienie	2021	2022	2023
kradzieże, w tym:	19	30	24
w mieście	13	26	19
na wsi	6	4	5
kradzieże z włamaniem, w tym:	6	7	8
w mieście	4	6	4
na wsi	2	1	4
uszkodzenia mienia, w tym:	2	10	5
w mieście	1	7	5
na wsi	1	3	0
nietrzeźwi kierujący, w tym:	17	21	21
w mieście	10	11	10
na wsi	7	10	11
wypadki drogowe, w tym:	8	11	5
w mieście	4	10	5
na wsi	4	1	0

Źródło: Raport o stanie gminy Pniewy za 2021, 2022 i 2023 r.

Organem wspierającym w zakresie porządku publicznego jest **Straż Miejska w Pniewach**. Do jej zadań należy przede wszystkim ochrona porządku w miejscach publicznych, prowadzenie kontroli ruchu drogowego, współdziałanie z innymi podmiotami w celu ratowania życia i zdrowia mieszkańców, prowadzenie kontroli w zakresie spalania odpadów, udzielanie pomocy w zakresie usuwania awarii technicznych, skutków klęsk żywiołowych oraz pozostałych lokalnych zagrożeń. W 2021 roku odnotowano 377 zgłoszeń, w 2022 roku – 215, z kolei w 2023 roku SM podjęła 298 interwencji¹².

Ochronę przeciwpożarową w Gminie zapewnia 12 następujących **jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych**: OSP w Kikowie, OSP w Koninie, OSP w Koszanowie, OSP w Lubocześnicy, OSP w Lubosinie, OSP w Nojewie, OSP w Psarskiem, OSP w Rudce, OSP w Turowie, OSP w Zajączkowie, OSP w Zamorzu, OSP w Pniewach. W podstawowy zakres działalności OSP wchodzi ochrona przeciwpożarowa i usuwanie skutków klęsk żywiołowych. Biorą również aktywny udział w życiu społeczno-kulturowym, m.in. poprzez uczestniczenie w obchodach świąt narodowych i współorganizowanie wydarzeń gminnych.

¹² Raport o stanie gminy Pniewy za 2021, 2022 i 2023 r.

Uwarunkowania w zakresie ekonomii społecznej

Na przestrzeni dekad zmieniały się sposoby zarządzania w biznesie i administracji, a co za tym idzie – funkcja jednostki w wewnętrznym systemie. W wyniku koncentracji na wynikach, coraz mniejszą rolę w strukturach organizacyjnych pełnił człowiek, a w efekcie zwiększyła się skala wykluczenia społecznego. Wzrost nierówności społecznych przyczynił się do podejmowania inicjatyw oddolnych przez społeczności najbardziej nimi dotknięte. W odpowiedzi na te wyzwania narodził się ruch spółdzielczy, który umożliwiał grupom społecznym wspólne zaspokajanie podstawowych potrzeb. Kluczowe znaczenie miały wówczas wartości takie jak podmiotowość jednostki i znaczenie indywidualnej pracy. Na tym gruncie ukształtowała się współczesna koncepcja ekonomii społecznej – ukierunkowanej na człowieka i oddziaływanie społeczne, opartej na partycypacyjnym zarządzaniu, gdzie główny nacisk kładzie się na realizację celów społecznych, a nie maksymalizację zysku¹³.

Współcześnie ekonomia społeczna funkcjonuje w ramach różnorodnych podmiotów, m.in. organizacji pozarządowych zgodnie z art. 3 ust. 2 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, takich jak stowarzyszenia, fundacje czy prowadzone przez nie jednostki reintegracyjne, a także podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 ww. ustawy, np. spółdzielni socjalnych, spółek non profit czy stowarzyszeń jednostek samorządu terytorialnego. Obecnie rozwijający się sektor ekonomii społecznej wpisuje się zarówno w politykę gospodarczą, poprzez wzmacnianie przedsiębiorczości mieszkańców gmin i powiatów oraz konkurencyjności lokalnych podmiotów, jak i politykę społeczną, gdyż odpowiednie wykorzystanie potencjału PES umożliwia aktywizację zawodową, rozwój turystyki, kultury czy mieszkalnictwa, a także reintegrację osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

W ramach sektora ekonomii społecznej wyróżnia się tzw. podmioty ekonomii solidarnej, których działalność koncentruje się głównie na wspieraniu aktywizacji zawodowej oraz integracji społecznej. Szczególny nacisk kładą one na proces reintegracji osób narażonych na wykluczenie społeczne, jak również na działania związane z rehabilitacją zawodową i społeczną osób z niepełnosprawnościami.

¹³ Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej, str. 10

Rysunek 4. Klasyfikacja podmiotów ekonomii społecznej

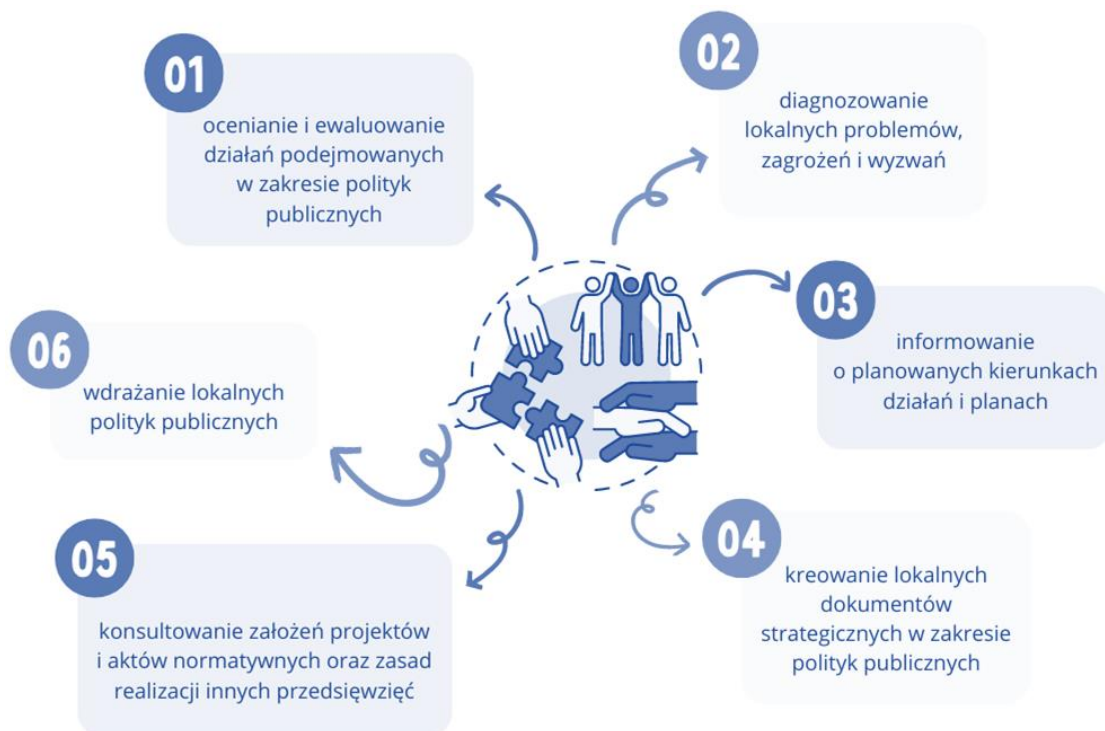

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Krajowego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 roku. *Ekonomia Solidarności Społecznej*

Podmioty ekonomii społecznej odgrywają istotną rolę w działaniach na rzecz społeczności lokalnych oraz osób zagrożonych marginalizacją. Ich zaangażowanie w rozwiązywanie problemów społecznych przekłada się na umocnienie pozycji w procesie współtworzenia lokalnej polityki społecznej i współodpowiedzialność za jej kierunki. Dotychczas współpraca instytucji publicznych z tym sektorem opierała się głównie na zlecaniu zadań publicznych oraz realizacji usług społecznych przez fundacje i stowarzyszenia. Jednak wraz z rozwojem ekonomii społecznej pojawia się potrzeba szerszego włączenia wszystkich jej przedstawicieli w procesy planowania, diagnozowania potrzeb, tworzenia dokumentów strategicznych, realizacji inicjatyw i monitorowania ich efektów.

Rysunek 5. Obszary współpracy międzyinstytucjonalnej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Model współpracy administracji publicznej i organizacji pozarządowych, ISP, 2019

Zgodnie z zapisami ustawy o ekonomii społecznej poszerzono katalog zadań publicznych, które mogą być realizowane przez organizacje pozarządowe, umożliwiając im podejmowanie działań na rzecz podmiotów ekonomii społecznej oraz przedsiębiorstw społecznych. Natomiast ustawa o realizowaniu usług społecznych przez centra usług społecznych wprowadziła regulacje dotyczące zakresu usług, które mogą być powierzane podmiotom ekonomii społecznej w ramach otwartych konkursów ofert, małych grantów, jak również w oparciu o prawo zamówień publicznych. Korelacja ustawy o ekonomii społecznej, ustawy o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych oraz o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie kreuje obraz szerokiego spektrum działalności i inicjatyw możliwych do podjęcia przez PES w ramach realizacji zadań publicznych i usług społecznych, wśród których znajduje się 14 obszarów usług oraz 43 sfery zadań. Wskazane poniżej usługi społeczne ściśle nawiązują do katalogu zadań w ramach pożytku publicznego.

Tabela 9. Zakres usług społecznych i przypisane do nich zadania publiczne

lp.	katalog usług społecznych z zakresu:	zadania publiczne w obszarze:
1.	Polityki prorodzinnej	<ul style="list-style-type: none"> • działalności na rzecz rodziny, macierzyństwa, rodzicielstwa, upowszechniania i ochrony praw dziecka
2.	Wspierania rodziny	<ul style="list-style-type: none"> • wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej • działalności na rzecz dzieci i młodzieży, w tym wypoczynku dzieci i młodzieży
3.	Systemu pieczy zastępczej	<ul style="list-style-type: none"> • wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej
4.	Pomocy społecznej	<ul style="list-style-type: none"> • pomocy społecznej, w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób
5.	Promocji i ochrony zdrowia	<ul style="list-style-type: none"> • ochrony i promocji zdrowia, w tym działalności leczniczej
6.	Wspierania osób niepełnosprawnych	<ul style="list-style-type: none"> • działalności na rzecz osób niepełnosprawnych
7.	Edukacji publicznej	<ul style="list-style-type: none"> • nauki, edukacji, oświaty i wychowania
8.	Przeciwdziałania bezrobociu	<ul style="list-style-type: none"> • promocji zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy i zagrożonych zwolnieniem z pracy
9.	Kultury	<ul style="list-style-type: none"> • kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego
10.	Kultury fizycznej i turystyki	<ul style="list-style-type: none"> • wspierania i upowszechniania kultury fizycznej, turystyki i krajoznawstwa
11.	Pobudzania aktywności obywatelskiej	<ul style="list-style-type: none"> • działalności wspomagającej rozwój wspólnot i społeczności lokalnych • upowszechniania i ochrony wolności i praw człowieka oraz swobód obywatelskich, a także działań wspomagających rozwój demokracji • udzielania nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego • upowszechniania i ochrony praw konsumentów
12.	Mieszkalnictwa	<ul style="list-style-type: none"> • tworzenia warunków do zaspokajania potrzeb mieszkaniowych wspólnoty samorządowej
13.	Ochrony środowiska	<ul style="list-style-type: none"> • ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego
14.	Reintegracji zawodowej i społecznej	<ul style="list-style-type: none"> • działalności na rzecz integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym • działalności wspomagającej rozwój gospodarczy, w tym rozwój przedsiębiorczości • rewitalizacji • działalności na rzecz organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 • działalności na rzecz podmiotów ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych

Źródło: Opracowanie własne

Wśród zadań publicznych wskazanych do realizacji przez organizacje pozarządowe znajdują się dodatkowo działania w obszarze wzmocnienia integralności społeczności lokalnej, zapewnienia bezpieczeństwa, wsparcia grup wykluczonych i mniejszościowych oraz przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym.

Ważnym aspektem rozróżniającym usługi społeczne od zadań publicznych realizowanych przez PES jest sposób, w jaki dany podmiot otrzymuje je do realizacji. W przypadku zadań publicznych rozróżnia się ich 5, w tym:

- ▶ otwarty konkurs ofert,
- ▶ „małe granty” (tryb pozakonkursowy),
- ▶ zlecenie realizacji zadania publicznego z pominięciem otwartego konkursu ofert przez organ administracji publicznej w razie wystąpienia klęski żywiołowej, katastrofy naturalnej lub awarii technicznej,
- ▶ zlecenie realizacji zadania publicznego z pominięciem otwartego konkursu ofert przez Prezesa Rady Ministrów ze względu na ważny interes społeczny lub publiczny,
- ▶ zlecenie realizacji zadania publicznego z pominięciem otwartego konkursu na podstawie samodzielnie złożonej oferty.

Realizacja usług społecznych następuje poprzez zlecenie zadań w formie:

- ▶ zlecenia usług,
- ▶ zlecenia instytucji,
- ▶ bonu na aktywność (regranting),
- ▶ kooperacyjnego rozwiązania problemów.

W gminie Pniewy działalność prowadzą następujące organizacje pozarządowe:

- ▶ Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „NADZIEJA”,
- ▶ Kurkowe Bractwo Strzeleckie,
- ▶ Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych Powiatu Szamotulskiego „Tacy Sami”,
- ▶ Koło Śpiewackie „LIRA”,
- ▶ Stowarzyszenie Krzewienia Pedagogicznej i Duchowej Myśli św. Urszuli,
- ▶ Stowarzyszenie Kupców Pniewskich,
- ▶ Stowarzyszenie Absolwentów Liceum Ogólnokształcącego,
- ▶ Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów – Zarząd Oddziału Rejonowego,
- ▶ Związek Kombatantów RP i Byłych Więźniów Politycznych – Koło Miejsko-Gminne,

- ▶ Ochotnicze Straże Pożarne: w Pniewach, w Zamorzu, w Koszanowie, w Nojewie, w Turowie, w Zajączkowie, w Lubosinie, w Chełmnie, w Kikowie, w Koninie, w Lubocześnicy, w Psarskiem oraz w Rudce,
- ▶ Pniewskie Amazonki „Razem Raźniej”,
- ▶ Fundacja „Czyń coś powinien, będzie co może” im. Stanisława i Wandy Niegolewskich,
- ▶ Stowarzyszenie Miłośników Koni i Sportów Konnych „LUZAK”,
- ▶ Stowarzyszenie Rowerzystów „ODJECHANI- TEAM PL”,
- ▶ Pniewskie Stowarzyszenie „Perspektywa”,
- ▶ Stowarzyszenie na rzecz rozwoju sołectwa Nojewe „Nojewiak”,
- ▶ Koło Gospodyń Wiejskich w Zajączkowie,
- ▶ Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami „Jaworowy Ogród”,
- ▶ Stowarzyszenie „Sąsiedzi Razem”,
- ▶ Stowarzyszenie „Projekt Pniewy”,
- ▶ Stowarzyszenie ULTIMATE IRON TEAM Pniewy.

Dodatkowo w gminie Pniewy funkcjonuje 7 następujących klubów sportowych:

- ▶ Klub Sportowy „Sokół” Pniewy,
- ▶ Uczniowski Klub Sportowy „PNIEWIAK”,
- ▶ Uczniowski Klub Sportowy „KYOKUSHIN KARATE”,
- ▶ Stowarzyszenie Kultury Fizycznej Pniewska Liga Futsalu Red Dragons Pniewy,
- ▶ Pniewski Klub Sportowy „ORŁY”,
- ▶ Pniewski Klub Morsa „BRACTWO MORSÓW”,
- ▶ Klub Biegowo- Sportowy „Aktywnie w Pniewach”¹⁴.

W Krajowym Rejestrze Kół Gospodyń Wiejskich Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa zarejestrowanych jest 7 KGW:

- ▶ Koło Gospodyń Wiejskich w Zajączkowie,
- ▶ Koło Gospodyń Wiejskich Rudka-Gwiazdeczki,
- ▶ Koło Gospodyń Wiejskich „Nad Stawem” w Dębinie,
- ▶ Koło Gospodyń Wiejskich w Podpniewkach,

¹⁴ Ewidencja gminy Pniewy

- ▶ Koło Gospodyń Wiejskich w Nojewie,
- ▶ Koło Gospodyń Wiejskich „Hyćka” w Psarskiem,
- ▶ Koło Gospodyń Wiejskich „Cyraneczki” w Przystankach.

Na terenie Gminy w 2024 roku funkcjonowało jedno przedsiębiorstwo społeczne, tj. Spółdzielnia Socjalna „Horyzont”, której głównym celem jest działalność reintegracyjna i realizacja usług społecznych.

W gminie Pniewy w 2023 roku zarejestrowanych było łącznie **1 555 podmiotów gospodarki narodowej**, w tym 52 stowarzyszenia i organizacje społeczne oraz 3 fundacje. Na przestrzeni lat 2021-2023 liczba fundacji utrzymywała się na stałym poziomie, natomiast w przypadku stowarzyszeń i organizacji społecznych wzrosła z 44 w 2021 roku do 52 w 2023 roku. Szczegółowe dane przedstawiono w kolejnej tabeli.

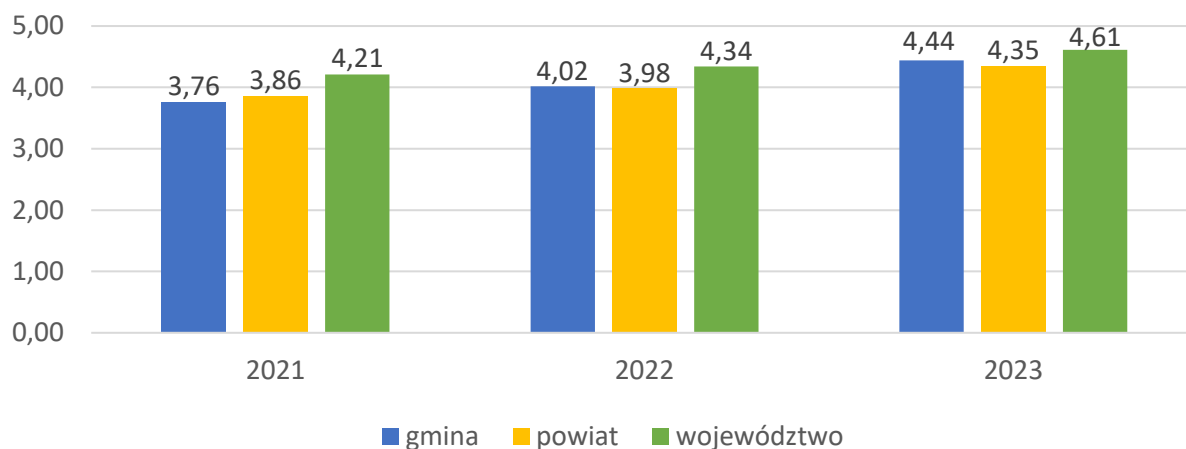
Tabela 10. Ogólna liczba podmiotów gospodarki narodowej, fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w gminie Pniewy na przestrzeni lat 2021-2023

wyszczególnienie	2021	2022	2023
liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej, w tym:	1 516	1 529	1 555
fundacje	3	3	3
stowarzyszenia i organizacje społeczne	44	47	52

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Kolejny wykres przedstawia liczbę fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 1 000 mieszkańców w gminie Pniewy, powiecie szamotulskim oraz województwie wielkopolskim w latach 2021-2023. Wskaźnik dla Gminy w 2021 roku wynosił 3,76, w 2022 roku – 4,02, z kolei w 2023 roku – 4,44. Z wyjątkiem roku bazowego, wartości dla gminy Pniewy przyjmowały wyższe wartości względem powiatu szamotulskiego, z kolei w porównaniu do Województwa, były one niższe. Rozpatrując dane uwarunkowania, zauważyć można stopniowy wzrost omawianego wskaźnika we wszystkich analizowanych jednostkach. Szczegółowe dane przedstawiono na kolejnym wykresie.

Wykres 11. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1 000 mieszkańców w gminie Pniewy, powiecie szamotulskim i województwie wielkopolskim na przestrzeni lat 2021-2023

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

W kontekście prawidłowości i efektywności prowadzenia działań w Gminie, niezwykle istotnym potencjałem jest kadra Urzędu Miejskiego oraz jednostek organizacyjnych (CUS, placówki oświatowe itp.). System realizacji zadań publicznych determinuje całokształt działań rozwojowych, w szczególności planowania i realizowania inwestycji, w tym finansowanych ze środków zewnętrznych, wdrażania nowych metod zarządczych oraz obsługi klientów (mieszkańców, przedsiębiorców, inwestorów, turystów itp.).

Gminny system pomocy społecznej

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości¹⁵.

Główną jednostką wykonującą zadania z zakresu pomocy społecznej na terenie Gminy jest **Centrum Usług Społecznych w Pniewach**. Zadania Centrum wynikają wprost z ustawy o pomocy społecznej. CUS realizuje zadania własne Gminy, zadania zlecone Gminie przez administrację rządową z zakresu pomocy społecznej, zadania wynikające z rozeznaczonych potrzeb Gminy bądź z rządowych programów pomocowych na podstawie i w granicach obowiązujących aktów prawnych. Centrum realizując zadania zlecone z zakresu administracji rządowej kieruje się ustaleniami przekazanymi przez wojewodę. Wykonując

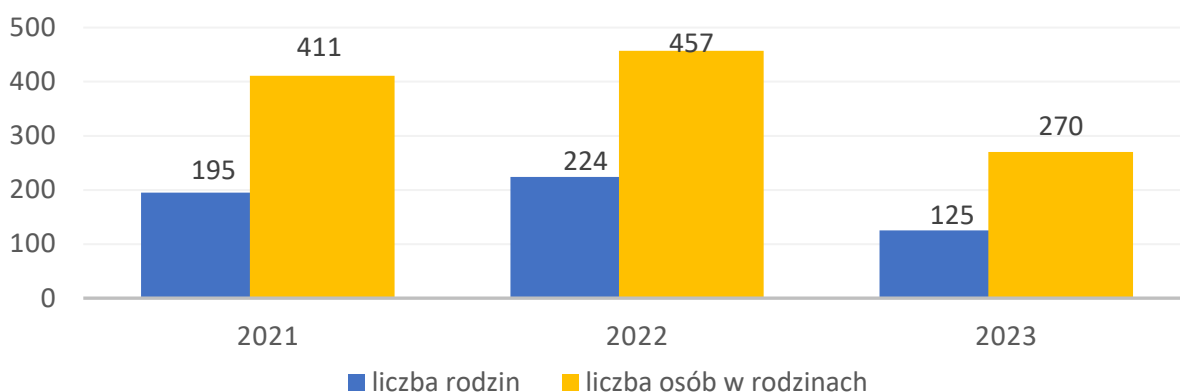
¹⁵ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 1283 z późn. zm.).

zadania własne Gminy w zakresie pomocy społecznej kieruje się natomiast ustaleniami Burmistrza oraz uchwałami Rady Miejskiej.

W 2023 roku pomocą społeczną objętych było 125 rodzin, w 2022 roku były to 224 rodziny, natomiast w 2021 roku – 195 rodzin. Wahania widoczne są również w przypadku liczby osób w rodzinach, które korzystały z pomocy społecznej – w ostatnim roku poddanym analizie było to 270 osób, w 2022 roku – 457 osób, natomiast w roku bazowym – 411.

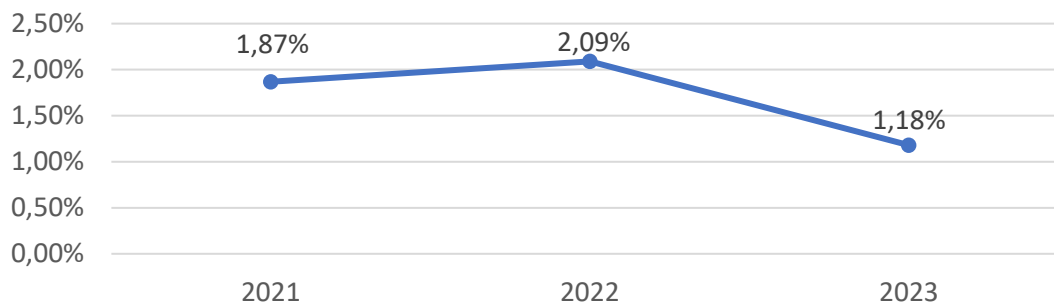
Wykres 12. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w gminie Pniewy w latach 2021-2023

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 rok

Liczba osób pobierających świadczenia pomocy społecznej na 1 000 mieszkańców określana jest jako wskaźnik deprivacji lokalnej. Na przestrzeni lat 2021-2023 wartość tego wskaźnika w gminie Pniewy ulegała wahaniom: w 2021 roku było to 1,87%, w 2022 roku – 2,09%, natomiast w ostatnim roku poddanym analizie – 1,18%.

Wykres 13. Wskaźnik deprivacji lokalnej na przestrzeni lat 2021-2023

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 rok

Poniższa tabela przedstawia liczbę osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na ekonomiczne grupy wieku i płeć. Z danych tych wynika, iż w 2023 roku z tego typu pomocy korzystało 17 osób w wieku przedprodukcyjnym, 113 osób w wieku produkcyjnym oraz 26 osób w wieku poprodukcyjnym. Pod względem płci widoczna jest dysproporcja – korzystających z pomocy społecznej mężczyzn było mniej niż kobiet (liczba mężczyzn – 63, liczba kobiet – 93). Analizując dynamikę zmian na przestrzeni lat 2021-2023, dostrzec można wahania liczby osób we wszystkich kategoriach wiekowych. Szczegółowe dane przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 11. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na wiek i płeć według liczby wypłaconych świadczeń w latach 2021-2023

wiek	2021		2022		2023	
	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety
0-17	22	9	35	18	17	10
produkcyjny	124	70	125	67	113	61
poprodukcyjny	90	68	102	75	26	22
ogółem	236	147	262	160	156	93

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 rok

W 2023 roku świadczenia pieniężne zostały udzielone 99 mieszkańcom gminy Pniewy, natomiast świadczenie niepieniężne 62 osobom. Na przestrzeni omawianych lat widoczne są wahania liczby osób pobierających świadczenia niepieniężne, natomiast biorąc pod uwagę liczbę osób korzystających ze świadczeń pieniężnych, dostrzegalne są tendencje spadkowe. Dane statystyczne przedstawia poniższa tabela.

Tabela 12. Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie świadczeń niepieniężnych i pieniężnych w latach 2021-2023

wyszczególnienie	2021	2022	2023
świadczenie niepieniężne	135	168	62
świadczenie pieniężne	114	105	99

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 rok

Osoby długotrwale korzystające z pomocy społecznej to te, które w ciągu ostatnich 3 lat (36 miesięcy) były zarejestrowane w systemie świadczeń pomocy społecznej przez co najmniej 18 miesięcy. Na przestrzeni ostatnich trzech lat, ogólna liczba osób długotrwale pobierających świadczenie ulegała wahaniom: w 2021 roku były to 44 osoby, w 2022 roku – 50, z kolei w 2023 roku – 47 mieszkańców Gminy. Biorąc pod uwagę podział na płeć, w roku

bazowym liczba kobiet nieznacznie przewyższała liczbę mężczyzn, natomiast w kolejnych latach poddanych analizie z tego typu wsparcia skorzystało więcej mężczyzn niż kobiet. Szczegółowe dane przedstawiono w kolejnej tabeli.

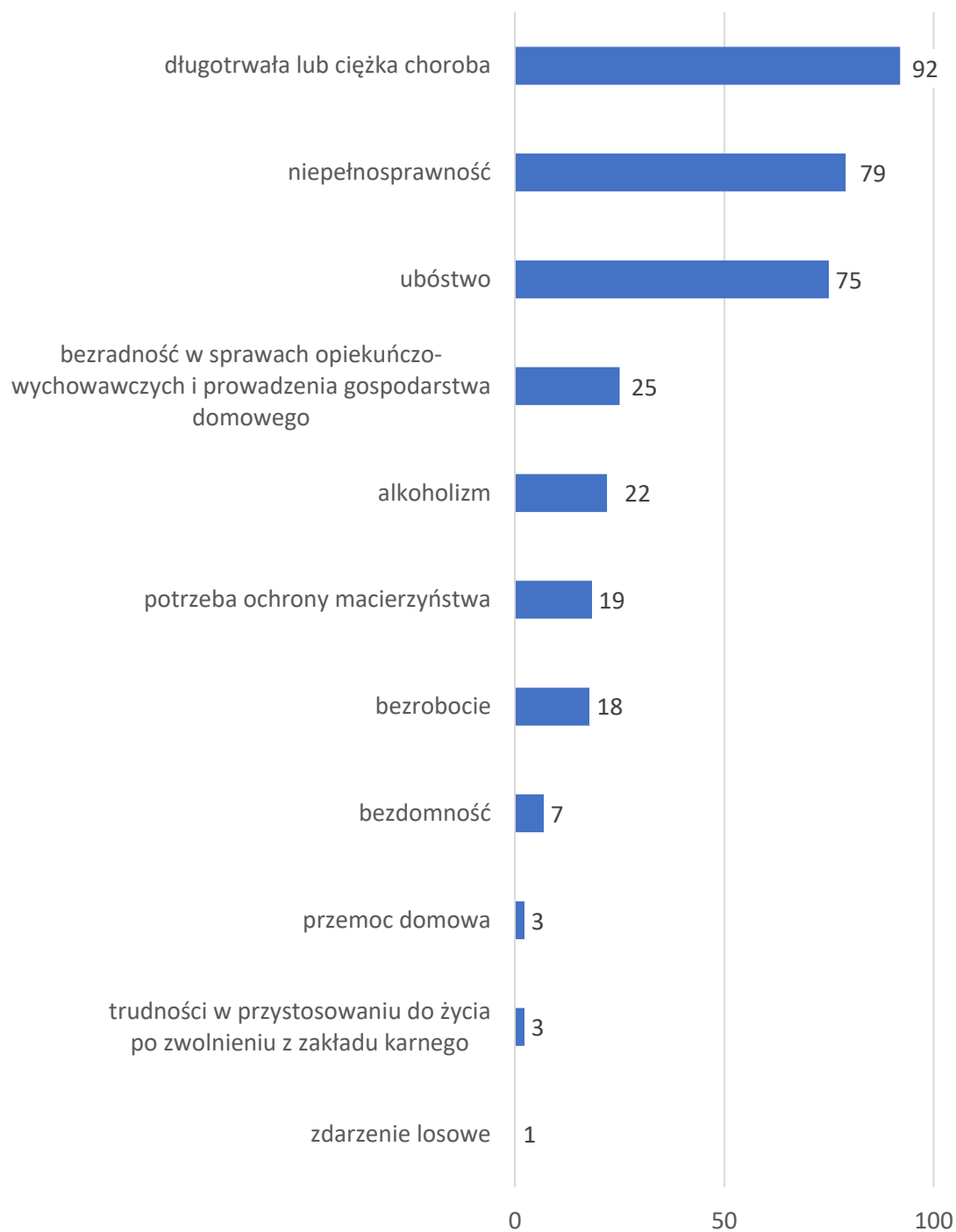
Tabela 13. Liczba osób długotrwale pobierających świadczenie w podziale na płeć w latach 2021-2023

płeć	2021	2022	2023
kobiety	23	23	10
mężczyźni	21	27	37
ogółem	44	50	47

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022 i 2023 rok

W 2023 roku najczęstszym powodem przyznawania pomocy społecznej w gminie Pniewy była długotrwała lub ciężka choroba – z tego powodu pomoc otrzymały 92 rodziny. Na drugim miejscu pod względem liczby rodzin, którym udzielono pomocy społecznej znajdowała się niepełnosprawność (79 rodzin), natomiast na trzecim – ubóstwo (75 rodzin). 25 rodzin skorzystało z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, 22 – z powodu alkoholizmu, 19 – z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa, a 18 – bezrobocia. Ponadto, pomocy udzielano również z powodu bezdomności (7 osób), przemocy domowej i trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego (po 3 rodziny) oraz zdarzenia losowego (1 rodzina).

Wykres 14. Powody udzielania świadczeń w 2023 roku (liczba rodzin)

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 rok

Zasoby instytucjonalne w zakresie rozwiązywania problemów społecznych

Do istotnych zasobów instytucjonalnych w zakresie rozwiązywania problemów społecznych, z których mogą korzystać mieszkańcy gminy Pniewy należą:

- ▶ Centrum Usług Społecznych w Pniewach,
- ▶ Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Centrum Kultury Pniewy,
- ▶ Ośrodek Sportu i Rekreacji Pniewy,
- ▶ Środowiskowy Dom Samopomocy „Jawor”,
- ▶ Centrum Integracji Społecznej „Ostoja”,
- ▶ Rodzinny Dom Pomocy „Turkawka” w Pniewach,
- ▶ Dzienny Dom Seniora w Pniewach,
- ▶ Pensjonat Seniora „Jutrzenka”,
- ▶ Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- ▶ Punkt Informacyjno-Konsultacyjny,
- ▶ Zespół Interdyscyplinarny,
- ▶ Urząd Miejski Pniewy,
- ▶ Komisariat Policji w Pniewach,
- ▶ Straż Miejska w Pniewach,
- ▶ placówki oświatowe,
- ▶ przedsiębiorstwo społeczne – Spółdzielnia Socjalna „Horyzont”,
- ▶ organizacje pozarządowe, kościoły oraz inne podmioty, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (NGO).

Należy zaznaczyć, iż istotnymi partnerami w realizacji działań dotyczących rozwiązywania problemów społecznych są: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Szamotułach, Powiatowy Zespół Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych w Szamotułach oraz Powiatowy Urząd Pracy w Szamotułach.

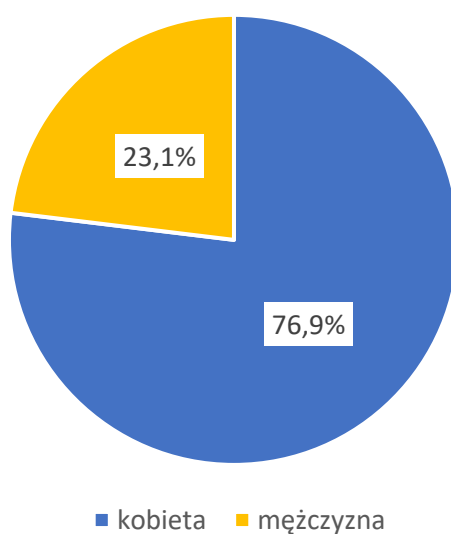
Analiza wyników badań przeprowadzonych wśród dorosłych mieszkańców gminy Pniewy

W niniejszym rozdziale przedstawiony został problem uzależnień z perspektywy dorosłych mieszkańców gminy Pniewy, a także skala zjawiska przemocy. Dodatkowo zbadano takie kwestie jak rynek pracy, ubóstwo, wykluczenie społeczne, niepełnosprawność, zdrowie psychiczne oraz sytuacja osób starszych.

Struktura badanej próby

W badaniu diagnozującym problemy społeczne na terenie gminy Pniewy wzięło udział 182 mieszkańców mających powyżej 18 lat. Poniżej przedstawiona została struktura badanej próby ze względu na płeć. Można zauważyć, że pod względem liczby wypełnionych ankiet, w badaniu zdecydowaną przewagę miały kobiety – stanowiły one 76,9% ogółu, zaś mężczyźni – 23,1%.

Wykres 15. Płeć: N¹⁶=182

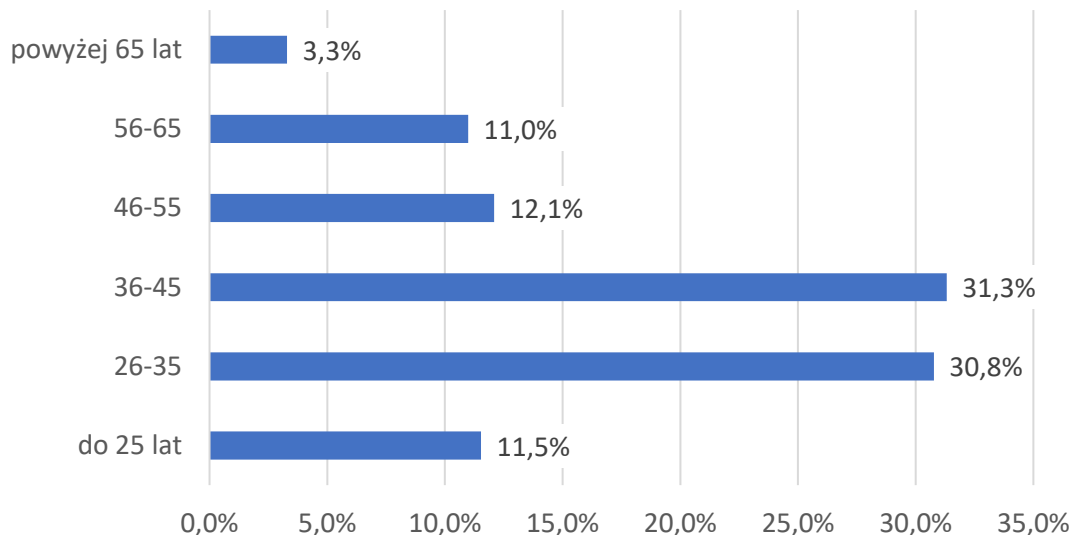

¹⁶ N oznacza wielkość próby badawczej, tzn. liczbę respondentów odpowiadających na pytanie.

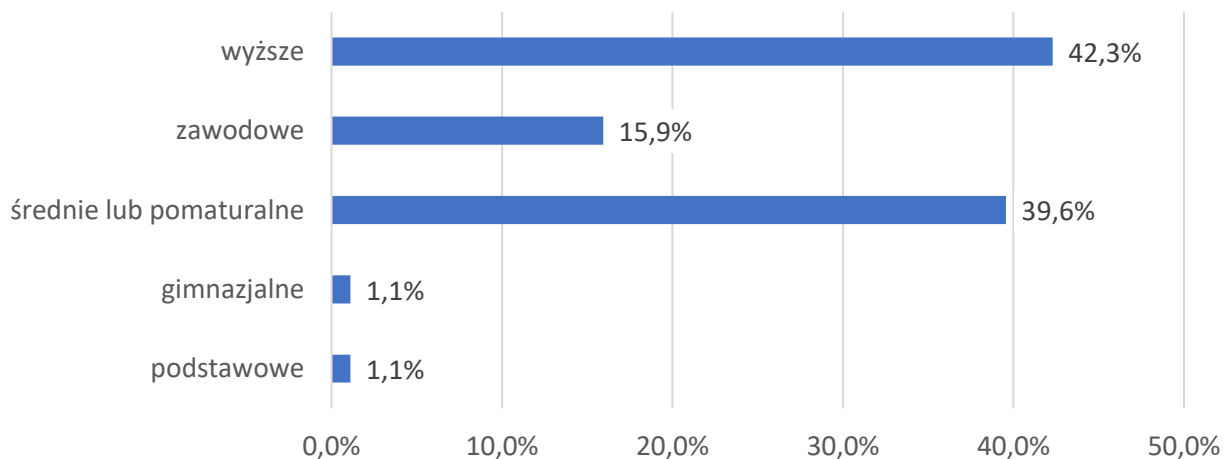
Analiza struktury badanej grupy pokazuje, iż respondenci byli zróżnicowani pod względem wieku. Najliczniejszą grupę stanowili ankietowani mający 36-45 lat (31,3%) oraz 26-35 lat (30,8%). Wśród osób biorących udział w badaniu byli również mieszkańcy mający 46-55 lat (12,1%), osoby w wieku do 25 lat (11,5%), a także w wieku 56-65 lat (11,0%), z kolei najmniejszą grupę badawczą stanowiły osoby powyżej 65 roku życia (3,3%).

Wykres 16. Wiek: N=182

Na poniższym wykresie zaprezentowane zostało wykształcenie respondentów. Największy udział w badaniu mieli dorośli mieszkańcy legitymujący się wykształceniem wyższym (42,3%) oraz średnim lub pomaturalnym (39,6%), natomiast 15,9% kwestionariuszy ankiet wypełnili respondenci z wykształceniem zawodowym. Ponadto po 1,1% osób biorących udział w badaniu zakończyło edukację na poziomie gimnazjalnym lub podstawowym.

Wykres 17. Wykształcenie: N=182

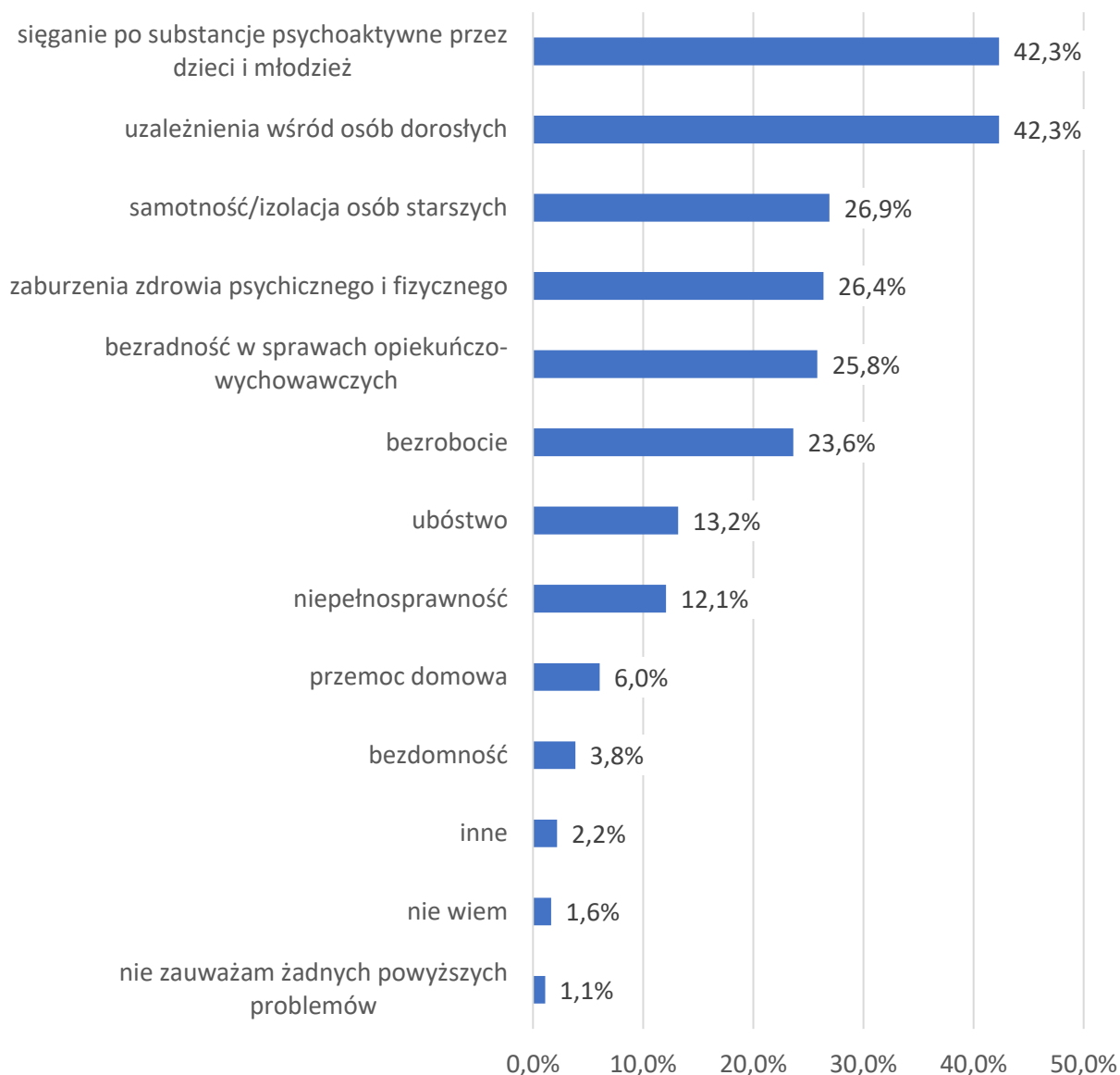

Problemy społeczne

Respondenci w pierwszej kolejności zostali poproszeni o wskazanie głównych problemów w sferze społecznej na obszarze gminy Pniewy. Za najważniejsze problemy uznano: sięganie po substancje psychoaktywne przez dzieci i młodzież oraz uzależnienia wśród osób dorosłych (po 42,3%), samotność/izolację osób starszych (26,9%) oraz zaburzenia zdrowia psychicznego i fizycznego (26,4%). 25,8% ankietowanych wskazało na bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, w opinii 23,6% uczestników badania takim problemem jest bezrobocie, a 13,2% zaznaczyło ubóstwo. Najmniej odpowiedzi padło na niepełnosprawność (12,1%), przemoc domową (6,0%) oraz bezdomność (3,8%). Wśród respondentów 1,6% nie posiada wiedzy w tym zakresie, 1,1% nie zauważa żadnych problemów wymienionych w kafeterii odpowiedzi, a 2,2% wymieniło inne problemy, w tym m.in.: *brak wsparcia osób niepełnosprawnych oraz status materialny*.

Wykres 18. Jakie Pana/i zdaniem problemy społeczne najczęściej dotyczą mieszkańców Gminy? N=182

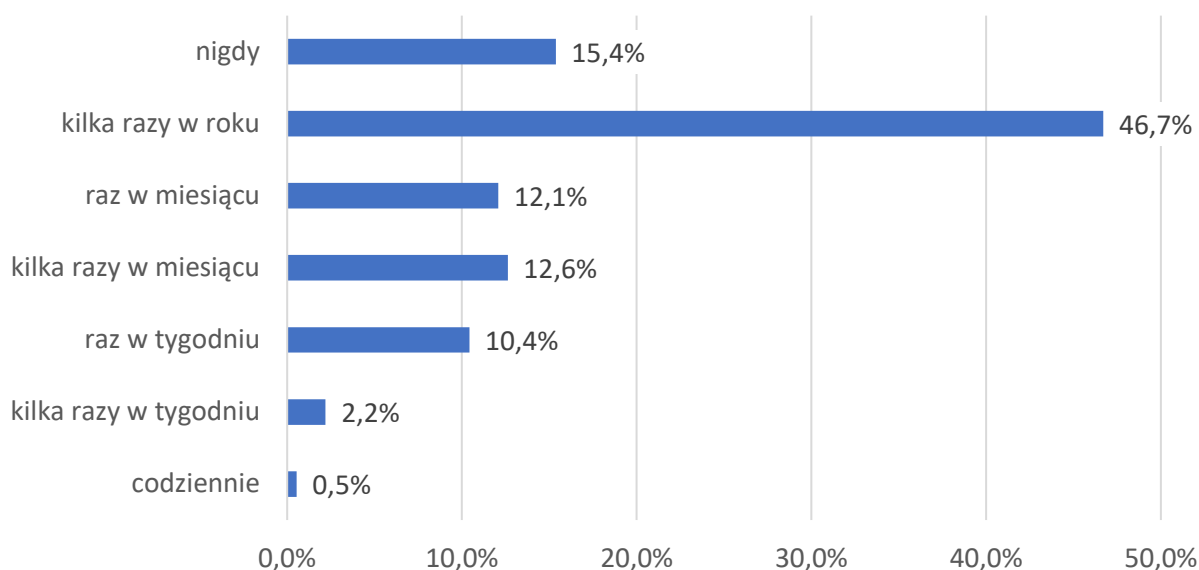

*Pytanie wielokrotnego wyboru – odpowiedzi nie sumują się do 100%

Problem alkoholowy

W niniejszym bloku tematycznym dorosłych mieszkańców Gminy poproszono o określenie z jaką częstotliwością spożywają alkohol. Całkowitą abstynencją zadeklarowało 15,4% ankietowanych, natomiast 46,7% badanych sięga po alkohol okazjonalnie, czyli kilka razy w roku. 12,1% respondentów wskazało, że takie sytuacje mają miejsce raz w miesiącu, 12,6% – kilka razy w miesiącu, a w przypadku 10,4% – raz w tygodniu. Ponadto 2,2% ankietowanych pije alkohol kilka razy w tygodniu, z kolei najmniejszy odsetek badanych, tj. 0,5% zadeklarowało jego codzienne spożywanie.

Wykres 19. Jak często spożywa Pan/i alkohol? N=182

Kolejne pytanie dotyczyło sytuacji, w której respondenci stracili kontrolę nad ilością spożywanego alkoholu. Większość z nich podała, że w ciągu ostatnich 12 miesięcy nie zdarzyło im się upić (126 osób, tj. 82,4%). 14 respondentów wskazało, że taka sytuacja wystąpiła jednokrotnie (9,2%), w przypadku 12 ankietowanych taka sytuacja miała miejsce od 2 do 5 razy (7,8%), z kolei 1 osobie zdarzyło się to powyżej 10 razy (0,7%). 1 osoba nie udzieliła odpowiedzi na to pytanie.

Tabela 14. Ile razy w ciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i stracić kontrolę nad ilością spożywanego alkoholu (tzn. upić się)? N=153

Odpowiedź	%	Liczba odp.
1 raz	9,2%	14
2-5 razy	7,8%	12
6-10 razy	0,0%	0
powyżej 10 razy	0,7%	1
ani razu	82,4%	126

Ważnym elementem badania jest również określenie skali prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu na terenie Gminy. Wśród badanych 8 osób podało, że nie posiada prawa jazdy (5,2%), 145 respondentów zaprzeczyło, jakoby w ciągu ostatnich 30 dni prowadziło pojazd po spożyciu alkoholu (94,2%), z kolei do kierowania pojazdem mechanicznym po spożyciu alkoholu przyznał się 1 ankietowany, któremu zdarzyło się to raz (0,6%).

Tabela 15. Czy w ciągu ostatnich 30 dni zdarzyło się Panu/i kierować pojazdem mechanicznym po spożyciu alkoholu? N=154

Odpowiedź	%	Liczba odp.
nie zdarzyła mi się taka sytuacja	94,2%	145
raz mi się to zdarzyło	0,6%	1
zdarzało mi się to sporadycznie	0,0%	0
zdarzało mi się to często	0,0%	0
nie posiadam prawa jazdy	5,2%	8

W jednym z pytań ankietowani zostali poproszeni o wyrażenie swojej opinii na temat wpływu spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży na rozwój dziecka. Zebrany materiał badawczy wykazał, że zdecydowana większość jest świadoma negatywnych konsekwencji (97,8%), natomiast 2,2% respondentów nie posiada wiedzy w tym zakresie.

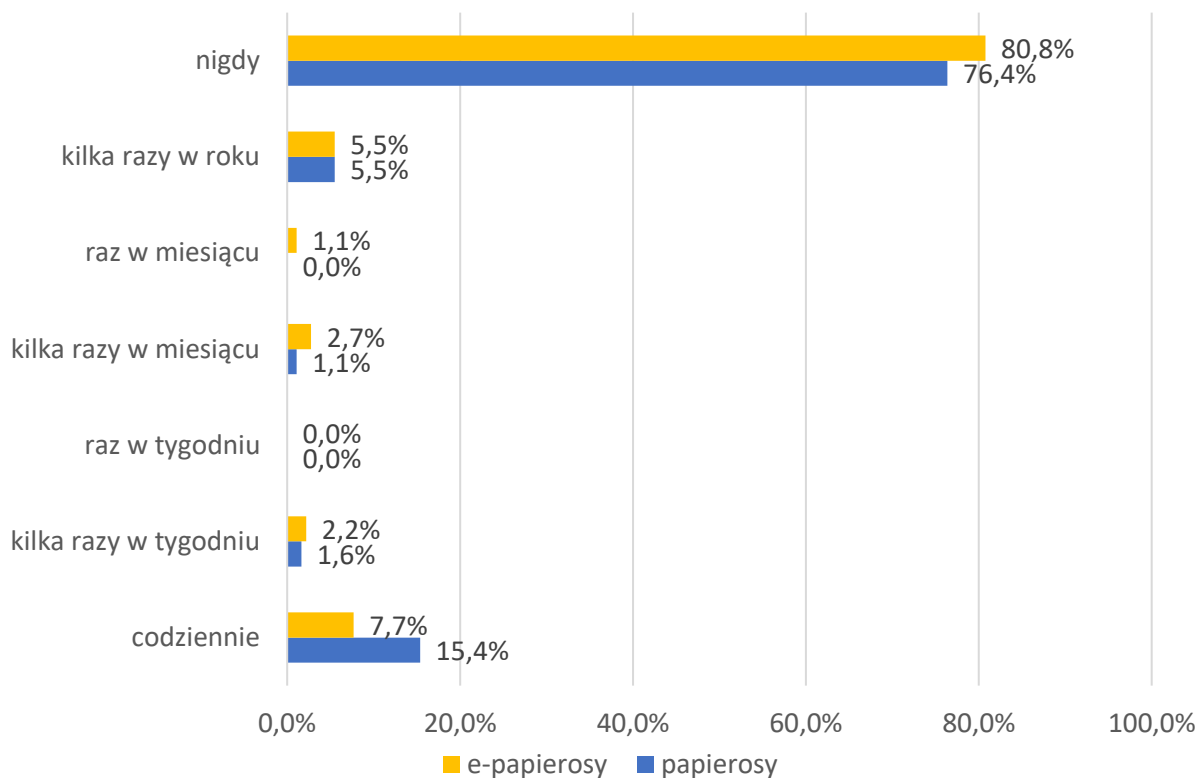
Wykres 20. Czy według Pana/i picie alkoholu w ciąży ma negatywny wpływ na rozwój dziecka? N=182

Problem nikotynowy

Kolejny analizowany obszar miał na celu określenie skali sięgania po wyroby nikotynowe przez dorosłych mieszkańców gminy Pniewy. Odpowiedzi badanych były następujące: papierosy tradycyjne pali 23,6% respondentów, spośród których 5,5% pali okazjonalnie, czyli kilka razy w roku, 1,1% – kilka razy w miesiącu, a 1,6% – kilka razy w tygodniu. Należy podkreślić, iż 15,4% mieszkańców Gminy pali papierosy codziennie. Po elektroniczne papierosy sięga 19,2% respondentów, przy czym 7,7% robi to codziennie, 2,2% respondentów – kilka razy w tygodniu, 2,7% – kilka razy w miesiącu, 1,1% – raz w miesiącu, z kolei 5,5% używa ich kilka razy w roku.

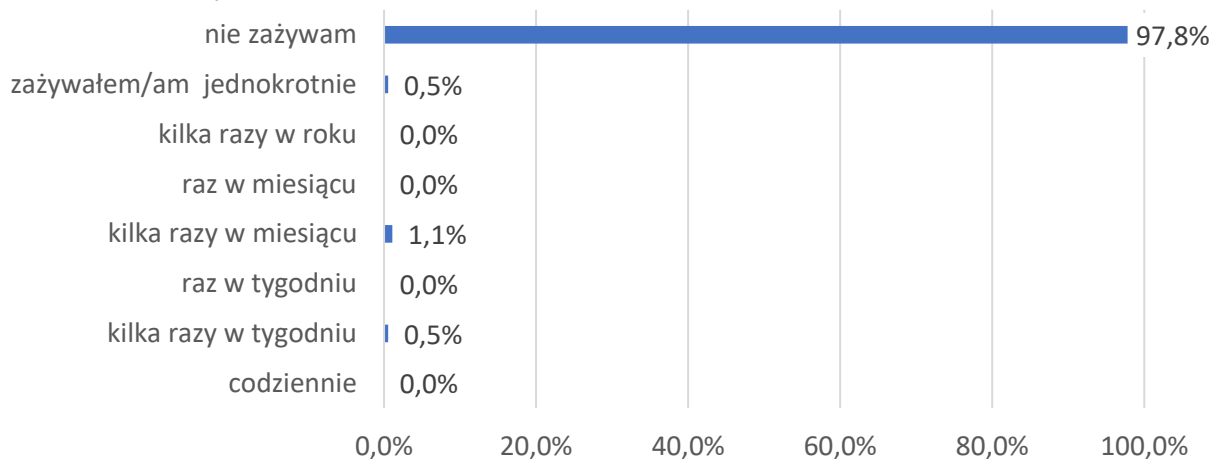
Wykres 21. Jak często pali Pan/i papierosy i e-papierosy? N=182

Problem narkotykowy

Kolejna część badania miała na celu określenie rozpowszechnienia środków psychoaktywnych wśród dorosłych mieszkańców gminy Pniewy. Jak wynika z analizy materiału badawczego, zdecydowana większość ankietowanych nie zażywa narkotyków, dopalaczy lub leków w celu odurzenia (97,8%), natomiast po 0,5% badanych sięgnięto po tego typu substancje jednokrotnie lub kilka razy w tygodniu, a 1,1% – kilka razy w miesiącu.

Wykres 22. Jak często zażywa Pan/i środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia)? N=182

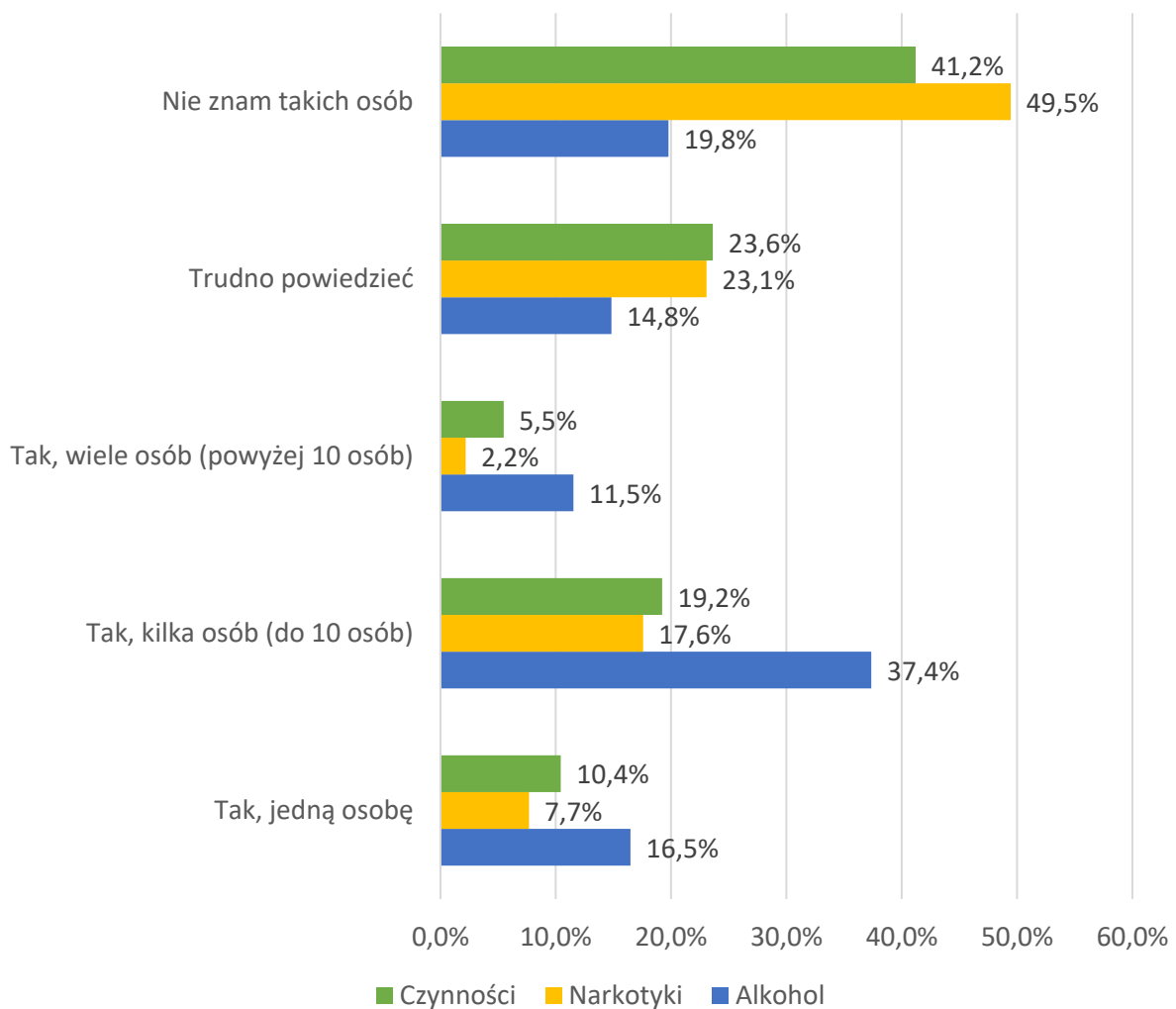

Badani mieszkańcy Gminy zostali w dalszej kolejności zapytani o skalę nadużywania alkoholu, narkotyków oraz nadmiernego podejmowania się czynności, przez osoby w ich otoczeniu. Jak wynika z odpowiedzi respondentów:

- ▶ 65,4% zna w swoim otoczeniu osoby nadużywające alkoholu, w tym 16,5% – jedną osobę, 37,4% – kilka takich osób, a 11,5% – wiele takich osób,
- ▶ 27,5% ankietowanych zna w swoim otoczeniu osoby nadużywające narkotyków, w tym 7,7% zna jedną taką osobę, 17,6% – kilka osób, a 2,2% – wiele takich osób,
- ▶ 35,1% badanych zna w swoim otoczeniu osoby podejmujące się nadmiernie różnego rodzaju czynności, w tym 10,4% – jedną taką osobę, 19,2% – kilka takich osób, a 5,5% – wiele takich osób.

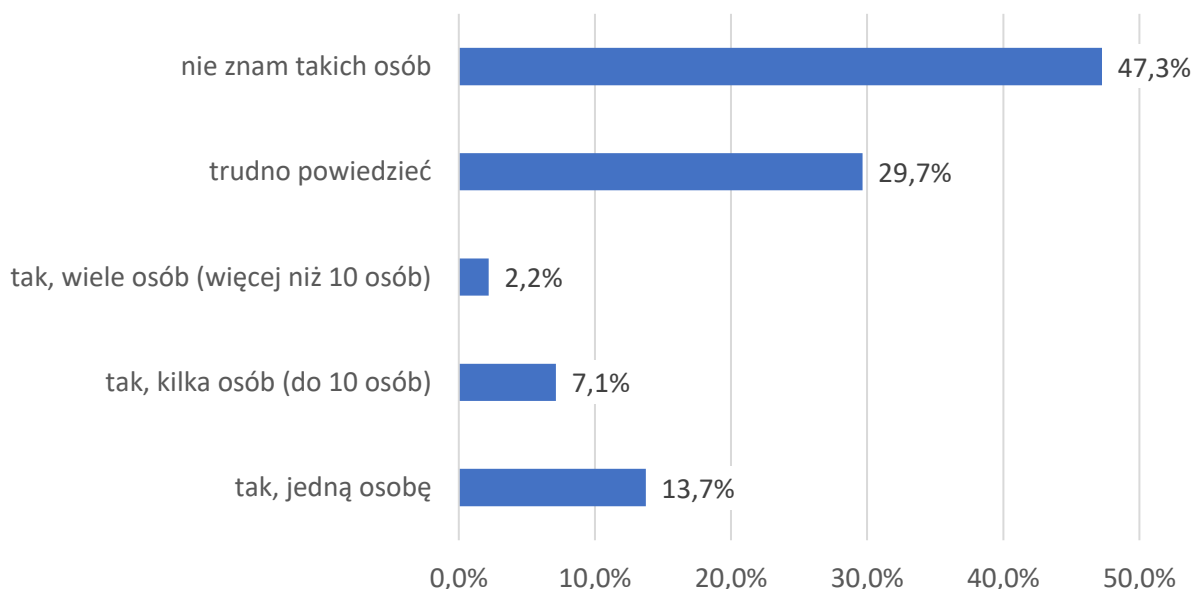
Wykres 23. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto nadużywa alkoholu, narkotyków lub w sposób zdecydowanie nadmierny podejmuje się pewnych czynności (np. zakupy, korzystanie z Internetu i/lub urządzeń elektronicznych, uprawianie sportu, praca, oglądanie treści pornograficznych itp.)? N=182

Problem przemocy

W kolejnej części raportu oszacowana została skala występowania problemu przemocy wśród dorosłych mieszkańców gminy Pniewy. Respondenci zostali poproszeni o stwierdzenie, czy w swoim otoczeniu znają osoby, które doświadczają przemocy w swoim domu. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, znajomość takich osób potwierdziło 23,0% badanych, spośród których 13,7% stwierdziło, iż zna jedną taką osobę, 7,1% respondentów podało, że zna kilka osób dotkniętych przemocą domową (do 10 osób), a 2,2% – wiele takich osób (więcej niż 10 osób). Należy zauważyć, iż 29,7% uczestników badania nie jest pewnych, czy zna taką osobę, a jednoznacznie zaprzeczyło temu 47,3% badanych.

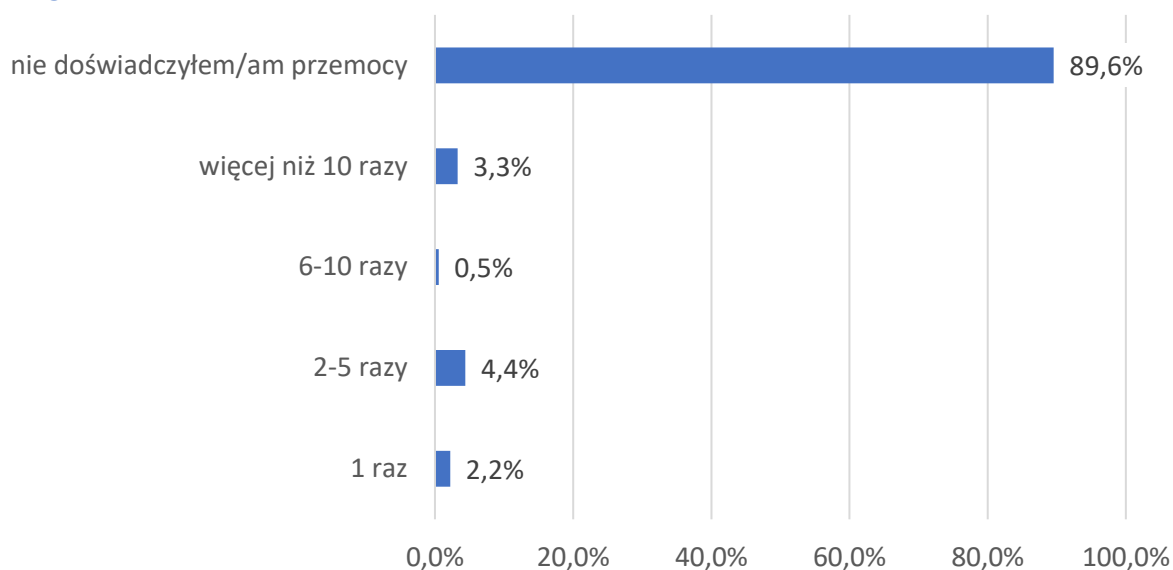
Wykres 24. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto doświadcza przemocy w swoim domu? N=182

Skala problemu przemocy na terenie Gminy została oszacowana również dzięki deklaracjom respondentów w zakresie doświadczania przez nich samych tego problemu. Analiza uzyskanych odpowiedzi wskazuje, że w okresie 12 miesięcy poprzedzających badanie przemocy doznało 10,4% dorosłych mieszkańców, spośród których 2,2% doświadczyło jej 1 raz, 4,4% – od 2 do 5 razy, 0,5% – od 6 do 10 razy, z kolei 3,3% – więcej niż 10 razy.

Wykres 25. Jak często, w okresie 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i doświadczyć przemocy?
N=182

Mieszkańcy, którzy przyznali, że doznali przemocy, zostali następnie poproszeni o określenie jej rodzaju. Z deklaracji ankietowanych wynika, że większość ankietowanych doświadczyła przemocy psychicznej (17 osób, tj. 89,5%), z kolei na przemoc fizyczną i ekonomiczną wskazało po 6 respondentów (po 31,6%). Ponadto 4 badanych wyróżniło zaniedbanie, a kolejna osoba wskazała na przemoc seksualną.

Tabela 16. Jakiego rodzaju przemocy Pan/i doznał/a w ciągu ostatnich 12 miesięcy? N=19

Odpowiedź	%	Liczba odp.
przemoc psychiczna	89,5%	17
przemoc fizyczna	31,6%	6
przemoc ekonomiczna	31,6%	6
zaniedbanie	21,1%	4
przemoc seksualna	5,3%	1
nie wiem	0,0%	0

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

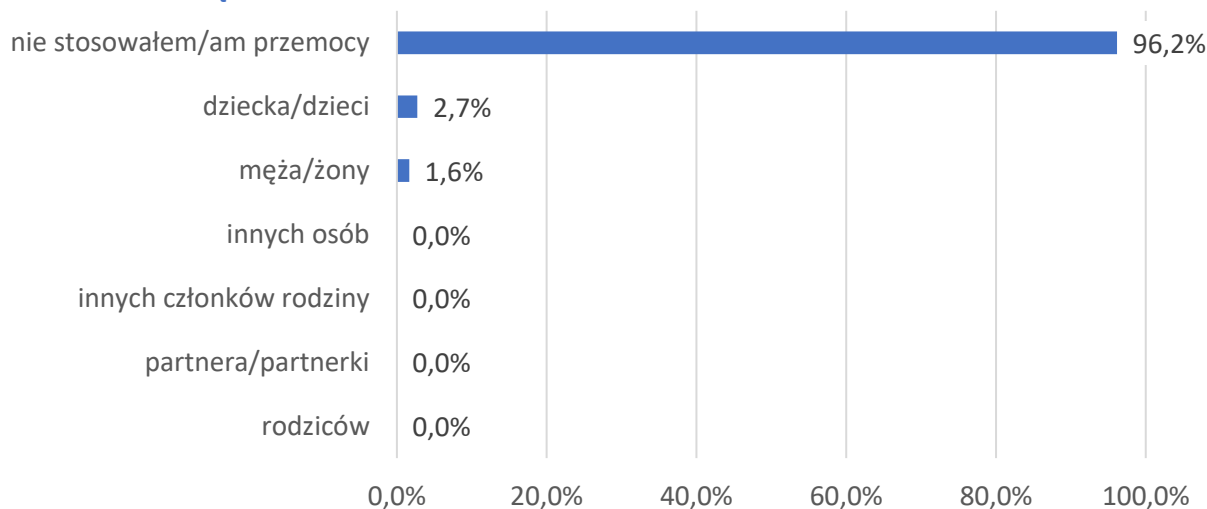
W dalszej części respondentów poproszono o wskazanie osób, które stosowały wobec nich przemoc. Analiza materiału badawczego pozwala stwierdzić, że 11 osób doznało przemocy ze strony męża/żony (57,9%), po 3 badanych wskazało na innych członków rodziny oraz partnera/partnerkę (po 15,8%), z 2 odpowiedzi padły na rodziców.

Tabela 17. Kto stosował wobec Pana/i przemoc? N=19

Odpowiedź	%	Liczba odp.
mąż/żona	57,9%	11
inni członkowie rodziny	15,8%	3
partner/partnerka	15,8%	3
rodzice	10,5%	2
inne osoby	0,0%	0

W kolejnym pytaniu respondenci zostali poproszeni o wskazanie, czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy zastosowali oni przemoc wobec drugiej osoby. Zebrane w procesie badawczym dane pokazują, iż do takich zachowań przyznało się 3,8% badanych, spośród których 2,7% stosowało je wobec dziecka/dzieci, a 1,6% względem męża/żony, natomiast zdecydowana większość mieszkańców gminy Pniewy nie stosowała przemocy w analizowanym okresie (96,2%).

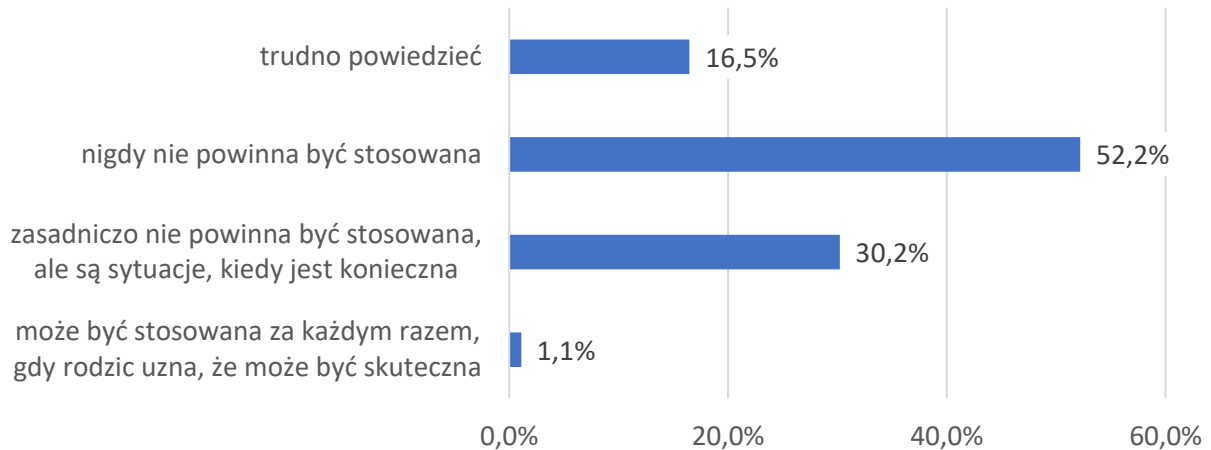
Wykres 26. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doszło do sytuacji, gdzie zastosował/a Pan/i przemoc domową wobec: N=182

Istotnym aspektem badania dotyczącego problemów społecznych w gminie Pniewy była również opinia mieszkańców na temat stosowania kar fizycznych w stosunku do dzieci jako metody wychowawczej. W świetle ich odpowiedzi można stwierdzić, iż ponad połowa badanych nie toleruje przemocy jako metody wychowawczej (52,2%), 30,2% ankietowanych uważa, że nie powinna być ona stosowana, jednakże są sytuacje, w których jest konieczna, a w opinii 1,1% respondentów kary fizyczne wobec dzieci mogą być stosowane, jeśli rodzic uzna, że są skuteczne. Jednocześnie 16,5% ankietowanych stwierdziło, że trudno jest im określić swoje stanowisko w tej sprawie.

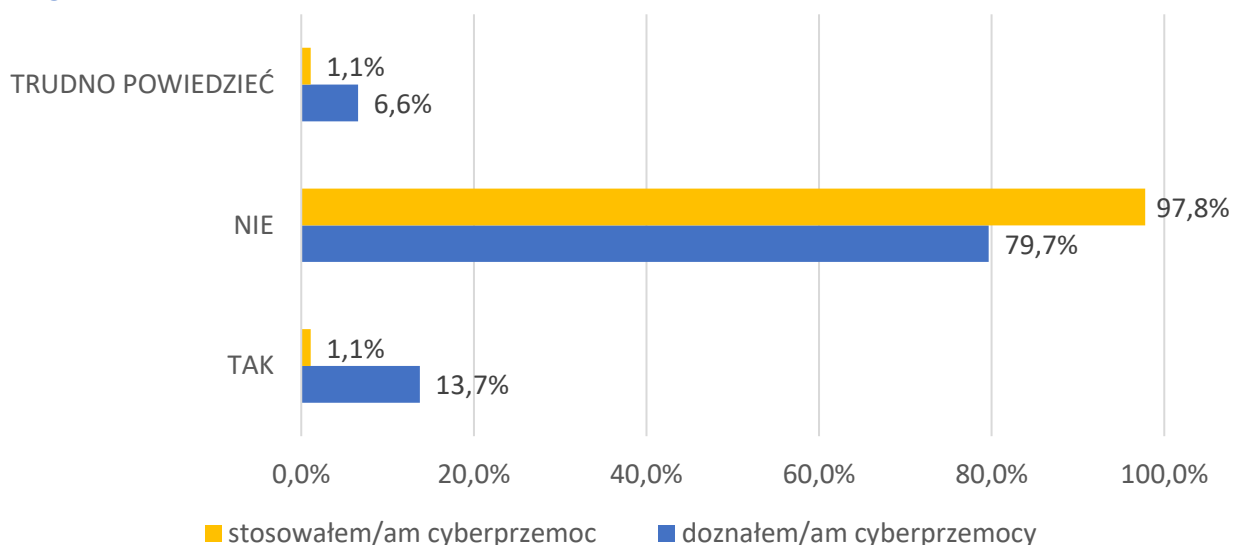

Wykres 27. Czy Pana/i zdaniem stosowanie kar fizycznych (np. klaps) jest metodą wychowawczą, która: N=182

Kolejne pytanie z zakresu problemu przemocy ujęte w kwestionariuszu ankiety dotyczyło zjawiska cyberprzemocy i miało na celu oszacowanie skali jej występowania wśród dorosłych mieszkańców Gminy. Ankietowani zostali poproszeni o wskazanie, czy zdarzyło im się kiedykolwiek doświadczyć oraz stosować cyberprzemoc. Z deklaracji badanych wynika, że takiego problemu doświadczyło 13,7% badanych, a 6,6% miało trudności z odpowiedzią na to pytanie. Do stosowania cyberprzemocy przyznało się 1,1% ankietowanych mieszkańców, a kolejne 1,1% nie potrafiło jednoznacznie określić swojego zdania w tym aspekcie, udzielając odpowiedzi „trudno powiedzieć”.

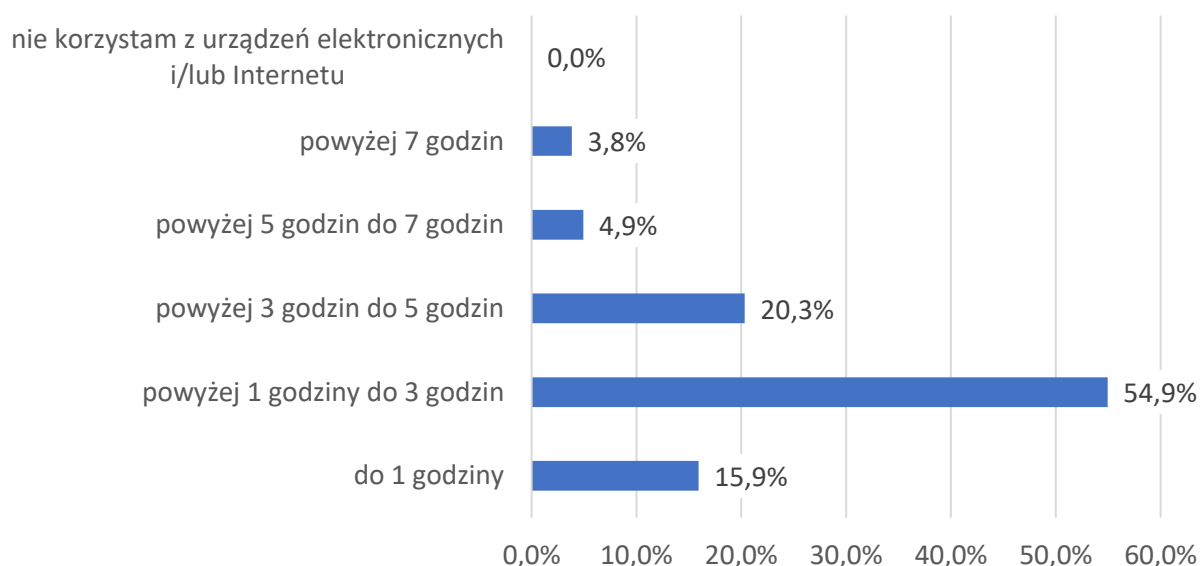
Wykres 28. Czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy doznał/a oraz stosował/a Pan/i cyberprzemoc (np. wyzywanie, podszywanie się, ośmieszanie/poniżanie, grożenie/straszenie, szantażowanie, wyłudzenie pieniędzy, rozsyłanie ośmieszających zdjęć/filmów)? N=182

Korzystanie z urzędzeń elektronicznych

W następnym obszarze tematycznym zapytano mieszkańców o korzystanie z urzędzeń elektronicznych i Internetu. Ankietowani zostali poproszeni o wskazanie, jaką ilość czasu poświęcają na to w ciągu dnia. Jak wynika z deklaracji, wszyscy respondenci korzystają z tego typu urzędzeń i Internetu, przy czym 15,9% respondentów robi to do 1 godziny dziennie, a 54,9% wskazało na przedział od 1 do 3 godzin. Korzystanie z urzędzeń pomiędzy 3 a 5 godzinami dziennie zadeklarowało 20,3% respondentów, 4,9% respondentów poświęca na to znaczną ilość czasu, tj. powyżej 5 godzin do 7 godzin, z kolei 3,8% – powyżej 7 godzin.

Wykres 29. Ile godzin poświęca Pan/i na korzystanie z urzędzeń elektronicznych i Internetu (np. komputer, tablet, telefon komórkowy, konsola do gier) w ciągu dnia, w którym ich Pan/i używa (nie wliczając w to godzin pracy)? N=182

Odpowiadając na kolejne pytanie mieszkańcy, którzy korzystają z urzędzeń elektronicznych i/lub Internetu określili, czy zdarza się im poświęcać na to dłużej niż wstępnie zakładali. Jak wynika z zebranego materiału badawczego, 89 respondentów odpowiedziało twierdząco na to pytanie (48,9%), natomiast 38 mieszkańców wskazało, że w ich przypadku takie sytuacje się nie zdarzają (20,9%). 20 ankietowanych stwierdziło, że nie przewiduje określonego czasu (11,0%), a 35 osób biorących udział w badaniu miało trudność w określeniu takich sytuacji (19,2%).

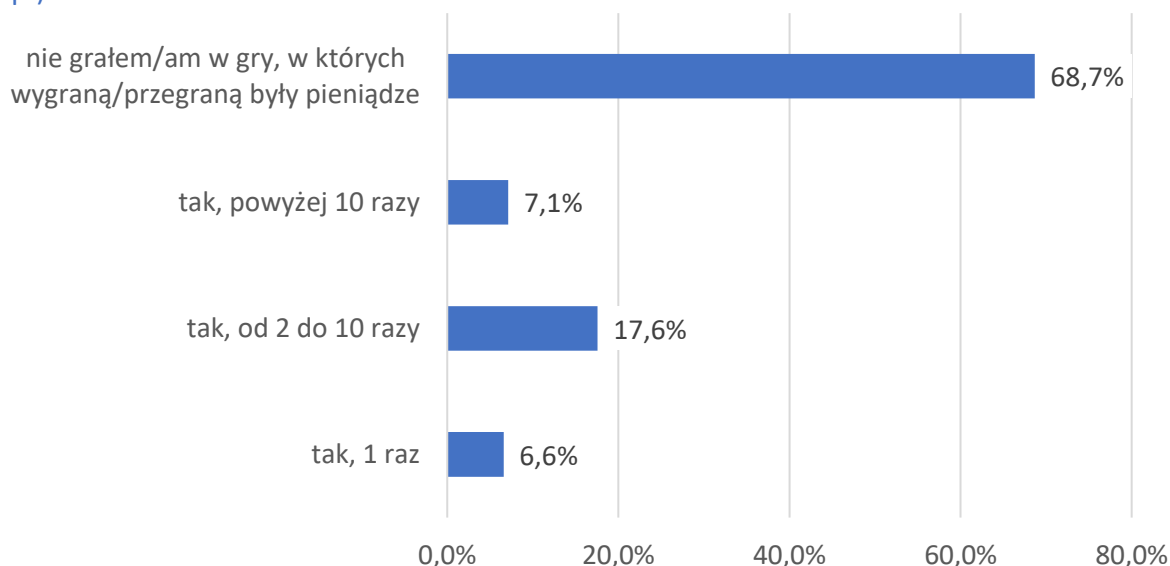
Tabela 18. Czy zdarza się Panu/i korzystać z urzędzeń elektronicznych i/lub Internetu dłużej niż wstępnie Pan/i zakładał/a? N=182

Odpowiedź	%	Liczba odp.
tak	48,9%	89
nie	20,9%	38
trudno powiedzieć	19,2%	35
nie przewiduję określonego czasu	11,0%	20

Uczestnictwo w grach hazardowych

W dalszej części badania określona została skala podejmowania zachowań hazardowych przez pełnoletnich mieszkańców. Ankietowani udzielili odpowiedzi na pytanie, czy w okresie ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie grali w gry, w których wygraną/przegraną były pieniądze. Jak wskazuje zebrany materiał badawczy, styczność z nimi miał średnio co trzeci dorosły respondent (31,3%), wśród których 6,6% grało w takie gry 1 raz, 17,6% – od 2 do 10 razy, z kolei 7,1% osób przyznało się do grania w tego typu gry więcej niż 10 razy.

Wykres 30. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy grał/a Pan/i w gry, w których wygraną/przegraną były pieniądze (np. zdraпки, lotto, gra na automatach, zakłady bukmacherskie itp.)? N=182

Kolejne pytanie dotyczyło motywacji, które kierowały mieszkańcami korzystającymi z gier hazardowych, a mianowicie odnosiło się do tego, czy badani kiedykolwiek grali w tego typu gry z powodu trudności finansowych lub w celu poprawy swojej sytuacji ekonomicznej. 22 ankietowanych potwierdziło zaistnienie takiej sytuacji w swoim życiu (38,6%), 33 osoby temu zaprzeczyły (57,9%), z kolei 2 respondentów miało trudność w odpowiedzi na to pytanie (3,5%).

Tabela 19. Czy kiedykolwiek grał/a Pan/i w gry, w których wygraną/przegraną były pieniądze, aby rozwiązać finansowe trudności lub poprawić swoją sytuację ekonomiczną? N=57

Odpowiedź	%	Liczba odp.
tak	38,6%	22
nie	57,9%	33
trudno powiedzieć	3,5%	2

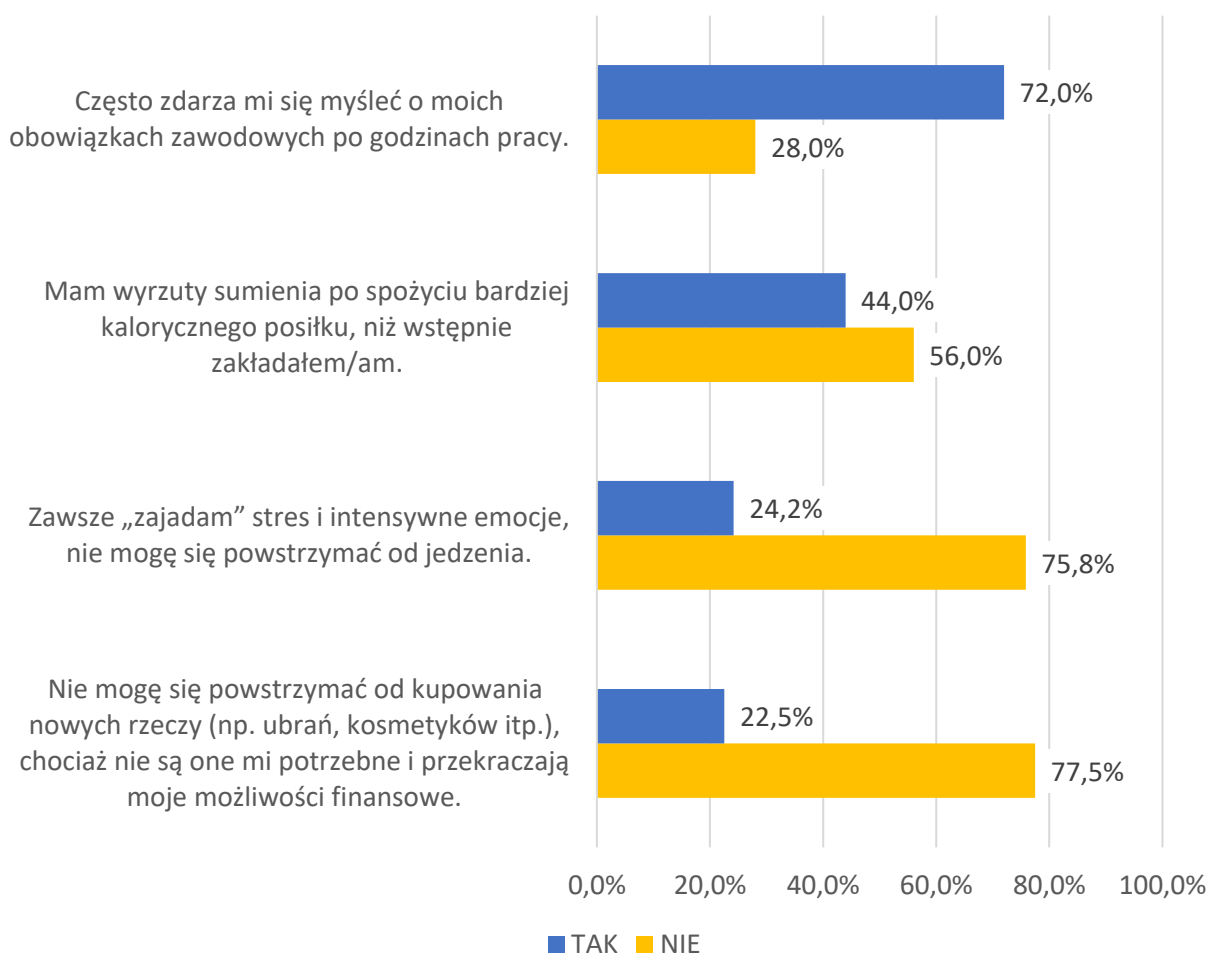
Inne uzależnienia behawioralne

W dalszej części badania przeprowadzonego wśród dorosłych mieszkańców gminy Pniewy, respondenci udzielili również istotnych informacji na temat problemów natury behawioralnej. Zakupoholizm i pracoholizm są przykładami uzależnień behawioralnych, które w okresie ostatnich lat zwiększyły swoją skalę, w szczególności wśród rozwiniętych i sprawnie funkcjonujących społeczeństw, dlatego pytania ujęte w kwestionariuszu ankiety skierowanej do respondentów dotyczyły również występowania tych problemów wśród lokalnej społeczności. Zaburzenia odżywiania również stanowiły jeden z obszarów objętych badaniem, co pozwoliło na zidentyfikowanie ich postrzegania i skali w kontekście innych trudności doświadczanych przez respondentów. Uzyskane wyniki przedstawiają się następująco:

- ▶ 72,0% badanych często myśli o obowiązkach zawodowych poza godzinami pracy,
- ▶ 44,0% ankietowanych ma wyrzuty sumienia po spożyciu bardziej kalorycznego posiłku,
- ▶ 24,2% osób biorących udział w badaniu zawsze zajada stres i intensywne emocje,
- ▶ 22,5% mieszkańców przyznało, że zdarza im się kupować przedmioty, których nie potrzebują i na które nie posiadają odpowiednich środków finansowych.

Wykres 31. Proszę o ustosunkowanie się do poniższych stwierdzeń: N=182

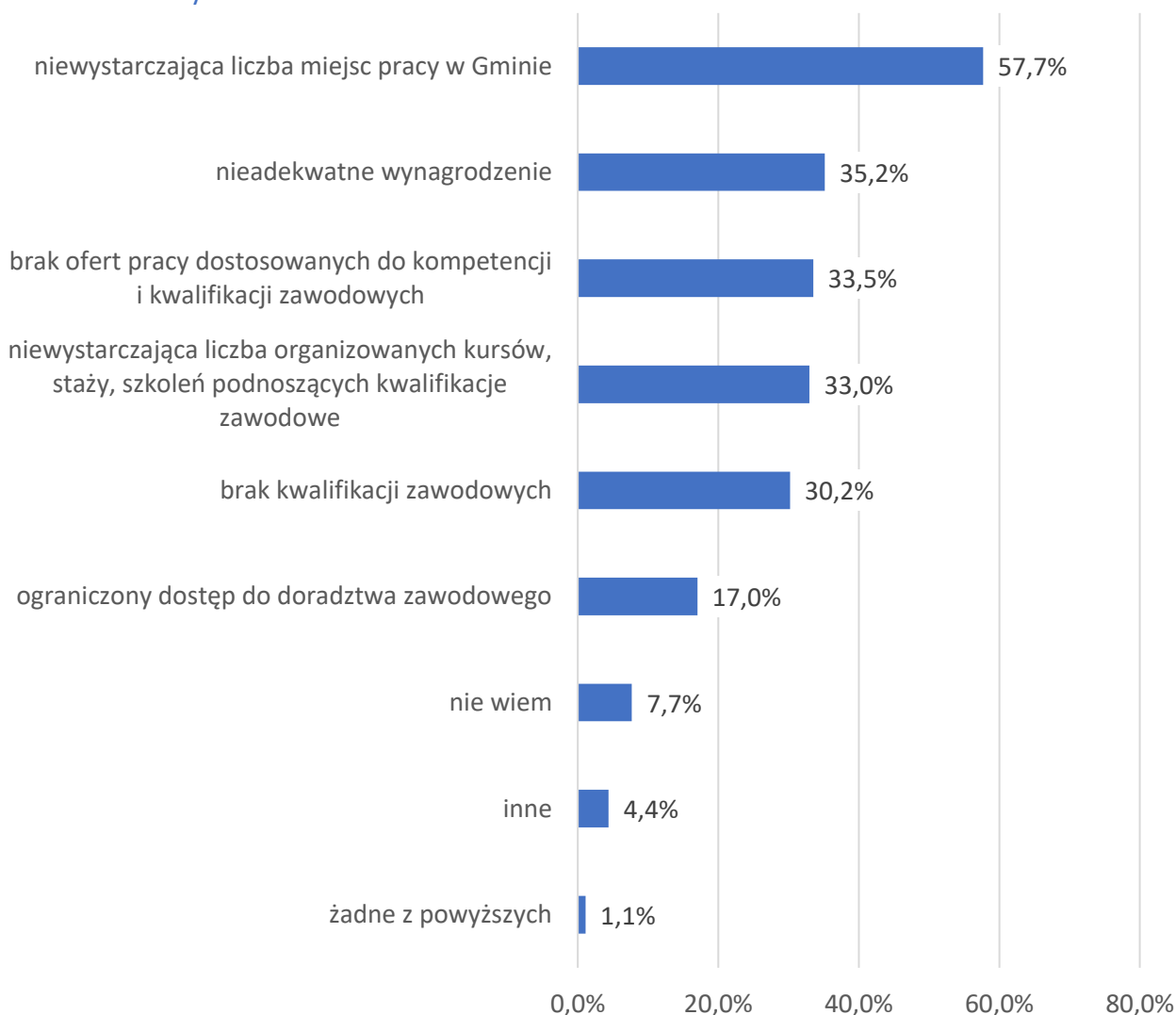
Rynek pracy

W poniższym bloku tematycznym zostanie poruszona kwestia zatrudnienia wśród mieszkańców gminy Pniewy. W pierwszym pytaniu badani mieli określić z jakimi trudnościami mogą się borykać osoby bezrobotne, poszukujące zatrudnienia na terenie Gminy. Większość mieszkańców uważa, że problem w tym zakresie stanowi niewystarczająca liczba miejsc pracy w Gminie (57,7%). Następnie ankietowani wskazywali na nieadekwatne wynagrodzenie (35,2%), brak ofert pracy dostosowanych do kompetencji i kwalifikacji zawodowych (33,5%), niewystarczającą liczbę organizowanych kursów, staży, szkoleń podnoszących kwalifikacje zawodowe (33,0%) oraz brak kwalifikacji zawodowych (30,2%). Ponadto część respondentów uważa, że takim problemem jest ograniczony dostęp do doradztwa zawodowego (17,0%). 7,7% ankietowanych nie posiada wiedzy w tym zakresie, w opinii 1,1% uczestników badania żadna ze wskazanych w kafeterii odpowiedzi nie

jest odpowiednia, a 4,4% respondentów wskazało na inne czynniki, wśród których wymieniono m.in. takie aspekty jak:

- ▶ *brak możliwości zostawienia dziecka w przedszkolu na terenach wiejskich,*
- ▶ *słaby transport publiczny,*
- ▶ *nepotyzm w zatrudnianiu,*
- ▶ *obiektywne kryteria przyjmowania do pracy,*
- ▶ *godziny pracy, które są poza godzinami przedszkola czy żłobka, brak miejsc pracy na jedną zmianę w godzinach otwarcia przedszkola czy szkoły,*
- ▶ *Rozpowszechnienie prywatnych firm nieprzestrzegających podstaw prawa pracy,*
- ▶ *są zatrudniani obywatele Ukrainy i innych państw, a dla mieszkańców nie ma pracy.*

Wykres 32. Jakie trudności najczęściej napotykały osoby bezrobotne szukające pracy na terenie Gminy? N=182

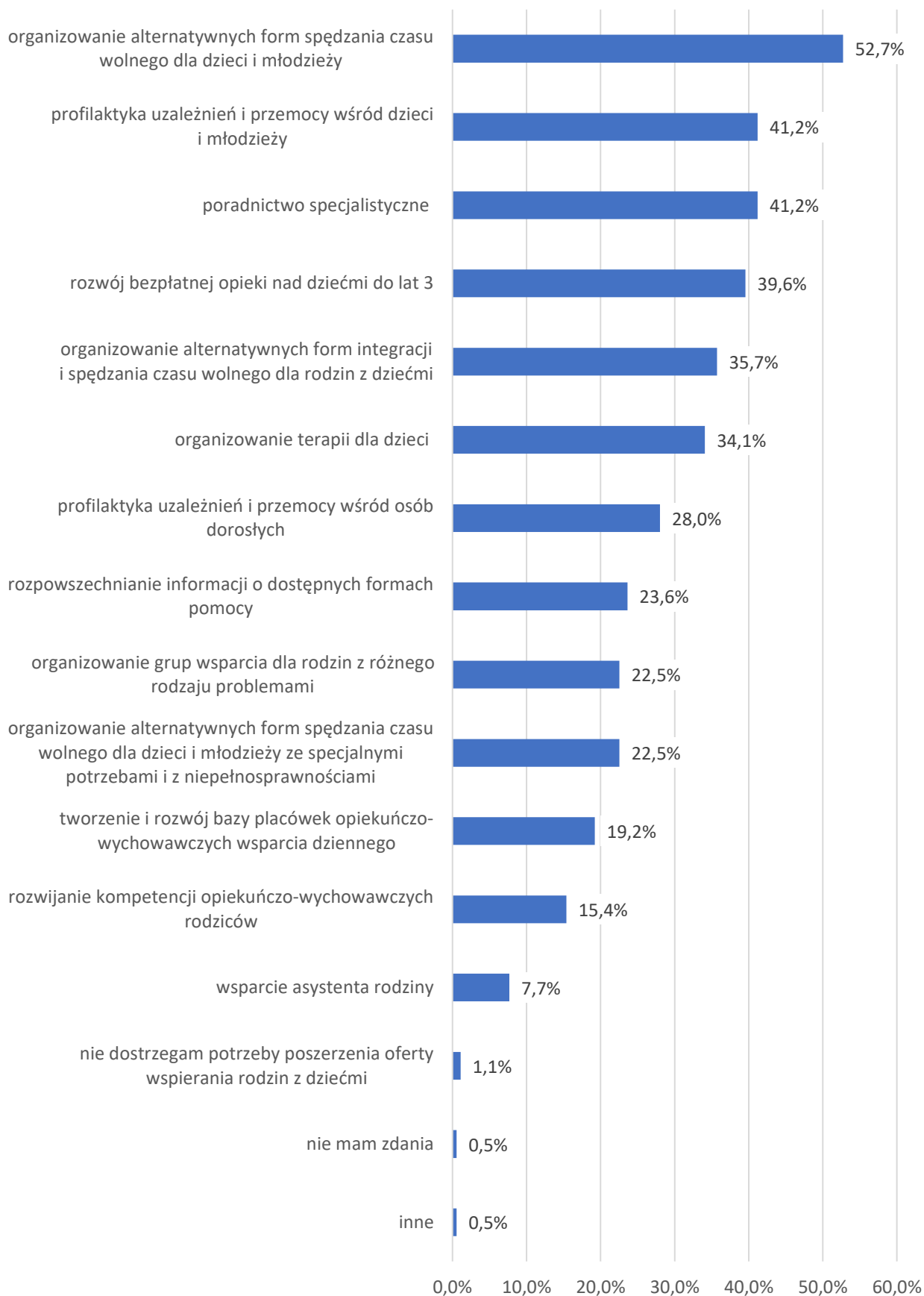
*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Wsparcie rodzin

Ankietowanych poproszono również o określenie najistotniejszych potrzeb w obszarze wspierania rodzin z dziećmi na terenie gminy Pniewy. Najwięcej, bo 51,2% badanych wskazało na organizowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży (52,7%). Następnie mieszkańcy wyróżnili profilaktykę uzależnień i przemocy wśród dzieci i młodzieży oraz poradnictwo specjalistyczne, tj. prawne, psychologiczne, rodzinne (po 41,2%), rozwój bezpłatnej opieki nad dziećmi do lat 3 (publiczny żłobek/klub dziecięcy) (39,6%), organizowanie alternatywnych form integracji i spędzania czasu wolnego dla rodzin z dziećmi (35,7%) oraz organizowanie terapii dla dzieci (m.in. pedagog, psycholog, terapia integracji sensorycznej, wczesne wspomaganie rozwoju, rehabilitacja) (34,1%). W opinii 28,0% ankietowanych takim obszarem powinna być profilaktyka uzależnień i przemocy wśród osób dorosłych, zdaniem 23,6% – rozpowszechnianie informacji o dostępnych formach pomocy, a po 22,5% wskazało na organizowanie grup wsparcia dla rodzin z różnego rodzaju problemami np. uzależnienia, przemoc, brak kompetencji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami i z niepełnosprawnościami. Co piąty badany wymienił tworzenie i rozwój bazy placówek opiekuńczo-wychowawczych wsparcia dziennego, 15,4% wyróżniło rozwijanie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców, a najmniej odpowiedzi padło na wsparcie asystenta rodziny (7,7%). 1,1% badanych nie dostrzega potrzeby poszerzania oferty wspierania rodzin z dziećmi na terenie gminy Pniewy, 0,5% nie ma zdania w tym zakresie, a kolejne 0,5% zwróciło uwagę na brak publicznego żłobka w Pniewach, co stanowi istotny problem dla wielu rodzin, szczególnie młodych matek powracających na rynek pracy. Wysokie koszty prywatnej opieki jest dla wielu rodzin kwotą nieosiągalną. Praca w systemie zmianowym utrudnia organizację codziennych zajęć, często ograniczając możliwość wspólnego spędzania czasu i wpływając negatywnie na jakość życia domowego, co prowadzi do narastającego zmęczenia, stresu i obniżenia ogólnego dobrostanu mieszkańców.

Wykres 33. W jakich obszarach widzi Pan/i potrzebę poszerzenia oferty wspierania rodzin z dziećmi na terenie Gminy? N=182

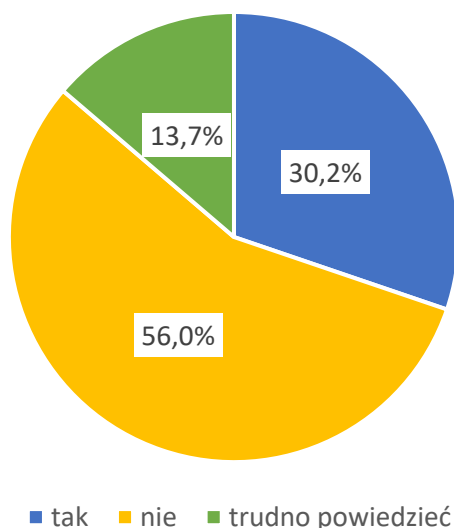
*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Ubóstwo i wykluczenie społeczne

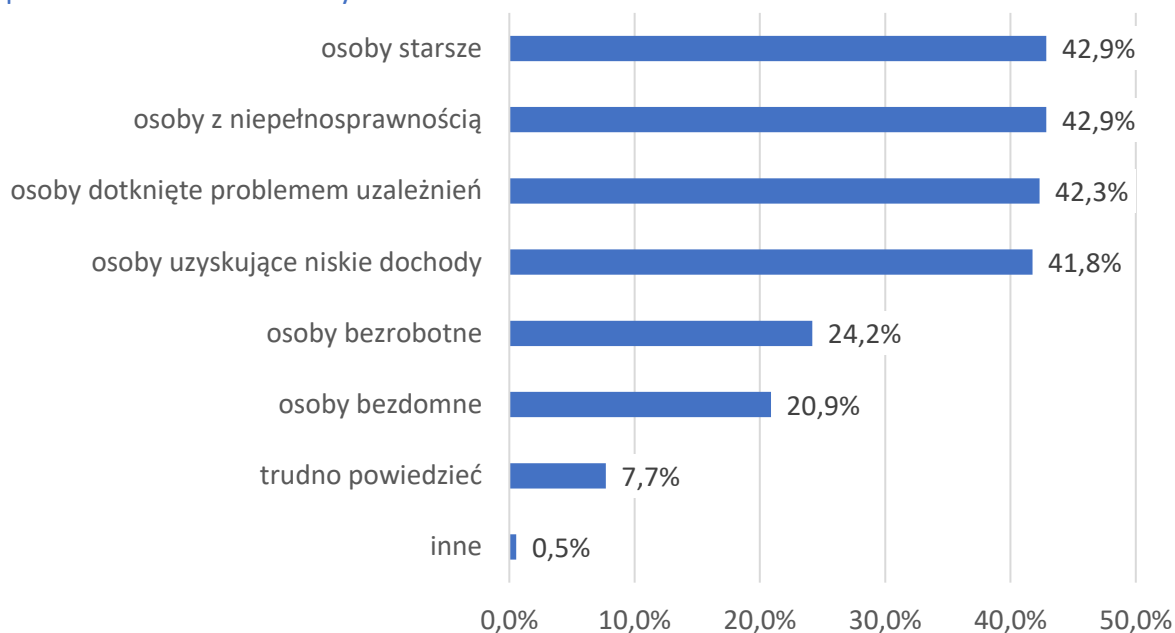
Następne pytanie dotyczyło tego, czy nasi respondenci doświadczyli w ciągu ostatnich 12 miesięcy przed badaniem trudności w zakresie zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych ze względu na niewystarczające zasoby finansowe. 56,0% osób odpowiedziało przecząco na to pytanie, 30,2% badanych przyznało, że doznało w okresie ostatniego roku takich problemów, z kolei 13,7% respondentów miało trudności w udzieleniu jednoznacznej odpowiedzi na to pytanie.

Wykres 34. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy miał/a Pan/i trudności w zakresie zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych ze względu na niewystarczające zasoby finansowe? N=182

W kolejnym pytaniu, mieszkańcy mieli wskazać, jakie ich zdaniem grupy społeczne są najbardziej narażone na wykluczenie społeczne na terenie Gminy. Na pierwszym miejscu znalazły się osoby starsze i osoby z niepełnosprawnością (po 42,9%), a niewiele mniej ankietowanych wskazało na osoby dotknięte problemem uzależnień (42,3%) oraz osoby uzyskujące niskie dochody (41,8%). Najmniejsza część odpowiedzi padła na osoby bezrobotne (24,2%) oraz osoby bezdomne (20,9%). Trudności w udzieleniu odpowiedzi miało 7,7% ankietowanych, a 0,5% ankietowanych wskazało na inne grupy społeczne, wymieniając *osoby mieszkające na wsiach bez prawa jazdy*.

Wykres 35. Jakie grupy osób są Pana/i zdaniem najbardziej narażone na wykluczenie społeczne na terenie Gminy? N=182

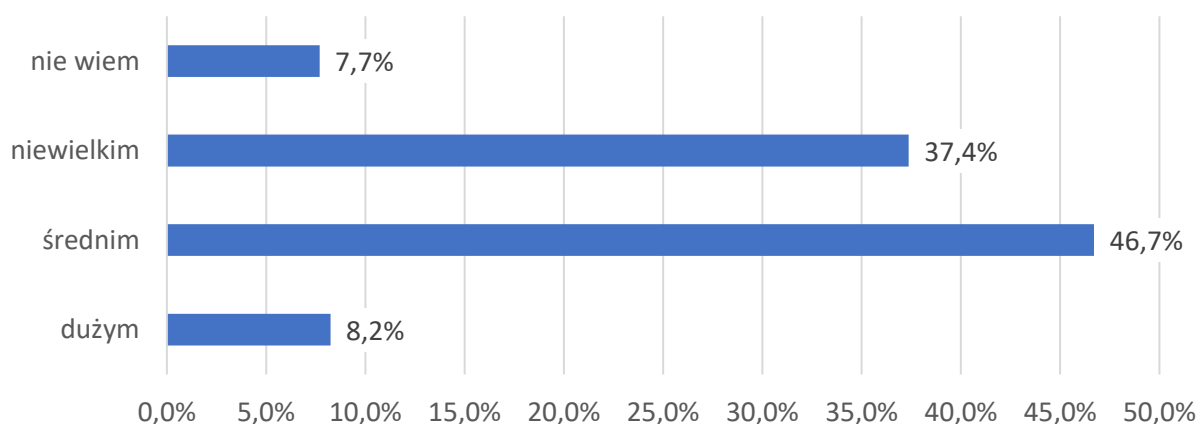

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Sytuacja osób starszych i osób z niepełnosprawnościami

Mieszkańcy zostali poproszeni o ocenę stopnia dostosowania infrastruktury technicznej Gminy do osób o ograniczonej mobilności. 46,7% respondentów uważa, że jest ona dostosowana w średnim stopniu, a 37,4% – w niewielkim. 8,2% respondentów twierdzi, że w Gminie jest wiele miejsc przystosowanych do osób z niepełnosprawnością, a 7,7% badanych nie posiada wiedzy w tym zakresie.

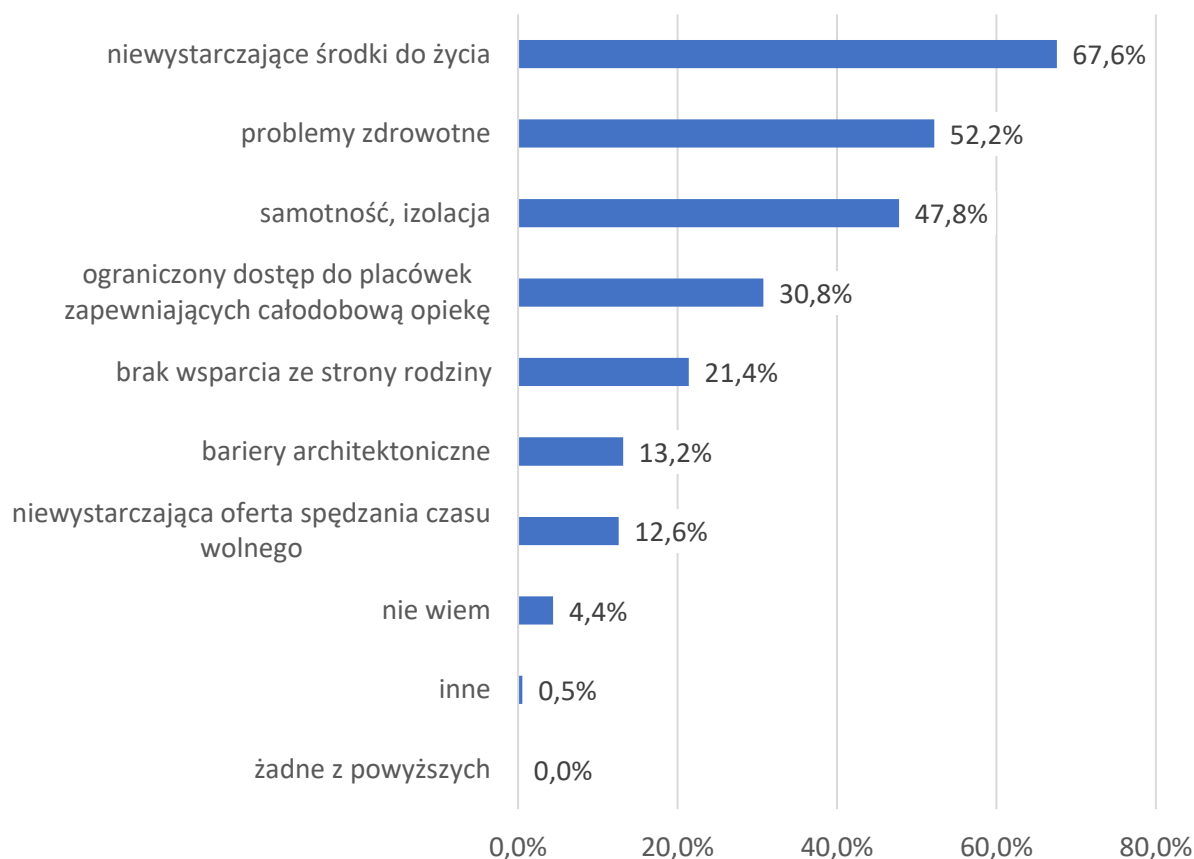
Wykres 36. W jakim stopniu infrastruktura techniczna w Pana/i Gminie (instytucje publiczne, szkoły, ulice, przychodnie itp.) dostosowana jest do osób z niepełnosprawnościami tak, aby umożliwić im samodzielne funkcjonowanie? N=182

Zdaniem ponad połowy badanych mieszkańców, najważniejszymi problemami osób starszych na terenie Gminy są niewystarczające środki do życia (67,6%). 52,2% wskazało na problemy zdrowotne, 47,8% – samotność, izolację, a 30,8% – ograniczony dostęp do placówek zapewniających całodobową opiekę. W opinii 21,4% ankietowanych takim problemem jest brak wsparcia ze strony rodziny, 13,2% wyróżniło bariery architektoniczne, a 12,6% – niewystarczającą ofertę spędzania czasu wolnego. Brak wiedzy w tym zakresie zadeklarowało 4,4% respondentów, z kolei 0,5% badanych wśród innych czynników wymieniło *rehabilitację*.

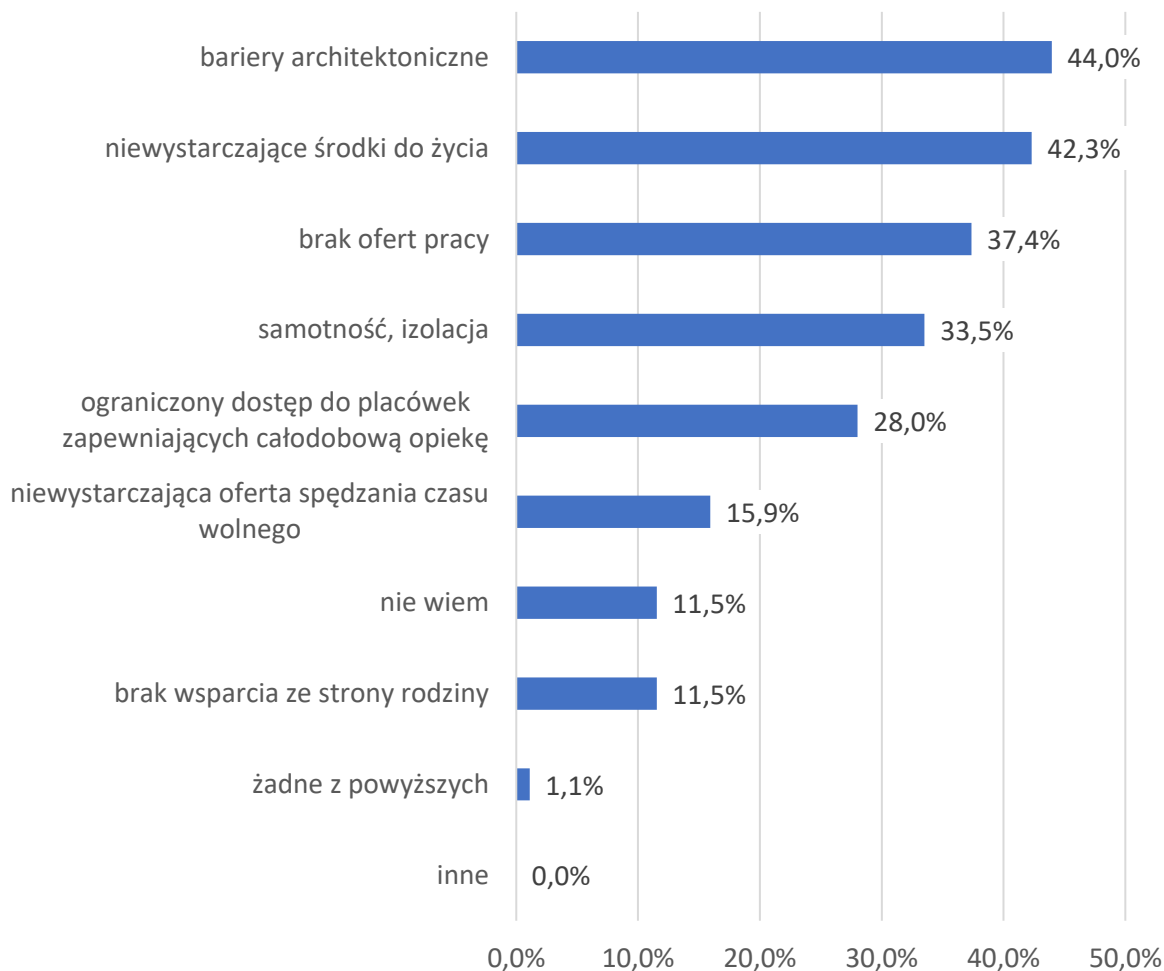
Wykres 37. Jakie Pana/i zdaniem są najważniejsze problemy osób starszych w Gminie?
N=182

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

W badaniu ankietowym poproszono również o wskazanie najistotniejszych problemów dotyczących osób z niepełnosprawnościami. Zdaniem 44,0% respondentów są to bariery architektoniczne, 42,3% wskazało na niewystarczające środki do życia, a 37,4% – brak ofert pracy. Co trzeci ankietowany wyróżnił samotność, izolację (33,5%), 28,0% wymieniło ograniczony dostęp do placówek zapewniających całodobową opiekę, 15,9% – niewystarczającą ofertę spędzania czasu wolnego, a 11,5% – brak wsparcia ze strony rodziny. Kolejne 11,5% nie posiada wiedzy w tym zakresie, a 1,1% zaznaczyło odpowiedź „żadne z powyższych”.

Wykres 38. Jakie Pana/i zdaniem są najważniejsze problemy osób z niepełnosprawnościami w Gminie? N=182

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

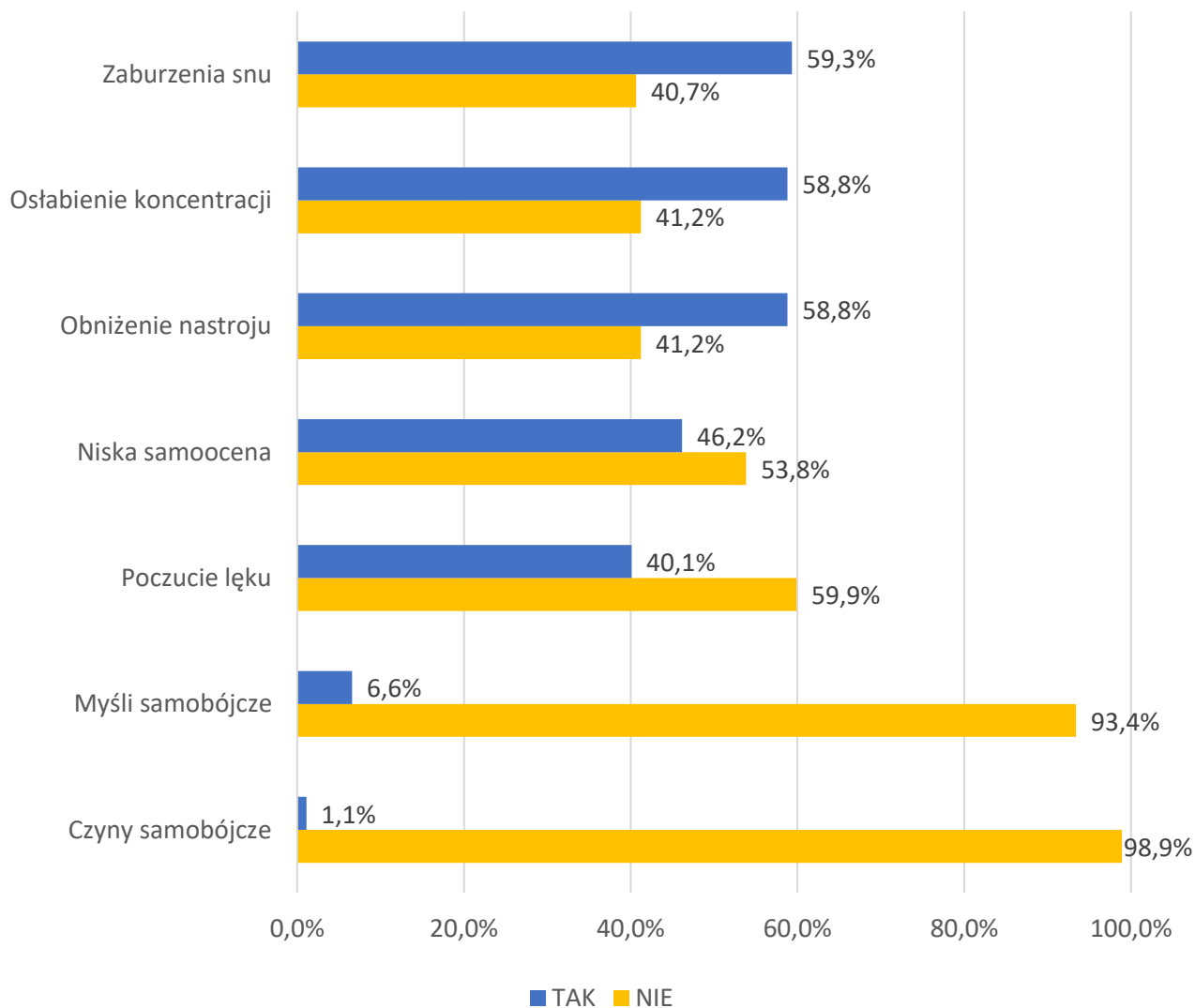

Zdrowie psychiczne

W pytaniu dotyczącym zdrowia psychicznego badani mieszkańcy gminy Pniewy mieli określić, czy w czasie ostatnich 12 miesięcy utrzymywały się u nich przynajmniej przez 2 tygodnie wymienione stany. Z poniższego wykresu wynika, że:

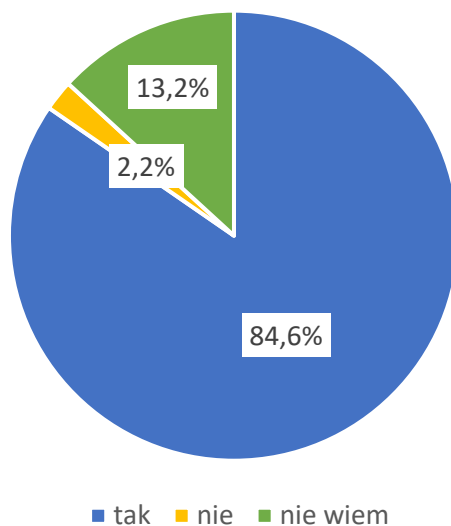
- ▶ 59,3% doświadczyło zaburzeń snu;
- ▶ 58,8% doznało osłabienia koncentracji;
- ▶ 58,8% osób miało obniżony nastrój;
- ▶ 46,2% miało niską samoocenę;
- ▶ 40,1% odczuwało lęk;
- ▶ 6,6% miało myśli samobójcze;
- ▶ 1,1% podejmowało się czynów samobójczych.

Wykres 39. Czy w czasie ostatnich 12 miesięcy utrzymywały się u Pana/i takie stany jak (przynajmniej przez 2 tygodnie): N=182

W kolejnym pytaniu respondenci zostali poproszeni o określenie, czy ich zdaniem na terenie Gminy istnieje potrzeba poszerzenia działań profilaktycznych w zakresie zdrowia psychicznego. Zdecydowana większość mieszkańców uważa, że takie działania są potrzebne, 2,2% jest przeciwnego zdania, z kolei 13,2% badanych nie posiada wiedzy w tym aspekcie.

Wykres 40. Czy na terenie Gminy istnieje potrzeba poszerzenia działań profilaktycznych z zakresu zdrowia psychicznego? N=182

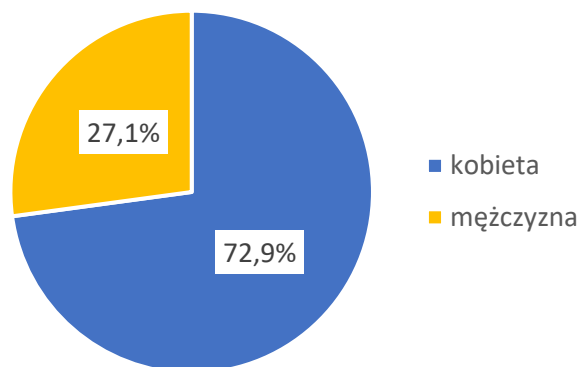
Analiza wyników badań przeprowadzonych wśród seniorów z gminy Pniewy

W niniejszym rozdziale przedstawione zostały wyniki badań ankietowych przeprowadzonych wśród seniorów z gminy Pniewy. Zbadane zostały problemy, potrzeby seniorów, dostęp do usług społecznych, infrastruktury zdrowotnej, kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej.

Struktura badanej próby

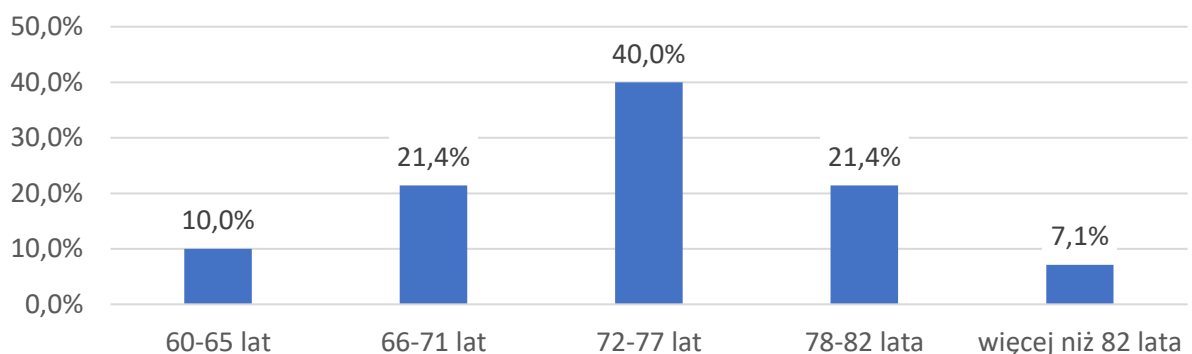
W badaniu wzięło udział 70 mieszkańców mających powyżej 60 lat. Pod względem liczby wypełnionych ankiet, w badaniu przewagę miały kobiety – stanowiły one 72,9% ogółu, natomiast mężczyźni – 27,1%.

Wykres 41. Płeć: N=70

Analiza struktury badanej grupy pokazuje, iż respondenci byli zróżnicowani pod względem wieku. Najliczniejszą grupę stanowili ankietowani między 72 a 77 rokiem życia (40,0%). W badaniu udział wzięli również seniorzy w wieku 66-71 lat oraz w przedziale wiekowym 78-82 lata (po 21,4%), a także 60-65 lat (10,0%), z kolei najmniej kwestionariuszy wypełniły osoby powyżej 82 roku życia (7,1%).

Wykres 42. Wiek: N=70

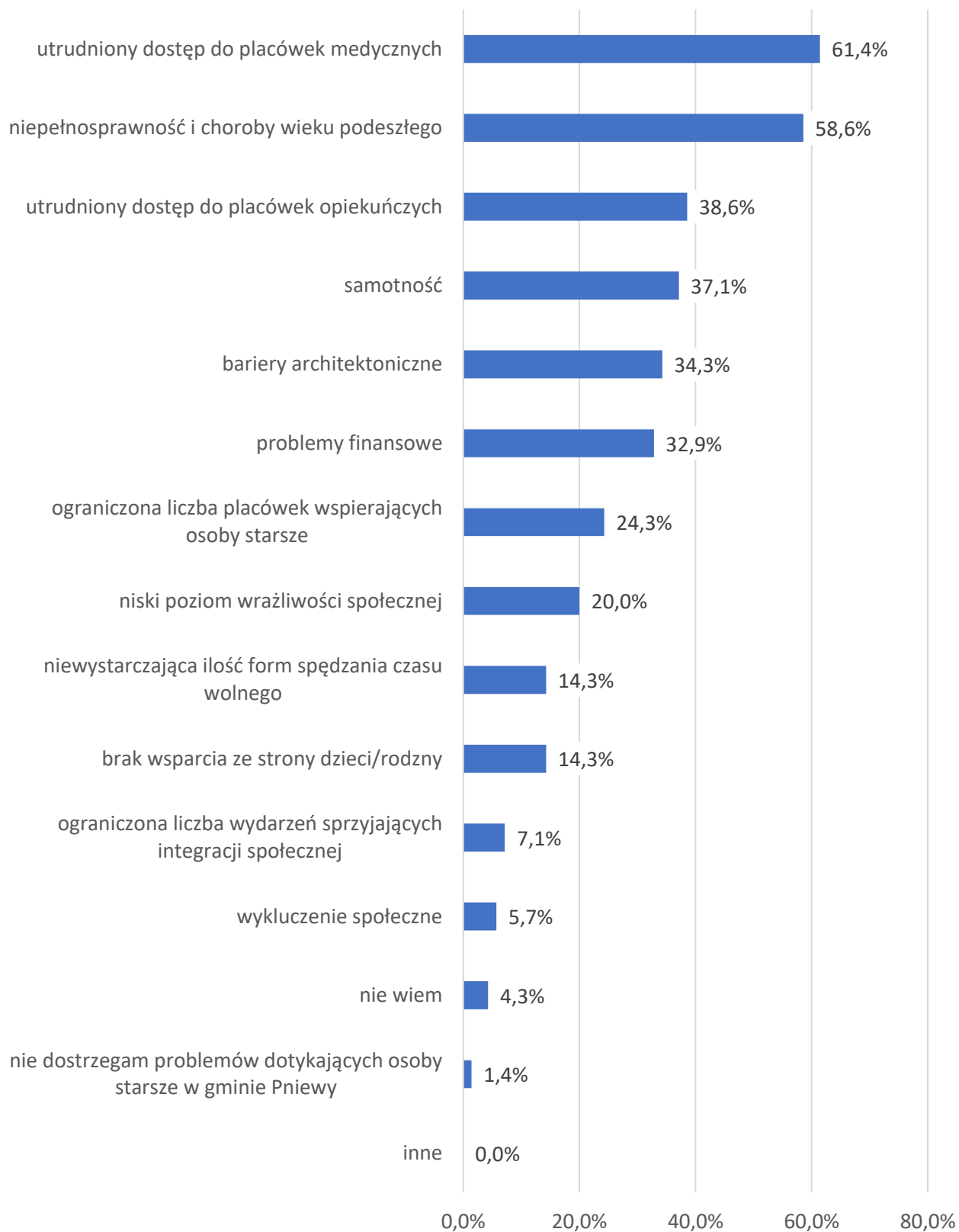

Problemy osób starszych

Respondenci zostali poproszeni w pierwszej kolejności o wskazanie głównych problemów, które dotyczą seniorów w gminie Pniewy. Za najważniejsze z nich uznano utrudniony dostęp do placówek medycznych (61,4%) oraz niepełnosprawność i choroby wieku podeszłego (58,6%). W dalszej kolejności wskazywano: utrudniony dostęp do placówek opiekuńczych (38,6%), samotność (37,1%), bariery architektoniczne (34,3%) oraz problemy finansowe (32,9%). Co czwarty ankietowany wyróżnił ograniczoną liczbę placówek wspierających osoby starsze (24,3%), a co piąty – niski poziom wrażliwości społecznej (20,0%). Najmniejszy odsetek odpowiedzi dotyczył braku wsparcia ze strony dzieci/rodziny oraz niewystarczającej ilości form spędzania czasu wolnego (po 14,3%), ograniczoną liczbę wydarzeń sprzyjających integracji społecznej (7,1%) oraz wykluczenie społeczne (5,7%). Wśród respondentów 4,3% nie posiada wiedzy w zakresie najczęstszych problemów osób starszych w Gminie, a 1,4% nie zauważa żadnych problemów wymienionych w kafeterii odpowiedzi.

Wykres 43. Jakie problemy według Pana/i dotyczą najczęściej seniorów w gminie Pniewy?
N=70

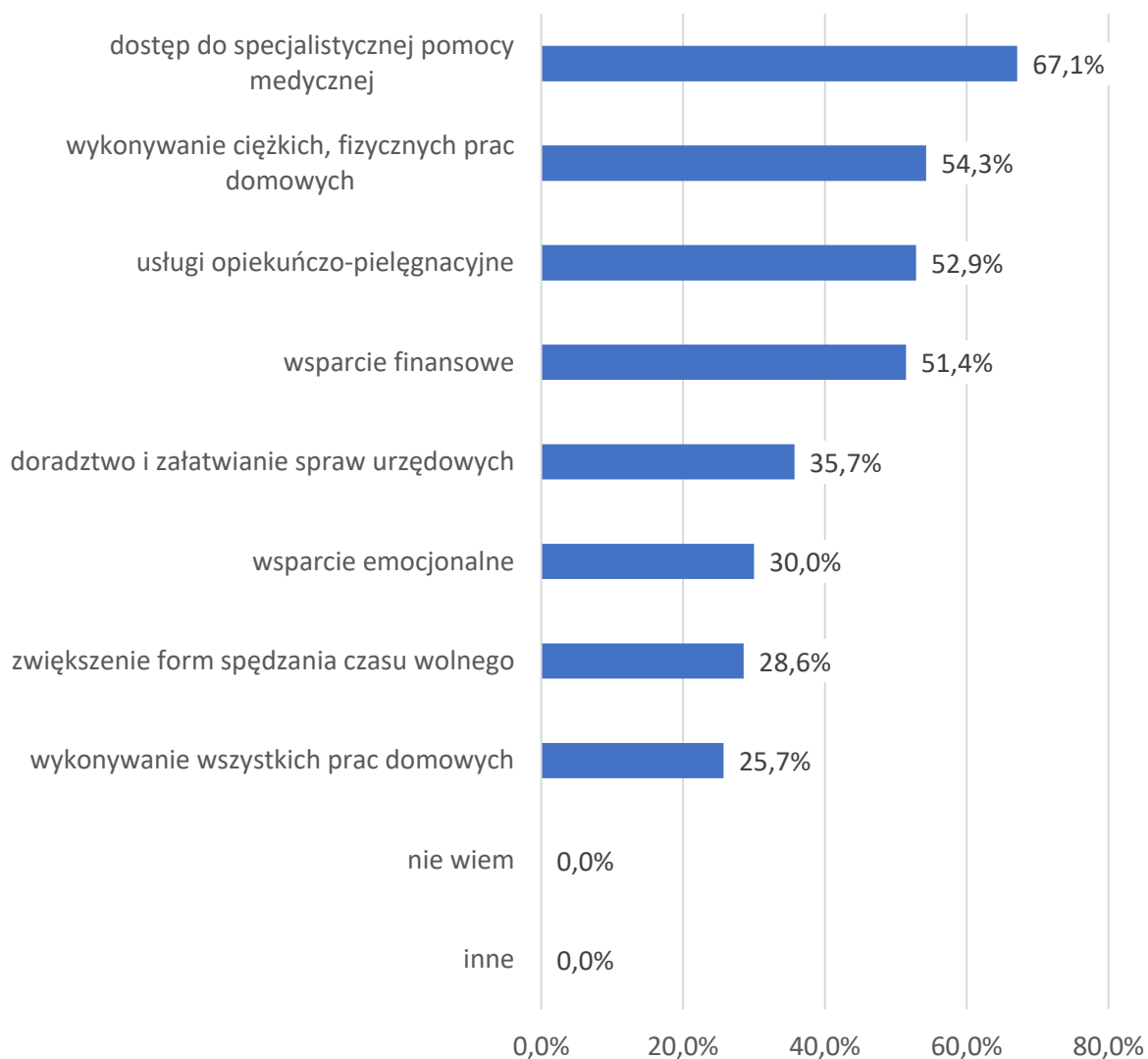

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Potrzeby osób starszych

Analizując wyniki uzyskane w trakcie badania mieszkańców pod kątem potrzeb osób starszych można zauważyć, że w opinii większości ankietowanych seniorom należy zapewnić odpowiedni dostęp do specjalistycznej pomocy medycznej (67,1%), wsparcie w wykonywaniu ciężkich, fizycznych prac domowych (54,3%), rozwoju usług opiekuńczo-pielęgnacyjnych (52,9%) oraz wsparcie finansowe (51,4%). Z deklaracji co trzeciego badanego wynika, że na terenie Gminy jest potrzebna pomoc w zakresie doradztwa i załatwiania spraw urzędowych (35,7%) oraz wsparcia emocjonalnego (30,0%). Ponadto 28,6% ankietowanych uważa, że taką potrzebą jest zwiększenie form spędzania czasu wolnego, a w opinii 25,7% jest to wykonywanie wszystkich prac domowych.

Wykres 44. Jakie są według Pana/i główne potrzeby seniorów w gminie Pniewy? N=70

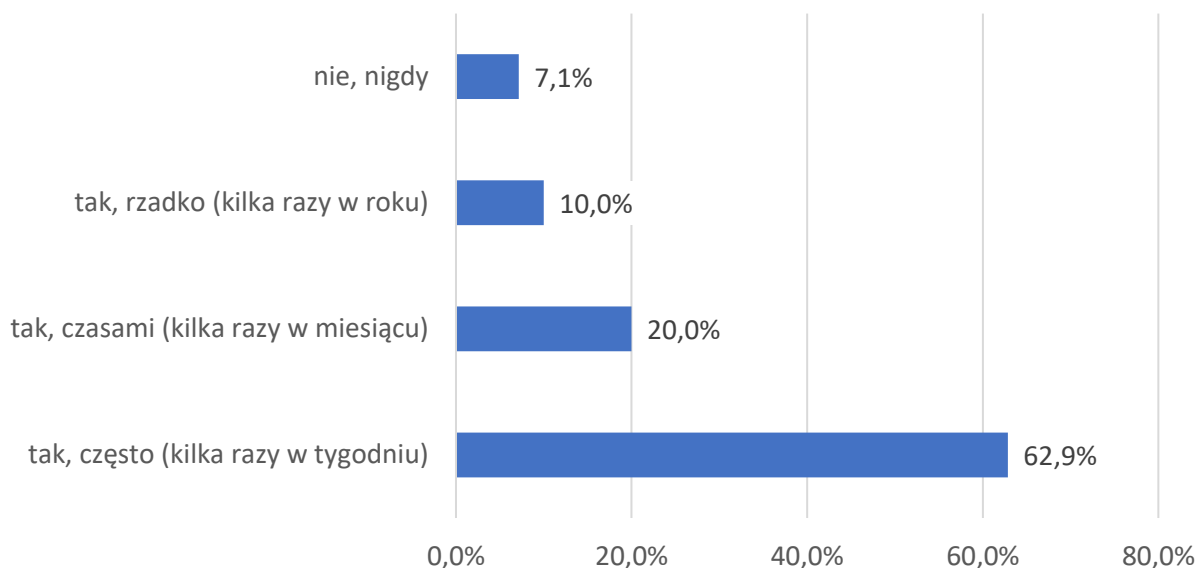
*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Działania na rzecz osób starszych

W kolejnej części seniorzy zostali poproszeni o odpowiedź na pytanie, czy uczestniczą w działaniach/inicjatywach realizowanych przez gminę Pniewy (np. kluby seniora, imprezy i wydarzenia kulturalne, wycieczki, spotkania). Zdecydowana większość ankietowanych odpowiedziała twierdząco na powyższe pytanie, tj. 92,9%. Największy odsetek uczestniczy w takich działaniach kilka razy w tygodniu (62,9%), z kolei co piąty respondent – czasami, tj. kilka razy w miesiącu (20,0%). Kilka razy w roku w inicjatywach na rzecz seniorów bierze udział 10,0% badanych, natomiast 7,1% respondentów odpowiedział przecząco na to pytanie.

Wykres 45. Czy uczestniczy Pan/i w działaniach/inicjatywach realizowanych przez gminę Pniewy, na rzecz seniorów (np. kluby seniora, imprezy i wydarzenia kulturalne, wycieczki, spotkania itp.)? N=70

W kolejnym pytaniu skierowanym do osób niebiorących udziału w realizowanych działaniach na rzecz seniorów, zapytano o czynniki wpływające na brak aktywności w ww. inicjatywach. Po 2 ankietowanych wskazało na zbyt dużą odległość od obiektów/miejsc, w których są realizowane tego typu działania/inicjatywy oraz brak chęci (po 40,0%), z kolei pojedyncze odpowiedzi padły na brak odpowiednich połączeń komunikacji publicznej oraz zły stan zdrowia, a kolejny ankietowany nie potrafił udzielić jednoznacznej odpowiedzi na to pytanie (po 20,0%).

Tabela 20. Z jakich powodów nie decyduje się Pan/i na uczestniczenie w działaniach/ inicjatywach realizowanych przez gminę Pniewy, na rzecz seniorów? N=5

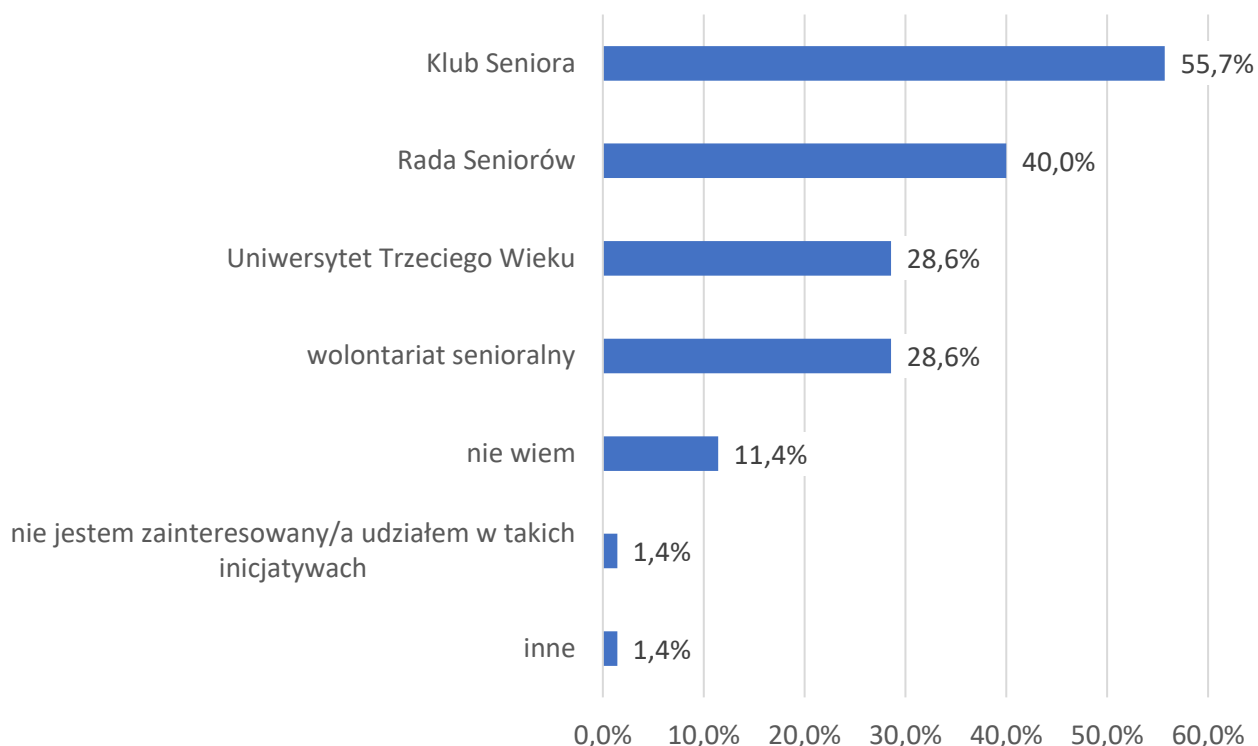
Odpowiedź	%	Liczba odp.
zbyt duża odległość od obiektów/miejsc, w których realizowane są tego rodzaju działania/inicjatywy	40,0%	2
brak chęci	40,0%	2
brak odpowiednich połączeń komunikacji publicznej	20,0%	1
zły stan zdrowia	20,0%	1
trudno powiedzieć	20,0%	1
brak czasu	0,0%	0
brak wystarczających środków finansowych	0,0%	0
brak interesujących mnie form aktywności	0,0%	0
bariery architektoniczne	0,0%	0
brak osoby, z którą mógłbym/abym uczestniczyć w takich działaniach/inicjatywach	0,0%	0
brak wiedzy na temat organizowanych działań	0,0%	0
inne	0,0%	0

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Seniorzy z gminy Pniewy mieli również możliwość wskazania inicjatyw, w których chcieliby uczestniczyć w celu większego zaangażowania w życie lokalnej społeczności. Ponad połowa respondentów chciałaby zostać członkiem Klubu Seniora (55,7%), z kolei 40,0% badanych opowiedziało się za Radą Seniorów. Dodatkowo, po 28,6% wskazało na Uniwersytet Trzeciego Wieku oraz wolontariat senioralny. Brak wiedzy w tym zakresie wykazało 11,4% uczestników badania, 1,4% nie jest zainteresowanych uczestnictwem w tego typu działaniach, a kolejne 1,4% wskazało na inne inicjatywy, wymieniając przy tym *zajęcia malarskie*.

Tabela 21. W jakich inicjatywach społecznych chciałby/aby Pan/i uczestniczyć, aby angażować się w życie lokalnej społeczności? N=70

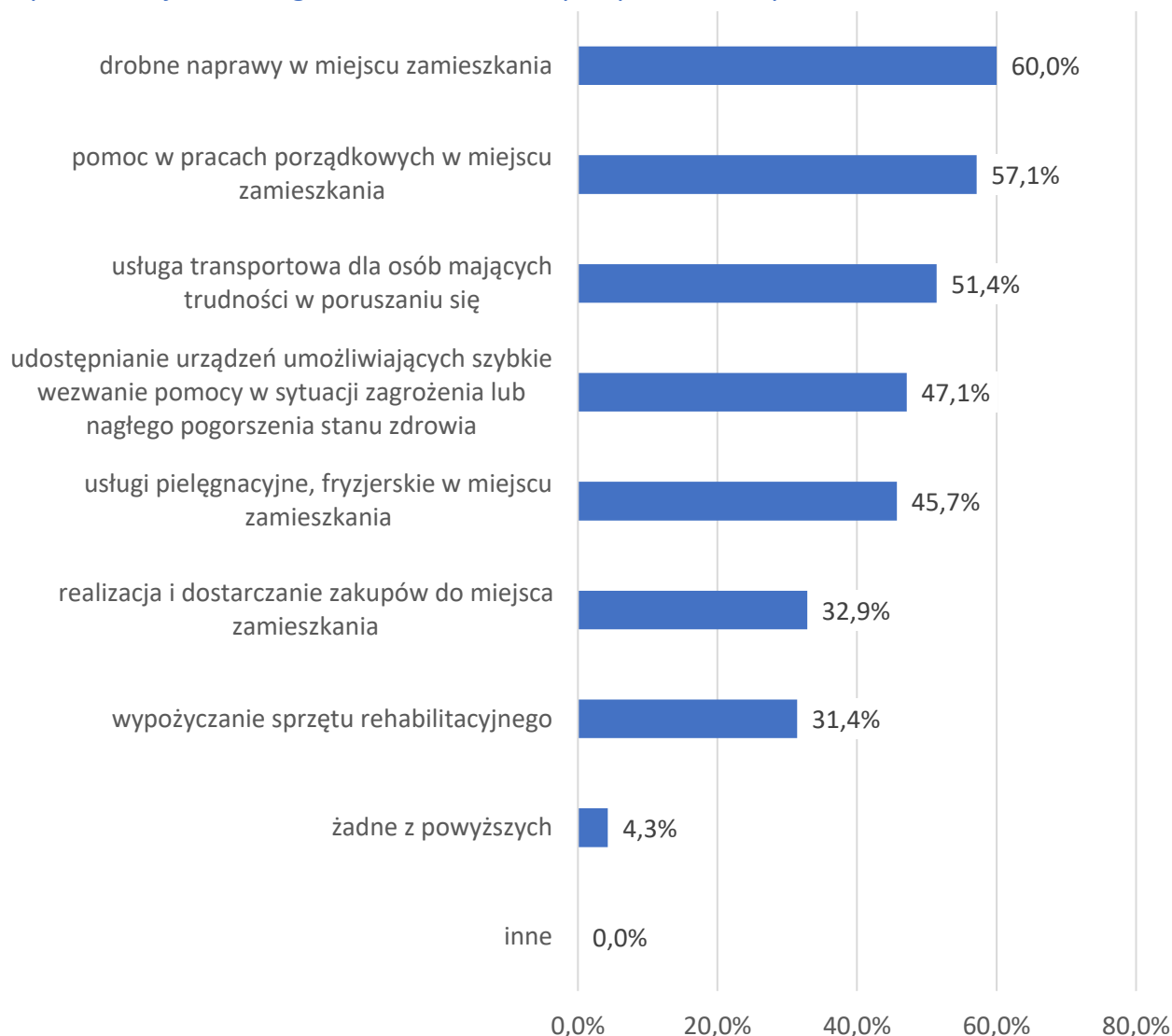

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Usługi społeczne

W dalszej części badania zapytano respondentów o usługi, z których chcieliby skorzystać. Najczęściej seniorzy wskazywali na drobne naprawy w miejscu zamieszkania (60,0%), pomoc w pracach porządkowych w miejscu zamieszkania (57,1%) oraz usługę transportową dla osób mających trudność w poruszaniu się (51,4%). W dalszej kolejności ankietowani wymienili udostępnianie urządzeń umożliwiających szybkie wezwanie pomocy w sytuacji zagrożenia lub nagłego pogorszenia stanu zdrowia (47,1%), usługi pielęgnacyjne, fryzjerskie w miejscu zamieszkania (45,7%), a co trzeci badany wyróżnił realizację i dostarczanie zakupów do miejsca zamieszkania (32,9%) oraz wypożyczanie sprzętu rehabilitacyjnego (31,4%).

Wykres 46. Z jakich usług dla seniorów chciałby/aby Pan/i skorzystać? N=70

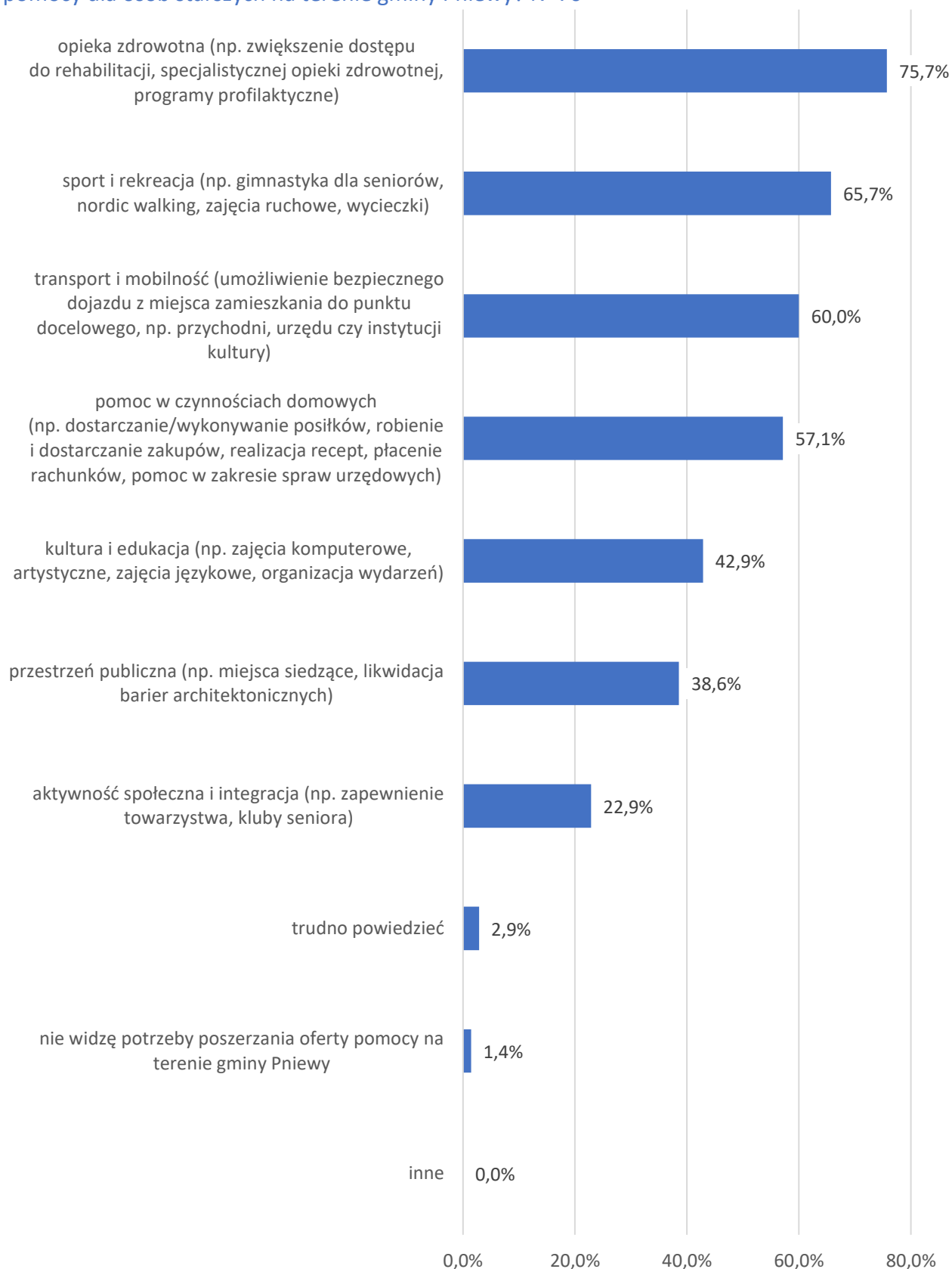

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

W kolejnym pytaniu seniorzy z gminy Pniewy mieli możliwość wskazania obszarów życia codziennego, które ich zdaniem powinny być rozwijane w ofercie pomocowej skierowanej do osób starszych. Zdecydowana większość mieszkańców opowiedziała się za opieką zdrowotną (75,7%), na drugim miejscu wskazano sport i rekreację (65,7%), a na trzecim – transport i mobilność (60,0%). 57,1% wyróżniło pomoc w czynnościach domowych, 42,9% – kulturę i rekreację, 38,6% – przestrzeń publiczną, a 22,9% – aktywność społeczną i integrację. Ponadto 2,9% respondentów nie potrafiło wskazać jednoznacznej odpowiedzi, a 1,4% nie widzi potrzeby poszerzania oferty pomocy na terenie Gminy.

Wykres 47. W jakich obszarach życia codziennego Pana/i zdaniem należy poszerzyć ofertę pomocy dla osób starszych na terenie gminy Pniewy? N=70

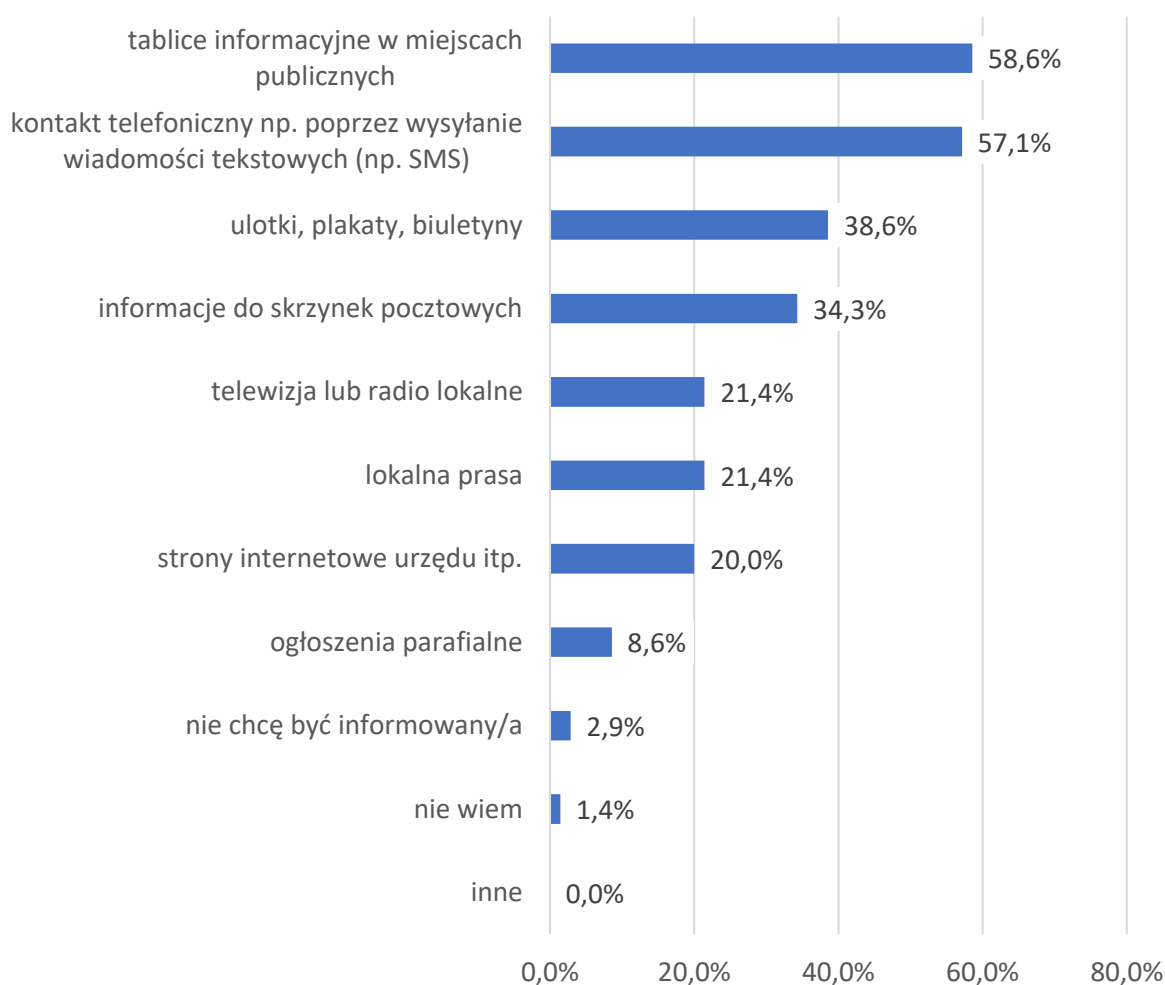

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Dostępność do usług kulturalnych, sportowych, rekreacyjnych i zdrowotnych

Analizując wyniki uzyskane w trakcie badania osób starszych można zauważyć, że najbardziej odpowiednią dla nich formą informacji o prowadzonych działaniach na rzecz seniorów są tablice informacyjne w miejscach publicznych (58,6%) oraz kontakt telefoniczny, np. poprzez wysyłanie wiadomości tekstowych (57,1%). Dla 38,6% respondentów najlepszym sposobem są ulotki, plakaty biuletyny, dla 34,3% – informacje do skrzynek pocztowych, a co czwarty ankietowany wyróżnił telewizję lub radio lokalne, lokalną prasę (po 21,4%) oraz strony internetowe urzędu itp. (20,0%). Najmniejszy odsetek badanych wskazał na ogłoszenia parafialne (8,6%), 2,9% seniorów nie chce być informowany o takich działaniach, a 1,4% nie posiada wiedzy w tym zakresie.

Wykres 48. W jaki sposób chciałby/aby Pan/i być informowany/a o działaniach prowadzonych na rzecz seniorów w gminie Pniewy? N=70

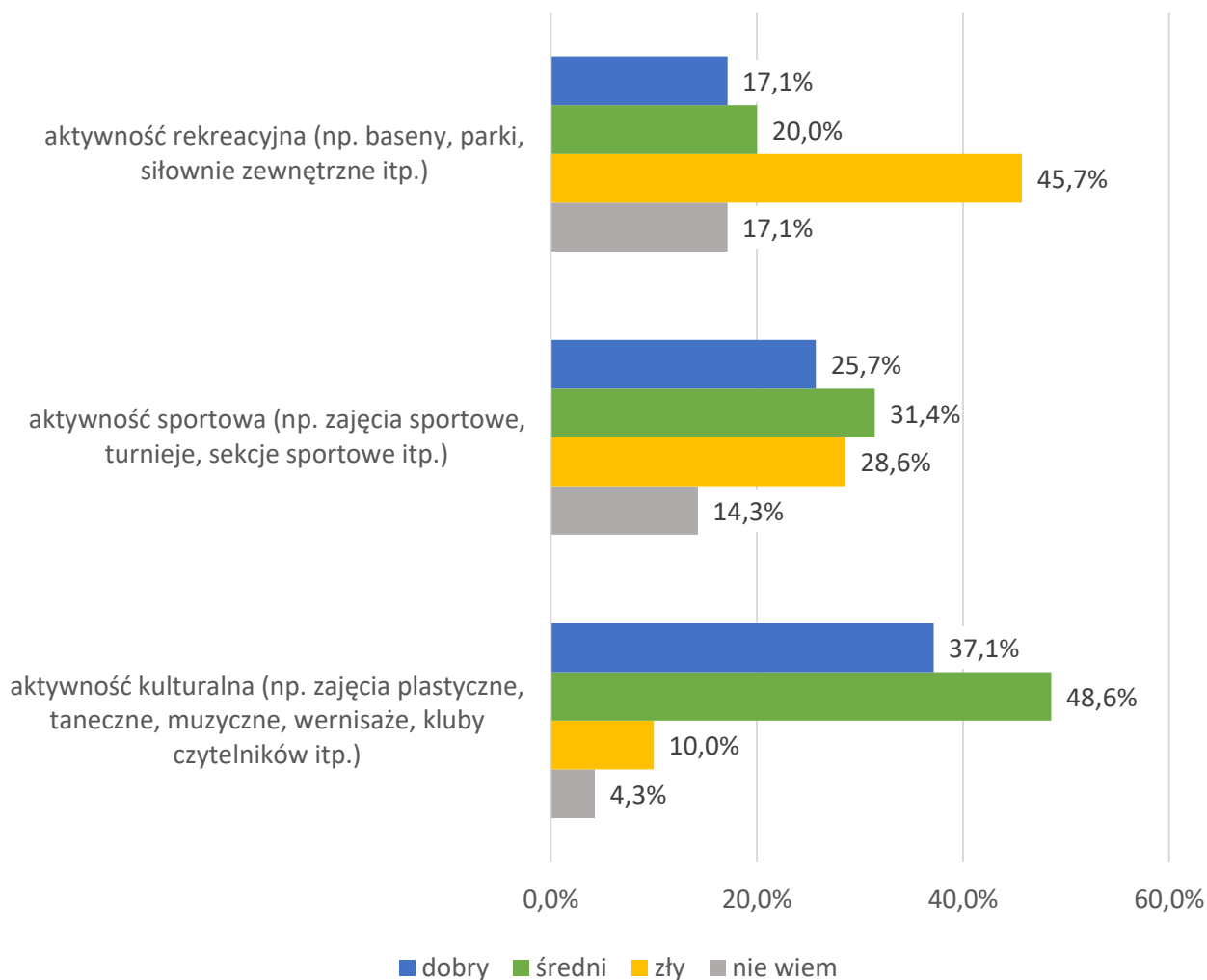
*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

W kolejnym pytaniu ankietowani mieli ocenić obecny poziom dostępności do usług kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych na rzecz seniorów na terenie gminy Pniewy. Opinia respondentów dotycząca poziomu dostępności do wyżej wymienionych aktywności przedstawia się następująco:

- ▶ Aktywność kulturalną (zajęcia plastyczne, taneczne, muzyczne, wernisaże, kluby czytelników itp.) dobrze oceniło 31,7% badanych, o jej średnim poziomie ma przekonanie blisko połowa badanych (48,6%), natomiast 10,0% respondentów oceniło poziom dostępności jako zły. Brak wiedzy w tym zakresie wykazało 4,3% ankietowanych.
- ▶ Dobry poziom dostępności do aktywności sportowej (zajęć sportowych, turniejów, sekcji sportowych itp.) oceniło 25,7% respondentów. O jej średnim poziomie ma przekonanie co trzeci badany senior (31,4%), natomiast jej zły poziom oceniło 28,6% osób. 14,3% respondentów miało trudności w jednoznacznej ocenie poziomu dostępności do aktywności sportowej w Gminie.
- ▶ Mieszkańcy najgorzej ocenili poziom dostępności do aktywności rekreacyjnej (baseny, parki, siłownie zewnętrzne) – 17,1% uważa, że jest on dobry, 20,0% – średni, z kolei o złej dostępności do aktywności rekreacyjnej ma przekonanie 45,7% seniorów, a 17,1% respondentów wykazało brak wiedzy w tym zakresie.

Wykres 49. Jak ocenia Pan/i obecny poziom dostępności do usług kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych na rzecz seniorów na terenie gminy Pniewy? N=70

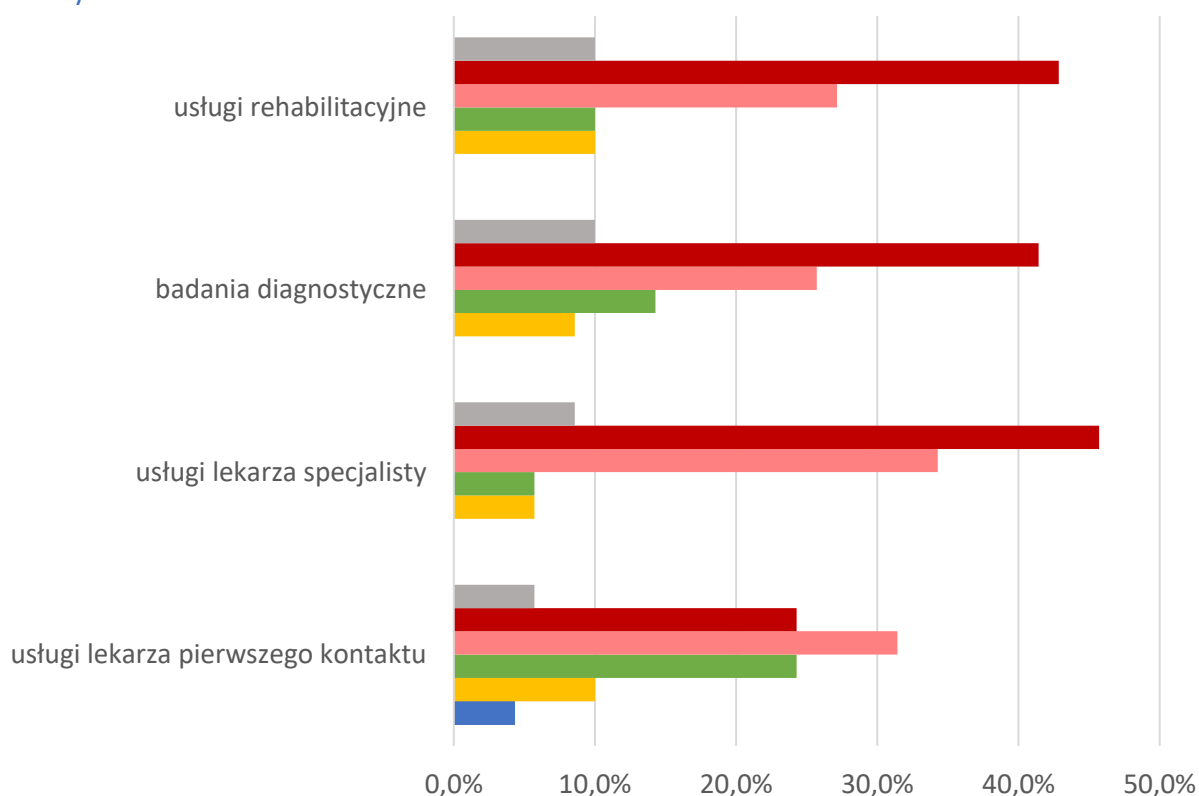
W dalszej kolejności respondenci mieli ocenić dostępność do różnego rodzaju usług medycznych, w tym dostępu do lekarza pierwszego kontaktu, lekarza specjalisty, badań diagnostycznych oraz usług rehabilitacyjnych na terenie gminy Pniewy. Z uzyskanych wyników dowiadujemy się, iż:

- ▶ usługi lekarza pierwszego kontaktu zostały pozytywnie ocenione przez łącznie 14,3% badanych (suma odpowiedzi „bardzo dobra” i „dobra”), negatywnie przez 55,7% respondentów (suma odpowiedzi „zła” i „bardzo zła”), natomiast średnio co czwarty senior uważa, że dostęp do nich jest ani dobry, ani zły (24,3%),
- ▶ dostępność do usług lekarza specjalisty została pozytywnie oceniona przez 5,7% badanych, negatywnie przez 80,0% respondentów (suma odpowiedzi „zła” i „bardzo zła”), natomiast 5,7% seniorów uważa, że dostęp do nich jest ani dobry, ani zły,

- ▶ badania diagnostyczne zostały pozytywnie ocenione przez 8,6% badanych, negatywnie przez 67,1% respondentów (suma odpowiedzi „zła” i „bardzo zła”), natomiast 14,3% osób biorących udział w badaniu uważa, że dostęp do nich jest ani dobry, ani zły,
- ▶ usługi rehabilitacyjne zostały pozytywnie ocenione przez 10,0% badanych, negatywnie przez 70,0% respondentów (suma odpowiedzi „zła” i „bardzo zła”), natomiast 10,0% osób uważa, że dostęp do nich jest ani dobry, ani zły.

Wykres 50. Jak ocenia Pan/i dostępność poszczególnych usług medycznych na terenie gminy Pniewy? N=70

	usługi lekarza pierwszego kontaktu	usługi lekarza specjalisty	badania diagnostyczne	usługi rehabilitacyjne
■ nie wiem	5,7%	8,6%	10,0%	10,0%
■ bardzo zła	24,3%	45,7%	41,4%	42,9%
■ zła	31,4%	34,3%	25,7%	27,1%
■ ani dobra, ani zła	24,3%	5,7%	14,3%	10,0%
■ dobra	10,0%	5,7%	8,6%	10,0%
■ bardzo dobra	4,3%	0,0%	0,0%	0,0%

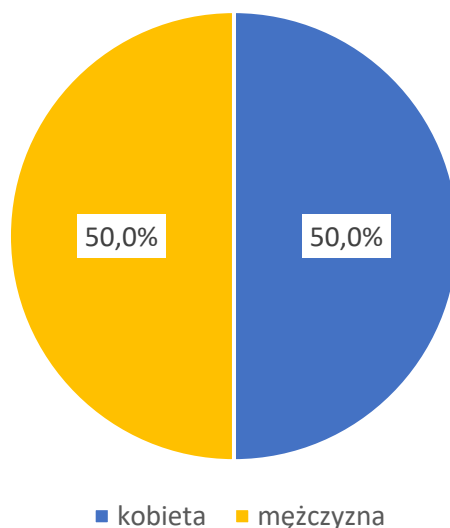
Analiza wyników badań przeprowadzonych wśród osób z niepełnosprawnościami i niesamodzielnych z gminy Pniewy

W niniejszym rozdziale przedstawione zostały wyniki badań ankietowych przeprowadzonych wśród osób z niepełnosprawnościami i osób niesamodzielnych zamieszkujących gminę Pniewy. Przeprowadzone badanie miało na celu zidentyfikowanie ich potrzeb i oczekiwań, a także wskazanie problemów, które mogą wpływać na ich komfort życia i codzienne funkcjonowanie.

Struktura badanej próby

W badaniu udział wzięło 30 osób z niepełnosprawnościami i osób niesamodzielnych z terenu gminy Pniewy. Poniżej przedstawiona została struktura badanej próby ze względu na płeć. Można zauważyć, że pod względem liczby wypełnionych ankiet, udział w badaniu był równomierny – kobiety i mężczyźni wypełnili po 50,0% kwestionariuszy ankiet.

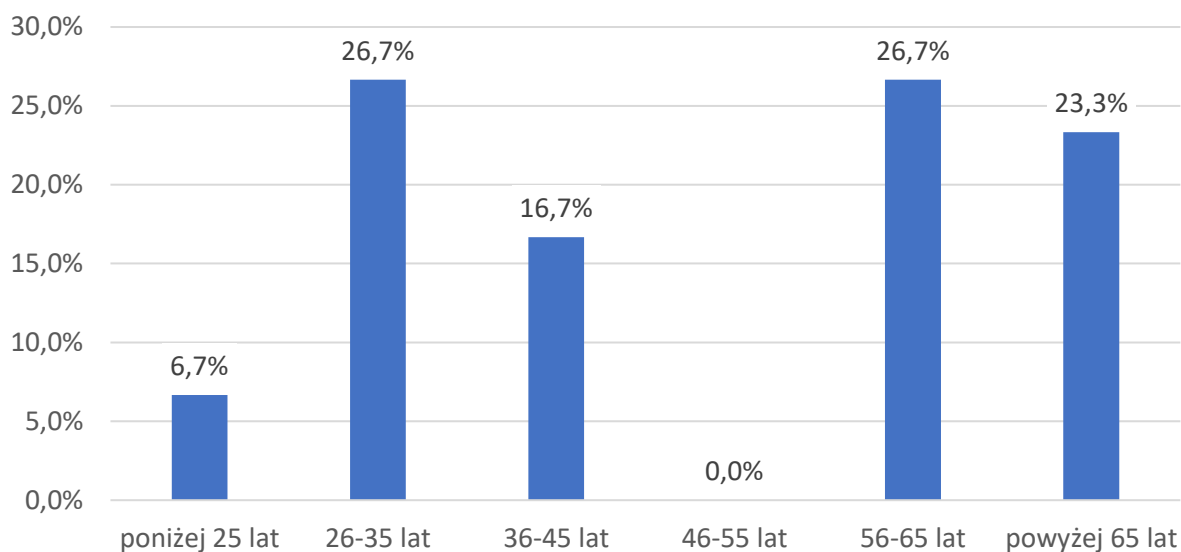
Wykres 51. Płeć: N=30

Analiza struktury badanej grupy pokazuje, iż respondenci byli zróżnicowani pod względem wieku. Najliczniejszą grupę stanowili ankietowani mający 26-35 lat oraz 56-65 lat (po 26,7%). Wśród osób biorących udział w badaniu były również osoby powyżej 65 roku życia (23,3%), w wieku 36-45 lat (16,7%), z kolei najmniejszą grupę badawczą stanowiły osoby do 25 lat (6,7%).

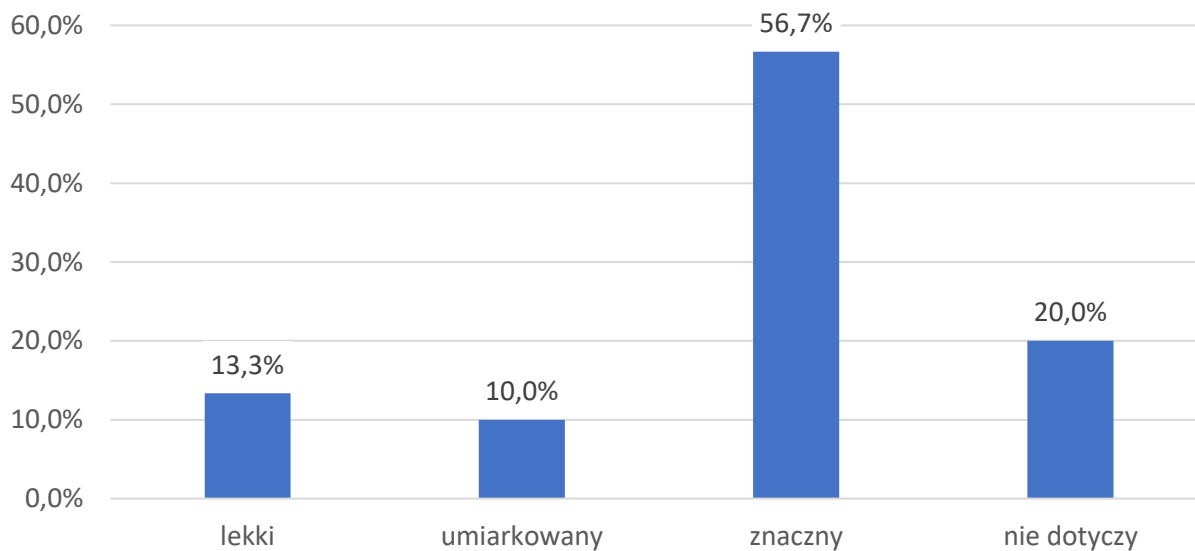

Wykres 52. Wiek: N=30

Wśród respondentów 56,7% stanowiły osoby o znacznym stopniu niepełnosprawności, 13,3% – lekkim, z kolei 10,0% – umiarkowanym. 20,0% ankietowanych nie posiada orzeczenia o stopniu niepełnosprawności.

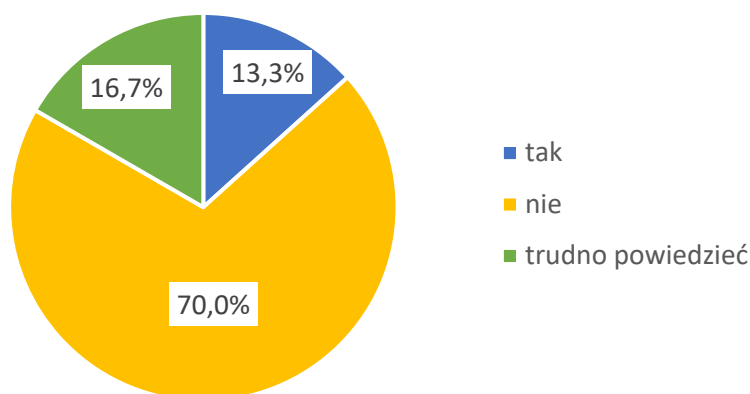
Wykres 53. Stopień niepełnosprawności: N=30

Oferta wsparcia

W pierwszej kolejności osoby biorące udział w badaniu zostały poproszone o wskazanie, czy ich zdaniem istniejąca oferta wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami i osób niesamodzielnych jest wystarczająca. Większość respondentów udzieliła odpowiedzi przeczącej (70,0%), 13,3% oceniło dany aspekt w sposób pozytywny, z kolei 16,7% nie potrafiło określić jednoznacznej odpowiedzi.

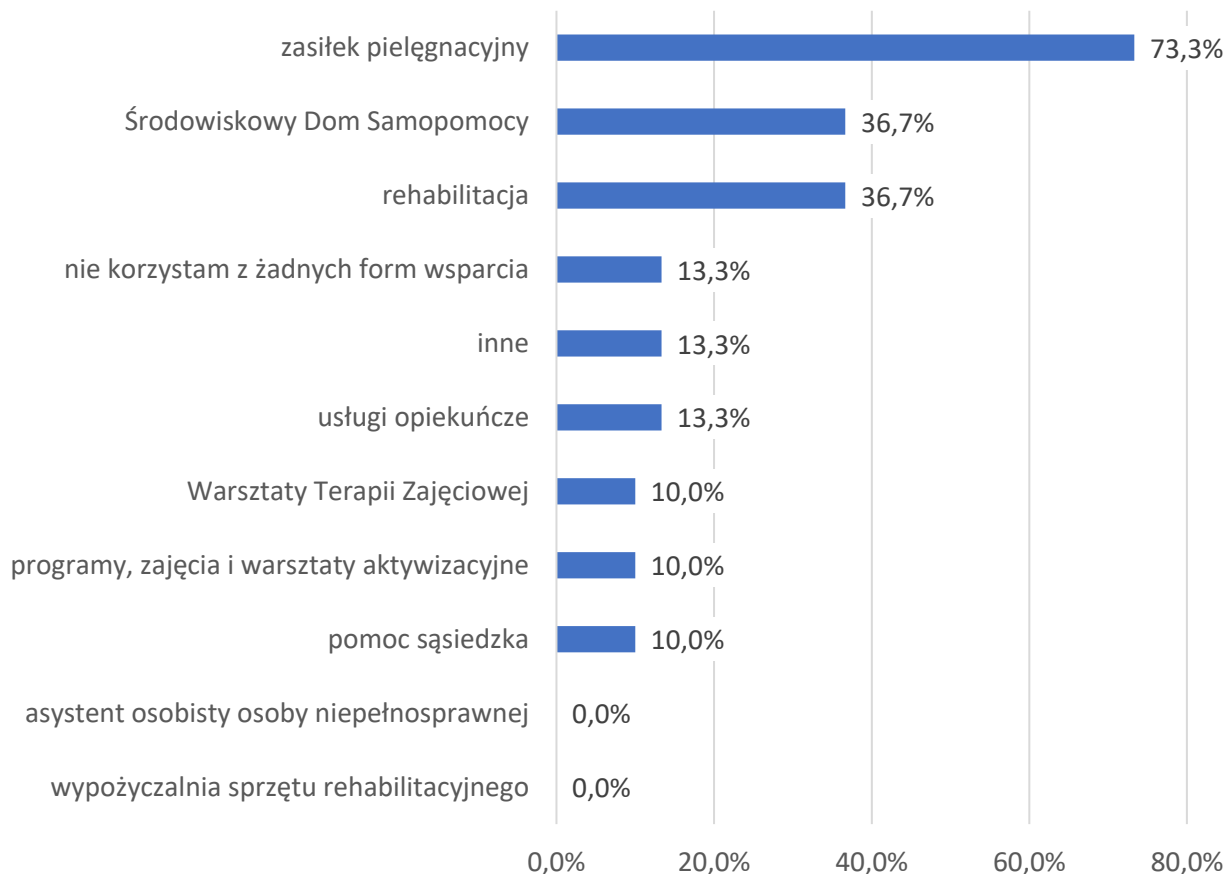
Wykres 54. Czy Pana/i zdaniem oferta wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami i osób niesamodzielnych w Gminie jest wystarczająca? N=30

Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, zdecydowana większość ankietowanych korzysta z pomocy w formie zasiłku pielęgnacyjnego (73,3%). Średnio co trzeci badany jest uczestnikiem Środowiskowego Domu Samopomocy lub poddaje się rehabilitacji (po 36,7%). W dalszej kolejności wskazywano na usługi opiekuńcze (13,3%), Warsztaty Terapii Zajęciowej, programy, zajęcia i warsztaty aktywizacyjne oraz pomoc sąsiedzką (po 10,0%). Dodatkowo 13,3% respondentów wskazało na inne działania, wymieniając *rehabilitację prywatną* oraz *Rodzinny Dom Pomocy "Turkawka" Pniewy*, a kolejne 13,3% nie korzysta z żadnych form wsparcia.

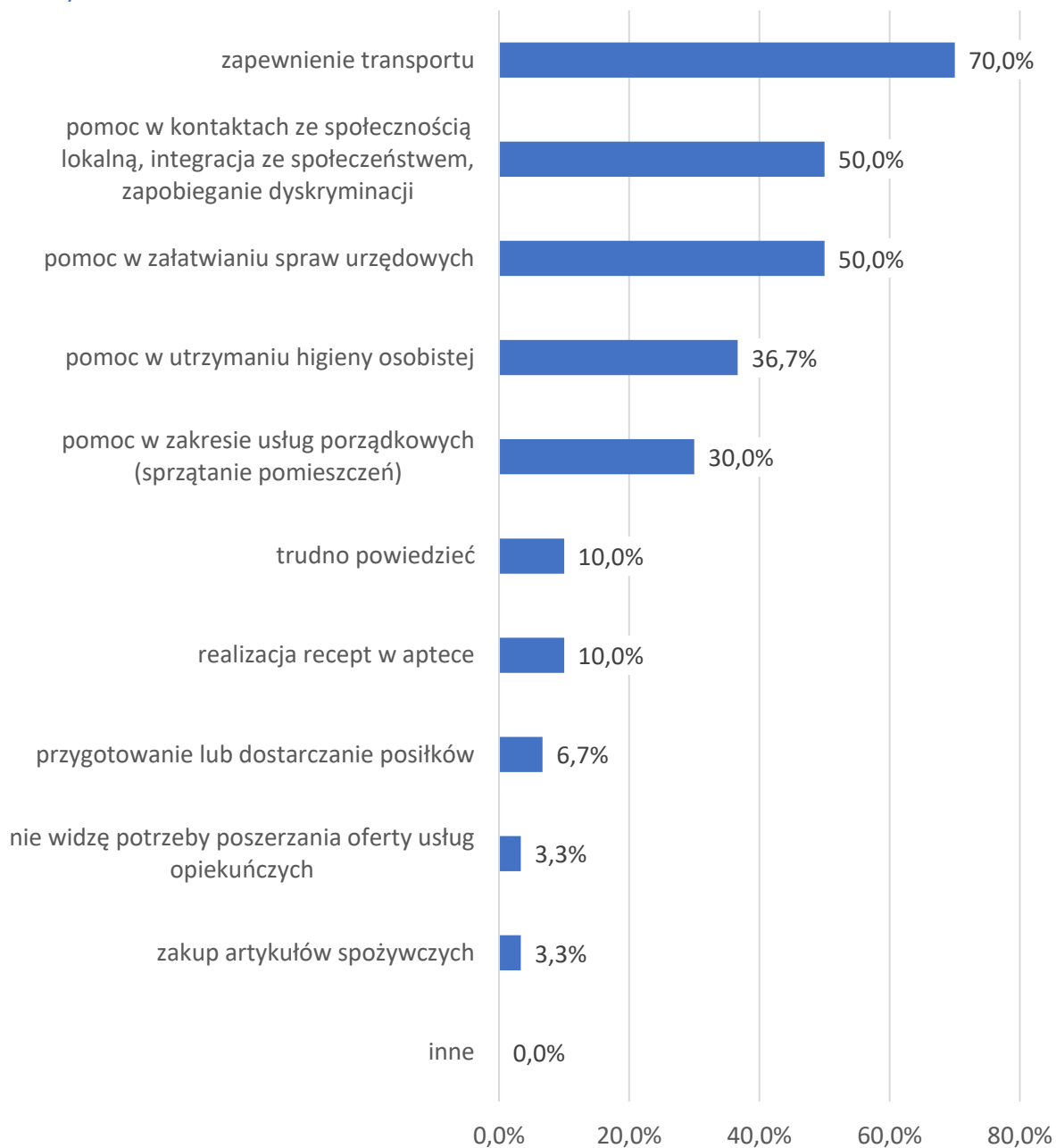
Wykres 55. Z jakich form wsparcia obecnie Pan/i korzysta? N=30

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

W ramach badań uzyskano również informację o ofercie usług opiekuńczych dla osób z niepełnosprawnościami i osób niesamodzielnych, które należy poszerzyć na terenie gminy Pniewy. Na podstawie deklaracji badanych można stwierdzić, że ankietowani najczęściej wskazywali na zapewnienie transportu (70,0%), pomoc w kontaktach ze społecznością lokalną, integracja ze społeczeństwem, zapobieganie dyskryminacji oraz pomoc w załatwianiu spraw urzędowych (po 50,0%). Średnio co trzeci ankietowany wyróżnił pomoc w utrzymaniu higieny osobistej (36,7%) oraz pomoc w zakresie usług porządkowych (30,0%), co dziesiąty – realizację recept w aptece (10,0%), a najmniej odpowiedzi padło na przygotowanie lub dostarczanie posiłków (6,7%) oraz zakup artykułów spożywczych (3,3%). 10,0% badanych miało trudności w jednoznacznej odpowiedzi na to pytanie, a 3,3% nie zauważa potrzeby poszerzenia oferty usług opiekuńczych.

Wykres 56. O jakie formy pomocy i wsparcia Pana/i zdaniem należy poszerzyć ofertę usług opiekuńczych dla osób z niepełnosprawnościami i osób niesamodzielnych na terenie gminy Pniewy? N=30

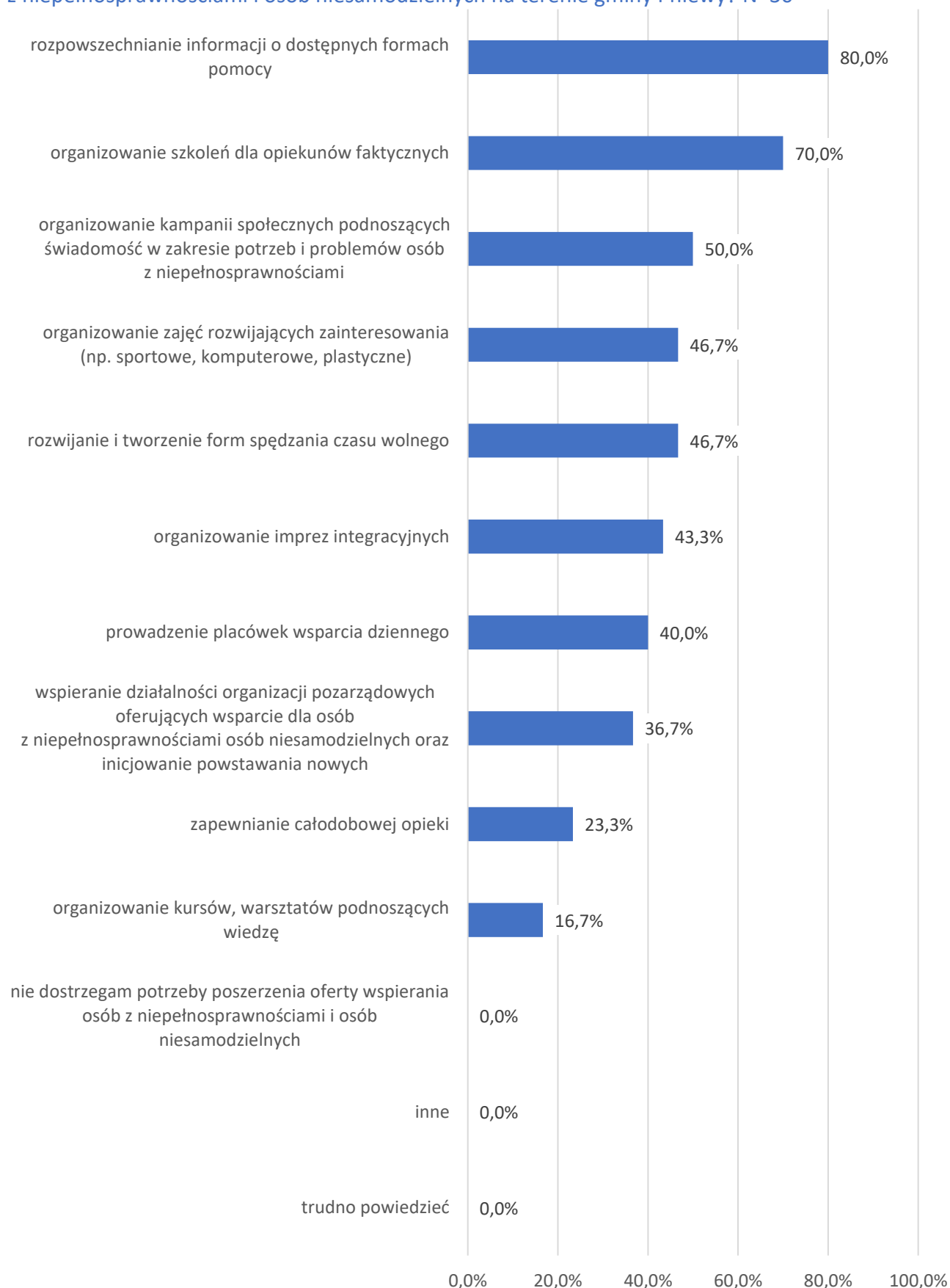

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Analizując wyniki uzyskane w trakcie badania mieszkańców pod kątem potrzeb osób z niepełnosprawnościami oraz osób niesamodzielnych można zauważyć, że najwyższy odsetek respondentów uważa, że na terenie gminy Pniewy należy rozpowszechniać informacje o dostępnych formach pomocy (80,0%), organizować szkolenia dla opiekunów faktycznych (70,0%) oraz organizować kampanie społeczne podnoszące świadomość w zakresie potrzeb i problemów osób z niepełnosprawnościami (50,0%). W dalszej kolejności wskazywano na organizowanie zajęć rozwijających zainteresowania np. sportowe, komputerowe, plastyczne oraz rozwijanie i tworzenie form spędzania czasu wolnego (po 46,7%), a także organizowanie imprez integracyjnych (43,3%) i prowadzenie placówek wsparcia dziennego (40,0%). Średnio co trzeci badany wyróżnił wspieranie działalności organizacji pozarządowych oferujących wsparcie dla osób z niepełnosprawnościami i osób niesamodzielnych oraz inicjowanie powstawania nowych (36,7%), a co czwarty – zapewnianie całodobowej opieki (23,3%). Najmniej odpowiedzi respondentów padło na organizowanie kursów, warsztatów podnoszących wiedzę (16,7%).

Wykres 57. W jakich obszarach widzi Pan/i potrzebę poszerzenia oferty wspierania osób z niepełnosprawnościami i osób niesamodzielnych na terenie gminy Pniewy? N=30

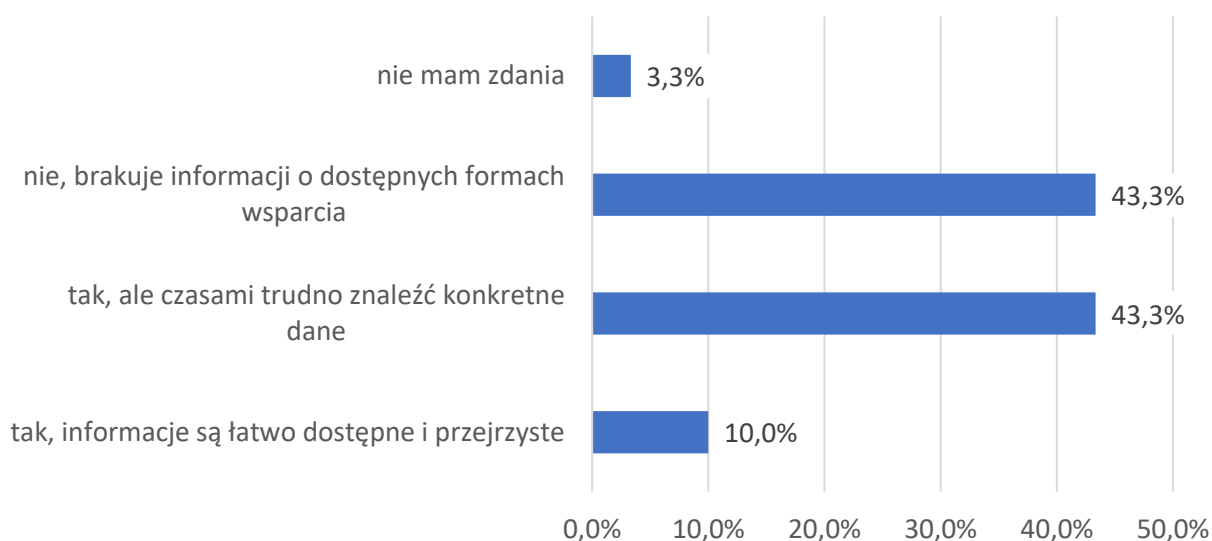

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

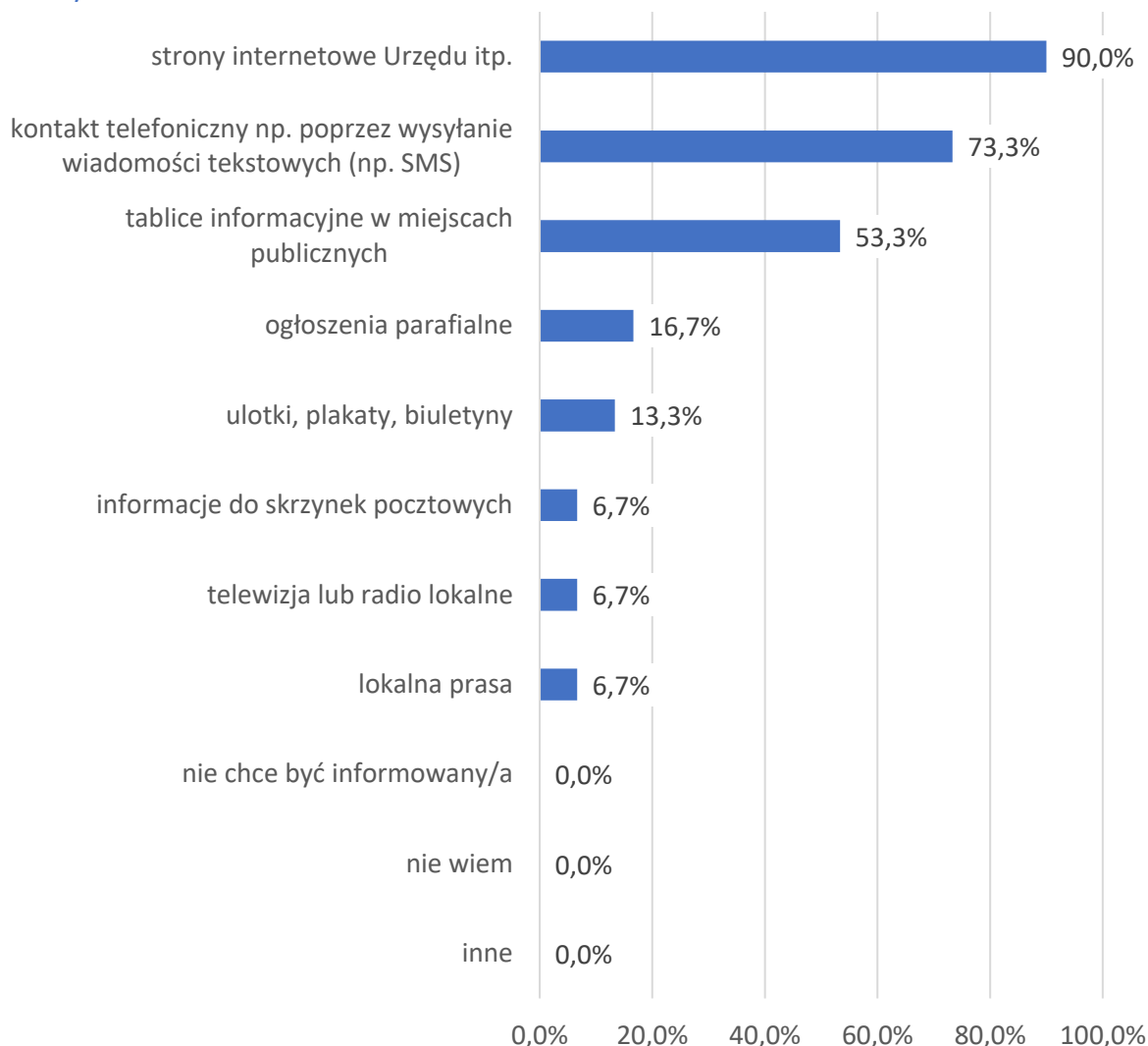
Istotnym elementem badania było również uzyskanie informacji, czy zdaniem ankietowanych w gminie Pniewy jest łatwy dostęp do informacji o oferowanych formach pomocy dla osób z niepełnosprawnościami i osób niesamodzielnych. 43,3% respondentów uważa, że tego typu działania nie są na odpowiednim poziomie, a w opinii kolejnych 43,3% dostęp do informacji jest łatwy, ale czasami trudno znaleźć konkretne dane. Dla co dziesiątego ankietowanego informacje te są łatwo dostępne i przejrzyste, a 3,3% nie potrafiło udzielić jednoznacznej odpowiedzi na to pytanie.

Wykres 58. Czy Pana/i zdaniem, w Gminie jest łatwy dostęp do informacji o oferowanych formach pomocy dla osób z niepełnosprawnościami i osób niesamodzielnych? N=30

Biorąc pod uwagę wyniki uzyskane w trakcie badania można zauważyć, że najbardziej odpowiednią formą informacji o prowadzonych działaniach dla osób z niepełnosprawnościami i osób niesamodzielnych są strony internetowe Urzędu itp. (90,0%), 73,3% preferuje kontakt telefoniczny np. poprzez wysyłanie wiadomości tekstowych (np. SMS), z kolei 53,3% wyróżniło tablice informacyjne w miejscach publicznych. Ponadto 16,7% wskazało na ogłoszenia parafialne, 13,3% – ulotki, plakaty, biuletyny, a po 6,7% – informacje do skrzynek pocztowych, telewizję lub radio lokalne oraz lokalną prasę.

Wykres 59. W jaki sposób chciałby/aby Pan/i być informowany/a o działaniach prowadzonych na rzecz osób z niepełnosprawnościami i osób niesamodzielnych w gminie Pniewy? N=30

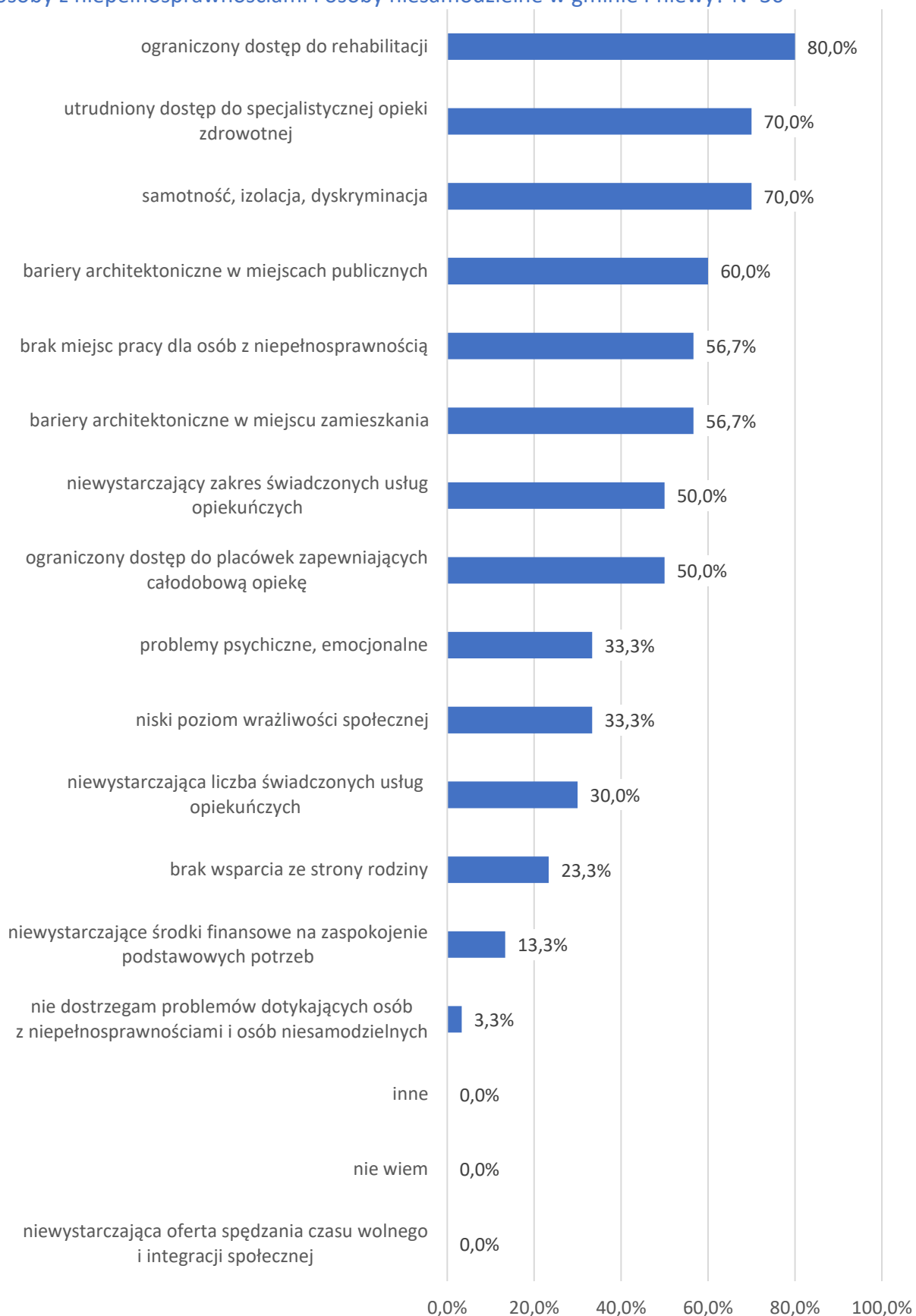
Problemy osób z niepełnosprawnościami i osób niesamodzielnych

Ankietowani zostali poproszeni o wskazanie głównych problemów dotyczących osoby z niepełnosprawnościami i osoby niesamodzielne. Najczęściej badani wskazywali na ograniczony dostęp do rehabilitacji (80,0%), utrudniony dostęp do specjalistycznej opieki zdrowotnej oraz samotność, izolację, dyskryminację (po 70,0%). W dalszej kolejności ankietowani wymienili bariery architektoniczne w miejscach publicznych (60,0%), brak miejsc pracy dla osób z niepełnosprawnością oraz bariery architektoniczne w miejscu zamieszkania (po 56,7%), niewystarczający zakres świadczonych usług opiekuńczych oraz ograniczony dostęp do placówek zapewniających całodobową opiekę (po 50,0%). Średnio co trzeci respondent wyróżnił problemy psychiczne, emocjonalne, niski poziom wrażliwości społecznej

(po 33,3%), jak również niewystarczającą liczbę świadczonych usług opiekuńczych w zakresie higieny i pielęgnacji, zapewnienia kontaktów z otoczeniem oraz zaspokajania codziennych potrzeb życiowych (30,0%). Najmniej odpowiedzi padło na brak wsparcia ze strony rodziny (23,3%) oraz niewystarczające środki finansowe na zaspokojenie podstawowych potrzeb (13,3%). 3,3% badanych nie dostrzega problemów dotyczących osób z niepełnosprawnościami i osób niesamodzielnych.

Wykres 60. Które z niżej wymienionych problemów w Pana/i opinii najczęściej dotyczą osoby z niepełnosprawnościami i osoby niesamodzielne w gminie Pniewy? N=30

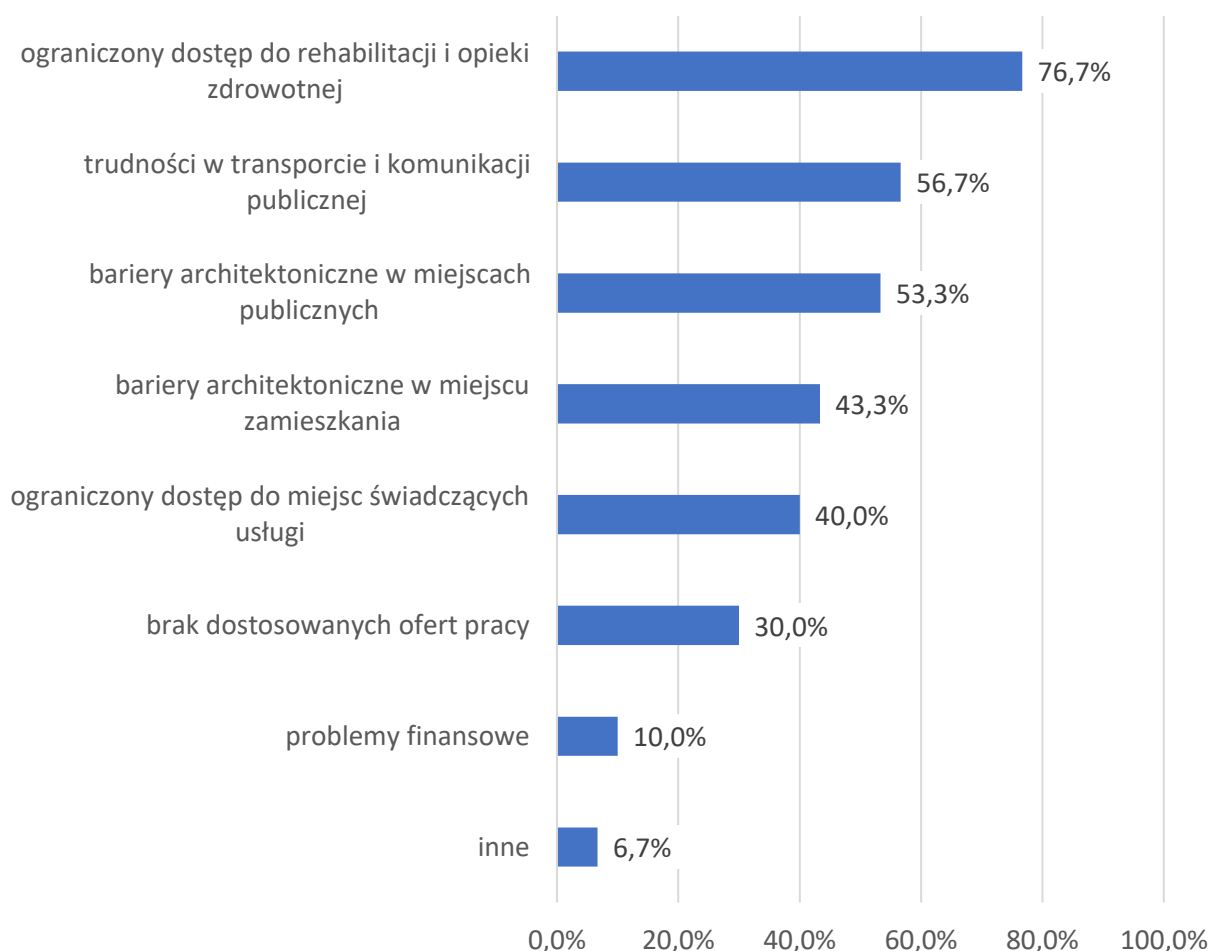

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Wśród najważniejszych barier w codziennym funkcjonowaniu ankietowani wskazywali: ograniczony dostęp do rehabilitacji i opieki zdrowotnej (76,7%), trudności w transporcie i komunikacji publicznej (56,7%) oraz bariery architektoniczne w miejscach publicznych (53,3%). W dalszej kolejności wyróżniono bariery architektoniczne w miejscu zamieszkania (43,3%), ograniczony dostęp do miejsc świadczących usługi (40,0%), brak dostosowanych ofert pracy (30,0%), z kolei najmniej odpowiedzi padło na problemy finansowe (10,0%). Ponadto 6,7% wskazało na inne bariery, nie wymieniając przy tym konkretnych przykładów.

Wykres 61. Jakie są największe bariery w Pana/i codziennym funkcjonowaniu? N=30

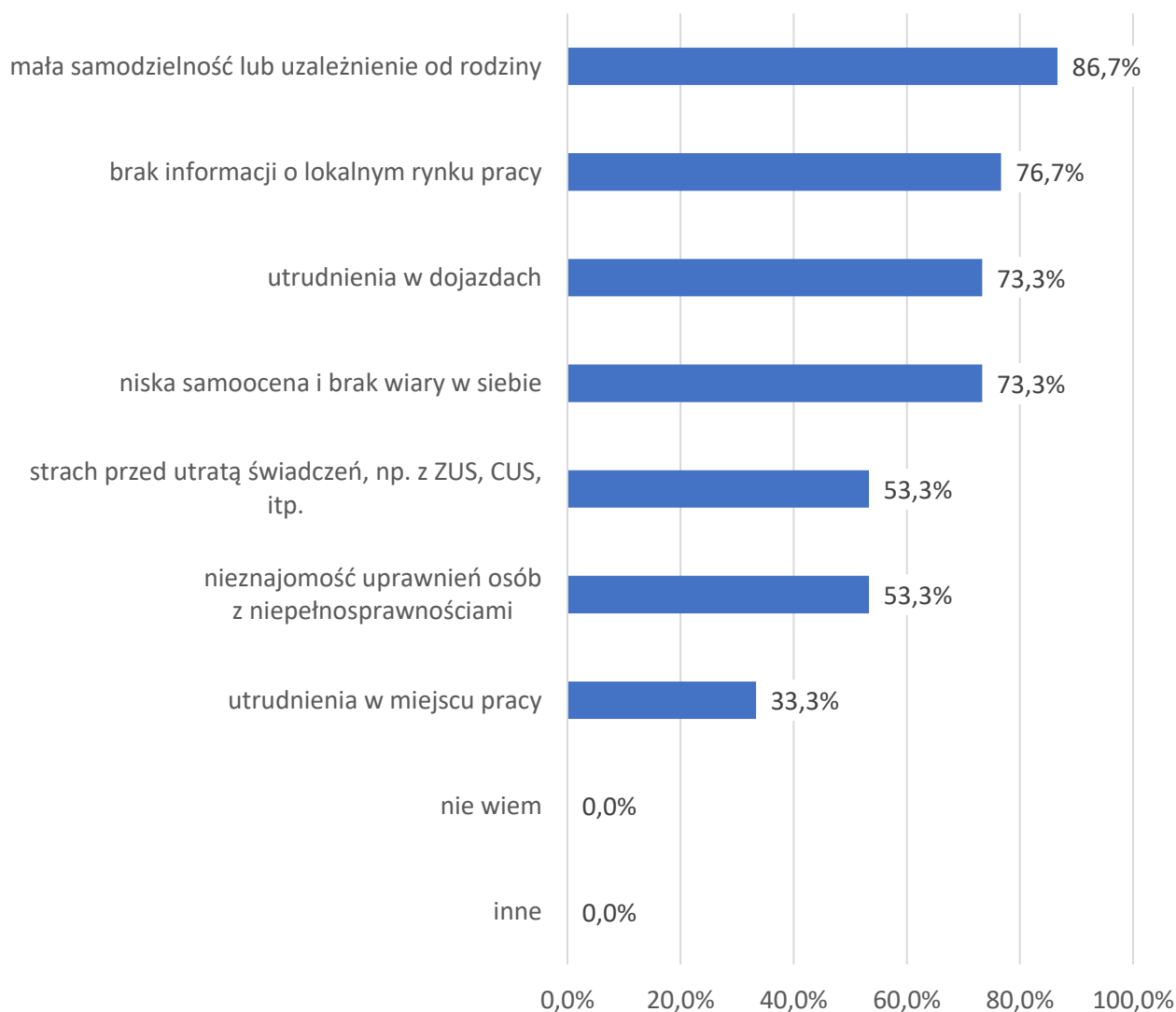

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Rynek pracy a potrzeby osób z niepełnosprawnościami i niesamodzielnych

Wśród głównych czynników wpływających na niepodejmowanie zatrudnienia przez osoby z niepełnosprawnościami i osoby niesamodzielne wymieniono małą samodzielność lub uzależnienie od rodziny (86,7%), brak informacji o lokalnym rynku pracy (76,7%), utrudnienia w dojazdach oraz niską samoocenę i brak wiary w siebie (po 73,3%). Co drugi badany uważa, że takim aspektem jest strach przed utratą świadczeń, np. z ZUS, CUS, itp. oraz nieznanomość uprawnień osób z niepełnosprawnościami (po 53,3%), z kolei co trzeci twierdzi, że barierę stanowią utrudnienia w miejscu pracy (33,3%).

Wykres 62. Jakie czynniki, Pana/i zdaniem, mogą wpływać na niepodejmowanie zatrudnienia przez osoby z niepełnosprawnościami i osoby niesamodzielne? N=30

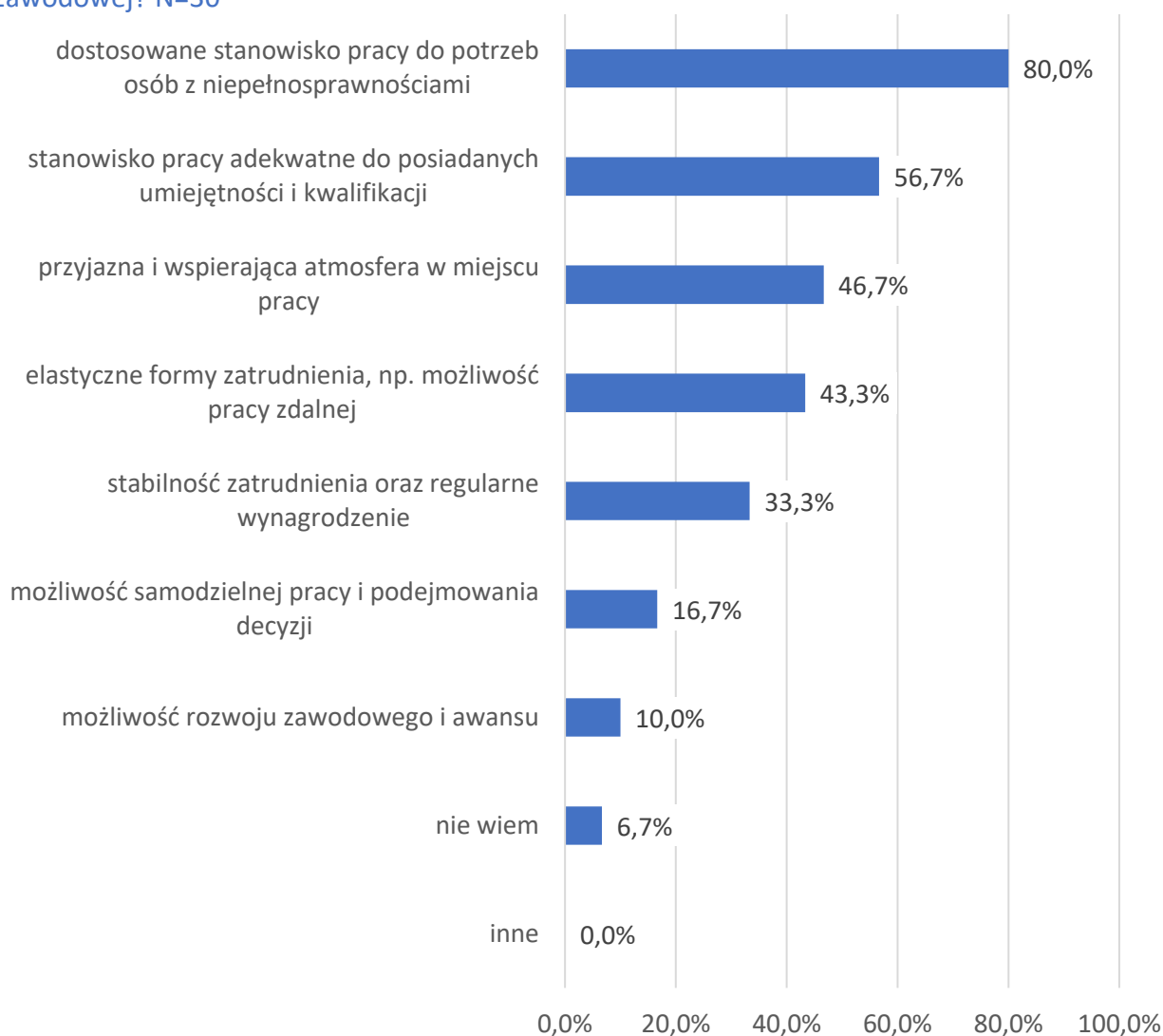

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

W kolejnym pytaniu uczestnicy badania zostali poproszeni o wskazanie najważniejszych aspektów dotyczących wykonywania pracy zawodowej. Zdecydowana większość respondentów wymieniła dostosowane stanowisko pracy do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (80,0%), ponad połowa badanych opowiedziała się za stanowiskiem pracy adekwatnym do posiadanych umiejętności i kwalifikacji (56,7%), a 46,7% wyróżniło przyjazną i wspierającą atmosferę w miejscu pracy. Niewiele mniej, bo 43,3% ankietowanych, wymieniła elastyczne formy zatrudnienia, np. możliwość pracy zdalnej, a zdaniem co trzeciego respondenta kluczowa jest stabilność zatrudnienia oraz regularne wynagrodzenie (33,3%). Najmniej odpowiedzi padło na możliwość samodzielnej pracy i podejmowania decyzji (16,7%) oraz możliwość rozwoju zawodowego i awansu (10,0%), z kolei 6,7% nie posiada wiedzy w tym zakresie.

Wykres 63. Które z wymienionych poniżej aspektów są dla Pana/i najważniejsze w pracy zawodowej? N=30

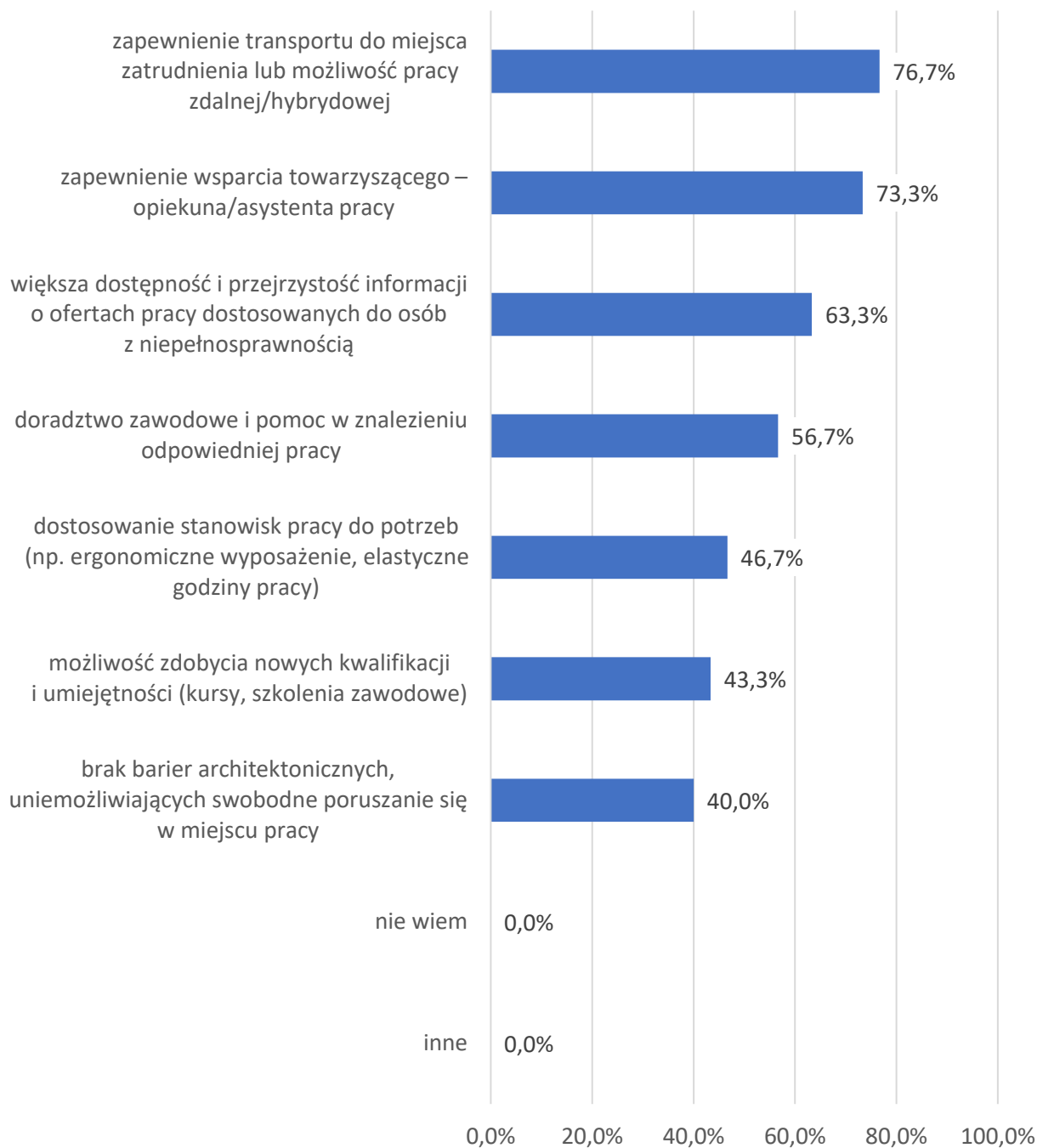

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Wśród głównych czynników ułatwiających aktywizację zawodową osób z niepełnosprawnościami oraz osób niesamodzielnych wymieniono zapewnienie transportu do miejsca zatrudnienia lub możliwość pracy zdalnej/hybrydowej (76,7%) oraz zapewnienie wsparcia towarzyszącego – opiekuna/asystenta pracy (73,3%). Zdaniem ponad połowy ankietowanych istotna jest większa dostępność i przejrzystość informacji o ofertach pracy dostosowanych do osób z niepełnosprawnością (63,3%) oraz doradztwo zawodowe i pomoc w znalezieniu odpowiedniej pracy (56,7%). W dalszej kolejności respondenci wskazywali na dostosowanie stanowisk pracy do potrzeb, np. ergonomiczne wyposażenie, elastyczne godziny pracy (46,7%), możliwość zdobycia nowych kwalifikacji i umiejętności, tj. kursy, szkolenia zawodowe (43,3%) oraz brak barier architektonicznych, umożliwiających swobodne poruszanie się w miejscu pracy (40,0%).

Wykres 64. Jakie czynniki w Pana/i opinii mogłyby ułatwić aktywizację zawodową osób z niepełnosprawnościami oraz osób niesamodzielnych? N=30

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Sytuacja społeczna gminy Pniewy, w tym charakterystyka grup społecznych

W oparciu o dane udostępnione przez Centrum Usług Społecznych w Pniewach, Główny Urząd Statystyczny, Gminną Komisję Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz inne podmioty, dokonano szczegółowej diagnozy sytuacji społecznej. Analizy te obejmują opis kluczowych problemów, ich zasięg oraz ocenę dotychczas podejmowanych działań interwencyjnych w odniesieniu do poszczególnych obszarów wskazanych w Strategii.

Wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Wspieranie rodzin mających trudności w pełnieniu obowiązków opiekuńczo-wychowawczych polega na realizacji zaplanowanych działań, których celem jest przywrócenie im zdolności do samodzielnego radzenia sobie z wyzwaniami. Działania te są realizowane za zgodą rodziny oraz z jej aktywnym zaangażowaniem, uwzględniając zarówno zasoby własne, jak i dostępne zewnętrzne formy wsparcia. Wsparcie rodziny polega w szczególności na:

1. wzmocnieniu roli i funkcji rodziny,
2. rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny,
3. podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny,
4. pomocy w integracji rodziny,
5. przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny,
6. dążeniu do reintegracji rodziny,
7. pracy z rodziną,
8. pomocy w opiece i wychowaniu dziecka (w tym pomocy finansowej).

Centrum Usług Społecznych w Pniewach pełni kluczową rolę w zakresie wspierania rodzin z Gminy, które borykają się z trudnościami życiowymi. Jednostka ta prowadzi działania mające na celu zaspokojenie podstawowych potrzeb rodzin oraz zapewnienie im warunków umożliwiających życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. W dalszej części dokumentu przedstawione zostały dane dotyczące liczby rodzin korzystających z pomocy

i wsparcia instytucji zajmujących się wspieraniem rodziny oraz podejmowane przez te instytucje działania.

Centrum Usług Społecznych w Pniewach realizuje zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 roku (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 49), która kładzie nacisk na pracę z rodziną celem niedopuszczenia do odebrania dziecka. W związku z tym wprowadzona została **instytucja asystenta rodziny**, którego zadaniem jest poprawa całościowego funkcjonowania rodziny oraz udzielanie jej pomocy w wielu obszarach: socjalnym, psychologicznym, wychowawczym, czy też ekonomicznym.

W omawianym okresie CUS w Pniewach zatrudniał 1 asystenta rodziny, z którego pomocy w 2021 roku korzystało 12 rodzin, w 2022 roku – 13, z kolei w 2023 roku było to 9 rodzin z terenu Gminy.

Tabela 22. Asystenci rodziny oraz liczba rodzin objętych ich wsparciem na przestrzeni lat 2021-2023

wyszczególnienie	2021	2022	2023
liczba asystentów rodziny	1	1	1
liczba rodzin	12	13	9

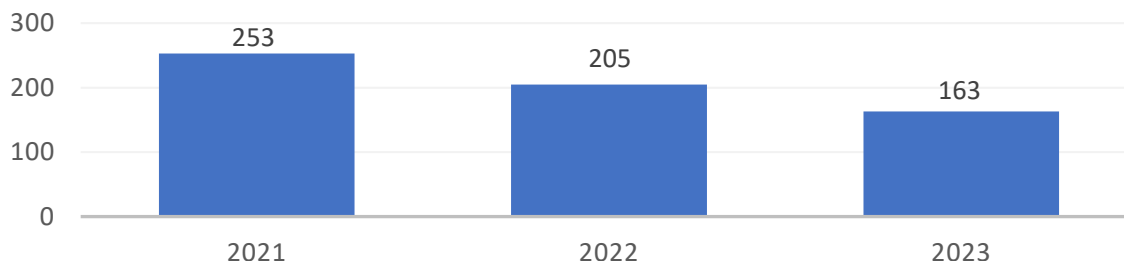
Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 rok

W roku 2023, jak i w dwóch latach poprzednich w gminie Pniewy **nie było rodzin wspierających**, to znaczy takich, które mają za zadanie pomóc rodzinie w przewyżaniu trudnych sytuacji życiowych (zakres działania obejmuje udzielanie wskazówek dotyczących sprawowania opieki i wychowania dzieci, kształtowania i wypełniania podstawowych ról społecznych, organizacji czasu rodziny, pomocy w nauce racjonalnego gospodarowania budżetem rodzinnym oraz prowadzenia gospodarstwa domowego).

Na kolejnym wykresie zaprezentowana została średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka na przestrzeni lat 2021-2023. Można zauważyć, że ze świadczeń tych w 2021 roku korzystały 253 rodziny, w roku 2022 – 205, z kolei w 2023 roku – 163 rodziny. W omawianym okresie dostrzegalny jest zatem systematyczny spadek średniomiesięcznej liczby rodzin korzystających z tego typu świadczeń, co ma związek

ze spadkiem wskaźnika przyrostu naturalnego na przestrzeni ostatnich lat, ale również niezmienną się w ostatnich latach poziomem kryterium dochodowego.

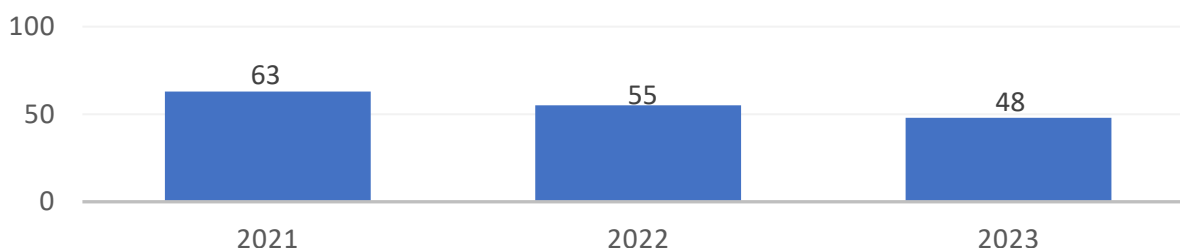
Wykres 65. Średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka na przestrzeni lat 2021-2023

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 rok

W przypadku, gdy jeden z rodziców uchyla się od płacenia alimentów na rzecz dzieci, obowiązek ten jest realizowany z funduszu alimentacyjnego. Bazując na przedstawionych poniżej danych można dostrzec, że liczba osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego w omawianym okresie wykazywała tendencje spadkowe: w 2021 roku były to 63 osoby, w 2022 roku – 55, z kolei w 2023 roku – 48.

Wykres 66. Liczba osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego na przestrzeni lat 2021-2023

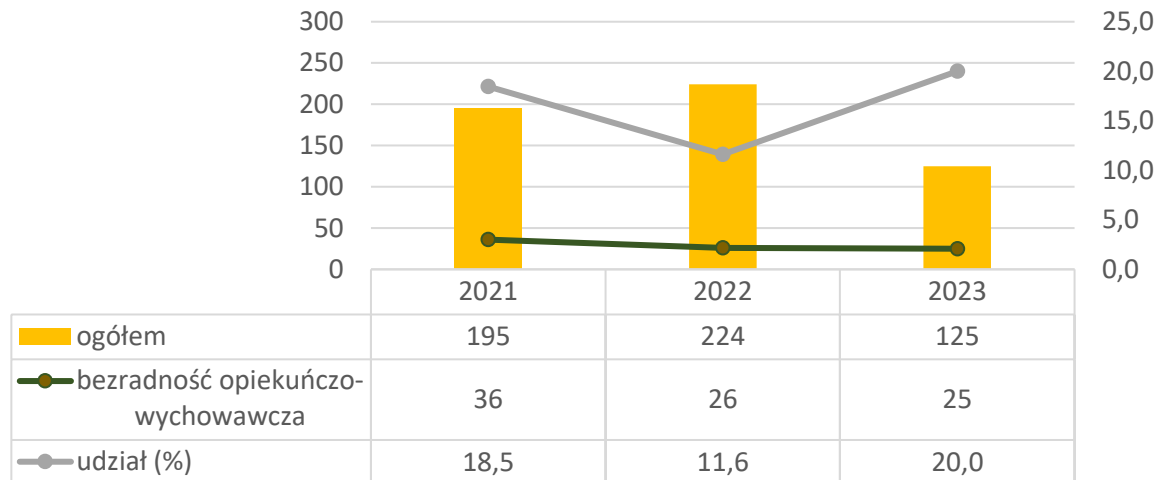

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 rok

Na przestrzeni analizowanych lat liczba rodzin, którym udzielona została pomoc z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego uległa spadkowi z 36 w 2021 roku do 25 w 2023 roku. Wahania widoczne są w przypadku ich udziału w ogólnej liczbie rodzin będących beneficjentami CUS: w 2021 było to 18,5%, w 2022 roku – 11,6%, z kolei w ostatnim roku poddanym analizie – 20,0%. Szczegółowe dane przedstawiono na kolejnym wykresie.

Wykres 67. Rodziny, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2021-2023 oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021, 2022 i 2023 rok

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nakłada na gminy obowiązek współfinansowania kosztów pobytu dzieci w pieczy zastępczej. W 2021 roku CUS poniosło wydatki związane z odpłatnością za pobyt dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej na kwotę 140 774 zł, w 2022 roku – 262 089 zł, natomiast w 2023 roku było to 347 834 zł.

Tabela 23. Kwota odpłatności za pobyt dzieci z terenu gminy Pniewy w pieczy zastępczej w latach 2021-2023

wyszczególnienie	2021	2022	2023
kwota odpłatności (w złotych)	140 774	262 089	347 834

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021, 2022 i 2023 rok

Jednym z elementów polityki prorodzinnej na terenie Gminy jest Karta Dużej Rodziny. Jej głównym celem jest promowanie modelu rodziny wielodzietnej, a także wzmocnienie szans rozwojowych dzieci wychowujących się w rodzinach wielodzietnych dzięki oferowanym ulgom oraz zniżkom przez podmioty publiczne i prywatne, które podpisały umowy z Ministerstwem Rodziny i Polityki Społecznej. Karta przysługuje rodzicom oraz małżonkom rodziców, którzy mają lub mieli na utrzymaniu łącznie nie mniej niż troje dzieci. W 2021 roku w gminie Pniewy wydano 139 kart tradycyjnych i 1 288 elektronicznych, w 2022 roku były to 353 karty tradycyjne i 355 elektronicznych, natomiast w 2023 roku – 348 kart tradycyjnych oraz 352 w formie elektronicznej¹⁷.

¹⁷ Raport o stanie gminy Pniewy za 2021, 2022 i 2023 r.

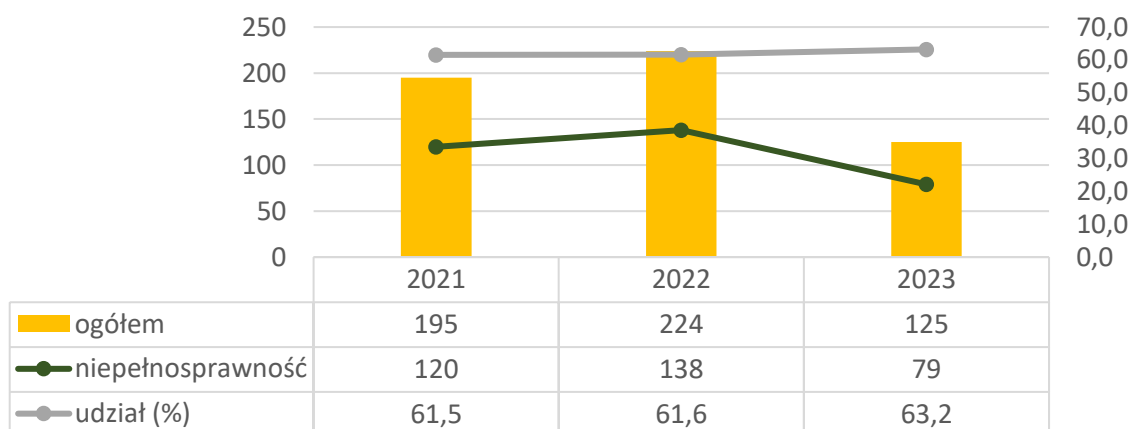
Wsparcie osób z niepełnosprawnością

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych, niepełnosprawność oznacza *trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy*. Osoby z niepełnosprawnościami można klasyfikować na podstawie różnych kryteriów, takich jak typ schorzenia, moment wystąpienia ograniczeń w życiu oraz stopnia niepełnosprawności. Należy jednak zaznaczyć, że jest to grupa niezwykle zróżnicowana, co sprawia, że wszelkie działania wspierające powinny być dostosowane do indywidualnych potrzeb wynikających z konkretnych trudności i ograniczeń zdrowotnych.

W 2023 roku ze wsparcia CUS w Pniewach z powodu niepełnosprawności korzystało 79 rodzin, co stanowiło 63,2% wszystkich rodzin objętych wsparciem Centrum. Z prezentowanych danych wynika, że na przestrzeni lat 2021-2023 liczba rodzin korzystających z pomocy z powodu niepełnosprawności ulegała wahaniom, a największą wartość odnotowano w 2022 roku (138). W przypadku ich udziału w ogólnej liczbie rodzin będących beneficjentami CUS widoczne są niewielkie tendencje wzrostowe. Szczegółowe dane przedstawiono na poniższym wykresie.

Wykres 68. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu niepełnosprawności w latach 2021-2023 oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021, 2022 i 2023 rok

Kolejna tabela przedstawia dane dotyczące przyznanych zasiłków pielęgnacyjnych dla dziecka z niepełnosprawnością na przestrzeni lat 2021-2023. W omawianym okresie liczba przyznanych świadczeń uległa spadkowi z 1 719 w roku bazowym do 1 224 w 2023 roku. Analogiczne tendencje dostrzegalne są w przypadku kwoty świadczeń. Szczegółowe dane przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 24. Zasiłek pielęgnacyjny dla dziecka z niepełnosprawnością na przestrzeni lat 2021-2023

wyszczególnienie	2021	2022	2023
liczba świadczeń	1 719	1 344	1 224
kwota świadczeń (zł)	371 002,00	290 089,00	264 188,00

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 rok

W latach 2021-2023 liczba przyznanych zasiłków pielęgnacyjnych dla osoby z niepełnosprawnością w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności oraz przeznaczona na ten cel kwota uległy spadkowi. W 2021 roku przyznano 2 253 świadczenia na kwotę 484 317,00 zł, w 2022 roku – 2 107 na kwotę 454 509,00 zł, natomiast w 2023 roku – 2 061 na kwotę 444 492,00 zł.

Tabela 25. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby z niepełnosprawnością w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności na przestrzeni lat 2021-2023

wyszczególnienie	2021	2022	2023
liczba świadczeń	2 253	2 107	2 061
kwota świadczeń (zł)	484 317,00	454 509,00	444 492,00

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 rok

W 2023 roku przyznano 1 368 świadczeń dla osób z niepełnosprawnością powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed 21 rokiem życia, a kwota świadczeń kształtowała się na poziomie 295 269,00 zł. Na przestrzeni lat widoczny jest spadek analizowanych uwarunkowań, a szczegółowe dane przedstawiono w kolejnej tabeli.

Tabela 26. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby z niepełnosprawnością w wieku powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed 21 rokiem życia na przestrzeni lat 2021-2023

wyszczególnienie	2021	2022	2023
liczba świadczeń	1 444	1 369	1 368
kwota świadczeń (zł)	310 868,00	295 485,00	295 269,00

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 rok

Kolejna tabela zawiera dane dotyczące przyznawanego na przestrzeni ostatnich lat specjalnego zasiłku opiekuńczego (liczba i kwota świadczeń). Zasiłek ten przysługuje w celu sprawowania stałej opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: koniecznością stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz koniecznością stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

W 2021 roku wypłacono 133 świadczenia z powyższego tytułu, w 2022 roku – 116, z kolei w ostatnim roku poddanym analizie – 70. Analogiczne tendencje widoczne są w przypadku kwoty omawianych świadczeń, która uległa spadkowi o 47,2%. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawiono w kolejnej tabeli.

Tabela 27. Specjalny zasiłek opiekuńczy na przestrzeni lat 2021-2023

wyszczególnienie	2021	2022	2023
liczba świadczeń	133	116	70
kwota świadczeń (zł)	82 171,00	71 920,00	43 400,00

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 rok

Zadaniem gmin, które jest realizowane przez ośrodki pomocy społecznej jest również świadczenie **usług opiekuńczych** osobom chorym, samotnym oraz osobom z niepełnosprawnościami. Zakres usług obejmuje pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną i pielęgnacyjną oraz w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem. W omawianym okresie liczba osób korzystających z usług opiekuńczych ulegała znacznym wahaniom – w 2021 roku były to 73 osoby, w 2022 roku – 110, z kolei w 2023 roku z tego typu świadczeń korzystało 11 osób.

Tabela 28. Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych na przestrzeni lat 2021-2023

wyszczególnienie	2021	2022	2023
liczba osób	73	110	11

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 rok

Dla osób wymagających szczególnego wsparcia świadczone są **specjalistyczne usługi opiekuńcze**, które są dostosowane do potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności i są realizowane przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym. W 2021 roku z tego typu wsparcia skorzystało 60 mieszkańców Gminy, w 2022 roku – 95, z kolei w ostatnim roku poddanym analizie nie odnotowano takich przypadków¹⁸.

W latach 2021-2023 CUS w Pniewach realizował Program „Opieka wytchnieniowa”. Ma on na celu wzmocnienie istniejącego systemu wsparcia poprzez odciążenie osób opiekujących się na co dzień osobami z niepełnosprawnościami. Na przestrzeni lat zauważalny jest wzrost liczby osób z terenu Gminy korzystających z omawianej formy wsparcia: w 2021 roku było to 6 mieszkańców Gminy, w 2022 roku – 10, natomiast w ostatnim roku poddanym analizie – 16. Tendencje wzrostowe widoczne są również w przypadku liczby godzin opieki wytchnieniowej.

Tabela 29. Realizacja Programu „Opieka wytchnieniowa” w gminie Pniewy w latach 2021-2023

wyszczególnienie	2021	2022	2023
Liczba osób objętych wsparciem	6	10	16
liczba godzin opieki wytchnieniowej	1 440	2 400	3 060

Źródło: Raport o stanie gminy Pniewy za 2021, 2022 i 2023 r.

W ramach działalności Centrum Usług Społecznych w Pniewach funkcjonuje **Pensjonat Seniora „Jutrzenka”**, oferujący 14 mieszkań chronionych dla starszych, samotnych i niepełnosprawnych mieszkańców gminy Pniewy. Mieszkania chronione stanowią istotną formę wsparcia dla osób, które ze względu na wiek, stan zdrowia lub sytuację życiową nie są w pełni samodzielne, lecz nie wymagają całodobowej opieki. Ich celem jest zapewnienie bezpiecznych i dostosowanych warunków zamieszkania, przy jednoczesnym zachowaniu jak największej niezależności mieszkańców, z możliwością korzystania ze wsparcia opiekuńczego w razie potrzeby.

¹⁸ Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 rok

Od 2023 roku na terenie Gminy działalność prowadzi **Rodzinny Dom Pomocy „Turkawka”**, oferujący całodobową opiekę osobom starszym i z niepełnosprawnościami. Placówka dysponuje 8 miejscami, z których na koniec 2023 roku korzystało 6 mieszkańców wymagających stałej opieki¹⁹.

Istotnym wsparciem lokalnego systemu pomocy jest **Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Nadzieja”**, koncentrując swoje działania na pomocy osobom z niepełnosprawnościami oraz ich rodzinom. Do głównych celów działalności Stowarzyszenia należą: udzielanie pomocy i wsparcia finansowego oraz rzeczowego dzieciom i młodzieży niepełnosprawnej, udzielanie pomocy i wsparcia finansowego oraz rzeczowego osobom niepełnosprawnym oraz ich rodzinom, a także upowszechnianie kultury fizycznej i sportu wśród osób niepełnosprawnych. Działalność Stowarzyszenia przyczynia się do zwiększenia szans na aktywne uczestnictwo osób z niepełnosprawnościami w życiu społecznym i przeciwdziałania ich wykluczeniu.

Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Alkoholizm jest problemem zdrowotnym i społecznym. Specjaliści z różnych profesji poszukują sposobu rozwiązywania tego problemu. Chcą poznać przyczyny powstawania alkoholizmu i działania, które mogłyby zapobiec rozprzestrzenianiu się tego zjawiska. Uzależnienie od alkoholu jest uznawane za chorobę spełniając trzy zasadnicze kryteria. Pierwsze kryterium dotyczy naruszonej równowagi między zdrowiem a patologią. Drugim kryterium jest swoista etiologia uzależnienia. Trzecim wskaźnikiem choroby są zmiany patologiczne, w których obecny jest czynnik fizyczny²⁰.

Działaniami określonymi w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi zajmuje się **Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych**. Zadania przez nią podejmowane wynikają między innymi z gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii.

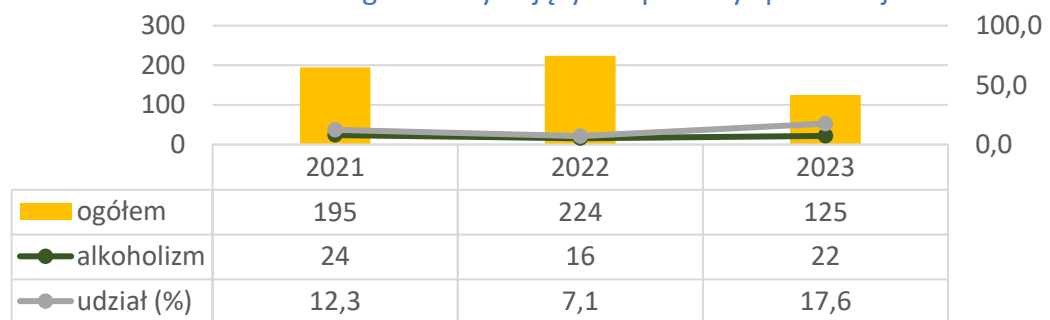
¹⁹ Raport o stanie gminy Pniewy za 2023 r.

²⁰ Kinney J., Leaton G., Zrozumieć alkohol, Warszawa 1996 r.

W 2023 roku ze wsparcia CUS w Pniewach z powodu alkoholizmu korzystały 22 rodziny, co stanowiło 17,6% wszystkich rodzin objętych wsparciem Centrum. Z prezentowanych danych wynika, że na przestrzeni analizowanych lat liczba rodzin korzystających z pomocy z powodu alkoholizmu ulegała wahaniom: w 2021 roku były to 24 rodziny, w 2022 roku – 16, z kolei w 2023 roku – 22. Podobne tendencje widoczne są w przypadku ich udział w ogólnej liczbie rodzin będących beneficjentami CUS, jednakże najwyższą wartość odnotowano w 2023 roku (17,6%). Ponadto w latach 2021-2022 z pomocy z powodu narkomanii korzystała 1 rodzina, z kolei w 2023 roku nie odnotowano takich przypadków.

Wykres 69. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu alkoholizmu w latach 2021-2023 oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021, 2022 i 2023 rok

Ważną rolę w procesie przeciwdziałania uzależnieniom odgrywają działania podejmowane przez Gminną Komisję Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w ramach przysługujących jej uprawnień. W 2023 roku GKPiRPA liczyła 5 członków.

W analizowanym czasie liczba osób z problemem alkoholowym, z którymi przeprowadzono rozmowy, wzrosła z 12 w 2021 roku do 18 w latach 2022-2023. Tendencje wzrostowe dostrzegalne są również w przypadku liczby przeprowadzonych rozmów z członkami rodzin osób uzależnionych – w roku bazowym nie odnotowano takich działań, w 2022 roku było to 6 przypadków, a w 2023 roku przeprowadzono rozmowy z 9 członkami rodzin osób z problemem alkoholowym. W omawianym okresie nie odnotowano natomiast przypadków skierowania do sądu wniosku o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego. Szczegółowe dane przedstawiono w kolejnej tabeli.

Tabela 30. Działania Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wobec osób uzależnionych w latach 2021-2023

wyszczególnienie	2021	2022	2023
liczba osób z problemem alkoholowym, z którymi przeprowadzono rozmowy	12	18	18
liczba członków rodzin osób z problemem alkoholowym, z którymi przeprowadzono rozmowy	0	6	9
liczba osób, wobec których wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	0	0	0

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2021 rok. Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2022 rok i 2023 rok.

W omawianym okresie na terenie gminy Pniewy funkcjonował Punkt Informacyjno-Konsultacyjny, działający ze środków pochodzących z koncesji przyznawanych na sprzedaż napojów alkoholowych (tzw. korkowe). Jego podstawową funkcją jest udzielanie konsultacji i poradnictwa dla osób zmagających się z problemem uzależnień, informowanie o szkodliwości substancji psychoaktywnych, możliwych sposobach leczenia, motywowanie do podjęcia terapii, a także pomoc osobom uwikłanym w problem przemocy domowej.

W 2023 roku w PIK udzielono porad 172 osobom z problemem alkoholowym, 71 dorosłym członkom rodziny osoby z problemem alkoholowym, 14 osobom doznającym przemocy domowej i 12 mieszkańcom stosującym przemoc domową. Dodatkowo z porad skorzystało również 10 osób z problemem narkotykowym i 8 członków rodziny osoby z problemem narkotykowym. Największą grupę korzystającą z poradnictwa PIK stanowiły osoby z problemem alkoholowym, których liczba w omawianym okresie ulegała wahaniom – od 45 w 2021 roku, przez 176 w 2022 roku, do 172 w 2023 roku. Dorośli członkowie rodzin osób z problemem alkoholowym również stanowili liczną grupę korzystających z porad: w 2021 roku było to 21 osób, w 2022 roku – 69, natomiast w 2023 roku – 71. Liczba osób doznających przemocy domowej w omawianym okresie ulegała wahaniom: w roku bazowym było to 19 mieszkańców Gminy, w 2022 roku – 7, a w 2023 roku – 14. Tendencje wzrostowe dostrzegalne są natomiast w przypadku liczby osób stosujących przemoc domową: w roku bazowym z poradnictwa PIK nie skorzystał żaden mieszkaniec Gminy, w 2022 roku były to 2 osoby, natomiast w 2023 roku z poradnictwa skorzystało 12 osób wykazujących zachowania przemocowe. Niewielki wzrost odnotowano również w przypadku liczby osób

z problemem narkotykowym (z 9 w 2022 roku do 10 w 2023 roku), natomiast odwrotne tendencje zauważalne są w przypadku liczby dorosłych członków rodziny osoby z problemem narkotykowym korzystających z poradnictwa PIK. Szczegółowe dane przedstawia poniższa tabela.

Tabela 31. Liczba osób, którym udzielono porad w Punkcie Informacyjno-Konsultacyjnym w latach 2021-2023

lp.	wyszczególnienie	2021	2022	2023
1.	osoby z problemem alkoholowym	45	176	172
2.	dorośli członkowie rodziny osoby z problemem alkoholowym	21	69	71
3.	osoby doznające przemocy domowej	19	7	14
4.	osoby stosujące przemoc domową	0	2	12
5.	osoby z problemem narkotykowym	b.d.	9	10
6.	dorośli członkowie rodziny osoby z problemem narkotykowym	b.d.	10	8

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2021 rok. Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2022 rok i 2023 rok

Na terenie Gminy funkcjonuje samopomocowa grupa wsparcia dla osób z problemem alkoholowym, stanowiąca ważny element lokalnego systemu pomocy. Grupa umożliwia osobom zmagającym się z uzależnieniem regularne spotkania w bezpiecznym i wspierającym środowisku, sprzyjając utrzymaniu abstynencji.

GKPiRPA zajmuje się także **profilaktyką zachowań ryzykownych**. W omawianym okresie w gminie Pniewy prowadzono wiele programów profilaktycznych rekomendowanych w ramach Systemu Rekomendacji Programów Profilaktycznych i Promocji Zdrowia Psychicznego prowadzonego przez KCPU, ORE, IPiN, w których w 2021 roku uczestniczyło 163 uczniów i 20 nauczycieli/wychowawców, w 2022 roku – 359 uczniów i 35 nauczycieli/wychowawców, a w 2023 roku było to 222 uczniów i 9 nauczycieli/wychowawców.

W omawianym okresie prowadzono również inne programy profilaktyczne, finansowane w ramach gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, z obszaru profilaktyki uniwersalnej skierowane do dzieci i młodzieży, w których w 2021 roku udział wzięło 1 564 uczniów, 60 nauczycieli/wychowawców oraz 40 rodziców, w 2022 roku – 124 uczniów,

19 nauczycieli/wychowawców oraz 57 rodziców, z kolei w 2023 roku było to 1 123 uczniów i 45 nauczycieli/wychowawców.

W omawianym okresie najczęściej realizowano działania niebędące ustrukturyzowanymi programami profilaktycznymi. W 2023 roku w jednorazowych prelekcjach, pogadankach uczestniczyło 1 180 osób, w spektaklach – 620, w festynach i innych imprezach plenerowych – 400, a w imprezach sportowych – 345. Na przestrzeni lat liczba uczestników jednorazowych prelekcji i pogadank ulegała wahaniom, a najwięcej uczestników odnotowano w 2022 roku (1 564). Wzrost liczby uczestników odnotowano w przypadku festynów i innych imprez plenerowych: w latach 2021-2022 brało w nich udział po 315 osób, a w 2023 roku – 400. Na uwagę zasługuje pojawienie się imprez sportowych w 2023 roku, w których uczestniczyło 345 osób – wcześniej tego typu wydarzenia nie były organizowane w ramach działań profilaktycznych.

Tabela 32. Liczba uczestników działań nie będących ustrukturyzowanymi programami profilaktycznymi przeprowadzonych na terenie gminy Pniewy w latach 2021-2023

forma działań	2021	2022	2023
jednorazowe prelekcje, pogadanki	156	1 564	1 180
spektakle	329	0	620
festyny i inne imprezy plenerowe (poza sportowymi)	315	315	400
imprezy sportowe (turnieje, wyścigi, olimpiady itp. z wyjątkiem pozalekcyjnych zajęć sportowych)	0	0	345
konkursy (plastyczne, literackie, muzyczne itp.)	1	0	0

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2021 rok. Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2022 rok i 2023 rok

Dodatkowo, w 2021 roku prowadzono szkolenia/warsztaty dla nauczycieli/wychowawców w obszarze profilaktyki problemowej, w których udział wzięło 80 nauczycieli. W 2022 roku w szkoleniach i warsztatach dla rodziców z zakresu profilaktyki zachowań ryzykownych dzieci i młodzieży udział wzięło 19 rodziców i 76 nauczycieli/wychowawców, z kolei w 2023 roku w tego typu działaniach uczestniczyło 150 rodziców.

Istotnym elementem działań profilaktycznych były również pozalekcyjne zajęcia sportowe, organizowane w ramach gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, w których w latach 2021-2022 udział wzięły po 174 osoby, a w ostatnim roku poddanym analizie – 145.

Dodatkowo, w analizowanych latach organizowano kolonie i obozy z programem zajęć profilaktycznych, w których w 2021 roku uczestniczyło 129 osób, natomiast zarówno w 2022 roku, jak i w 2023 roku były to 194 osoby ²¹.

W dalszej części przedstawione zostały dane dotyczące rynku napojów alkoholowych w gminie Pniewy. W roku 2023 wartość alkoholu sprzedanego na terenie Gminy wyniosła łącznie 22 039 611,64 zł, w tym 9 139 451,61 zł o zawartości alkoholu do 4,5% (oraz piwa), 1 609 456,29 zł o zawartości alkoholu od 4,5% do 18% (z wyjątkiem piwa) oraz 11 290 703,74 zł o zawartości alkoholu powyżej 18%. W 2023 roku w stosunku do 2021 roku łączna wartość sprzedanego na terenie Gminy alkoholu uległa zwiększeniu o 16,6%.

Rysunek 6. łączna wartość sprzedanego na terenie gminy Pniewy alkoholu w latach 2021-2023

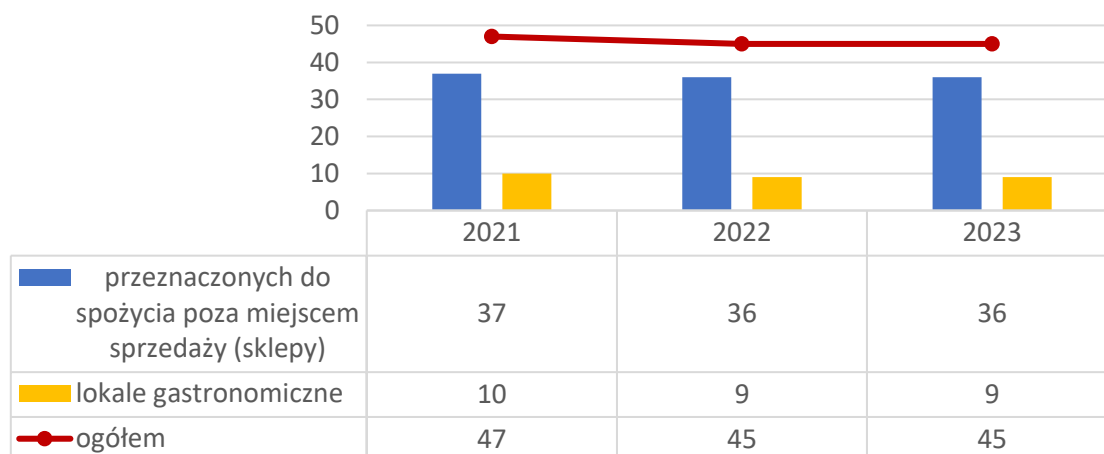

Źródło: Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2021 rok. Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2022 rok i 2023 rok.

W omawianym okresie liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych spadła z 47 w 2021 roku do 45 w latach 2022-2023. W ostatnim roku poddanym analizie na terenie Gminy znajdowało się 36 punktów przeznaczonych do spożycia napojów alkoholowych poza miejscem sprzedaży oraz 9 lokali gastronomicznych. Szczegółowe dane przedstawia kolejny wykres.

²¹ Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2021 rok. Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2022 rok i 2023 rok

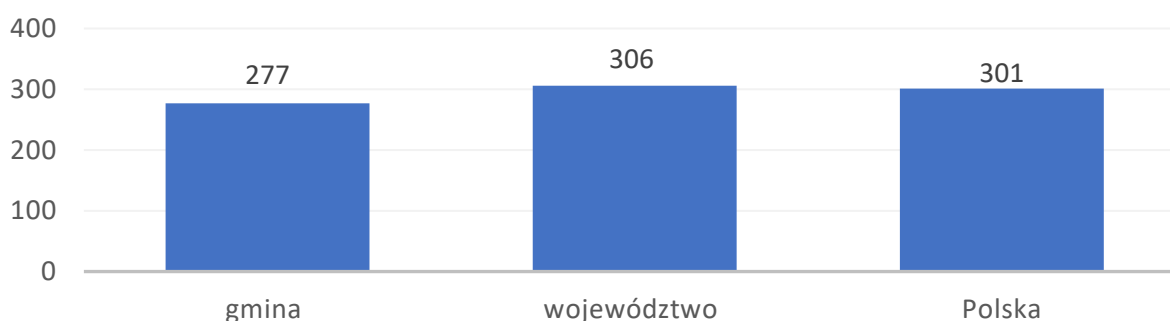
Wykres 70. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Pniewy na przestrzeni lat 2021-2023

Źródło: Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2021 rok. Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2022 rok i 2023 rok.

Kolejną analizowaną kwestią dotyczącą rynku napojów alkoholowych jest liczba mieszkańców przypadająca na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Pniewy, w porównaniu do województwa wielkopolskiego oraz do całej Polski²². Jak wynika z obecnie dostępnych danych przedstawionych na kolejnym wykresie, liczba mieszkańców w Gminie przypadająca na jeden punkt przyjmuje niższą wartość niż średnia określona dla województwa wielkopolskiego (306) oraz całego kraju (301), co świadczy o nieznacznie większej dostępności do miejsc sprzedaży alkoholu na terenie Gminy.

Wykres 71. Liczba mieszkańców przypadająca na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Pniewy, województwie wielkopolskim i całej Polsce w 2022 roku

Źródło: KCPU-G1 - Sprawozdanie z działalności samorządów lokalnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w 2022 r. Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień w Polsce w samorządach lokalnych w 2022 roku. Zestawienia statystyczne.

²² Uwzględnione zostały dane dostępne na czas opracowania Strategii, tj. za 2022 rok.

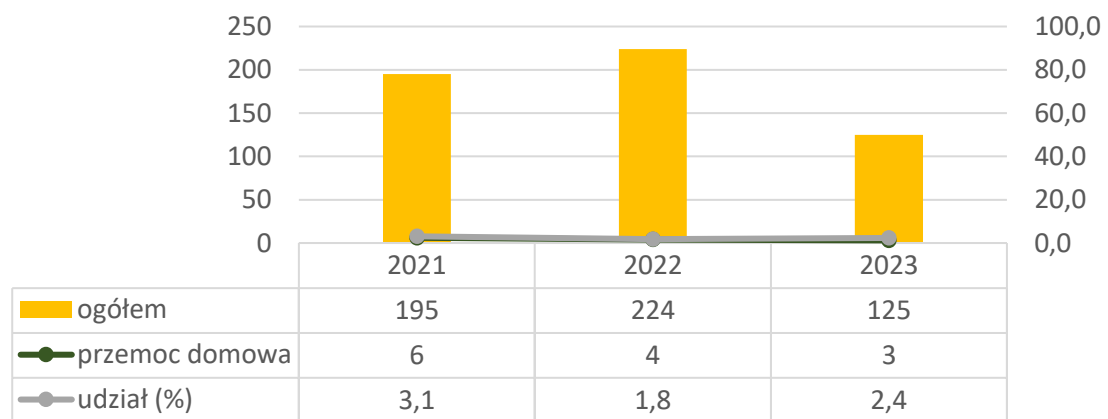
Przeciwdziałanie przemocy domowej

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Przemoc to intencjonalne i celowe działanie człowieka mające na celu kontrolowanie i podporządkowanie drugiej osoby. Pod pojęciem przemocy domowej wg ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej należy rozumieć: „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej (...)”.

W 2021 roku z pomocy CUS w Pniewach z powodu przemocy domowej korzystało 6 rodzin, w 2022 roku – 4 rodziny, natomiast w 2023 – 3 rodziny z terenu Gminy. Z przedstawionych danych wynika, że udział liczby rodzin korzystających z pomocy z powodu przemocy w ogólnej liczbie rodzin będących beneficjentami CUS ulegał wahaniom, zaś najwyższą wartość odnotowano w 2021 roku (3,1%). Szczegółowe dane przedstawiono na poniższym wykresie.

Wykres 72. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu przemocy domowej w latach 2021-2023 oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021, 2022 i 2023 rok

Przemoc jest jednym ze zjawisk współwystępujących z innymi problemami funkcjonowania rodziny. W celu rozwiązania problemu przemocy istnieje potrzeba podejmowania interwencji socjalnej i psychologicznej niezależnie od możliwości wdrożenia czynności prawnych. Działaniami mającymi na celu przeciwdziałanie przemocy domowej w gminie Pniewy zajmuje się **Zespół Interdyscyplinarny**, którego celem funkcjonowania jest

skoordynowanie wszystkich działań instytucji i organów zaangażowanych w niesienie pomocy osobom krzywdzonym oraz przeciwdziałanie przemocy domowej. W celu bezpośredniej pracy z rodzinami, w których dochodzi do zachowań przemocowych, w ramach Zespołu powoływane są grupy diagnostyczno-pomocowe (wcześniej grupy robocze).

Kolejną analizowaną kwestią są dostępne dane statystyczne dotyczące działań Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup diagnostyczno-pomocowych. W 2021 roku odbyły się 4 spotkania ZI, w 2022 roku – 5, z kolei w 2023 roku – 6. Tendencje spadkowe widoczne są w zakresie liczby powołanych grup diagnostyczno-pomocowych: w 2021 roku było to 37 grup, w 2022 roku – 29, a w 2023 roku – 22, które odbyły kolejno 90, 28 i 74 spotkania. Szczegółowe dane przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 33. Dane statystyczne dotyczące działań Zespołu Interdyscyplinarnego i grup diagnostyczno-pomocowych w latach 2021-2023

wyszczególnienie	2021	2022	2023
liczba spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego	4	5	6
liczba powołanych grup diagnostyczno-pomocowych	37	29	23
liczba spotkań grup diagnostyczno-pomocowych	90	28	74

Źródło: Sprawozdanie roczne z pracy Zespołu Interdyscyplinarnego za okres od 01 stycznia do 31 grudnia za lata 2021-2023

Podjęcie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty” i nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą domową. Procedura „Niebieskie Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy domowej. Przedstawiciele podmiotów wyżej wymienionych, realizują procedurę „Niebieskie Karty” w oparciu o zasadę współpracy i przekazują informacje o podjętych działaniach przewodniczącemu Zespołu Interdyscyplinarnego.

Na przestrzeni lat 2021-2023 dostrzec można spadek liczby wszczętych procedur z 31 w 2021 roku do 11 w 2023 roku. Wahania widoczne są natomiast w zakresie liczby rodzin objętych procedurą NK: w roku bazowym było to 35 rodzin z terenu Gminy, w kolejnym roku – 23, natomiast w 2023 roku – 27.

Tabela 34. Dane statystyczne dotyczące wszczętych procedur „Niebieskie Karty” w latach 2021-2023

wyszczególnienie	2021	2022	2023
liczba wszczętych procedur NK	31	17	11
liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty”	35	23	27

Źródło: Sprawozdanie roczne z pracy Zespołu Interdyscyplinarnego za okres od 01 stycznia do 31 grudnia za lata 2021-2023

W 2023 roku zakończono łącznie 15 procedur NK, w tym 6 na skutek ustania przemocy domowej, a 9 z uwagi na brak zasadności podejmowania działań. Na przestrzeni analizowanych lat można zaobserwować niewielkie wahania w zakresie zakończonych procedur, a najwięcej odnotowano ich w 2022 roku (22). Należy podkreślić, że jedynie w 2021 roku większość procedur zakończono na skutek ustania przemocy domowej, natomiast w kolejnych latach dostrzegalne są odwrotne tendencje. Szczegółowe informacje znajdują się w następującej tabeli.

Tabela 35. Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” w latach 2021-2023

wyszczególnienie	2021	2022	2023
liczba zakończonych procedur NK, w tym:	19	22	15
na skutek ustania przemocy domowej	16	10	6
z uwagi na brak zasadności podejmowania działań	3	12	9

Źródło: Sprawozdanie roczne z pracy Zespołu Interdyscyplinarnego za okres od 01 stycznia do 31 grudnia za lata 2021-2023

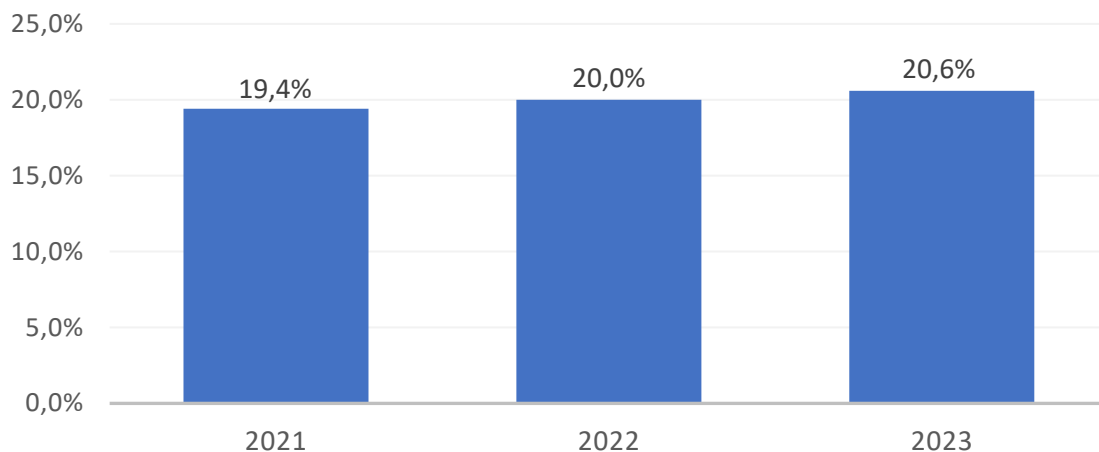
Aktywność i integracja społeczna seniorów

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Proces starzenia się społeczeństwa to wyzwanie wymagające szczególnej uwagi w planowaniu działań społecznych. Seniorzy stanowią ważną część wspólnoty, a ich potrzeby i oczekiwania zasługują na priorytetowe miejsce w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Wspieranie aktywności osób starszych, tworzenie przestrzeni do integracji międzypokoleniowej oraz budowanie oferty, która odpowiada ich zainteresowaniom i potencjałowi, to kluczowe elementy skutecznej polityki społecznej. Dążenie do zwiększenia jakości życia seniorów nie tylko poprawia ich dobrostan, ale także wzmacnia spójność społeczną.

Na przestrzeni ostatnich lat można zauważyć, że procentowy udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej populacji gminy Pniewy wykazuje tendencje wzrostowe: w 2021 roku było to 19,4%, w 2022 roku – 20,0%, z kolei w 2023 roku – 20,6%.

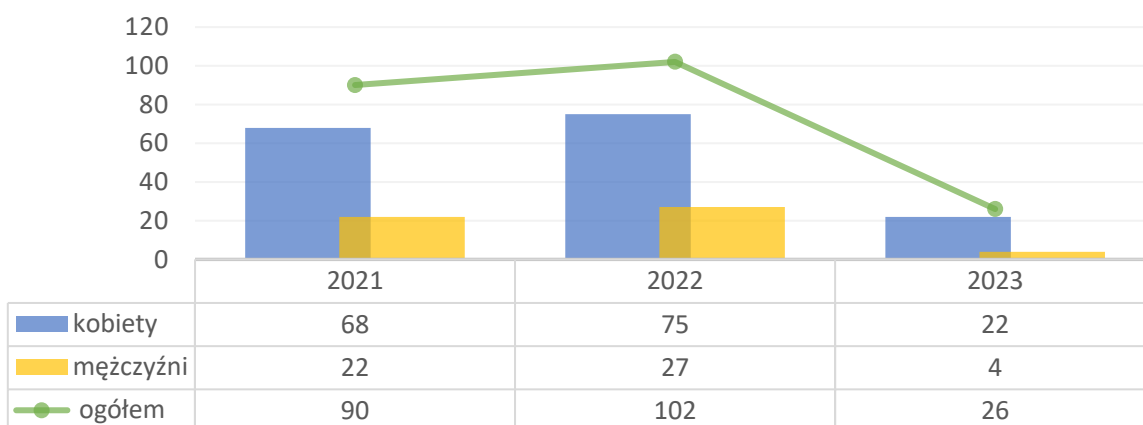
Wykres 73. Zestawienie udziału mieszkańców w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności w gminie Pniewy na przestrzeni lat 2021-2023

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

W 2023 roku z pomocy społecznej korzystało 26 osób w wieku poprodukcyjnym, z czego 22 stanowiły kobiety, a 4 – mężczyźni. Na przestrzeni lat 2021-2023 liczba beneficjentów pomocy społecznej będących w wieku poprodukcyjnym uległa znacznemu spadkowi, a każdorazowo liczba kobiet była większa niż liczba mężczyzn. Szczegółowe dane przedstawiono na poniższym wykresie.

Wykres 74. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy społecznej w podziale na płeć w latach 2021-2023

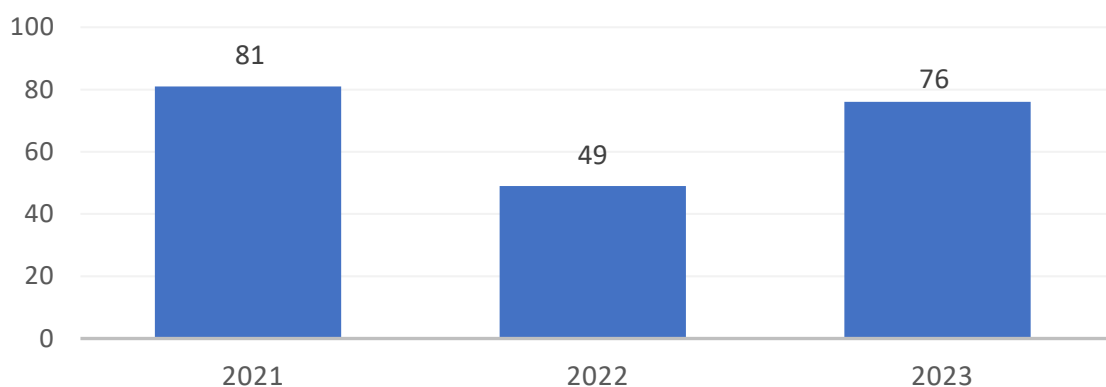

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 rok

Osoba, która ukończyła 75 rok życia, jest uprawniona do zasiłku pielęgnacyjnego bez potrzeby weryfikowania jej stanu zdrowia w drodze badania lekarza orzecznika ZUS, jak ma to miejsce wobec pozostałej grupy uprawnionych. Na przestrzeni analizowanych lat widoczne są wahania liczby świadczeń dotyczących zasiłku pielęgnacyjnego dla osoby powyżej 75 roku życia: w 2021 roku było to 81 świadczeń, w 2022 roku wydano ich 49, z kolei w 2023 roku – 76.

Wykres 75. Liczba świadczeń zasiłku pielęgnacyjnego dla osoby, która ukończyła 75 lat na przestrzeni lat 2021-2023

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 rok

Kluczowym zasobem w zakresie wsparcia seniorów są domy pomocy społecznej, świadczące usługi opiekuńcze, bytowe, wspomagające i edukacyjne na poziomie obowiązującego standardu, osobom wymagającym całodobowej opieki z powodu wieku, choroby, niepełnosprawności i nie są zdolne do samodzielnej egzystencji. Kierowanie do DPS i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca w Domu jest zadaniem własnym gminy o charakterze obowiązkowym. Opłatę za pobyt w DPS ponosi sam mieszkaniec, jednak nie więcej niż 70% swojego dochodu. Jeżeli nie pokrywa on opłaty w całości, różnicę ponoszą małżonek, zstępni przed wstępnymi, a w przypadku, gdy ich dochody nie przekraczają 300% kryterium dochodowego, koszty ponosi gmina. W latach 2021-2023 liczba mieszkańców, za których pobyt w DPS odpłatność ponosiła Gmina, ulegała wahaniom: w roku bazowym były to 22 osoby, w 2022 roku – 24, z kolei w 2023 roku – 19 mieszkańców Gminy. Tendencje wzrostowe widoczne są w przypadku przeznaczanej na ten cel kwoty. Szczegółowe dane przedstawiono w kolejnej tabeli.

Tabela 36. Odpłatność Gminy za pobyt w domu pomocy społecznej na przestrzeni lat 2021-2023

wyszczególnienie	2021	2022	2023
liczba osób przebywających w DPS	22	24	19
kwota świadczeń (w zł)	546 319	678 654	804 505

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022 i 2023 rok

Istotnym zasobem Gminy jest **Dzienny Dom Seniora w Pniewach**, pełniący istotną rolę w systemie wsparcia osób starszych, zapewnienia im codziennej opieki oraz możliwości aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym. Jest to placówka dziennego pobytu, która oferuje seniorom różnorodne formy aktywizacji, wsparcie w codziennym funkcjonowaniu, a także możliwość integracji z innymi osobami w podobnym wieku. W ramach swojej działalności Dzienny Dom Seniora prowadzi terapię zajęciową, warsztaty malarskie, zajęcia wokalnno-artystyczne oraz rękodzieła, rehabilitację ruchową z fizjoterapeutą czy też międzypokoleniowe spotkania integracyjne. W omawianym okresie w zajęciach oferowanych przez DDS uczestniczyło corocznie po 130 seniorów. Należy podkreślić, że DDS współpracuje również z organizacjami pozarządowymi – partnerami w tych działaniach są Pniewskie Stowarzyszenie „Perspektywa” oraz Stowarzyszenie Pniewskich Seniorów „Aura”²³.

Istotną formą wsparcia świadczoną dla osób starszych jest program Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej „Korpus wsparcia seniorów” (realizacja modułu II). Jego głównym celem jest pomoc w codziennych czynnościach oraz poprawa bezpieczeństwa seniorów poprzez umożliwienie im dłuższego samodzielnego funkcjonowania w ich miejscu zamieszkania. Korpus Wsparcia Seniorów zainicjowano w odpowiedzi na rosnące potrzeby społeczne wynikające z procesu starzenia się społeczeństwa oraz pandemii COVID-19, która uwypukliła problemy związane z izolacją seniorów. Moduł II obejmuje zapewnienie seniorom dostępu do tzw. opasek bezpieczeństwa. Opaski te są wyposażone w przycisk alarmowy, a także inne funkcje, takie jak monitorowanie podstawowych parametrów życiowych (np. tętna), co pozwala na szybkie reagowanie w sytuacjach zagrożenia zdrowia lub życia seniora. Opaski mogą również zapewniać kontakt z odpowiednimi służbami ratunkowymi. Zarówno w 2022 roku, jak i w 2023 roku z opasek bezpieczeństwa skorzystało po 26 osób²⁴.

²³ Raport o stanie gminy Pniewy za 2021, 2022 i 2023 r.

²⁴ Raport o stanie gminy Pniewy za 2022 i 2023 r.

Kluczową rolę w aktywizacji społecznej i integracji osób starszych odgrywa **Mobilny Klub Seniora 60+**, działający w ramach usługi społecznej Specjalistyczne Usługi Opiekuńcze, oferowanych przez Centrum Usług Społecznych w Pniewach. Klub oferuje szeroką gamę działań sprzyjających integracji społecznej, aktywizacji i poprawie jakości życia osób starszych poprzez m.in. zajęcia rekreacyjne i integracyjne, zwiększanie aktywności społecznej i kulturalnej osób starszych, działania prozdrowotne i edukacyjne, zajęcia ruchowe wspierające sprawność fizyczną, a także tworzenie grup samopomocowych. Mobilny Klub Seniora funkcjonuje w dwóch sołectwach Gminy, tj. w Chełmnie i Dębinie, obejmując wsparciem co najmniej 30 osób²⁵.

Promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym

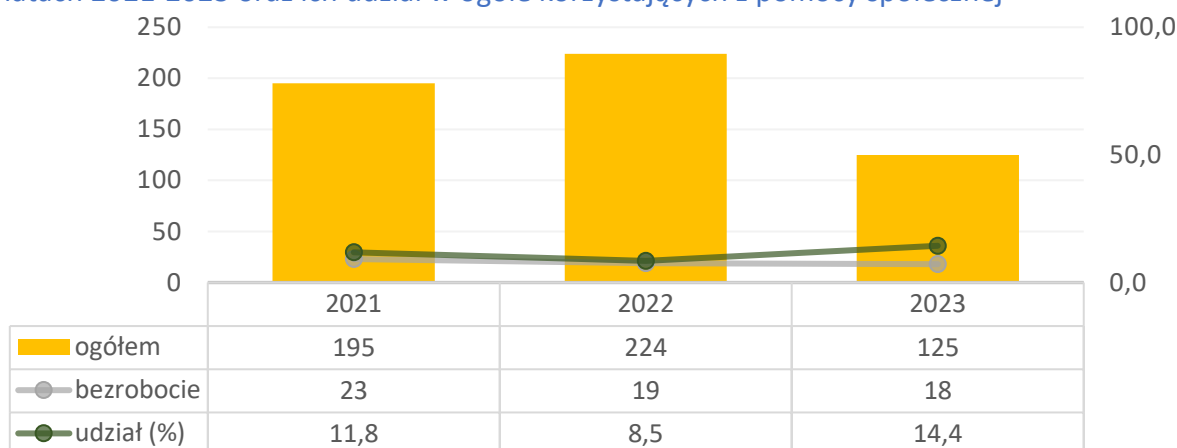
Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Wspieranie osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej i zawodowej to istotny element budowania spójnej i aktywnej społeczności lokalnej. Tworzenie warunków do podjęcia pracy, rozwijanie kompetencji zawodowych oraz działania integrujące osoby zagrożone marginalizacją przyczyniają się do wzmacniania ich niezależności i poprawy jakości życia. W rozdziale tym omówiono działania podejmowane na rzecz aktywizacji społeczno-zawodowej mieszkańców, które nie tylko pomagają przezwyciężyć trudności indywidualne, ale również wzmacniają rozwój gospodarczy i społeczny Gminy.

W 2021 roku wsparcia z powodu bezrobocia udzielono 23 rodzinom korzystającym z pomocy społecznej, w 2022 roku – 19, z kolei w 2023 roku było to 18 rodzin. Wahania widoczne są w przypadku ich udziału w ogólnej liczbie rodzin korzystających z pomocy społecznej, a największą wartość odnotowano w ostatnim roku poddanym analizie (14,4%).

²⁵ Urząd Miejski Pniewy, online: <https://www.pniewy.wlkp.pl/aktualnosci/mobilny-klub-seniora-60.html> [data dostępu: 03.04.2025 r.]

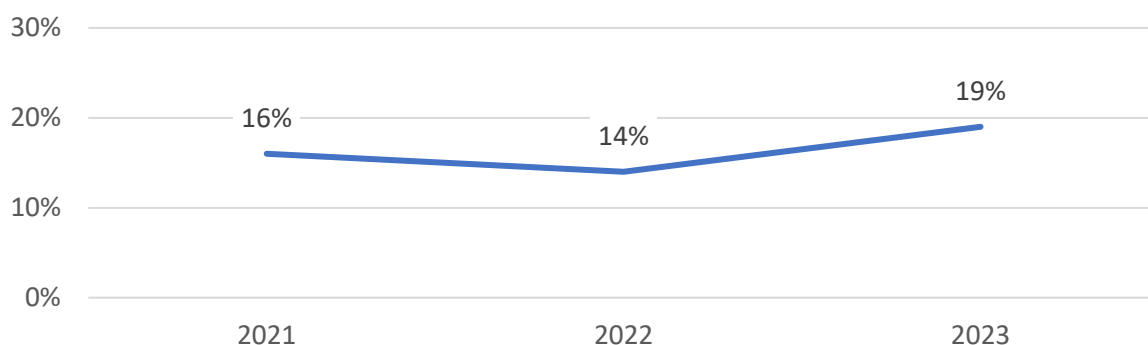
Wykres 76. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu bezrobocia w latach 2021-2023 oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021, 2022 i 2023 rok

Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej obliczany jest jako stosunek liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia, do liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy ogółem. Na przestrzeni lat zauważalne są wahania wartości: w 2021 roku było to 16%, w 2022 roku – 14%, z kolei w 2023 roku odnotowano wzrost do 19%.

Wykres 77. Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej na przestrzeni lat 2021-2023

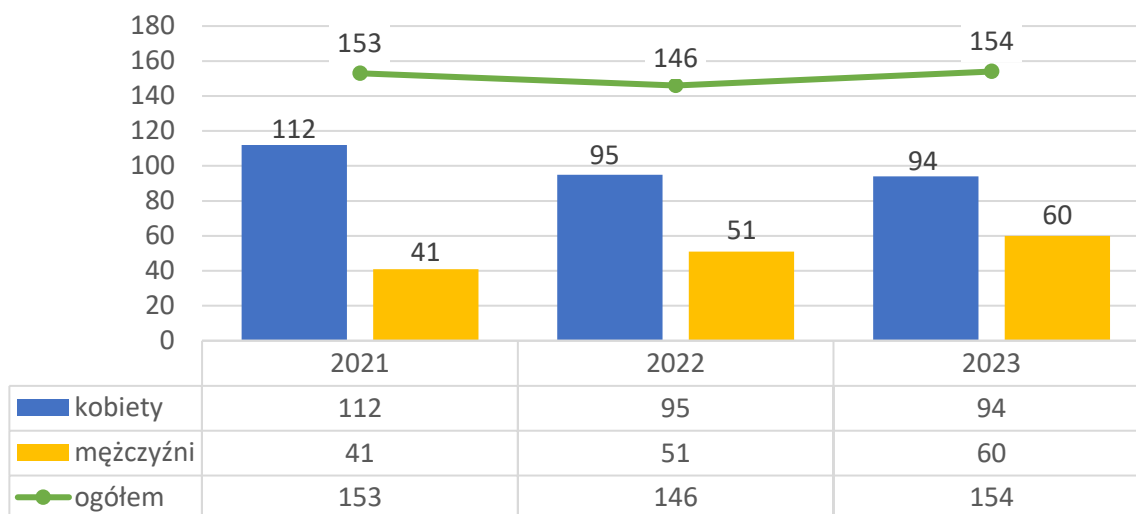

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 rok

Na koniec 2023 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Szamotułach zarejestrowanych było łącznie 154 mieszkańców gminy Pniewy, z czego 94 stanowiły kobiety, a 60 – mężczyźni. W omawianym okresie widoczne są wahania liczby osób zarejestrowanych w PUP, a pod względem płci dostrzegalne są znaczne dysproporcje – w każdym analizowanym roku pozostających bez pracy kobiet było więcej niż mężczyzn. Szczegółowe dane przedstawiono na poniższym wykresie.

Wykres 78. Mieszkańcy gminy Pniewy zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy z podziałem na płeć na przestrzeni lat 2021-2023

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Rozpatrując kwestię liczby bezrobotnych osób z podziałem na grupę wiekową można zauważyć, że w omawianym okresie udział osób do 25 roku życia w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy wykazywał tendencje spadkowe, a różnica między 2021 a 2023 rokiem wynosi 5,3 pp. Podobne tendencje widoczne są w przypadku mieszkańców Gminy do 30 roku życia: w roku bazowym było to 31,4%, w 2022 roku – 29,5%, a w 2023 roku – 23,4%. Tendencje wzrostowe widoczne są natomiast w przypadku osób powyżej 50 roku życia, a ich udział w ogólnej liczbie mieszkańców Gminy zarejestrowanych w PUP zwiększył się o 7,0 pp. Szczegółowe dane przedstawia następująca tabela.

Tabela 37. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych mieszkańców gminy Pniewy w podziale na wiek oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy w latach 2021-2023

kategoria wiekowa	31 grudnia 2021		31 grudnia 2022		31 grudnia 2023	
	liczba osób	%	liczba osób	%	liczba osób	%
do 25 roku życia	26	17,0	20	13,7	18	11,7
do 30 roku życia	48	31,4	43	29,5	36	23,4
powyżej 50 roku życia	27	17,7	27	18,5	38	24,7

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Długotrwałe bezrobocie odnosi się do sytuacji, w której osoba pozostaje zarejestrowana jako bezrobotna przez ponad 12 miesięcy w ciągu ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego dorosłych. Zjawisko to stanowi poważne wyzwanie dla rynku pracy, gdyż często wskazuje na brak możliwości lub chęci podjęcia zatrudnienia przez bezrobotnych, a w niektórych przypadkach może być związane z osiąganiem dochodów z nieformalnych źródeł. Długotrwałe pozostawanie bez pracy nie tylko ogranicza rozwój zawodowy jednostki, ale również obciąża systemy wsparcia społecznego i wpływa na integrację społeczną. W związku z tym istotne jest podejmowanie kompleksowych działań aktywizacyjnych, uwzględniających indywidualne potrzeby i potencjał osób dotkniętych tym problemem.

Kolejna tabela przedstawia liczbę długotrwałe bezrobotnych mieszkańców gminy Pniewy oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy, w porównaniu do danych z całego powiatu szamotulskiego. Na przestrzeni analizowanych lat w Gminie zauważalny jest spadek liczby osób długotrwałe bezrobotnych z 68 w 2021 roku do 48 w 2023 roku. Podobne tendencje widoczne są w przypadku udziału osób długotrwałe bezrobotnych w ogólnej liczbie mieszkańców Gminy zarejestrowanych w PUP, a spadek wynosi 13,2 pp. W przypadku powiatu szamotulskiego również dostrzegalny jest spadek liczby osób długotrwałe bezrobotnych z 553 w roku bazowym do 491 w ostatnim roku poddanym analizie, jednakże ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP ulegał wahaniom. Szczegółowe dane widoczne są w kolejnej tabeli.

Tabela 38. Liczba długotrwałe bezrobotnych mieszkańców gminy Pniewy oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy w porównaniu do powiatu szamotulskiego na przestrzeni lat 2021-2023

wyszczególnienie		2021	2022	2023
Gmina	liczba osób	68	63	48
	udział (%)	44,4	43,2	31,2
Powiat	liczba osób	553	530	491
	udział (%)	44,6	45,1	41,1

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Kluczowym zasobem Gminy w zakresie wspierania osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w odzyskaniu zdolności do samodzielnego funkcjonowania społecznego i zawodowego oraz wejścia na rynek pracy – w formie zatrudnienia u pracodawcy, samozatrudnienia lub pracy w spółdzielni socjalnej, jest **Centrum Integracji Społecznej „Ostoja w Pniewach”**.

W 2023 roku w zajęciach uczestniczyły 32 osoby, a łącznie indywidualny program realizowało 47 osób. Udział zakończyło 30 osób, z czego 3 podjęły zatrudnienie. Przed zakwalifikowaniem do CIS, większość uczestników (28 osób) korzystała ze wsparcia CUS.

CIS realizuje kompleksowe działania w zakresie reintegracji społeczno-zawodowej, obejmujące m.in.:

- ▶ wsparcie społeczno-wychowawcze i terapeutyczne,
- ▶ organizację zajęć aktywizujących i edukacyjnych,
- ▶ zajęcia zawodowe w formie warsztatowej,
- ▶ zapewnienie posiłków i świadczeń integracyjnych (finansowanych m.in. z PUP i środków własnych).

Działalność CIS ukierunkowana jest na przeciwdziałanie wykluczeniu, aktywizację oraz poprawę sytuacji życiowej osób w trudnej sytuacji społecznej i zawodowej²⁶.

Gmina Pniewy prowadzi ścisłą współpracę z Powiatowym Urzędem Pracy w Szamotułach w zakresie aktywizacji osób pozostających bez zatrudnienia. PUP oferuje m.in. aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu, do których należą m.in. staże, szkolenia, prace interwencyjne, roboty publiczne, prace społecznie użyteczne, bon zatrudnieniowy, bon na zasiedlenie, dofinansowanie podjęcia działalności gospodarczej i inne.

²⁶ Raport o stanie gminy Pniewy za 2023 r.

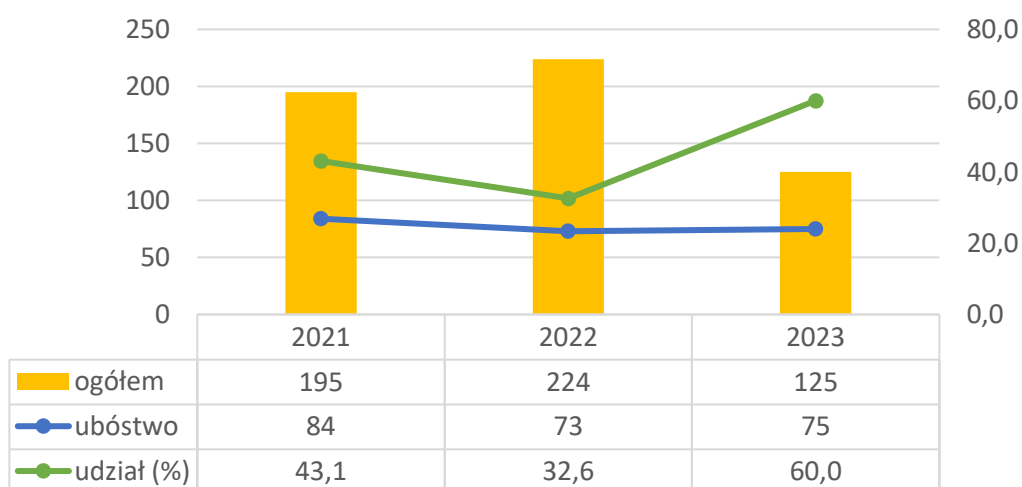
Wsparcie osób z problemem ubóstwa

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Ubóstwo to złożony problem społeczny, który wykracza poza brak wystarczających środków finansowych. Jest to zjawisko prowadzące do wykluczenia społecznego, ograniczenia dostępu do edukacji, ochrony zdrowia czy możliwości rozwoju zawodowego. Ubóstwo nie tylko dotyka poszczególnych osób, ale także wpływa negatywnie na całe społeczności, pogłębiając różnice społeczne i gospodarcze. Analiza poziomu ubóstwa w Gminie została przeprowadzona w oparciu o dostępne dane statystyczne dotyczące liczby osób korzystających z pomocy społecznej oraz przyznanych świadczeń. Zgromadzone informacje pozwoliły na kompleksowe zbadanie aktualnej sytuacji, a także na ocenę dynamiki zmian w tym obszarze na przestrzeni ostatnich lat.

W 2023 roku w Gminie wystąpiła konieczność udzielenia pomocy i wsparcia CUS z powodu ubóstwa w przypadku 75 spośród 125 rodzin objętych wsparciem z pomocy społecznej, w wyniku czego ich udział kształtował się na poziomie 60,0% wśród wszystkich rodzin korzystających z pomocy CUS. W omawianym okresie liczba rodzin będących beneficjentami Centrum z powodu ubóstwa zmniejszyła się z 84 w 2021 roku do 75 w ostatnim roku poddanym analizie, zaś ich udział procentowy w ogólnej liczbie rodzin korzystających z pomocy społecznej wzrósł o 16,9 pp. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia kolejny wykres.

Wykres 79. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu ubóstwa na przestrzeni lat 2021-2023 oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021, 2022 i 2023 rok

Liczba osób otrzymujących zasiłek stały na przestrzeni analizowanych lat uległa niewielkiemu wzrostowi: w 2021 roku było to 35 osób, z kolei w latach 2022-2023 było to po 39 osób. Kwota przeznaczona na ten rodzaj zasiłku ulegała wahaniom, wynosząc odpowiednio: 162 033 zł w 2021 roku, 204 948 zł w 2022 roku i 199 060 zł w 2023 roku. W przypadku zasiłków okresowych odnotowano wahania liczby osób korzystających z tego typu wsparcia. W 2021 roku pomocą tą objęto 45 osób, w 2022 roku – 38, z kolei w 2023 roku – 39 mieszkańców Gminy, natomiast kwota świadczeń uległa spadkowi z 78 998 zł w roku bazowym do 58 762 zł w 2023 roku. Z zasiłków celowych w 2021 roku korzystało 85 osób, w 2022 roku – 71, a w 2023 roku – 61 mieszkańców Gminy. Biorąc pod uwagę kwotę środków przeznaczonych na ten cel, w roku bazowym było to 195 104 zł, w 2022 roku – 119 891 zł, z kolei w ostatnim roku poddanym analizie kwota ta wzrosła do 134 179 zł.

Tabela 39. Liczba osób, którym przyznano zasiłek stały, okresowy i celowy oraz kwota świadczeń na przestrzeni lat 2021-2023

rodzaj zasiłku	2021		2022		2023	
	liczba osób	kwota świadczeń	liczba osób	kwota świadczeń	liczba osób	kwota świadczeń
zasiłek stały	35	162 033	39	204 948	39	199 060
zasiłek okresowy	45	78 998	38	63 759	39	58 762
zasiłek celowy	85	195 104	71	119 891	61	134 179

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022 i 2023 rok

Centrum Usług Społecznych w Pniewach realizuje program „Posiłek w szkole i w domu”. Celem Programu jest ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej, osób samotnych, w podeszłym wieku i osób z niepełnosprawnością. Na przestrzeni omawianych lat dostrzegalny jest spadek liczby osób otrzymujących świadczenia pieniężne z 72 w 2021 roku do 55 w 2023 roku. W analizowanym okresie dostrzegalne są natomiast wahania liczby przyznanych świadczeń niepieniężnych, z czego większość przeznaczone były dla dzieci (17 w 2021 roku, 18 w 2022 roku oraz 12 w 2023 roku).

Tabela 40. Liczba osób korzystających ze świadczenia niepieniężnego i pieniężnego przyznanego w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu” w latach 2021-2023

wyszczególnienie	2021	2022	2023
świadczenie pieniężne	72	57	55
świadczenie niepieniężne:	24	25	15
w tym dzieci	17	18	12

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022 i 2023 rok

Osoby uzyskujące niskie dochody lub pozbawione dochodów mają możliwość ubiegania się o dofinansowanie do wydatków mieszkaniowych ponoszonych w związku z zajmowaniem lokalu mieszkalnego. W latach 2021-2023 zarówno liczba gospodarstw domowych korzystających z dodatków mieszkaniowych, jak i kwota świadczeń przeznaczonych na ten cel uległy wzrostowi. Szczegółowe dane przedstawia poniższa tabela.

Tabela 41. Liczba gospodarstw domowych korzystających z dodatków mieszkaniowych oraz kwota świadczeń w latach 2021-2023

wyszczególnienie	2021	2022	2023
liczba gospodarstw domowych	65	79	85
kwota świadczeń (zł)	151 432	186 693	227 105

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022 i 2023 rok

Wsparcie mieszkańców Gminy odbywało się również w ramach realizacji Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa na lata 2014-2020, współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD). W 2022 roku z tej formy wsparcia skorzystało 457 osób, natomiast w 2023 roku nie była ona realizowana²⁷.

Bezpośrednio z ubóstwem wiąże się problem bezdomności – jest często zarówno przyczyną ubóstwa, jak i jego skutkiem. W 2021 roku z pomocy społecznej z powodu bezdomności skorzystały 4 osoby, w 2022 roku – 3, z kolei w 2023 roku było to 7 mieszkańców Gminy²⁸.

²⁷ Raport o stanie gminy Pniewy za 2023 r.

²⁸ Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021, 2022 i 2023 rok

Zdrowie psychiczne

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Zgodnie z definicją Światowej Organizacji Zdrowia (WHO), zdrowie psychiczne to stan dobrego samopoczucia, który umożliwia radzenie sobie ze stresem, rozwijanie umiejętności, naukę, pracę i aktywny udział w społeczności. Jest kluczowym elementem zdrowia i dobrego funkcjonowania, stanowiąc podstawę podejmowania decyzji, budowania relacji i kształtowania świata, w którym żyjemy. To fundamentalne prawo człowieka, istotne dla rozwoju osobistego i społecznego²⁹. Zdrowie psychiczne stanowi jeden z kluczowych filarów dobrostanu mieszkańców Gminy. Wspieranie zdrowia psychicznego oraz przeciwdziałanie problemom z nim związanym to wyzwania, które wymagają kompleksowych działań w zakresie profilaktyki, edukacji i dostępu do odpowiednich form wsparcia. Celem podejmowanych inicjatyw jest nie tylko poprawa jakości życia mieszkańców, ale również budowanie świadomości społecznej w zakresie znaczenia zdrowia psychicznego oraz rozwijanie lokalnych zasobów, które mogą skutecznie wspierać osoby w kryzysie.

Jedną z form wsparcia w zakresie zdrowia psychicznego są **specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi**. Usługi te przeznaczone są dla osób dorosłych i dzieci, wykazujących zaburzenia wymienione w art. 3 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego: chorych psychicznie (wykazujących zaburzenia psychotyczne), upośledzonych umysłowo, osób wykazujących inne poważne zakłócenia czynności psychicznych, które zgodnie ze stanem wiedzy medycznej zaliczane są do zaburzeń psychicznych, a osoba ta wymaga takiej formy pomocy i opieki niezbędnej do życia w środowisku rodzinnym lub społecznym. W 2021 roku z tego typu usług skorzystał 1 mieszkaniec Gminy, natomiast w dwóch kolejnych latach poddanych analizie były to po 3 osoby³⁰.

W zakresie wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi i z niepełnosprawnością intelektualną na terenie Gminy działalność prowadzi **Środowiskowy Dom Samopomocy „Jawor” w Pniewach**, będący placówką pobytu dziennego dla 25 osób. Jednostka świadczy pomoc m.in. poprzez zwiększanie samodzielności życiowej, integrację społeczną oraz wsparcie w funkcjonowaniu w życiu społecznym. ŚDS prowadzi treningi o charakterze

²⁹ Mental health, 2022, online: <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/mental-health-strengthening-our-response> [dostęp: 21.03.2025]

³⁰ Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 rok

indywidualnym lub grupowym, dostosowane do potrzeb uczestników. W ramach terapii zajęciowej placówka organizuje szereg zajęć, w tym m.in. kulinarne, krawieckie, komputerowo-fotograficzne czy też aktywizująco-motywuujące. Uczestnicy biorą również udział w treningach: funkcjonowania w życiu codziennym, kulinarnym, umiejętności spędzania czasu wolnego, umiejętności interpersonalnych i rozwiązywania problemów, budżetowym oraz higienicznym. W ramach działalności Środowiskowego Domu Samopomocy realizowano również szereg działań wspierających rozwój i dobrostan uczestników. Obejmowały one m.in. muzykoterapię, filmoterapię, zajęcia teatralne, biblioterapię, poradnictwo psychologiczne i socjalne, zajęcia logopedyczne, terapię tańcem, rehabilitację ruchową, kynoterapię oraz spotkania edukacyjno-zdrowotne z pielęgniarzką. W celu zapewnienia integracji społecznej, jednostka ściśle współpracuje z rodzinami, opiekunami oraz osobami bliskimi uczestników, a także innymi podmiotami działającymi na terenie Gminy, w tym m.in. placówkami oświatowymi, stowarzyszeniami, Biblioteką Publiczną Miasta i Gminy Centrum Kultury Pniewy, Urzędem Miejskim w Pniewach, Nadleśnictwem Oborniki, czy też ze Środowiskowymi Domami Samopomocy w Międzychodzie i w Chrzypsku Wielkim. Ponadto, zapewniając kompleksowe wsparcie dla swoich uczestników, ŚDS aktywnie współdziała z Centrum Usług Społecznych w Pniewach oraz poradniami zdrowia psychicznego i innymi placówkami opieki zdrowotnej. W 2021 roku ze wsparcia ŚDS skorzystało 8 osób z chorobami psychicznymi oraz 16 osób z niepełnosprawnością intelektualną, natomiast zarówno w 2022 roku, jak i w 2023 roku było to odpowiednio 8 i 17 mieszkańców Gminy³¹.

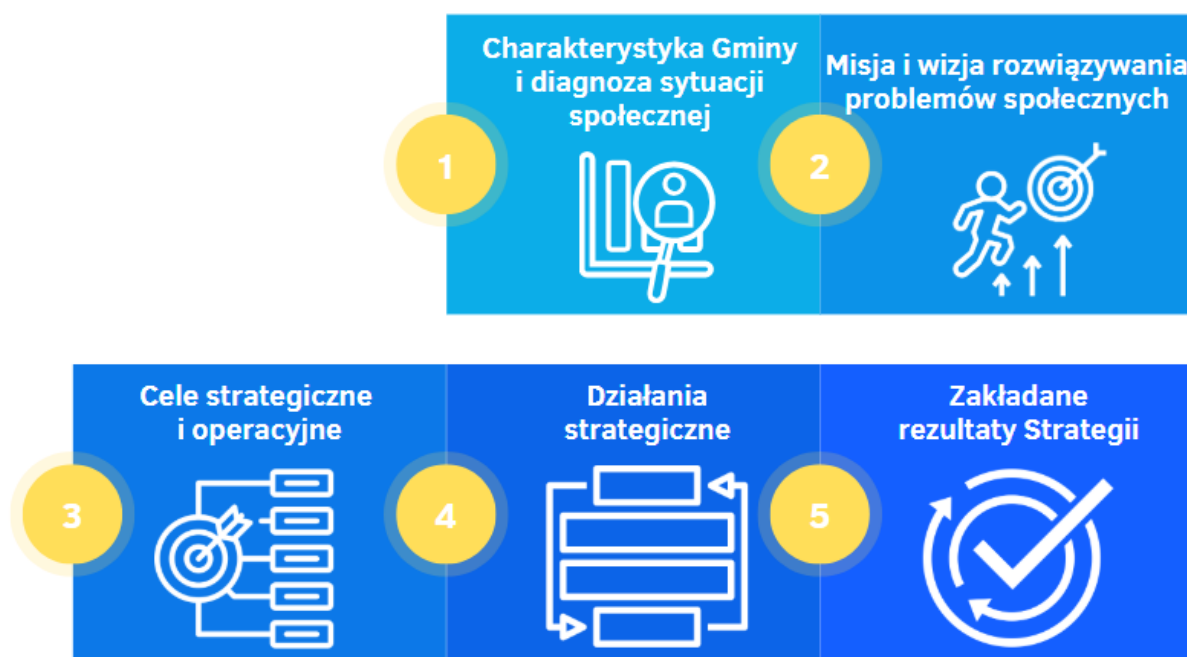
³¹ Raport o stanie gminy Pniewy za 2021, 2022 i 2023 r.

Część programowa

Programowa część Strategii obejmuje takie elementy jak: **misja i wizja**, dotyczące rozwiązywania problemów społecznych, **wyznaczenie celów strategicznych i operacyjnych**, **planowane działania**, **oczekiwane rezultaty**, **system aktualizacji oraz zasady monitorowania i ewaluacji**. W jej skład wchodzi także ramy finansowe oraz regulacje dotyczące realizacji dokumentu. Podstawą dla prognoz zawartych w tej części była szczegółowa diagnoza społeczna, która umożliwiła ocenę kluczowych uwarunkowań strategicznych. Zgromadzone w ramach analizy dane pozwoliły na wyznaczenie priorytetów działań oraz opracowanie kierunków, które mają na celu skuteczne rozwiązanie zidentyfikowanych problemów społecznych.

Rysunek 7. Elementy procesu planowania strategicznego

Źródło: opracowanie własne

Misja i wizja rozwiązywania problemów społecznych

Wizja Strategii służy do opisu obrazu Gminy w relatywnie odległej przyszłości. Przedstawia ona pożądaną obraz Gminy w przyszłości, odzwierciedlając aspiracje społeczności i wyznaczając priorytety w podejmowanych działaniach na rzecz integracji, wsparcia oraz poprawy warunków życia wszystkich grup społecznych.

Wizja rozwiązywania problemów społecznych w gminie Pniewy została stworzona na podstawie analizy sytuacji społecznej oraz identyfikacji kluczowych obszarów problemowych zawartych w diagnozie. Jej sformułowanie umożliwia wyznaczenie **misji**, która określa ogólny cel i wskazuje kierunek działań, jakie Gmina planuje podjąć.

MISJA

Naszą misją jest budowanie silnej i wspierającej wspólnoty lokalnej, w której mieszkańcy – niezależnie od swojej sytuacji życiowej – mogą liczyć na dostęp do potrzebnych usług, realną pomoc i przestrzeń do aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym. Dążymy do tworzenia przestrzeni w oparciu o solidarność, zaangażowanie i lokalne zasoby.

WIZJA

Gmina Pniewy skutecznie odpowiada na wyzwania społeczne poprzez rozwój lokalnych usług, dostępność wsparcia i wyrównywanie szans. Mieszkańcy, bez względu na swoją sytuację życiową, mają zapewniony dostęp do wsparcia, możliwość aktywnego udziału w życiu społecznym oraz szansę na rozwój osobisty. Samorząd, we współpracy z instytucjami, organizacjami pozarządowymi i lokalnymi liderami, buduje spójny system pomocy, oparty na zasadach partnerstwa i odpowiedzialności.

Kierunki rozwiązywania problemów społecznych

Na podstawie przeprowadzonej analizy poszczególnych obszarów wyznaczono **cele strategiczne**, mające na celu ograniczenie występowania negatywnych zjawisk społecznych. Dla każdego celu opracowano szczegółowe cele operacyjne, którym towarzyszy opis działań niezbędnych do ich osiągnięcia. Wskazano również odpowiedzialne za ich realizację podmioty, partnerów współpracujących, wskaźniki mierzące postęp, planowane rezultaty oraz potencjalne źródła finansowania. Takie podejście ma na celu zapewnienie kompleksowego i skutecznego wdrażania zaplanowanych działań strategicznych.

1	Rozwijanie działań wspierających rodziny w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz tworzenie warunków do wszechstronnego rozwoju dzieci i młodzieży.
2	Zapewnienie seniorom i osobom z niepełnosprawnościami możliwości godnego i aktywnego życia poprzez dostęp do opieki, usług społecznych i uczestnictwa w życiu lokalnej wspólnoty.
3	Tworzenie kompleksowego systemu wsparcia i profilaktyki dla osób uzależnionych oraz ich rodzin.
4	Zwiększenie skuteczności lokalnej polityki przeciwdziałania przemocy domowej poprzez rozwój systemu interwencji kryzysowej i działań edukacyjno-profilaktycznych.
5	Rozwijanie działań wspomagających aktywizację zawodową i społeczną osób pozostających bez pracy oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym.
6	Wzmacnianie opieki w obszarze zdrowia psychicznego poprzez rozwój usług i inicjatyw sprzyjających profilaktyce, edukacji i wczesnej interwencji.

Cel strategiczny nr 1

Rozwijanie działań wspierających rodziny w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz tworzenie warunków do wszechstronnego rozwoju dzieci i młodzieży.

Cel operacyjny 1: Zapewnienie rodzinom i opiekunom narzędzi oraz zasobów niezbędnych do właściwego wypełniania ról opiekuńczo-wychowawczych.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Udzielanie wsparcia rodzinom zmagającym się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi poprzez pomoc asystenta rodziny.	Poprawa sytuacji rodzin zmagających się z wyzwaniami o charakterze opiekuńczo-wychowawczymi.	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny.	CUS	Budżet Gminy
Inicjowanie działań mających na celu utworzenie rodzin wspierających na terenie Gminy.	Wsparcie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze dzięki pomocy rodziny wspierającej.	Liczba podjętych działań w kierunku utworzenia rodzin wspierających.	CUS, UM, NGO	Budżet Gminy
Zabezpieczenie pobytu dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej.	Stworzenie dzieciom warunków sprzyjających prawidłowemu rozwojowi emocjonalnemu, społecznemu i edukacyjnemu poprzez zapewnienie opieki w stabilnym i wspierającym środowisku rodzinnej pieczy zastępczej.	Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.	CUS, PZPPP, PCPR	Budżet Gminy

Informowanie rodzin o dostępnych formach wsparcia, takich jak poradnictwo rodzinne, psychologiczne i prawne oraz o możliwościach uzyskania pomocy w sytuacjach kryzysowych.	Wzrost świadomości mieszkańców o możliwości uzyskania wsparcia na terenie Gminy.	Liczba rozpowszechnionych informacji.	CUS, GKPiRPA, UM, NGO, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Zapewnienie potrzeb bytowych rodzin poprzez udzielanie pomocy materialnej i niematerialnej.	Poprawa sytuacji rodzin mających trudności opiekuńczo-wychowawcze.	Liczba rodzin korzystających z pomocy materialnej i niematerialnej.	CUS	Budżet Gminy
Organizowanie szkoleń/warsztatów rozwijających kompetencje zawodowe pracowników instytucji zajmujących się wspieraniem rodziny.	Podniesienie poziomu i jakości usług świadczonych w stosunku do rodzin.	Liczba zorganizowanych warsztatów/szkoleń.	CUS, GKPiRPA, ZI, UM, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Kontynuowanie działalności placówek zapewniających opiekę nad dziećmi do lat 3 oraz inicjowanie powstawania nowych.	Umożliwienie rodzicom podjęcia zatrudnienia oraz pomoc w realizacji codziennych spraw.	Liczba działających placówek opieki nad dziećmi do lat 3.	UM, NGO, podmioty sektora prywatnego	Budżet Gminy Budżet Państwa

Cel operacyjny 2: Tworzenie środowiska wspierającego rozwój dzieci i młodzieży oraz zapewniającego równe szanse edukacyjne i społeczne.				
Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Utworzenie Placówki Wsparcia Dziennego dla dzieci i młodzieży.	Poprawa funkcjonowania społecznego dzieci i młodzieży, organizacja ich czasu wolnego. Zapewnienie alternatywnych form spędzania czasu wolnego.	Liczba funkcjonujących Placówek Wsparcia Dziennego.	CUS, UM, NGO	Budżet Gminy
Systematyczne doposażanie placówek oświatowych w profesjonalny sprzęt.	Podniesienie poziomu edukacji i jakości kształcenia w szkołach.	Liczba podjętych działań w celu doposażenia placówek oświatowych.	UM, placówki oświatowe	Budżet Gminy Budżet Państwa
Współpraca z placówkami oświatowymi w celu dostosowywania podejmowanych działań do problemów występujących wśród dzieci, młodzieży oraz ich rodzin.	Poprawa jakości i stopnia dostosowania usług skierowanych do dzieci i młodzieży.	Liczba placówek oświatowych, z którymi podjęto współpracę.	CUS, UM, placówki oświatowe	Bez kosztów
Organizowanie, wspieranie i promowanie wydarzeń oraz inicjatyw skierowanych do rodzin z dziećmi.	Zwiększenie zaangażowania rodzin w życie społeczności lokalnej oraz wzmocnienie więzi rodzinnych poprzez udział w wydarzeniach integracyjnych i kulturalnych.	Liczba zorganizowanych imprez. Szacunkowa liczba uczestników.	CUS, UM, NGO, OSiR, BPMiGCKP, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej i kulturalnej na terenie Gminy.	Organizowanie czasu wolnego dzieciom i młodzieży oraz rozwijanie form spędzania czasu wolnego przez uczniów.	Liczba dostępnych obiektów sportowo-rekreacyjnych i kulturalnych.	UM, NGO, BPMiGCKP, OSiR, placówki oświatowe	Budżet Gminy Budżet Państwa

Wspieranie prawidłowego rozwoju psychospołecznego dzieci i młodzieży.	Podnoszenie poziomu funkcjonowania psychospołecznego dzieci i młodzieży.	Liczba dzieci i młodzieży objętych wsparciem psychologicznym i socjalnym.	CUS, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Zwiększenie oferty spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży z terenu Gminy.	Przeciwdziałanie podejmowaniu przez dzieci i młodzież zachowań ryzykownych.	Liczba miejsc spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży.	UM, GKPIRPA, NGO, BPMiGCKP, OSiR, placówki oświatowe	Budżet Gminy

Cel strategiczny nr 2

Zapewnienie seniorom i osobom z niepełnosprawnościami możliwości godnego i aktywnego życia poprzez dostęp do opieki, usług społecznych i uczestnictwa w życiu lokalnej wspólnoty.

Cel operacyjny 1: Zapewnienie seniorom i osobom z niepełnosprawnościami dostępu do usług społecznych, umożliwiających im samodzielne funkcjonowanie w ich dotychczasowym środowisku.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Promowanie i organizowanie wolontariatu na rzecz seniorów i osób z niepełnosprawnością.	Udzielanie wsparcia, w tym wsparcia emocjonalnego oraz dążenie do przełamywania barier społecznych.	Liczba wolontariuszy. Liczba osób objętych wolontariatem.	CUS, NGO, BPMiGCKP, UM, MKS, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Inicjowanie działań służących dostosowywaniu infrastruktury gminnej (punktów handlowych, usługowych, kulturowych, sportowych itp.) do potrzeb osób o ograniczonej mobilności.	Zwiększenie możliwości przemieszczania się osób o ograniczonej mobilności, po obiektach infrastruktury gminnej.	Liczba obiektów infrastruktury gminnej dostosowanych do potrzeb osób o ograniczonej mobilności.	UM	Budżet Gminy Budżet Państwa PFRON Fundusze Europejskie

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Pniewy na lata 2025-2035

Współpraca z sektorem pozarządowym w obszarze wsparcia seniorów i osób z niepełnosprawnością oraz wspieranie ich działalności.	Intensyfikacja działań mających na celu współpracę z sektorem pozarządowym.	Liczba działań podjętych we współpracy z organizacjami pozarządowymi.	CUS, MKS, NGO, UM, RDP	Budżet Gminy
Kontynuowanie, inicjowanie i wdrażanie programów osłonowych na rzecz seniorów i osób z niepełnosprawnościami.	Zwiększenie aktywności i integracji społecznej seniorów oraz osób z niepełnosprawnością.	Liczba osób objętych programami.	UM, CUS, NGO	Budżet Gminy PFRON Budżet Państwa Fundusz Solidarnościowy
Zapewnienie specjalistycznego wsparcia osobom z niepełnosprawnościami poprzez zainicjowanie działalności asystenta osobistego osoby z niepełnosprawnością.	Wsparcie samodzielnego funkcjonowania osób z niepełnosprawnościami oraz zapewnienie im specjalistycznej opieki.	Liczba asystentów osobistych osoby z niepełnosprawnością. Liczba osób objętych wsparciem asystentów.	CUS, UM, NGO	Budżet Gminy Fundusz Solidarnościowy Budżet Państwa
Zapewnienie wsparcia członkom rodzin lub opiekunów sprawujących opiekę nad osobami z niepełnosprawnością.	Poprawa jakości życia członków rodzin lub opiekunów osób z niepełnosprawnościami poprzez zapewnienie czasu na odpoczynek i regenerację.	Liczba osób korzystających z opieki wytchnieniowej.	UM, CUS, NGO, RDP	Budżet Gminy Fundusz Solidarnościowy Budżet Państwa
Podniesienie jakości i dostępności usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych.	Poprawa jakości usług opiekuńczych i stopnia ich powszechności.	Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi. Liczba zrealizowanych godzin usług opiekuńczych.	UM, CUS, RDP	Budżet Gminy Budżet Państwa PFRON
Udzielanie pomocy materialnej osobom z niepełnosprawnością i osobom starszym.	Poprawa warunków bytowych osób z niepełnosprawnością i osób starszych.	Liczba osób objętych pomocą materialną.	CUS	Budżet Gminy Budżet Państwa

Zapewnienie dostępu do opieki w Domach Pomocy Społecznej dla osób potrzebujących wsparcia.	Poprawa warunków bytowych osób wymagających całodobowej opieki.	Liczba mieszkańców przebywających w Domach Pomocy Społecznej.	CUS	Budżet Gminy
Wspieranie działalności Dziennego Domu Seniora w Pniewach.	Zwiększenie aktywności społecznej i poprawa jakości życia osób starszych korzystających z usług placówki.	Liczba uczestników korzystających z oferty Dziennego Domu Seniora.	CUS, UM, DDS	Budżet Gminy

Cel operacyjny 2: Tworzenie sprzyjających warunków do zaangażowania społecznego i kulturalnego osób starszych oraz z niepełnosprawnościami.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Organizacja zajęć promujących zdrowy i aktywny tryb życia, mających na celu integrację społeczną, a także rozwijanie kompetencji i umiejętności seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami.	Wzrost zaangażowania seniorów i osób z niepełnosprawnościami w życie społeczne, poprawa ich kondycji fizycznej i psychicznej oraz rozwój nowych umiejętności i zainteresowań.	Liczba seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami uczestniczących w zajęciach.	CUS, UM, NGO, BPMIGCKP, OSiR, MKS, DDS	Budżet Gminy Fundusze Europejskie
Promowanie pozytywnego wizerunku seniora i osoby z niepełnosprawnością w społeczności lokalnej.	Zmiana postaw i zachowań środowiska lokalnego wobec seniorów oraz osób z niepełnosprawnością.	Liczba podjętych działań promujących.	CUS, UM, NGO, placówki oświatowe, BPMIGCKP, MKS, DDS	Budżet Gminy
Informowanie i kierowanie osób z niepełnosprawnościami na warsztaty terapii zajęciowej w porozumieniu z sąsiednimi gminami.	Aktywizacja i integracja osób z niepełnosprawnością, poprzez udział w zajęciach organizowanych przez Warsztat Terapii Zajęciowej.	Liczba uczestników Warsztatu Terapii Zajęciowej.	UM, WTZ, CUS	Budżet Gminy PFRON Budżet Państwa
Kontynuowanie działalności Mobilnego Klubu Seniora 60+ na terenie Gminy.	Organizacja czasu wolnego osób starszych oraz ich integracja społeczna.	Liczba działających klubów seniora. Liczba uczestników.	UM, NGO, CUS, MKS	Budżet Gminy Budżet Państwa

Cel strategiczny nr 3**Tworzenie kompleksowego systemu wsparcia i profilaktyki dla osób uzależnionych oraz ich rodzin.**

Cel operacyjny 1: Zmniejszenie skali uzależnień oraz prowadzenie skutecznych działań profilaktycznych i terapeutycznych wśród osób potrzebujących wsparcia.				
Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Zapewnienie wsparcia w formie materialnej i niematerialnej rodzinom zmagającym się z problemem uzależnień.	Poprawa sytuacji życiowej i funkcjonowania rodzin borykających się z problemem uzależnień.	Liczba rodzin, którym udzielona została pomoc materialna i niematerialna.	CUS	Budżet Gminy
Motywowanie osób uzależnionych i współuzależnionych do podjęcia terapii w placówkach leczenia odwykowego typu stacjonarnego i ambulatoryjnego.	Zwiększenie liczby osób podejmujących terapię odwykową, poprawa stanu zdrowia psychicznego i fizycznego osób uzależnionych oraz wzmocnienie ich zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie, a także poprawa jakości życia ich rodzin.	Liczba osób, wobec których podjęte zostały rozmowy motywujące.	GKPIRPA, CUS	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osób uzależnionych od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu; kierowanie wniosków do biegłych celem wydania opinii w przedmiocie uzależnienia oraz kierowanie wniosków do sądu.	Zwiększenie liczby osób kończących leczenie odwykowe.	Liczba wniosków skierowanych do sądu. Liczba wydanych opinii.	GKPIRPA	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

Kontynuacja działalności PIK na terenie Gminy.	Zapewnienie dostępności do wsparcia dla osób uzależnionych oraz ich rodzin.	Liczba działających PIK w zakresie wsparcia dla osób zmagających się z problemem uzależnień.	UM, GKPiRPA	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Kontynuacja działalności samopomocowej grupy wsparcia dla osób z problemem alkoholowym.	Motywowanie oraz utrzymanie w abstynencji osoby uzależnionej/nadmiernie pijącej.	Liczba funkcjonujących grup samopomocowych dla osób uzależnionych.	UM, CUS, GKRPA, NGO	Budżet Gminy Budżet Państwa

Cel operacyjny nr 2: Rozwijanie kompleksowych działań w zakresie profilaktyki uzależnień i promocji zdrowia wśród mieszkańców Gminy.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Wdrażanie programów profilaktycznych w szkołach, rekomendowanych przez KCPU, ORE oraz IPIŃ dotyczących problemu uzależnień.	Zwiększenie świadomości uczniów na temat zagrożeń związanych z uzależnieniami. Rozwój psychospołeczny uczniów.	Liczba uczestników rekomendowanych programów profilaktyki. Liczba przeprowadzonych programów.	UM, GKPiRPA, placówki oświatowe	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Prowadzenie warsztatów i innych zajęć edukacyjnych w szkołach, obejmujących tematykę uzależnień oraz organizacja pozalekcyjnych aktywności z elementami profilaktyki.	Zwiększenie świadomości uczniów na temat zagrożeń związanych z uzależnieniami. Rozwój psychospołeczny uczniów.	Liczba uczestników warsztatów i innych form edukacyjnych.	UM, GKPiRPA, KP, placówki oświatowe	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Pniewy na lata 2025-2035

<p>Przeprowadzanie szkoleń dla właścicieli i sprzedawców w punktach sprzedaży napojów alkoholowych dotyczących konsekwencji prawnych, moralnych i społecznych wynikających z nieodpowiedzialnej sprzedaży alkoholu.</p>	<p>Spadek dostępności alkoholu dla dzieci i młodzieży. Podwyższenie wieku inicjacji alkoholowej wśród dzieci i młodzieży.</p>	<p>Liczba właścicieli punktów sprzedaży napojów alkoholowych oraz sprzedawców objętych szkoleniami.</p>	<p>GKPiRPA, UM</p>	<p>Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych</p>
<p>Organizowanie wypoczynku z programem profilaktycznym dla dzieci z rodzin zmagających się z problemami uzależnień.</p>	<p>Ograniczenie zachowań ryzykownych wśród dzieci i młodzieży. Poprawa kondycji psychicznej i emocjonalnej dzieci poprzez zapewnienie im bezpiecznego środowiska, sprzyjającego nawiązywaniu pozytywnych relacji i rozwoju umiejętności społecznych.</p>	<p>Liczba dzieci biorących udział w wypoczynku z programem profilaktycznym.</p>	<p>GKPiRPA, UM</p>	<p>Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych</p>
<p>Zaangażowanie w ogólnopolskie i lokalne kampanie oraz działania informacyjno-edukacyjne, skierowane do różnych grup społecznych, mające na celu profilaktykę i przeciwdziałanie problemom związanym z uzależnieniami.</p>	<p>Zwiększenie świadomości społecznej na temat przyczyn, skutków i możliwości zapobiegania uzależnieniom.</p>	<p>Liczba zrealizowanych ogólnopolskich i lokalnych kampanii informacyjno-edukacyjnych.</p>	<p>GKPiRPA, CUS, KP, SM, UM, NGO, BPMIGCKP, OSiR, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia</p>	<p>Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych</p>

Organizowanie szkoleń dla członków GKRPA i innych grup zawodowych (m.in. pedagogów, nauczycieli, wychowawców, pracowników socjalnych, policjantów) dotyczących profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.	Podniesienie kompetencji zawodowych uczestników szkoleń w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień. Zwiększenie skuteczności działań profilaktycznych.	Liczba uczestników zorganizowanych szkoleń z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.	GKPiRPA, CUS, UM, KP, SM, placówki oświatowe	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Organizowanie imprez, festynów, konkursów, wydarzeń promujących zdrowy styl życia przy współpracy instytucjonalnej.	Wzrost świadomości mieszkańców w zakresie wartości zdrowotnych oraz korzyści zdrowego stylu życia.	Liczba zorganizowanych imprez, festynów, konkursów, wydarzeń propagujących zdrowy styl życia. Liczba uczestników.	GKPiRPA, UM, NGO, BPMIGCKP, OSiR	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Wzmocnienie działań funkcjonariuszy Policji w zakresie ograniczania dystrybucji substancji psychoaktywnych na terenie Gminy.	Spadek dostępności do nielegalnych substancji psychoaktywnych na terenie Gminy.	Liczba działań podjętych przez funkcjonariuszy Policji.	UM, KP, SM	Budżet Gminy

Cel strategiczny nr 4

Zwiększenie skuteczności lokalnej polityki przeciwdziałania przemocy domowej poprzez rozwój systemu interwencji kryzysowej i działań edukacyjno-profilaktycznych.

Cel operacyjny 1: Zapewnienie pomocy rodzinom zmagającym się z problemem przemocy domowej.				
Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Udzielanie pomocy rodzinom doświadczającym przemocy w ramach procedury „Niebieskie Karty”.	Ograniczenie zjawiska przemocy domowej na terenie Gminy.	Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty”. Liczba wszczętych procedur. Liczba zakończonych procedur.	CUS, GKPiRPA, KP, ZI, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia	Budżet Gminy
Udostępnianie informacji z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej na stronach internetowych oraz kolportaż materiałów informacyjnych dotyczących form specjalistycznej pomocy.	Zwiększenie dostępu do informacji na temat pomocy z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.	Liczba podjętych działań informacyjnych.	CUS, UM, GKPiRPA, ZI, placówki ochrony zdrowia	Budżet Gminy
Organizacja szkoleń dla pracowników instytucji w zakresie obowiązujących przepisów prawa dotyczących przemocy domowej oraz zasad realizacji procedury „Niebieskie Karty”.	Poszerzenie i utrwalenie wiedzy pracowników instytucji pomocowych z zakresu realizacji procedury „Niebieskie Karty”.	Liczba uczestników szkoleń.	CUS, GKPiRPA, KP, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia	Budżet Gminy
Udzielanie poradnictwa osobom i rodzinom doświadczającym problemu przemocy domowej.	Objęcie osób i rodzin profesjonalnym wsparciem w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.	Liczba udzielonych porad. Liczba osób korzystających z poradnictwa.	CUS, GKPiRPA, ZI, PIK	Budżet Gminy

Kierowanie osób stosujących przemoc domową do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych i psychologiczno-terapeutycznych.	Ograniczanie zjawiska przemocy domowej, poprzez resocjalizację osób stosujących przemoc domową.	Liczba osób uczestniczących w programach korekcyjno-edukacyjnych.	CUS, GKPiRPA, ZI	Budżet Gminy
Zapewnienie schronienia osobom doświadczającym przemoc domowej.	Zapewnienie bezpieczeństwa osobom doświadczającym przemoc domowej.	Liczba osób korzystających ze schronienia z powodu doświadczania przemocy domowej.	CUS, ZI, UM, PCPR	Budżet Gminy
Systematyczne monitorowanie i diagnozowanie zjawiska przemocy domowej.	Dostosowanie działań interwencyjnych i profilaktycznych do zidentyfikowanych potrzeb lokalnej społeczności.	Liczba działań podjętych w celu diagnozy zjawiska przemocy domowej.	UM, CUS, GKPiRPA, ZI, KP, placówki oświatowe	Budżet Gminy

Cel operacyjny 2: Rozwój działań edukacyjnych i informacyjnych na rzecz przeciwdziałania przemocy oraz zwiększania świadomości społecznej.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Udział w kampaniach społecznych o zasięgu lokalnym i ogólnopolskim, ukierunkowanych na przeciwdziałanie przemocy domowej.	Zwiększenie świadomości społecznej na temat problemu przemocy domowej.	Liczba działań podjętych w ramach kampanii. Liczba osób uczestniczących w kampanii.	CUS, GKPiRPA, ZI, KP, SM, UM, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Realizacja warsztatów dla uczniów dotyczących przemocy domowej, rówieśniczej oraz cyberprzemocy, a także komunikacji interpersonalnej i umiejętności rozwiązywania konfliktów bez użycia przemocy.	Podniesienie świadomości uczniów na temat przemocy domowej, rówieśniczej i cyberprzemocy. Rozwój umiejętności rozwiązywania konfliktów w sposób konstruktywny i bez użycia przemocy.	Liczba uczniów biorących udział w warsztatach. Liczba zorganizowanych warsztatów.	UM, KP, placówki oświatowe	Budżet Gminy

Przeprowadzanie akcji informacyjnych wśród mieszkańców w zakresie cyberprzemocy.	Ograniczenie zjawiska cyberprzemocy oraz poszerzenie wiedzy lokalnej społeczności na temat przemocy w Internecie.	Liczba zorganizowanych akcji informacyjno-profilaktycznych z zakresu cyberzagrożeń.	UM, CUS, KP, SM, placówki oświatowe	Budżet Gminy
--	---	---	-------------------------------------	--------------

Cel strategiczny nr 5

Rozwijanie działań wspomagających aktywizację zawodową i społeczną osób pozostających bez pracy oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Cel operacyjny 1: Zwiększenie możliwości zatrudnienia poprzez skuteczne wsparcie osób pozostających bez pracy.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w celu zapewnienia doradztwa zawodowego, organizacji szkoleń dla osób bezrobotnych oraz wspierania ich w podnoszeniu kwalifikacji i zwiększaniu możliwości zatrudnienia.	Ograniczenie skali problemu bezrobocia na terenie Gminy.	Liczba zorganizowanych szkoleń. Liczba osób biorących w nich udział.	UM, CUS, PUP, CIS	Budżet Gminy Budżet Państwa Fundusze Europejskie
Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy na rzecz aktywizacji zawodowej mieszkańców poprzez prace społecznie użyteczne i interwencyjne oraz roboty publiczne.	Promowanie uczestnictwa mieszkańców Gminy pozostających bez pracy, w działaniach takich jak prace społecznie użyteczne i roboty publiczne.	Liczba osób biorących udział w pracach interwencyjnych, robotach publicznych oraz pracach społecznie użytecznych.	UM, CUS, PUP, CIS	Budżet Gminy Budżet Państwa
Realizowanie działań informacyjnych w zakresie dostępnych form wsparcia i aktywizacji osób bezrobotnych.	Podniesienie świadomości osób pozostających bez pracy na temat oferowanych form pomocy.	Liczba podjętych działań informacyjnych.	CUS, PUP, UM, CIS	Budżet Gminy

Korzystanie w pracy socjalnej z kontraktów socjalnych w celu aktywizacji zawodowej i zwiększeniu szans na podjęcie zatrudnienia, szczególnie osób długotrwale bezrobotnych.	Zwiększenie udziału osób bezrobotnych w programach aktywizacyjnych opartych na kontraktach socjalnych.	Liczba beneficjentów pomocy społecznej, z którymi zostały zawarte kontrakty socjalne.	CUS	Budżet Gminy
Prowadzenie doradztwa zawodowego dla dzieci i młodzieży.	Odpowiedni wybór ścieżki kształcenia i kariery przez dzieci i młodzież.	Liczba osób korzystających z doradztwa zawodowego.	placówki oświatowe	Budżet Gminy Budżet Państwa Fundusze Europejskie
Prowadzenie działań motywujących lokalnych przedsiębiorców do zatrudniania osób z niepełnosprawnością oraz dostosowywania warunków zatrudnienia do potrzeb tej grupy.	Zwiększenie możliwości zatrudnienia osób z niepełnosprawnością z terenu Gminy.	Liczba podjętych działań motywujących.	UM, NGO, CIS	Budżet Gminy
Wzmacnianie aktywności społeczno-zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem poprzez rozwój i efektywną realizację programów prowadzonych przez Centrum Integracji Społecznej.	Włączenie społeczne osób wykluczonych, poprzez aktywizację społeczno-zawodową.	Liczba uczestników CIS.	UM, CUS, CIS	Budżet Gminy Budżet Państwa Fundusze Europejskie

Cel operacyjny 2: Wzmacnianie działań na rzecz ograniczenia problemu ubóstwa oraz wspieranie mieszkańców zagrożonych wykluczeniem społecznym.				
Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Zapewnienie niezbędnego wsparcia dla osób w trudnej sytuacji życiowej poprzez dostęp do świadczeń pomocy społecznej.	Zaspokojenie potrzeb bytowych mieszkańców Gminy.	Liczba osób/rodzin objętych pomocą materialną.	CUS	Budżet Gminy Budżet Państwa
Wsparcie w zakresie dożywiania w postaci zasiłków na zakup żywności oraz w formie pomocy niepieniężnej – posiłku.	Zaspokojenie podstawowych potrzeb żywieniowych osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej.	Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie zasiłku. Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie posiłku.	CUS, NGO, placówki oświatowe	Budżet Gminy Budżet Państwa
Zapewnienie wsparcia uczniom poprzez przyznawanie stypendiów i zasiłków szkolnych.	Wyrównanie szans edukacyjnych dzieci z rodzin o ograniczonych środkach materialnych.	Liczba uczniów, którym udzielono pomocy w formie stypendiów i zasiłków szkolnych.	UM, CUS, placówki oświatowe	Budżet Gminy Budżet Państwa
Realizacja zadania własnego Gminy w zakresie udzielania schronienia osobom w kryzysie bezdomności.	Zabezpieczenie podstawowych potrzeb socjalnych osobom z problemem bezdomności.	Liczba osób w kryzysie bezdomności korzystających ze wsparcia schronisk.	UM, CUS, NGO	Budżet Gminy Budżet Państwa

Cel strategiczny nr 6

Wzmacnianie opieki w obszarze zdrowia psychicznego poprzez rozwój usług i inicjatyw sprzyjających profilaktyce, edukacji i wczesnej interwencji.

Cel operacyjny nr 1 – Tworzenie efektywnego systemu wsparcia oraz podnoszenie świadomości społeczności lokalnej na temat zdrowia psychicznego.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Prowadzenie kampanii informacyjno-edukacyjnych dotyczących dostępnych form wsparcia dla osób zmagających się z problemami zdrowia psychicznego.	Zwiększenie liczby mieszkańców zgłaszających się po pomoc w przypadku problemów natury psychicznej.	Liczba przeprowadzonych działań. Liczba osób korzystających ze wsparcia.	CUS, UM, NGO, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia	Budżet Gminy
Wczesna profilaktyka szkolna dotycząca kwestii zdrowia psychicznego – prowadzenie programów profilaktycznych dotyczących zdrowia psychicznego.	Zmniejszenie liczby dzieci i młodzieży mających problemy w zakresie zdrowia psychicznego.	Liczba przeprowadzonych programów/warsztatów. Liczba uczestników.	UM, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Udzielanie pomocy psychologicznej i psychiatrycznej dzieciom i młodzieży oraz osobom dorosłym.	Poprawa dobrostanu psychicznego mieszkańców Gminy.	Liczba osób, którym udzielono pomocy psychologicznej i psychiatrycznej.	CUS, PIK, placówki oświatowe, NGO, PZPPP, placówki ochrony zdrowia	Budżet Gminy
Wspieranie działalności Środowiskowego Domu Samopomocy „Jawor” w Pniewach.	Przygotowanie do życia w społeczeństwie i poprawa samodzielności osób z zaburzeniami psychicznymi.	Liczba osób korzystających ze wsparcia Środowiskowego Domu Samopomocy „Jawor” w Pniewach	UM, ŚDS, NGO	Budżet Państwa

Ramy finansowe Strategii

Potrzeba określenia ram finansowych strategii rozwiązywania problemów społecznych wynika z treści art. 16b. ust 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej. Jednym z warunków realizacji wskazanych celów w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest jej finansowanie.

Podstawowym źródłem finansowania powyższej Strategii będą środki pochodzące z budżetu gminy Pniewy. Zaplanowane zadania w niniejszej Strategii będą finansowane także przez:

- ▶ budżet Wojewody,
- ▶ budżet Samorządu Województwa,
- ▶ Fundusz Pracy,
- ▶ Fundusz Solidarnościowy,
- ▶ środki z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- ▶ środki Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego,
- ▶ środki finansowe pozyskiwane przez organizacje pozarządowe,
- ▶ środki własne podmiotów uczestniczących w realizacji Strategii.

Ramy finansowe Strategii uzależnione są od możliwości finansowych Pniewy. Realizacja poszczególnych celów i zadań wymienionych w Strategii uzależniona będzie od środków posiadanych przez Gminę oraz pozyskanych ze źródeł zewnętrznych. Prognozy wykorzystane do sporządzenia ram finansowych Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Pniewy na lata 2025-2035 przyjęto w oparciu o procentową strukturę wydatków socjalnych w latach 2023-2024, która została opracowana na podstawie oceny zasobów pomocy społecznej. W prognozie na lata 2025-2035 zastosowano średnią wzrostu 2,5% w skali roku wydatków na pomoc społeczną przewidywanego na podstawie danych Centrum Usług Społecznych w Pniewach.

Tabela 42. Ramy finansowe Strategii

rok	ochrona zdrowia (dział 851)	pomoc społeczna (dział 852)	pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej (dział 853)	edukacyjna opieka wychowawcza (dział 854)	rodzina (dział 855)	ogółem
2023	615 260	7 737 487	56 000	12 915	6 474 165	14 895 827
2024³²	615 260	7 344 689	0	6 400	5 169 136	13 135 485
PROGNOZA						
2025	630 642	7 528 306	0	6 560	5 298 364	13 463 872
2026	646 408	7 716 514	0	6 724	5 430 824	13 800 470
2027	662 568	7 909 427	0	6 892	5 566 594	14 145 481
2028	679 132	8 107 162	0	7 064	5 705 759	14 499 117
2029	696 110	8 309 841	0	7 241	5 848 403	14 861 595
2030	713 513	8 517 587	0	7 422	5 994 613	15 233 135
2031	731 351	8 730 527	0	7 608	6 144 478	15 613 964
2032	749 635	8 948 790	0	7 798	6 298 090	16 004 313
2033	768 375	9 172 510	0	7 993	6 455 543	16 404 421
2034	787 585	9 401 823	0	8 193	6 616 931	16 814 532
2035	807 274	9 636 868	0	8 397	6 782 354	17 234 893

Źródło: opracowanie własne na podstawie Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 rok

System wdrażania Strategii

Wdrażanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Pniewy na lata 2025-2035 zakłada realizację kompleksowego modelu polityki społecznej. Ze względu na długookresowy charakter dokumentu oraz jego perspektywiczne cele, kluczowym aspektem jest regularne monitorowanie, a w przypadku wystąpienia niekorzystnych tendencji – aktualizowanie.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Pniewy na lata 2025-2035 wyznacza działania wymagające zaangażowania zarówno społeczności lokalnej, jak i instytucji publicznych oraz prywatnych. Partnerstwo oraz współpraca wszystkich podmiotów stanowią fundament skutecznej polityki społecznej. Ze względu na różnorodność zadań oraz udział wielu podmiotów, realizacja Strategii wymaga sprawnej koordynacji działań oraz ścisłej współpracy wszystkich jednostek zaangażowanych

³² Wartość za rok 2024 pochodzi z prognozy zamieszczonej w Ocenie Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 rok dla gminy Pniewy

w działania rozwojowe. Głównym inicjatorem i koordynatorem planowanych działań jest Centrum Usług Społecznych w Pniewach, odpowiedzialny za zarządzanie wdrażaniem dokumentu.

Harmonogram wdrażania założeń Strategii przewiduje cztery podstawowe etapy, przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 43. Harmonogram wdrażania Strategii

Etap	Wyszczególnienie	Termin realizacji
Etap I	Podjęcie uchwały przez Radę Miejską Pniewy o przyjęciu do realizacji „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Pniewy na lata 2025-2035”.	II kwartał 2025 r.
Etap II	Koordinacja realizacji działań objętych Strategią.	II kwartał 2025 r. – IV kwartał 2035 r.
Etap III	Monitoring.	na koniec każdego roku w okresie od 2025 r. do 2035 r.
Etap IV	Ewaluacja Strategii.	II kwartał 2036 r.

Źródło: opracowanie własne

System aktualizacji Strategii

Strategia jest dokumentem „żywym” i wprowadzanie zmian w jej zapisach jest nie tylko możliwe, ale w niektórych sytuacjach wręcz konieczne. Jednak należy pamiętać, że zmiany te nie powinny dotyczyć zasadniczych kierunków Strategii. Przeglądy strategiczne powinny być realizowane cyklicznie. Najlepszą metodą na wprowadzenie zmian w dokumencie Strategii jest jej weryfikacja w społecznym procesie zbliżonym do tego, który towarzyszył tworzeniu Strategii. Dyrektor CUS przy wyborze zadań do realizacji będzie brał pod uwagę zarówno nowe oczekiwania społeczności lokalnej i określonych grup społecznych, jak również zmieniające się czynniki środowiska zewnętrznego oraz możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych. Dlatego podczas aktualizacji dokumentu Strategii CUS powinien uwzględniać nie tylko istniejące zapisy Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Pniewy na lata 2025-2035, ale również nowe, nieujęte w niej zadania, których w obecnym czasie uczestnicy nie byli w stanie przewidzieć. Bezpośrednim koordynatorem jest Centrum Usług Społecznych w Pniewach.

Komunikacja społeczna i promocja Strategii

W celu sprawnego funkcjonowania Strategii należy umożliwić społeczności lokalnej udział w procesie jej tworzenia i realizacji. Partnerzy mają możliwość zgłoszenia zmian w treści Strategii w zakresie wymagającym ich współpracy. Władze samorządowe w trakcie wdrażania Strategii muszą znaleźć skuteczną metodę przekazywania informacji do otoczenia. Powinny także zwrócić uwagę na sprawny system przyjmowania informacji z otoczenia, od partnerów społecznych.

Władze samorządowe mogą wspierać współpracę i utrzymywać stały kontakt zarówno z podmiotami wewnętrznymi, obejmującymi pracowników zaangażowanych bezpośrednio w administrowanie Gminą, wykorzystując ich wiedzę, motywację, umiejętności praktyczne oraz kompetencje interpersonalne, ale też korzystać z technologii i zasobów organizacji.

Jednocześnie kluczowa będzie efektywna komunikacja z otoczeniem zewnętrznym obejmującym: ogół mieszkańców Gminy, grupy, organizacje, stowarzyszenia, instytucje czy przedsiębiorstwa.

Otoczenie zewnętrzne dalsze to natomiast otoczenie Gminy jako wspólnoty terytorialnej: sąsiednie gminy, struktury powiatowe, wojewódzkie i ogólnopolskie. Obszarami działań w zakresie komunikacji społecznej są:

- ▶ możliwość wnioskowania zmian zapisów Strategii przed jej uchwaleniem;
- ▶ informacja o postępach wdrażania Strategii;
- ▶ współpraca z mediami – podawanie informacji o wdrażanych projektach w mediach;
- ▶ informacje zamieszczane na stronach internetowych.

Promocja Strategii ma na celu stanowienie i utrzymywanie współpracy między samorządem a społeczeństwem. Informowanie oraz promocja odbywać się będzie poprzez podawanie w prasie lokalnej oraz w Internecie danych na temat zaangażowania finansowego Unii Europejskiej w realizację projektów oraz stanie zaawansowania realizacji zadań i ich efektów w ramach Strategii.

Monitoring i ewaluacja

Proces monitoringu Strategii będzie służył identyfikacji osiąganych rezultatów oraz porównaniu ich zgodności z założeniami. Będzie on polegał na gromadzeniu i opracowywaniu informacji i danych zebranych od wszystkich podmiotów zaangażowanych w realizację działań strategicznych. Punktem odniesienia będą między innymi przedstawione poniżej wskaźniki monitoringowe. Dla oceny zmian zachodzących w wybranych, niemożliwych do opisu za pomocą wskaźników obszarach, służyć będą wskaźniki kontekstowe (pokazujące dane zjawisko w szerszym kontekście, zwykle w odniesieniu do dłuższych okresów). Dane do monitoringu pozyskiwane będą z: danych statystycznych GUS, jednostek organizacyjnych UM, Policji, PUP, ze sprawozdań CUS, GKPiRPA, sprawozdań z realizacji gminnych programów i projektów oraz od organizacji pozarządowych. Monitorowanie umożliwi bieżącą ocenę realizacji zaplanowanych kierunków działań lub też pozwoli na modyfikację i dokonywanie korekt w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą zaistnieć w wyniku, np. zmiany regulacji prawnych lub nasilenia niektórych problemów społecznych. Informacja nt. realizacji Strategii przygotowywana będzie przez CUS i zawarta w corocznie składanych sprawozdaniach z działalności Centrum Usług Społecznych w Pniewach.

Końcowa ewaluacja (ex-post) posłuży samorządowi gminy Pniewy do oceny realnej sytuacji i stanu rozwiązywania problemów społecznych w Gminie, a także będzie pomocnym narzędziem pomagającym w podejmowaniu właściwych decyzji dotyczących kształtu polityki i pomocy społecznej Gminy w kolejnych latach. W ramach końcowej ewaluacji Strategii zostanie przygotowany raport ukazujący kumulatywne osiągnięcie założonych celów strategicznych. Końcowa ewaluacja Strategii pozwoli ocenić w jakim stopniu założone wartości w zestawieniu kumulatywnym, kilkuletnim zostały zrealizowane oraz ukaże realne nakłady finansowe, a w efekcie końcowym pozwoli odpowiedzieć na pytanie, czy założone kierunki działań były odpowiednio zaplanowane.

Wskaźniki monitoringowe, czyli policzalne zmienne podlegające obserwacji i ocenie, określone zostały w oparciu o przewidywane rezultaty zadań, a także przewidywane dane, zaplanowane do osiągnięcia w całym okresie realizacji działań. Zostały one szczegółowo przedstawione w oparciu o aktualny stan faktyczny. Zarówno monitoring, jak i ewaluacja, prowadzone będą między innymi w oparciu o niżej przedstawione wskaźniki

monitoringowe. Katalog wskaźników może być uzupełniany bądź modyfikowany w zależności od dostępnych źródeł informacji i zasobów. Wartości bazowe dotyczą danych dla 2023 roku, natomiast wartości docelowe wskazują oczekiwany rezultat.

Tabela 44. Wskaźniki monitoringowe służące do oceny stopnia realizacji celów strategicznych

Cel strategiczny	Wskaźnik	Wartość bazowa (2023 r.)	Oczekiwany rezultat
Rozwijanie działań wspierających rodziny w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz tworzenie warunków do wszechstronnego rozwoju dzieci i młodzieży.	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny.	9	wzrost
	Liczba asystentów rodziny.	1	wzrost
	Liczba rodzin wspierających.	0	wzrost
	Udział rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w ogóle korzystających z pomocy społecznej (%).	20,0	spadek
	Wskaźnik deprivacji lokalnej (%).	1,18	spadek
	Liczba żłobków/klubów dziecięcych.	1	wzrost
	Liczba działających PWD dla dzieci i młodzieży.	0	wzrost
Zapewnienie seniorom i osobom z niepełnosprawnościami możliwości godnego i aktywnego życia poprzez dostęp do opieki, usług społecznych i uczestnictwa w życiu lokalnej wspólnoty.	Liczba osób objętych opieką wytchnieniową.	16	wzrost
	Liczba osób w DPS, za których Gmina ponosi odpłatność.	19	spadek
	Udział rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w ogóle korzystających z pomocy społecznej (%).	63,2	spadek
	Liczba osób objętych pomocą w formie usług opiekuńczych.	11	wzrost
Tworzenie kompleksowego systemu wsparcia i profilaktyki dla osób uzależnionych oraz ich rodzin.	Liczba osób, wobec których wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego.	0	stabilizacja
	Liczba mieszkańców przypadających na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych w Gminie.	277	wzrost
	Liczba uczniów objętych rekomendowanymi programami.	222	wzrost
	Liczba nauczycieli objętych rekomendowanymi programami.	9	wzrost
	Liczba rodziców objętych rekomendowanymi programami.	0	wzrost
	Liczba PIK dla osób zmagających się z problemem uzależnień.	1	stabilizacja

	Liczba osób z problemem alkoholowym korzystających z PIK.	172	spadek
	Liczba osób z problemem narkotykowym korzystających z PIK.	10	spadek
	Udział rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu w ogóle korzystających z pomocy społecznej (%).	17,6	spadek
Zwiększenie skuteczności lokalnej polityki przeciwdziałania przemocy domowej poprzez rozwój systemu interwencji kryzysowej i działań edukacyjno-profilaktycznych.	Udział rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu przemocy w ogóle korzystających z pomocy społecznej (%).	2,4	spadek
	Liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty”.	11	spadek
	Liczba rodzin objętych działaniami w ramach procedury „Niebieskie Karty”.	27	spadek
	Liczba spotkań ZI.	6	min. 6 (min. raz na dwa miesiące)
	Liczba osób stosujących przemoc domową korzystających z PIK.	12	spadek
	Liczba osób doznających przemocy domowej korzystających z PIK.	10	spadek
Rozwijanie działań wspomagających aktywizację zawodową i społeczną osób pozostających bez pracy oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym.	Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej (%).	19	spadek
	Udział rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia w ogóle korzystających z pomocy społecznej (%).	14,4	spadek
	Udział długotrwale bezrobotnych mieszkańców w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP (%).	31,2	spadek
	Udział rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa w ogóle korzystających z pomocy społecznej (%).	60,0	spadek
	Liczba osób korzystających z zasiłku stałego.	39	stabilizacja
	Liczba osób korzystających z zasiłku okresowego.	39	stabilizacja
	Liczba osób korzystających z zasiłku celowego.	61	stabilizacja
Wzmacnianie opieki w obszarze zdrowia psychicznego poprzez rozwój usług i inicjatyw sprzyjających profilaktyce, edukacji i wczesnej interwencji.	Liczba osób korzystających ze specjalistycznych usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi.	3	stabilizacja
	Liczba zrealizowanych programów wśród dzieci i młodzieży w zakresie profilaktyki i promocji zdrowia psychicznego.	b.d.	wzrost
	Liczba osób korzystających ze wsparcia ŚDS.	25	wzrost/stabilizacja

Źródło: opracowanie własne

Wnioski i podsumowanie

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Pniewy na lata 2025-2035 stanowi kontynuację istniejącego systemu wsparcia i tworzy możliwość jego uzupełnienia o nowe rozwiązania. Jej założenia są dostosowane do zidentyfikowanych w procesie badawczym problemów i potrzeb społecznych i przewidują planowane sposoby ich zaspokajania.

W związku z powyższym, z jednej strony Strategia proponuje zmianę stosowanych metod tak, by chronić przed zagrożeniami społecznymi, z drugiej zaś wskazuje na konieczność przejścia do prewencji trudnych sytuacji życiowych, tak aby nie dopuścić do ich wystąpienia lub maksymalnie skrócić czas ich trwania.

Cele strategiczne i kierunki działań sformułowane zostały w oparciu o analizę systemu pomocy społecznej, edukacji, ochrony zdrowia, profilaktyki uzależnień i sytuację na lokalnym rynku pracy. Strategia zakłada rozszerzenie i pogłębienie form wsparcia w zakresie pomocy społecznej, a także szeroką współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi w jej obszarze. W myśl ustawy o pomocy społecznej, podejmowane działania powinny doprowadzić, w miarę możliwości, do życiowego usamodzielnienia się objętych nią osób i rodzin oraz do ich integracji ze środowiskiem.

Analiza problemów społecznych będących przedmiotem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Pniewy na lata 2025-2035 zwraca również uwagę na tzw. nowe ryzyka socjalne, czyli trudne sytuacje, nie tylko materialne, które pojawiły się w efekcie zmian zwłaszcza demograficznych. Zapisy zawarte w Strategii realizowane będą zgodnie z wytyczonymi działaniami, ale w skali i harmonogramie zależnych od możliwości finansowych. Będzie podlegać okresowym weryfikacjom i niezbędnym modyfikacjom związanym ze zmieniającą się rzeczywistością społeczno-ekonomiczną, zidentyfikowanymi potrzebami mieszkańców gminy Pniewy i przepisami prawa. Wielość i różnorodność potrzeb społecznych, przy istniejących ograniczeniach budżetowych, oznacza potrzebę zwiększenia efektywności pomocy społecznej poprzez racjonalne określanie wydatków, maksymalne wykorzystanie istniejącego potencjału oraz stosowanie rozwiązań o charakterze bardziej systemowym niż akcyjnym. Przyjmuje się w niniejszym dokumencie, że osiągnięcie zamierzonego rezultatu będzie możliwe dzięki:

- ▶ podejmowaniu działań wspierających rozwój przedsiębiorczości mieszkańców oraz ścisłej korelacji tych działań z potrzebą zapewnienia osobom pracującym warunków do wychowywania dzieci,
- ▶ dostosowaniu oferty usług do potrzeb starzejącego się społeczeństwa; działania będą ukierunkowane na wspieranie rozwoju rynku usług dla seniorów, ale również na ich wszechstronną aktywizację,
- ▶ podniesieniu kapitału społecznego poprzez wzmacnianie potencjału istniejących i nowopowstających organizacji pozarządowych i podmiotów pożytku publicznego, które swoją działalnością wspierają społeczeństwo,
- ▶ wspieraniu działań prospołecznych, wolontarystycznych i samopomocowych oraz rozwijaniu umiejętności współpracy,
- ▶ promowaniu i rozwijaniu inicjatyw z zakresu ekonomii społecznej,
- ▶ doskonaleniu dialogu społecznego poprzez badanie opinii i potrzeb lokalnych, propagowaniu działań profilaktycznych i edukacyjnych dla dzieci i młodzieży,
- ▶ zwiększeniu dostępu do informacji o działaniach w zakresie szeroko rozumianej polityki społecznej oraz wsparciu rodzin i opiekunów osób niepełnosprawnych, chorych i starszych,
- ▶ interdyscyplinarnej i wielosektorowej współpracy z instytucjami i organizacjami mającymi wpływ na budowanie kolejnych narzędzi na rzecz zabezpieczenia potrzeb mieszkańców.

Realizacja głównych założeń dokumentu powinna przyczynić się do podniesienia jakości życia mieszkańców gminy Pniewy, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci, młodzieży, osób starszych oraz grup osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym. Należy zaznaczyć, że zadania z zakresu szeroko rozumianej polityki społecznej realizowane są za pomocą wszelkich dostępnych kompetencji i możliwości Gminy, natomiast Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest wyborem priorytetowych obszarów i kierunków działań, które uznane zostały za kluczowe, a więc umożliwiające najsukuteczniejsze i najbardziej efektywne osiągnięcie założonych rezultatów.

Bibliografia

1. Bendyk E., Buras P., Polska wobec wojny, Polska w świecie po wojnie. Zadania na nowy czas, Fundacja im. Stefana Batorego, Warszawa, 2022.
2. Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu.
3. Kinney J., Leaton G., Zrozumieć alkohol, Warszawa 1996 r.
4. Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej.
5. Kwaśniewski J., Rola diagnozy w rozwiązywaniu problemów społecznych.
6. Model współpracy administracji publicznej i organizacji pozarządowych, ISP, 2019.
7. Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021, 2022 i 2023 rok.
8. Pikuła N.G., Grewiński M., Zdebska E., Glanc W., Wyzwania dla polityki społecznej w kontekście pandemii koronawirusa, Kraków 2020.
9. Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień w Polsce w samorządach lokalnych w 2022 roku. Zestawienia statystyczne.
10. Raport o stanie gminy Pniewy za 2021, 2022 i 2023 r.
11. Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2021 rok.
12. Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2022 rok i 2023 rok.
13. Sprawozdanie roczne z pracy Zespołu Interdyscyplinarnego za okres od 01 stycznia do 31 grudnia za lata 2021-2023.
14. Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030.
15. Szatur-Jaworska B., Diagnoza i diagnozowanie w polityce społecznej.
16. Sztumski J., Wstęp do metod i technik badań społecznych, Katowice 2005.
17. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 1283 z późn. zm.).
18. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1939).
19. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1673).

Źródła internetowe:

1. GUS – Bank Danych Lokalnych: www.bdl.stat.gov.pl.
2. Mapa Egzaminów: www.mapa.wyniki.edu.pl.
3. Mental health, 2022, online: www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/mental-health-strengthening-our-response [data dostępu: 21.03.2025]
4. Urząd Miejski Pniewy, online: <https://www.pniewy.wlkp.pl/aktualnosci/mobilny-klub-seniora-60.html> [data dostępu: 03.04.2025 r.]

Spis rysunków, tabel, wykresów

Spis rysunków

Rysunek 1. Wykorzystane metody i techniki badawcze	16
Rysunek 2. Położenie gminy Pniewy	19
Rysunek 3. Liczba podmiotów zarejestrowanych na terenie gminy Pniewy według klas wielkości (stan na koniec 2023 roku)	23
Rysunek 4. Klasyfikacja podmiotów ekonomii społecznej	37
Rysunek 5. Obszary współpracy międzyinstytucjonalnej	38
Rysunek 6. Łączna wartość sprzedanego na terenie gminy Pniewy alkoholu w latach 2021-2023	116
Rysunek 7. Elementy procesu planowania strategicznego	134

Spis tabel

Tabela 1. Etapy opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych	10
Tabela 2. Przyrost naturalny na 1 000 ludności w gminie Pniewy w porównaniu do powiatu szamotulskiego i województwa wielkopolskiego na przestrzeni lat 2021-2023	20
Tabela 3. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności gminy Pniewy w latach 2021-2023 (w procentach)	21
Tabela 4. Zasoby mieszkaniowe w gminie Pniewy na przestrzeni lat 2021-2023	25
Tabela 5. Liczba uczniów w placówkach oświatowych w gminie Pniewy w latach 2021-2023 (bez oddziałów przedszkolnych)	28
Tabela 6. Liczba dzieci uczęszczających do przedszkola i poszczególnych oddziałów przedszkolnych w gminie Pniewy w latach 2021-2023	29
Tabela 7. Dane statystyczne dotyczące publicznej opieki zdrowotnej w gminie Pniewy w porównaniu do powiatu szamotulskiego w 2023 roku	33
Tabela 8. Liczba odnotowanych postępowań przygotowawczych przez funkcjonariuszy Komisariatu Policji w Pniewach w latach 2021-2023	35
Tabela 9. Zakres usług społecznych i przypisane do nich zadania publiczne	39
Tabela 10. Ogólna liczba podmiotów gospodarki narodowej, fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w gminie Pniewy na przestrzeni lat 2021-2023	42

Tabela 11. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na wiek i płeć według liczby wypłaconych świadczeń w latach 2021-2023	45
Tabela 12. Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie świadczeń niepieniężnych i pieniężnych w latach 2021-2023	45
Tabela 13. Liczba osób długotrwale pobierających świadczenie w podziale na płeć w latach 2021-2023	46
Tabela 14. Ile razy w ciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i stracić kontrolę nad ilością spożywanego alkoholu (tzn. upić się)? N=153	53
Tabela 15. Czy w ciągu ostatnich 30 dni zdarzyło się Panu/i kierować pojazdem mechanicznym po spożyciu alkoholu? N=154	54
Tabela 16. Jakiego rodzaju przemocy Pan/i doznał/a w ciągu ostatnich 12 miesięcy? N=19 .	58
Tabela 17. Kto stosował wobec Pana/i przemoc? N=19	59
Tabela 18. Czy zdarza się Panu/i korzystać z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu dłużej niż wstępnie Pan/i zakładał/a? N=182	62
Tabela 19. Czy kiedykolwiek grał/a Pan/i w gry, w których wygraną/przegraną były pieniądze, aby rozwiązać finansowe trudności lub poprawić swoją sytuację ekonomiczną? N=57	63
Tabela 20. Z jakich powodów nie decyduje się Pan/i na uczestniczenie w działaniach/ inicjatywach realizowanych przez gminę Pniewy, na rzecz seniorów? N=5	79
Tabela 21. W jakich inicjatywach społecznych chciałby/aby Pan/i uczestniczyć, aby angażować się w życie lokalnej społeczności? N=70.....	80
Tabela 22. Asystenci rodziny oraz liczba rodzin objętych ich wsparciem na przestrzeni lat 2021-2023	104
Tabela 23. Kwota odpłatności za pobyt dzieci z terenu gminy Pniewy w pieczy zastępczej w latach 2021-2023	106
Tabela 24. Zasiłek pielęgnacyjny dla dziecka z niepełnosprawnością na przestrzeni lat 2021-2023	108
Tabela 25. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby z niepełnosprawnością w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności na przestrzeni lat 2021-2023	108
Tabela 26. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby z niepełnosprawnością w wieku powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed 21 rokiem życia na przestrzeni lat 2021-2023.....	109
Tabela 27. Specjalny zasiłek opiekuńczy na przestrzeni lat 2021-2023.....	109
Tabela 28. Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych na przestrzeni lat 2021-2023.	110
Tabela 29. Realizacja Programu „Opieka wytchnieniowa” w gminie Pniewy w latach 2021-2023	110
Tabela 30. Działania Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wobec osób uzależnionych w latach 2021-2023.....	113
Tabela 31. Liczba osób, którym udzielono porad w Punkcie Informacyjno-Konsultacyjnym w latach 2021-2023	114
Tabela 32. Liczba uczestników działań nie będących ustrukturyzowanymi programami profilaktycznymi przeprowadzonych na terenie gminy Pniewy w latach 2021-2023	115

Tabela 33. Dane statystyczne dotyczące działań Zespołu Interdyscyplinarnego i grup diagnostyczno-pomocowych w latach 2021-2023.....	119
Tabela 34. Dane statystyczne dotyczące wszczętych procedur „Niebieskie Karty” w latach 2021-2023	120
Tabela 35. Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” w latach 2021-2023.....	120
Tabela 36. Odpłatność Gminy za pobyt w domu pomocy społecznej na przestrzeni lat 2021-2023	123
Tabela 37. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych mieszkańców gminy Pniewy w podziale na wiek oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy w latach 2021-2023	126
Tabela 38. Liczba długotrwale bezrobotnych mieszkańców gminy Pniewy oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy w porównaniu do powiatu szamotulskiego na przestrzeni lat 2021-2023.....	127
Tabela 39. Liczba osób, którym przyznano zasiłek stały, okresowy i celowy oraz kwota świadczeń na przestrzeni lat 2021-2023	130
Tabela 40. Liczba osób korzystających ze świadczenia niepieniężnego i pieniężnego przyznanego w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu” w latach 2021-2023	131
Tabela 41. Liczba gospodarstw domowych korzystających z dodatków mieszkaniowych oraz kwota świadczeń w latach 2021-2023	131
Tabela 42. Ramy finansowe Strategii	154
Tabela 43. Harmonogram wdrażania Strategii.....	155
Tabela 44. Wskaźniki monitoringowe służące do oceny stopnia realizacji celów strategicznych	158

Spis wykresów

Wykres 1. Liczba mieszkańców gminy Pniewy w latach 2021-2023	20
Wykres 2. Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie szamotulskim na przestrzeni lat 2021-2023 w porównaniu do województwa wielkopolskiego i całej Polski (stan na koniec roku, w procentach)	22
Wykres 3. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON oraz osoby fizyczne prowadzące działalność w gminie Pniewy w latach 2021-2023	23
Wykres 4. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON na 1 000 mieszkańców w gminie Pniewy, powiecie szamotulskim, województwie wielkopolskim oraz Polsce w latach 2021-2023.....	24
Wykres 5. Mieszkania na 1 000 mieszkańców w gminie Pniewy, powiecie szamotulskim i województwie wielkopolskim w latach 2021-2023	25
Wykres 6. Budynki podłączone do kanalizacji w stosunku do ogółu budynków mieszkalnych w gminie Pniewy, powiecie szamotulskim i województwie wielkopolskim w latach 2021-2023	26
Wykres 7. Budynki podłączone do wodociągu w stosunku do ogółu budynków mieszkalnych w gminie Pniewy, powiecie szamotulskim i województwie wielkopolskim w latach 2021-2023	27

Wykres 8. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w 2024 roku uczniów z gminy Pniewy, powiatu szamotulskiego i województwa wielkopolskiego.....	29
Wykres 9. Wyniki egzaminu maturalnego w 2024 roku uczniów z gminy Pniewy, powiatu szamotulskiego i województwa wielkopolskiego (poziom podstawowy).....	30
Wykres 10. Czytelnicy bibliotek publicznych na 1 000 ludności w gminie Pniewy, powiecie szamotulskim oraz województwie wielkopolskim w latach 2021-2023	32
Wykres 11. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1 000 mieszkańców w gminie Pniewy, powiecie szamotulskim i województwie wielkopolskim na przestrzeni lat 2021-2023	43
Wykres 12. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w gminie Pniewy w latach 2021-2023	44
Wykres 13. Wskaźnik deprivacji lokalnej na przestrzeni lat 2021-2023	44
Wykres 14. Powody udzielania świadczeń w 2023 roku (liczba rodzin)	47
Wykres 15. Płeć: N=182.....	49
Wykres 16. Wiek: N=182	50
Wykres 17. Wykształcenie: N=182	50
Wykres 18. Jakże Pana/i zdaniem problemy społeczne najczęściej dotyczą mieszkańców Gminy? N=182	52
Wykres 19. Jak często spożywa Pan/i alkohol? N=182	53
Wykres 20. Czy według Pana/i picie alkoholu w ciąży ma negatywny wpływ na rozwój dziecka? N=182	54
Wykres 21. Jak często pali Pan/i papierosy i e-papierosy? N=182	55
Wykres 22. Jak często zażywa Pan/i środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia)? N=182	55
Wykres 23. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto nadużywa alkoholu, narkotyków lub w sposób zdecydowanie nadmierny podejmuje się pewnych czynności (np. zakupy, korzystanie z Internetu i/lub urządzeń elektronicznych, uprawianie sportu, praca, oglądanie treści pornograficznych itp.)? N=182	56
Wykres 24. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto doświadcza przemocy w swoim domu? N=182	57
Wykres 25. Jak często, w okresie 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i doświadczyć przemocy? N=182	58
Wykres 26. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doszło do sytuacji, gdzie zastosował/a Pan/i przemoc domową wobec: N=182	59
Wykres 27. Czy Pana/i zdaniem stosowanie kar fizycznych (np. klaps) jest metodą wychowawczą, która: N=182	60
Wykres 28. Czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy doznał/a oraz stosował/a Pan/i cyberprzemoc (np. wyzywanie, podszywanie się, ośmieszanie/poniżanie, grożenie/straszenie, szantażowanie, wyłudzenie pieniędzy, rozsyłanie ośmieszających zdjęć/filmów)? N=182	60

Wykres 29. Ile godzin poświęca Pan/i na korzystanie z urządzeń elektronicznych i Internetu (np. komputer, tablet, telefon komórkowy, konsola do gier) w ciągu dnia, w którym ich Pan/i używa (nie wliczając w to godzin pracy)? N=182	61
Wykres 30. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy grał/a Pan/i w gry, w których wygraną/przegraną były pieniądze (np. zdrapki, lotto, gra na automatach, zakłady bukmacherskie itp.)? N=182	62
Wykres 31. Proszę o ustosunkowanie się do poniższych stwierdzeń: N=182	64
Wykres 32. Jakie trudności najczęściej napotykają osoby bezrobotne szukające pracy na terenie Gminy? N=182	65
Wykres 33. W jakich obszarach widzi Pan/i potrzebę poszerzenia oferty wspierania rodzin z dziećmi na terenie Gminy?	67
Wykres 34. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy miał/a Pan/i trudności w zakresie zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych ze względu na niewystarczające zasoby finansowe? N=182	68
Wykres 35. Jakie grupy osób są Pana/i zdaniem najbardziej narażone na wykluczenie społeczne na terenie Gminy? N=182	69
Wykres 36. W jakim stopniu infrastruktura techniczna w Pana/i Gminie (instytucje publiczne, szkoły, ulice, przychodnie itp.) dostosowana jest do osób z niepełnosprawnościami tak, aby umożliwić im samodzielne funkcjonowanie? N=182	69
Wykres 37. Jakie Pana/i zdaniem są najważniejsze problemy osób starszych w Gminie? N=182	70
Wykres 38. Jakie Pana/i zdaniem są najważniejsze problemy osób z niepełnosprawnościami w Gminie? N=182	71
Wykres 39. Czy w czasie ostatnich 12 miesięcy utrzymywały się u Pana/i takie stany jak (przynajmniej przez 2 tygodnie): N=182	72
Wykres 40. Czy na terenie Gminy istnieje potrzeba poszerzenia działań profilaktycznych z zakresu zdrowia psychicznego? N=182	73
Wykres 41. Płeć: N=70.....	74
Wykres 42. Wiek: N=70	74
Wykres 43. Jakie problemy według Pana/i dotyczą najczęściej seniorów w gminie Pniewy? N=70	76
Wykres 44. Jakie są według Pana/i główne potrzeby seniorów w gminie Pniewy? N=70.....	77
Wykres 45. Czy uczestniczy Pan/i w działaniach/inicjatywach realizowanych przez gminę Pniewy, na rzecz seniorów (np. kluby seniora, imprezy i wydarzenia kulturalne, wycieczki, spotkania itp.)? N=70	78
Wykres 46. Z jakich usług dla seniorów chciałby/aby Pan/i skorzystać? N=70	81
Wykres 47. W jakich obszarach życia codziennego Pana/i zdaniem należy poszerzyć ofertę pomocy dla osób starszych na terenie gminy Pniewy? N=70	82
Wykres 48. W jaki sposób chciałby/aby Pan/i być informowany/a o działaniach prowadzonych na rzecz seniorów w gminie Pniewy? N=70	83

Wykres 49. Jak ocenia Pan/i obecny poziom dostępności do usług kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych na rzecz seniorów na terenie gminy Pniewy? N=70	85
Wykres 50. Jak ocenia Pan/i dostępność poszczególnych usług medycznych na terenie gminy Pniewy? N=70.....	86
Wykres 51. Płeć: N=30.....	87
Wykres 52. Wiek: N=30	88
Wykres 53. Stopień niepełnosprawności: N=30	88
Wykres 54. Czy Pana/i zdaniem oferta wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami i osób niesamodzielnych w Gminie jest wystarczająca? N=30	89
Wykres 55. Z jakich form wsparcia obecnie Pan/i korzysta? N=30.....	90
Wykres 56. O jakie formy pomocy i wsparcia Pana/i zdaniem należy poszerzyć ofertę usług opiekuńczych dla osób z niepełnosprawnościami i osób niesamodzielnych na terenie gminy Pniewy? N=30.....	91
Wykres 57. W jakich obszarach widzi Pan/i potrzebę poszerzenia oferty wspierania osób z niepełnosprawnościami i osób niesamodzielnych na terenie gminy Pniewy? N=30	93
Wykres 58. Czy Pana/i zdaniem, w Gminie jest łatwy dostęp do informacji o oferowanych formach pomocy dla osób z niepełnosprawnością i osób niesamodzielnych? N=30	94
Wykres 59. W jaki sposób chciałby/aby Pan/i być informowany/a o działaniach prowadzonych na rzecz osób z niepełnosprawnościami i osób niesamodzielnych w gminie Pniewy? N=30.....	95
Wykres 60. Które z niżej wymienionych problemów w Pana/i opinii najczęściej dotyczą osoby z niepełnosprawnościami i osoby niesamodzielne w gminie Pniewy? N=30	97
Wykres 61. Jakie są największe bariery w Pana/i codziennym funkcjonowaniu? N=30.....	98
Wykres 62. Jakie czynniki, Pana/i zdaniem, mogą wpływać na niepodejmowanie zatrudnienia przez osoby z niepełnosprawnościami i osoby niesamodzielne? N=30.....	99
Wykres 63. Które z wymienionych poniżej aspektów są dla Pana/i najważniejsze w pracy zawodowej? N=30	100
Wykres 64. Jakie czynniki w Pana/i opinii mogłyby ułatwić aktywizację zawodową osób z niepełnosprawnościami oraz osób niesamodzielnych? N=30	102
Wykres 65. Średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka na przestrzeni lat 2021-2023.....	105
Wykres 66. Liczba osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego na przestrzeni lat 2021-2023	105
Wykres 67. Rodziny, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2021-2023 oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej.....	106
Wykres 68. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu niepełnosprawności w latach 2021-2023 oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej.....	107

Wykres 69. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu alkoholizmu w latach 2021-2023 oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej	112
Wykres 70. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Pniewy na przestrzeni lat 2021-2023.....	117
Wykres 71. Liczba mieszkańców przypadająca na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Pniewy, województwie wielkopolskim i całej Polsce w 2022 roku	117
Wykres 72. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu przemocy domowej w latach 2021-2023 oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej	118
Wykres 73. Zestawienie udziału mieszkańców w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności w gminie Pniewy na przestrzeni lat 2021-2023	121
Wykres 74. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy społecznej w podziale na płeć w latach 2021-2023	121
Wykres 75. Liczba świadczeń zasiłku pielęgnacyjnego dla osoby, która ukończyła 75 lat na przestrzeni lat 2021-2023.....	122
Wykres 76. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu bezrobocia w latach 2021-2023 oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej	125
Wykres 77. Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej na przestrzeni lat 2021-2023	125
Wykres 78. Mieszkańcy gminy Pniewy zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy z podziałem na płeć na przestrzeni lat 2021-2023.....	126
Wykres 79. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu ubóstwa na przestrzeni lat 2021-2023 oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej .	129